

דוחות ליום 30 בספטמבר 2015

(בלתי מבוקרים)

תוכן העניינים:

5	1. דוח תמציתי של הדירקטוריון
117	2. נתונים כספיים עיקריים
118	3. סקירת הנהלה
130	4. הצהרות המנכ"ל והחשבונאי הראשי
133	5. תמצית הדוחות הכספיים

דוח הדירקטוריון | תוכן העניינים

חלק א' - הסביבה העסקית

- 5..... התפתחויות עיקריות במשק
- 7..... התפתחויות בשוק ההון
- 8..... חקיקה ופיקוח

חלק ב' - התפתחות עסקי הבנק

- 28..... התוצאות העסקיות
- 33..... התפתחויות עיקריות בנכסים, בהתחייבויות ובהון
- 38..... מצב הנזילות ומדיניות גיוס המקורות
- 40..... פעילות הבנק בשוק ההון

חלק ג' - תאור עסקי הבנק בחתך מגזרים ותחומי פעילות

- 40..... מגזרי פעילות
- 66..... חברות מוחזקות

חלק ד' - חשיפה לסיכונים - ניהול ומדידה

- 66..... החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם
- 95..... "באזל 3"

חלק ה' - גילוי ובקרה

- 110..... מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים
- 112..... גילוי בדבר תהליך אישור הדוחות הכספיים
- 113..... המבקר הפנימי
- 114..... בקורות ונהלים לגבי דיווח כספי

חלק ו' - מידע נוסף

- 115..... עניינים אחרים
- 116..... שינויים בדירקטוריון ובהנהלה

דוח תמציתי של הדירקטוריון לדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2015

כללי

דירקטוריון הבנק מתכבד להגיש בזה את הדוחות הכספיים המאוחדים הבלתי מבוקרים של הבנק והחברות המאוחדות שלו ליום 30 בספטמבר 2015, שאושרו על ידי הדירקטוריון בישיבה שהתקיימה ביום 17 בנובמבר 2015.

הדוחות הכספיים ערוכים על פי הנחיות המפקח על הבנקים, ולפי כללי החשבונאות שיושמו בעריכת הדוחות הכספיים השנתיים ליום 31.12.2014 (בכפוף לאמור להלן). לפיכך, יש לעיין בדוחות אלה ביחד עם הדוח השנתי לשנת 2014.

שינויים במדיניות החשבונאית

הבנק מיישם החל מיום 1 בינואר 2015, את כללי החשבונאות הנהוגים בארה"ב בנושא: "זכויות עובדים".

על פי הוראות בנק ישראל אומצו כללי החשבונאות הנ"ל בדרך של יישום למפרע, החל מיום 1 בינואר 2013. לפיכך, נתוני ההשוואה לימים 30 בספטמבר 2014 ו- 31 בדצמבר 2014 ולתקופות שנסיימו באותם תאריכים, הוצגו מחדש, על מנת לשקף את השינויים בכללי החשבונאות בנושא זה.

חלק א' - הסביבה העסקית

1. התפתחויות עיקריות במשק

מרבית האינדיקטורים הכלכליים מצביעים על המשך מגמת הצמיחה במשק גם ברבע השלישי של שנת 2015, בשונה מהנתונים הכלכליים שנרשמו במדינות רבות בעולם (לפרטים נוספים באשר למשבר הכלכלי העולמי - לרבות התפתחויות שליליות שנרשמו בתקופת הדוח במדינות מסוימות המשתייכות ל"גוש היורו" - ראה פרק 10ב' (4), להלן).

המדד המשולב לבחינת מצב המשק עלה בחודש ספטמבר 2015 בשיעור של כ- 0.1% והשלים עליה מצטברת בשיעור של כ- 2.1% בתשעת החודשים הראשונים של השנה, בהמשך לעליה בשיעור של 2.1% שנרשמה בנתון זה בשנת 2014.

על פי נתוני המגמה עלה מדד הייצור התעשייתי בחודשים יוני - אוגוסט 2015 בשיעור של 3.0%, בחישוב שנתי, בהמשך לעליה בשיעור של 0.4%, בחישוב שנתי, שנרשמה בנתון זה בשלושת החודשים הקודמים. העליה במדד נובעת מגידול בתפוקת כל ענפי התעשייה, למעט ענף "טכנולוגיה עילית".

מדד הפדיון במסחר הקמעונאי המהווה אינדיקטור למגמת הביקושים בשוק המקומי, עלה בחודשים יוני - יולי 2015 בשיעור של 0.6%, בחישוב שנתי, בהמשך לעליה בשיעור דומה שנרשמה בנתון זה בחודשים הקודמים.

מכירות רשתות השיווק (המהוות שליש מפדיון המסחר הקמעונאי) עלו, לפי נתוני המגמה, ברבע השלישי של השנה בשיעור של 5.7%, בחישוב שנתי, בהמשך לעליה בשיעור של 1.2%, שנרשמה בנתון זה ברבע הקודם.

הגירעון המסחרי של ישראל הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 בסך של כ- 24.1 מיליארד ש"ח, המהווה ירידה בשיעור של כ- 33.6% בהשוואה לנתוני הגירעון שנרשמו בתקופה המקבילה אשתקד.

יבוא הסחורות הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 בסך של כ- 177.5 מיליארד ש"ח, המהווה ירידה בשיעור של 6.2% לעומת התקופה המקבילה אשתקד, בעיקר עקב ירידה בשיעור של 36.7% שנרשמה ביבוא חומרי אנרגיה - המהווה כ- 12.7% מכלל היבוא, וירידה בשיעור של 16.6% ביבוא יהלומים (גולמיים ומלוטשים) - המהווה כ- 10.3% מכלל היבוא. מאידך, נרשמה עליה בשיעור של 5.4% ביבוא חומרי גלם - המהווה כ- 43.5% מכלל היבוא, עליה בשיעור של 4.7% ביבוא מוצרי צריכה - המהווה כ- 19.5% מכלל היבוא, ועליה בשיעור של 0.4% ביבוא מוצרי השקעה - המהווה כ- 13.6% מכלל היבוא.

עם זאת, מצביעים נתוני המגמה (בניכוי עונתיות) על עליה בשיעור של 5.1%, בחישוב שנתי, בהיקף יבוא הסחורות (למעט יהלומים, אניות ומטוסים וחומרי אנרגיה) ברבע השלישי של השנה, בהמשך לעליה בשיעור של 1.1% שנרשמה בנתון זה ברבע הקודם.

יצוא הסחורות הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 בכ- 153.4 מיליארד ש"ח, המהווה עליה בשיעור של כ- 0.3% לעומת הנתון שנרשם בתקופה המקבילה אשתקד. מחד, נרשמה עליה בשיעור של 3.7% ביצוא התעשייתי - המהווה כ- 83.5% מכלל היצוא, שקוזה מאידך, בירידה בשיעור של 15.2% ביצוא היהלומים - המהווה כ- 14.4% מכלל היצוא.

עם זאת, מצביעים נתוני המגמה על ירידה בשיעור של 14.8%, בחישוב שנתי, ביצוא הסחורות (למעט אניות, מטוסים ויהלומים) ברבע השלישי של שנת 2015, בהמשך לירידה בשיעור של 15.5% שנרשמה בנתון זה ברבע הקודם.

מספר הלינות במלונות התיירות הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 ב- 16.6 מיליון לינות, המהווה ירידה בשיעור של כ- 2.0% ביחס לנתון שנרשם בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה שנרשמה במספר הלינות מוסברת, בעיקר, בקיטון בשיעור של כ- 14.0%, בחישוב שנתי, במספר לינות התיירים, שקוזה בגידול בשיעור של כ- 7.0%, בחישוב שנתי, במספר הלינות של תושבי ישראל.

גם נתוני המגמה, בניכוי עונתיות מצביעים על ירידה בשיעור של כ- 18.0% במספר לינות התיירים ברבע השלישי של שנת 2015, וירידה בשיעור של כ- 8.0% במספר הלינות של תושבי ישראל.

הכנסות המדינה ממיסים עלו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 בשיעור של 7.2% לעומת התקופה המקבילה אשתקד והסתכמו בכ- 206.5 מיליארד ש"ח.

העליה בהכנסות המדינה נובעת מגידול בשיעור של 10.8% בהכנסות ממיסים ישירים - שהסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של השנה בכ- 105.0 מיליארד ש"ח, וגידול בשיעור של 4.0% בהכנסות ממיסים עקיפים לסך של כ- 96.5 מיליארד ש"ח.

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 נרשם גירעון תקציבי בפעילות הממשלה בסך של כ- 3.8 מיליארד ש"ח, לעומת גירעון בסך של 10.9 מיליארד ש"ח שנרשם בתקופה המקבילה אשתקד. נתונים אלו נמוכים משמעותית מיעד הגירעון השנתי בסך 32.7 מיליארד ש"ח שנקבע בהצעת התקציב לשנת 2015. יציין כי בעקבות פיזור הכנסת בחודש דצמבר 2014, והקמת הממשלה החדשה בחודש מאי 2015, לא אושרה עד כה מסגרת תקציבית לפעולות הממשלה בגין שנת 2015. לפיכך, פעלה הממשלה בתקופה זו, בהתאם לחוק יסוד משק המדינה, המאפשר לממשלה הוצאה תקציבית חודשית שלא תעלה על 1/12 מהיקף התקציב שאושר לשנת 2014.

על פי נתוני המגמה לחודש אוגוסט 2015, הסתכם שיעור הבלתי מועסקים במשק בכ- 5.3% מכוח העבודה האזרחי, המהווה ירידה בשיעור של 0.4 נקודות האחוז ביחס לנתון שנרשם בסוף שנת 2014. שיעור ההשתתפות בכוח העבודה הסתכם בחודש אוגוסט 2015 בכ- 64.5%, המהווה עליה בשיעור של 0.2 נקודות האחוז ביחס לנתון שנרשם בסוף שנת 2014.

מדד המחירים לצרכן ירד בתשעת החודשים הראשונים של השנה בשיעור של 0.6%, המדד "בניכוי מחירי הדיור" ירד בשיעור של 1.4%, והמדד "בניכוי ירקות ופירות" ירד בשיעור של 1.0%.

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 המשיך בנק ישראל ביישום המדיניות המוניטרית, שננקטה על ידו בשנים 2012 - 2014 והפחית את הריבית במכרז המוניטרי ב- 0.15 נקודות האחוז, לרמת שפל היסטורית בשיעור של 0.10%, בלבד. הפחתת הריבית נובעת מההתחזקות שנרשמה בשער החליפין של השקל לעומת המטבעות הזרים, וצעדים דומים שננקטו במדינות רבות בעולם (עד לשיעורים שליליים שנרשמו בחלק מהמדינות - ראה פרק 10 ב'4), להלן).

ציפיות האינפלציה של הציבור לשנה הקרובה (הנגזרות מההפרש שבין תשואת אגרות החוב "הצמודות" לתשואות אגרות החוב ה"שקליות"), הסתכמו בסוף חודש ספטמבר 2015, בשיעור של כ- 0.4%, המהווה ירידה בשיעור של 0.2 נקודות האחוז ביחס לנתון שנרשם בסוף שנת 2014 (0.6%). ציפיות אלו נמצאות מתחת לרף התחתון של טווח יעד האינפלציה שנקבע על ידי הממשלה (3% - 1%).

אמצעי התשלום במשק הסתכמו בסוף חודש ספטמבר 2015 בסך של כ- 270.9 מיליארד ש"ח, המהווה עליה בשיעור של 37.0% לעומת היקפם בתחילת השנה.

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015, נרשמה מגמה מעורבת בהתפתחות מערכת שערי החליפין שבין השקל לבין מרבית המטבעות הזרים העיקריים: מחד, נחלש השקל ביחס לדולר של ארה"ב בשיעור של 0.9%, וביחס לליין היפני בשיעור של 0.2%, ומאידך התחזק השקל ביחס ללירה שטרלינג בשיעור של 1.8%, וביחס לאירו בשיעור של 6.8%.

2. התפתחויות בשוק ההון

תשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 התאפיינו בתנודתיות ובעלויות שערים מתונות שנרשמו הן בשוק המניות המקומי (על רקע מגמה חיובית שנרשמה במרבית השווקים בעולם), והן בשוק אגרות החוב הלא צמודות (הממשלתיות וה"קונצרניות"). מאידך, נרשמו ירידות שערים מתונות בשוק אגרות החוב הצמודות עקב ירידה בציפיות האינפלציה.

עלויות השערים בשוק ההון המקומי הושפעו מהגורמים הבאים:

- המגמה החיובית שנרשמה בשוקי ההון בארה"ב, על רקע אינדיקטורים המצביעים על המשך מגמת התאוששות בכלכלת ארה"ב.
- עליה בסך של כ- 1.5 מיליארד ש"ח בהיקף ההחזקות של משקיעים זרים במניות של חברות הנסחרות בבורסה בתל אביב.

השפעת גורמים אלו מותנה על ידי הגורמים הבאים:

- ההתחזקות שנרשמה בשער החליפין של השקל, מול המטבעות הזרים, למרות צעדים שננקטו על ידי בנק ישראל במטרה לבלום מגמה זו.
- הידרדרות במצב הביטחוני בישראל שנרשמה בשלהי הרבע השלישי של שנת 2015.

בסיכום תשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 נרשמו עליות שערים כרוך מדדי המניות: מדד "ת"א 25" עלה בשיעור של כ- 1.8% ומדד "ת"א 100" עלה בשיעור של כ- 0.9%. מאידך, נרשמה ירידה בשיעור של 1.9% במדד "ת"א 75".

המחזור היומי הממוצע במניות וניירות ערך המירים הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של השנה בכ- 1,425 מיליון ש"ח, המהווה עליה בשיעור של כ- 25.2% לעומת הנתון שנרשם בתקופה המקבילה אשתקד.

היקפי הסכומים שגויסו מהציבור בשוק הראשוני על ידי החברות - באמצעות הנפקת מניות, אופציות, אגרות חוב ואגרות חוב להמרה - הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 בכ- 50.4 מיליארד ש"ח, המהווה ירידה בשיעור של כ- 5.4% לעומת הנתון שנרשם בתקופה המקבילה אשתקד.

בשוק אגרות החוב הממשלתיות נרשם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 גיוס הון נטו, בסך של כ- 3.9 מיליארד ש"ח, לעומת כ- 4.6 מיליארד ש"ח, נטו, שגויסו על ידי הממשלה בתקופה המקבילה אשתקד.

מדד שערי אגרות החוב הממשלתיות הצמודות למדד ירד בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 בשיעור של כ- 0.1%, ומאידך נרשמה עליה בשיעור של כ- 2.5% בשערי אגרות החוב הלא צמודות. התשואות לפדיון ברוטו, באגרות החוב הממשלתיות הצמודות למדד, נעו בסוף חודש ספטמבר 2015 בשיעורים שבין 0.1% באגרות החוב "קצרות הטווח", לכ- 1.3% באגרות החוב "הארוכות".

בתשעת החודשים הראשונים של השנה נרשמו פדיונות בסך של כ- 25.4 מיליארד ש"ח בתיק הנכסים של הציבור המושקע באפיק "קרנות הנאמנות", לעומת סך של כ- 32.6 מיליארד ש"ח שגויסו באפיק השקעה זה בתקופה המקבילה אשתקד.

התפלגות הסכומים שנפדו מקרנות הנאמנות, בחתך אפיקי השקעה, מצביעה על פדיונות בסך של 23.6 מיליארד ש"ח בקרנות ה"כספיות", כ- 3.0 מיליארד ש"ח נפדו בקרנות "אג"ח חו"ל", וכ- 2.4 מיליארד ש"ח נפדו מהקרנות ה"שקליות". מאידך, נרשמו גיוסים בסך של כ- 2.5 מיליארד ש"ח בקרנות "חו"ל" וכ- 1.1 מיליארד ש"ח גויסו בקרנות ה"מניטיות".

3. חקיקה ופיקוח

א. ציות לחוקי המס בארה"ב ("FATCA") Foreign Account Tax Compliance Act

בפרק 2א' בדוחות ליום 31 בדצמבר 2014 נכלל מידע באשר לשינויים בחקיקת המס בארה"ב, במסגרתה שונה משטר הדיווח של מוסדות פיננסיים בארה"ב, לרבות הטלת חובת זיהוי של כלל החשבונות המנוהלים על ידם ונמצאים בבעלות נתינים אמריקאיים (להלן: "כללי FATCA").

בעקבות פרסום כללים אלו גיבש הבנק בשיתוף עם החברה האם ויועצים משפטיים חיצוניים, מדיניות ונהלים בנושא זה. בהמשך, החל הבנק להיערך ליישום "כללי FATCA", על פי אבני דרך שהוגדרו בכללים אלה. בהתאם לאבני דרך אלו נדרשו לקוחות אמריקאים (US PERSONS) חדשים לחתום החל משנת 2012 על טפסי מס אמריקאים מתאימים ועל הצהרה המעידה על עמידתם בחובות הדיווח, לרבות הסכמה ליותר על סודיות. בהקשר זה ובהתאם להנחיות אלו השיק הבנק תהליך במסגרתו מזוהים הלקוחות האמריקאים ומוחתמים על המסמכים הדרושים.

במסגרת ההיערכות ליישום "כללי FATCA" נרשם הבנק בחודש מרס 2014 כפורטל המקוון הייעודי של אתר רשות המסים בארה"ב. בהמשך, פרסם המפקח על הבנקים ביום 4 באפריל 2014, מכתב בנושא היערכות ליישום הוראות ה-FATCA, במסגרתו נדרשו התאגידים הבנקאיים להיערך ליישום הכללים האמריקאיים, לרבות מינוי אחראי, הקמת צוותי עבודה ייעודיים שיטפלו ביישום ההוראות ובקביעת מדיניות, לרבות נהלים באשר לאופן יישום ההוראות שיאושרו על ידי הדירקטוריון. בנוסף, התיר המפקח על הבנקים לתאגידים הבנקאיים, לסרב לפתוח חשבון חדש או להעניק שירותים בנקאיים בחשבון קיים, ככל שהפעלת החשבון עלולה לחשוף את התאגיד הבנקאי לסיכון שייחשב כמשתף פעולה עם לקוח לשם עקיפת "כללי FATCA", מבלי ששירות זה ייחשב ככלתי סביר לעניין הוראות חוק הבנקאות (שירות ללקוח). כמו כן, נדרשו התאגידים הבנקאיים לנקוט בצעדים הנדרשים ב"מטרה להגביר את המודעות ל"כללי FATCA" ולהשלכותיהם האפשריות על לקוחות הבנק בכלל, ועל לקוחות המסווגים כמוסדות פיננסיים, בפרט.

בעקבות שינויי חקיקה אלו והסכמות שגובשו בין ממשלות בארה"ב וישראל, נחתם ביום 30 ביוני 2014 הסכם בין מדינת ישראל, במסגרתו התחייבה מדינת ישראל לייזום חקיקה שתחייב את המוסדות הפיננסיים בישראל לדווח לשלטונות המס בישראל על חשבונות "אזרחי ארה"ב", לצורך העברת המידע הרלוונטי לממשלת ארה"ב.

במקביל לחתימת ההסכם הבין מדינתי, הפיץ בנק ישראל מכתב, במסגרתו נדרשו התאגידים הבנקאיים להחיל על חשבונות בנק שייפתחו מאותו מועד ואילך, את הדרישות הרלוונטיות שנקבעו בהסכם הבין מדינתי.

במטרה להסדיר את הפעילות הבנקאית בנושא זה, לרבות מיסוד תשתית שתאפשר לתאגידים הבנקאיים לעמוד בדרישות הנגזרות מההסכם הבין-מדינתי, כאמור, פרסם המפקח על הבנקים ביום 16 במרס 2015 מכתב בנושא: "ניהול סיכונים הנובעים מפעילות חוצת גבולות (Cross Border)". המסמך כולל הנחיות שנועדו לגדר את חשיפת התאגידים הבנקאיים לסיכונים הנובעים מפעילות חוצת גבולות ובכללן:

- סיווג לקוחות המתאפיינים בפוטנציאל משמעותי לסיכון גבוה בגין פעילות חוצת גבולות.
 - סיווג מדינות שהעברת כספים אליהן או מהן נחשבת לבעלת פוטנציאל גבוה להתממשות סיכונים חוצי גבולות (כגון: מדינות המזוהות כ"מקלטי מס").
 - סיווג לקוחות ששוננו פרטי זיהויים, באופן שיכול להשפיע על חבות המס שלהם.
 - לקוחות התאגידים הבנקאיים יידרשו למסור הצהרה, המעידה על מדינת התושבות שלהם ועל דיווחי המס הנמסרים על ידם, בהתאם לדין החל במדינת התושבות שלהם.
 - בנוסף, יידרשו הלקוחות למסור לתאגידים הבנקאיים בהם מתנהלים חשבונותיהם, כתבי ויתור על סודיות כלפי הרשויות בחו"ל, שיאפשרו לתאגידים הבנקאיים למסור מידע רלוונטי לרשויות בחו"ל, אם יידרשו לעשות כן.
 - התאגידים הבנקאיים יידרשו לקבוע נהלים ומדרג סמכויות לפתיחת חשבונות בנק ולביצוע עסקאות שהוגדרו כבעלות פוטנציאל להתממשות סיכון חוצה גבולות.
 - תאגידים בנקאיים יורשו לסרב להעניק שירותים בנקאיים, לרבות: פתיחת חשבון ללקוח חדש והמשך מתן שירותים בנקאיים ללקוח קיים שיסרב לשתף פעולה בנושא זה עם הבנק בו מתנהל חשבון, באופן שעלול לחשוף את התאגיד הבנקאי להתממשות סיכון חוצה גבולות.
- מרבית ההנחיות שנכללו במסמך נכנסו לתוקף ביום פרסומו (16.3.2015). עם זאת, נכללו במסמך הוראות מעבר, המאפשרות אימוץ הדרגתי של חלק מההנחיות, כדלקמן:
- הדרישה לסיווג לקוחות בסיכון גבוה תושלם עד ליום 31.12.2015.
 - הדרישה לסיווג לקוחות אחרים תושלם עד ליום 31.12.2016.

הבנק מיישם את ההנחיות שנכנסו לתוקף החל מהמועד שנקבע ליישומן, ונערך ליישום יתר ההנחיות במועדים שנקבעו לכניסתן לתוקף.

בהמשך לצעדי חקיקה אלו, פרסמו רשות המסים האמריקאית ומשרד האוצר האמריקאי ביום 24 בספטמבר 2015, הודעה המתירה למדינות שטרם השלימו את היערכותן ליישום החקיקה הנדרשת בנושא זה, לדחות בשנה אחת את מועד הדיווח הראשון לפי ההסכמים הבין-מדינתיים (הדיווח היה אמור להמסר ביום 30 בספטמבר 2015).

במסגרת ההיערכות למילוי ההתחייבויות שנטלה על עצמה המדינה, הנגזרת מההסכמים שנחתמו כאמור, פורסם ביום 25 ביוני 2015 תזכיר חוק מס הכנסה, הכולל הנחיות בנושא זה, ובכללן:

- שר האוצר יוסמך לקבוע תקנות באשר לחובות שיטולו על מוסד ישראלי פיננסי החייב בדיווח.
- שר האוצר יוסמך לקבוע בתקנות, קריטריונים שיאפשרו למוסד פיננסי ישראלי לסגור חשבון של לקוח, שבגינו לא נתקבלו הצהרות או דיווחים נדרשים.
- ניתן יהיה להטיל עיצומים כספיים על מוסדות פיננסיים בשל אי ביצוע הליך זיהוי בעל חשבון ובשל אי העברת המידע הנדרש (לרבות חלק ממידע זה), בשל חשבוניות המנוהלים אצלו.
- רשות המיסים תוסמך להעביר מידע לרשות מס במדינה אחרת בהתאם להסכמים בינלאומיים.

בהמשך לאמור, פורסמה ביום 31 באוגוסט 2015, הצעת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2016 - 2015), התשע"ה - 2015, המציעה, בין היתר, לתקן את פקודת מס ההכנסה באופן שיאפשר למדינת ישראל לחתום על הסכמים לחילופי מידע עם שלטונות מס במדינות אחרות וליישמם. במסגרת הסכמים אלו תוכל המדינה לקבל מידע שיאפשר לרשות המיסים לאכוף טוב יותר את חוקי המס החלים על תושבי ישראל שהפיקו הכנסות מפעילות בחו"ל. כמו כן, מוצע בהצעת החוק, להסמיק את מנהל רשות המיסים להעביר מידע לרשות מס זרה, בכפוף להסכמים בינלאומיים, בין אם התקבלה דרישה מרשויות מס זרות ובין אם ביוזמת המנהל - ובתנאי שהתקיימו תבחינים, שפורטו בהצעה.

עד כה טרם התקבל מידע רשמי באשר לסיום הליכי החקיקה. עם זאת ממידע שפורסם באמצעי התקשורת, עולה שהתיקון האמור פוצל מהצעת החוק המקורית ואושר בועדת הכספים של הכנסת ביום 3 בנובמבר 2015.

על פי פרסומים שהופיעו באמצעי התקשורת, ניהלו הרשויות האמריקאיות חקירה כנגד בנק לאומי (להלן: "לאומי") בחשד למעורבות בעבירות מס שביצעו לקוחותיו המחזיקים בנתינות אמריקאית. בהתאם לפרסומים אלה, חתם "לאומי" על הסכמים עם הרשויות בארה"ב במסגרתם התאפשר לו לשלם לרשויות אלו קנסות, בתמורה להסכמתן שלא להגיש כתבי אישום פליליים כנגדו.

בהמשך, פרסם "לאומי" במערכת הדיווח האלקטרונית של רשות ניירות ערך (מגנ"א) ביום 27.8.2015, דוח מיידי הכולל פרטים באשר לממצאים שעלו בדוח ביקורת של הפיקוח על הבנקים בנושא "ניהול החשיפה לסיכונים חוצי גבולות של לקוחות אמריקאיים", בעקבות ביקורת שנערכה בבנק לאומי בנושא זה.

מהממצאים שנכללו בדוח הביקורת ניתן ללמוד על הציפיות הפיקוחיות באשר לאמות המידה הראויות ליישום בתאגידים הבנקאיים בנושא זה, ובכללן:

- תאגיד בנקאי המקיים פעילות חוצה גבולות ללקוחות זרים צריך לנתח כדבר שבשגרה, את הדין הזר הרלוונטי לפעילותו הבנקאית, לזהות את הסכונים הנובעים מכך - ולנקוט באמצעים הנדרשים במטרה לצמצמם, ככל האפשר ולהתאים את מדיניותו לשינויים המתרחשים.
- על רקע ההתפתחויות שחלו בגישת הממשל וגורמי האכיפה בארה"ב משנת 2008, נדרשים התאגידים הבנקאיים המנהלים פעילות חוצה גבולות עם לקוחות אמריקאים, לבצע מיפוי של מכלול הפעילויות והשירותים שהם מעמידים ללקוחות אמריקאים ולבחון מה נחשב בעיני הרשויות האמריקאיות בבחינת סיוע להעלמת מס, על מנת להעריך את הסיכונים, אליהם חשוף הבנק בגין פעילות זו לרבות הסיכון המשפטי, ולנקוט בצעדים הנדרשים כדי להפחית את הסיכונים כאמור.
- החובה לקיים תהליך יסודי לניהול סיכונים בנושא זה, נדרשת גם אם הפעילות חוצת הגבולות של הבנק עם לקוחות אמריקאים זניחה ובעלת תרומה שולית לרווחיותו, שכן גם פעילות זניחה עלולה ליצור לבנק חשיפה גבוהה לסיכון.

- על פי הדין הישראלי, עבירת מס אינה מהווה עבירת מקור בחוק איסור הלבנת הון. אולם גם אם לא קיימת, בשלב זה חובת בדיקה ודיווח של סוגיות מס, אין בכך כדי לשחרר את הבנק מחובתו לנהל את סיכוניו באופן תקין ולא לאפשר כי שירותיו הבנקאיים ינוצלו לצורך העלמת מס באמצעות חובה זאת חלה על הבנק ביתר שאת ביחס ללקוחותיו האמריקאים, לאחר שהרשויות האמריקאיות הכריזו על מאבק בהעלמות מס של משלמי מס אמריקאים באמצעות ניהול חשבונותיהם מחוץ לארה"ב.
- מוטלת על התאגיד הבנקאי אחריות לבחינה מחדש של המדיניות בכל הקשור לפעילות חוצה גבולות עם לקוחות אמריקאים, למיפוי הפעילויות והשירותים שמעמיד הבנק ללקוחות אלו, לרבות פעילויות הנחשבות מבחינת השלטונות האמריקאים כסיוע להעלמת מס, בין היתר באמצעות פנייה לקבלת חוות דעת משפטית בעניין.
- בעקבות התפתחויות אלו ובהתאם לדרישות בנק ישראל נערכה בבנק ביקורת פנימית בנושא ניהול החשיפה לסיכונים חוצי גבולות בפעילות לקוחות תושבי חוץ, במסגרת ביקורת עצמית זו - נבחנו רמת החשיפה של הקבוצה והבנק לסיכונים אלו. הביקורת בבנק ובחברה האם נערכה בסיוע משרד רואי חשבון חיצוני.
- במסגרת הביקורת התבקש הבנק להתייחס בעיקר לנושאים הבאים:
- נאותות ניהול הסיכונים חוצי הגבולות הגלומים בפעילות תושבי חוץ.
- נאותות המדיניות, תפקוד הממשל התאגידי ואיכות הבקורות המיושמות בכל שלושת מעגלי הבקרה.
- הממצאים שנכללו בדוח הוגשו על ידי הבנק לחברת האם ביום 12 במאי, 2015.
- בנוסף, בהתאם למכתב הנחיות שהתקבל מבנק ישראל ביום 20 באפריל 2015 (בעקבות ביקורת קבוצתית שנערכה בנושא זה), התבקש הבנק לבצע ביקורת, שתתייחס לנושאים הבאים:
- בחינת המדיניות והנהלים המיושמים על ידי הבנק, בנושא היערכות ליישום "כללי FATCA" החל מחודש אוגוסט 2010 (להלן: המועד הרלוונטי).
- איתור לקוחות העונים על הגדרת US PERSON (להלן: "הלקוחות הרלבנטיים") שפתחו חשבון בבנק מאז המועד הרלבנטי, ובחינת נאותות ההתנהלות מולם בעת פתיחת החשבון ולאחר מכן.
- קביעת מתווה לפעולה מול הלקוחות הרלבנטיים, להפחתת החשיפה הנובעת מהיותם לקוחות הבנק, לא יאחר מ- 6 חודשים מתום מועד עריכת הביקורת.
- על ועדת הביקורת לקיים דיון בדוח הביקורת, ממצאיו ובמתווה לסגירת הפערים שיוצע בעקבותיו.
- הביקורת נערכה על ידי הבנק כנדרש, וממצאיה נכללו בדוח ביקורת שנדון בוועדת הביקורת של הדירקטוריון ביום 4 באוגוסט, 2015.

ב. הסדרת הפעילות בנגזרים: רפורמת "Dodd Frank" (בארה"ב), ורפורמת "Emir" (באירופה)

בפרק 2ב' בדוחות ליום 31 בדצמבר 2014 נכלל מידע באשר לשתי רפורמות שפורסמו בארה"ב ובאירופה במטרה להסדיר את הפעילות בתחום הנגזרים:

- "The Dodd - Frank Wall Street Reform and Consumer Protection Act" (שפורסמה בארה"ב)
- "Emir" European Market Infrastructure Regulation (שפורסמה באירופה ומבוססת על עקרונות דומים לרפורמה שפורסמה בארה"ב).

הרפורמות כוללות הנחיות שנועדו להפחית את סיכוני האשראי וסיכונים מערכתיים אחרים הנובעים מפעילות בשוק המכשירים הנגזרים, באמצעות דרישה לסלוק עסקאות בנגזרים הנקשרות עם מוסדות פיננסיים בארה"ב ואירופה, באמצעות "סולקים מרכזיים" הנמנים עם הבנקים הגדולים והמרכזים.

הבנק נערך בשיתוף עם החברה האם ליישום הכללים שנקבעו בהוראות. במסגרת היערכות זו מופו הפערים בתהליכי העבודה ביחס לדרישות ההוראה ונבחנו אפשרויות ההתקשרות עם סולקים מרכזיים פוטנציאליים. בנוסף, חתם הבנק, על פרוטוקול המסדיר את דפוסי העבודה בתחום סליקת עסקאות בנגזרים של הגופים החברים בארגון ISDA.

ג. חקיקה בתחום העמלות הבנקאיות

(1) תיקון לכללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות), התשס"ח - 2008 (להלן: "כללי עמלות")

בהמשך לפרסום דוח "הועדה לבחינת התחרות במערכת הבנקאית" (להלן: "הועדה"), שהוקמה על ידי משרד האוצר ובנק ישראל וכלל המלצות שנועדו להגביר את התחרות במערכת הבנקאית ולהפחית את עלויות ניהול חשבונות העובר ושכ של לקוחות הבנקים (בדגש על "יחידים" ו"עסקים קטנים"), פרסם בנק ישראל ביום 29.1.2015 תיקון לכללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות) (תיקון), התשע"ה - 2015 (להלן: "התיקון").

התיקון כולל שינויים הן בהגדרת הלקוחות והן בתעריפי העמלות, שנקבעו ב"כללי העמלות", כדלקמן:

• שינוי בהגדרת לקוח "יחיד" ו"עסק קטן":

על פי התיקון הורחבה תכולת הגדרת "עסק קטן" ונכללים בה כעת גם תאגידים שמחזור העסקים השנתי שלהם אינו עולה על 5 מיליון ש"ח (במקום 1 מיליון ש"ח, קודם לכן).

• הקלות בכללי הסיווג של "עסקים קטנים":

במטרה להקל על לקוחות המבקשים להיכלל בקטגוריית "עסקים קטנים", בוטלה ההנחיה שחייבה לקוחות אלה להציג מדי שנה דוח כספי המעיד על התאמתם לקריטריונים הנדרשים (כנדרש בכללים הקודמים, כתנאי לסיווגם כ"עסק קטן"). בהתאם לכללים החדשים יחויבו לקוחות אלה להמציא דוח כספי אחד בלבד (במועד סיווגם כ"עסק קטן"), ולהמציא דוחות כספיים נוספים, רק אם יידרשו לכך על ידי הבנק (ובתנאי שהדרישה נובעת מאינדיקציות הנמצאות בידי הבנק ומעידות, לכאורה, על חריגה אפשרית של הלקוח מהקריטריונים המגדירים קבוצת לקוחות זו).

• הפחתת תעריפי עמלות מסוימות:

במסגרת התיקון הופחתו תעריפיהן של עמלות מסוימות ונאסרה גבייתן של עמלות אחרות, כדלקמן:

- מהגדרת הפעולות הבנקאיות שניתן לגבות בגין עמלה בגין ביצוע פעולה ב"ערוץ ישיר", מועטה פעולת חיוב באמצעות "כרטיס חיוב מיידי". לפיכך, נאסר על התאגידים הבנקאיים לגבות עמלה בגין שירות זה.

- הותר לתאגידים הבנקאיים לגבות עמלה בגין הפקת אישור בעלות על חשבון בנק, רק מהאישור השני באותה שנה קלנדרית.

- העברה בנקאית באמצעות מערכת זה"ב ("RTGS") עד לסכום של מיליון ש"ח, הוגדרה כ"פעולת פקיד". לפיכך, סכום העמלה המירבי שניתן לגבות בגין שירות זה, הוגבל לתעריף הנגזר מסוג פעולה זה.

- נאסר על התאגידים הבנקאיים לגבות עמלת "דמי ניהול" בגין הלוואות לדיוור.

ההוראות החדשות שנקבעו בתיקון לכללי העמלות נכנסו לתוקף במדורג, החל מיום 1 בפברואר 2015, וכלה ביום 1 ביולי 2015. הבנק יישם את ההוראות במועדים שנקבעו לכניסתן לתוקף.

הנתונים שנאספו על ידי הבנק בפרק הזמן הקצר שחלף ממועד יישום הכללים החדשים, אינם נותנים אינדיקציה ברורה לגבי היקף הפגיעה הצפוי בהכנסות הבנק. עם זאת, בהתבסס על אומדנים ראשוניים, סבורה הנהלת הבנק שיישום הכללים החדשים והמתכונת התעריפית המעודכנת, צפויים להקטין את הכנסות הבנק מניהול חשבונות עובר ושב בשנת 2015 בסך של עד כ- 2 מיליון ש"ח.

(2) הכרזה על שירות "משלוח הודעות ללקוחות" כ"שירות בר פיקוח":

להערכת בנק ישראל תעריפי העמלות הנהוגים במערכת הבנקאית בגין שירות זה גבוהים מדי. לפיכך, תיקן בנק ישראל ביום 10 במאי 2015, את צו הבנקאות (שירות ללקוח) (פיקוח על שירות הודעות או התראות), התשע"ה - 2015, והגדיר שירות זה כ"שירות בר פיקוח" המגביל את מחירו המכסימלי לסך של חמישה ש"ח, בלבד.

התיקון לצו פרסם ברשומות ביום 31 במאי 2015 ונכנס לתוקף ביום 1 ביולי 2015. בשלב מוקדם זה, לא ניתן עדיין לאמוד במדויק את השלכות הצו על תוצאותיו הכספיות של הבנק בעתיד. עם זאת, להערכת הנהלת הבנק, התיקון לצו עלול להקטין את הכנסות הבנק מעמלות ניהול חשבונות עובר ושב בסך של כ- 10-15 מיליון ש"ח לשנה.

(3) חקיקה בנושא: "מסלולי עמלות"

בפרק 22' בדוחות לשנת 2014, נכלל מידע לגבי צעדי חקיקה שיזם בנק ישראל בנושא: "מסלולי עמלות", כשיטה אלטרנטיבית לחישוב ההכנסות משירותי ניהול חשבונות עובר ושב הניתנים על ידי התאגידים הבנקאיים.

במטרה להגביר את מודעות הלקוחות ליתרונות שמציע המתווה החדש ("שיטת המסלולים") ללקוחות התאגידים הבנקאיים - פרסם בנק ישראל ביום 21 ביוני 2015 הוראת ניהול בנקאי תקין חדשה (מס' 423), בנושא: "שירות המסלולים".

בהתאם להנחיות שנכללו בהוראה, הוטל על התאגידים הבנקאיים לפעול להטמעת "שיטת המסלולים" בקרב לקוחותיהם, כדלקמן:

- במועד פתיחת "חשבון עובר ושב" חדש, יידרשו התאגידים הבנקאיים למסור ללקוח תעריפון מצומצם באשר לעלויות הכרוכות בניהול חשבון העובר ושב, לרבות דפי הסבר בנושא: "שירות המסלולים", הכולל פירוט לגבי עלות כל אחד מהמסלולים המוצעים על ידי התאגיד הבנקאי, בהשוואה לתחשיב נפרד בגין כל אחד מהשירותים שנכללו במסלולים אלו. בנוסף, יכלל בדפי ההסבר מידע באשר לדרכי ההצטרפות המוצעות על ידי התאגידים הבנקאיים ל"שירות המסלולים".
- בנוסף, יידרשו התאגידים הבנקאיים לקבל מהלקוח במועד פתיחת החשבון, אישור לגבי השיטה המועדפת עליו לחישוב העמלות הכרוכות בניהול חשבון העובר ושב שלו: "שיטת המסלולים", או חישוב עלות נפרד עבור כל פעולה בנקאית (שיטת "Pay as you go").
- כמו כן נדרשו התאגידים הבנקאיים לספק ללקוחות ותיקים המבקשים להצטרף ל"שיטת המסלולים", מידע בכתב באשר לסכומי העמלות שנגבו מהם במהלך הרבעון שקדם למועד הגשת הבקשה - במטרה לאפשר להם לקבל החלטה מושכלת לגבי שיטת חישוב העמלות שתניב להם תוצאה מיטבית, בהתבסס על מאפייני פעילותם הבנקאית.
- בנוסף, נדרשו התאגידים הבנקאיים לפרסם בדף האינטרנט שלהם קישור לדף ההסבר בנושא: "שירות המסלולים".

במקביל לצעדי חקיקה אלו פרסם בנק ישראל ביום 18 במאי 2015 הנחיות שנועדו להבטיח שהמידע באשר ל"שירות המסלולים", מוצג ללקוחות התאגידים הבנקאיים באופן מיטבי. במסגרת הנחיות אלו נדרשו התאגידים הבנקאיים:

- לאתר לקוחות פוטנציאליים להצטרפות לשיטת המסלולים (לקוחות ששילמו 10 ש"ח לפחות בגין שירותי ניהול חשבונות העובר ושכ, בכל אחד מחמשת החודשים הראשונים של השנה, או 50 ש"ח לפחות עבור התקופה כולה).

- למסור ללקוחות אלו מידע בכתב באשר לסכומי העמלות ששולמו על ידם בגין ניהול חשבונות העובר ושכ בתקופה זו, בהשוואה למחיר שהיו משלמים ב"שיטת המסלולים", תוך ציון כמות הפעולות שבוצעה על ידם (בהבחנה בין "פעולות פקיד" לפעולות "בערוץ ישיר") ופירוט הדרכים שעומדות לרשותם להצטרפות ל"שיטת המסלולים".

ההוראות שנכללו בהנחיית בנק ישראל נכנסו לתוקף ביום 1 באוגוסט 2015, ויושמו על ידי הבנק במועד זה.

לפרטים נוספים באשר להשלכות הכספיות המשוערות הנובעות מאימוץ "שיטת המסלולים" על ידי לקוחות הבנק - ראה פרק ד' בדוח לשנת 2014.

(4) יוזמות חקיקה לשינויים בכללי העמלות

(א) הצעות חקיקה בנושא: "כללי העמלות":

בהמשך לצעדי החקיקה שפורטו לעיל, וכוונת בנק ישראל לייזום צעדי חקיקה נוספים במטרה להקל על משקי הבית והעסקים הקטנים, באמצעות הפחתת העלויות הנדרשות לניהול חשבונות עובר ושכ - פורסם ביום 28 ביולי 2015 תיקון ל"כללי העמלות", במסגרתו הופחתו תעריפיהן של עמלות נוספות, כדלקמן:

- נאסר על התאגידים הבנקאיים לגבות עמלה בגין החזר המחאות מלקוחות שהפקידו המחאות אלו - באמצעות הסרת שירות זה מתעריפון העמלות שנכלל ב"כללי העמלות".
- איסור על גביית דמי כרטיס עבור "כרטיס חיוב מיידי".

בהמשך להודעה שפרסם בנק ישראל ביום 10 בפברואר 2015 (ראה סעיף ד' להלן) בנושא: "הגברת השימוש בכרטיסי חיוב מיידי" - הוחלט לאסור על התאגידים הבנקאיים לגבות "דמי כרטיס" בגין הנפקת כרטיסים אלו, מלקוחות שהבנק הנפיק עבורם גם כרטיס אשראי.

בשלב מוקדם זה, לא ניתן להעריך במדויק את השפעת צעדים אלו על פי הכנסות הבנק. עם זאת, מאומדנים מוקדמים שנערכו על ידי הבנק עולה שיישום צעדים אלו עלול להפחית את הכנסות הבנק מעמלות בסך של כ- 3-5 מיליון ש"ח, לשנה.

(ב) יוזמות חקיקה פרטיות בתחום העמלות:

בתקופת הדוח הונחו מספר הצעות חקיקה בתחום העמלות הבנקאיות על שולחן הכנסת, ובכללן:

- הצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון - ביטול עמלה בעד שינוי יום פירעון להלוואה לדירור והגבלת גובה עמלה), התשע"ה - 2015.

הצעת החוק הפרטית הונחה על שולחן הכנסת ביום 18.5.2015, ומבקשת להסדיר גביית עמלות מסוימות בתחום ההלוואות לדירור, שנכללו ב"חוק הבנקאות", כדלקמן:

- מוצע לאסור על גביית עמלה בגין שינוי מועד הפירעון של הלוואות לדירור.
- מוצע לאסור על התאגידים הבנקאיים לגבות עמלה בסכום העולה על ערך העסקה שבגינה ניתן השירות (לרבות איסור לגבות עמלות בגין החזר הוראות קבע בסכום העולה על גובה הוראת הקבע).

- הצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון - ביטול עמלות על שירותים בסיסיים בחשבון עובר ושב), התשע"ה - 2015.

הצעת החוק הפרטית הונחה על שולחן הכנסת ביום 4.5.2015 ומבקשת לתקן את חוק הבנקאות, במטרה לאסור על התאגידים הבנקאיים לגבות עמלות בגין מתן שירותי ניהול בסיסיים בחשבונות העובר ושב של לקוחותיהם, לרבות איסור על גביית "עמלת מינימום" כלשהי.

עד כה טרם גובשו הצעות חוק אלו להוראות חקיקה מחייבות ולא ברור, בשלב זה, אם אכן יבשילו לכדי חוקים מחייבים, בסוף הליך החקיקה.

עם זאת, להערכת הנהלת הבנק, במידה והצעות חקיקה אלו יאומצו על ידי הגוף המחוקק כולשון - צפויה פגיעה משמעותית בהכנסות הבנק מניהול חשבונות "עובר ושב".

ד. חקיקה בנושא: "כרטיסי חיוב מייד"

בפרק 2כ' בדוחות ליום 31 בדצמבר 2014, נכלל מידע בדבר יוזמות ממשלתיות המיועדות להגברת האכיפה בתחום גביית מיסי הכנסה, בין היתר, באמצעות הגבלת השימוש במזומנים כאמצעי לביצוע עסקאות בהיקפים גדולים, והמלצה להגברת השימוש בכרטיסי "חיוב מייד" כתחליף לשימוש במזומנים.

בהמשך ליוזמות אלו אושרה במליאת הכנסה בקריאה ראשונה ביום 27 ביולי 2015 הצעת חוק לצמצום השימוש במזומן, המאמצת את הצעת הועדה שהוקמה על ידי הממשלה בנושא זה ("ועדת לוקר").

במקביל לצעדים אלו פרסם בנק ישראל ביום 10 בפברואר 2015 מסמך, המגדיר את כרטיס החיוב המידי כ"מוצר מדף בנקאי", שיהווה חלק בלתי נפרד מניהול חשבון העובר ושב.

בהמשך למסמך זה פרסם בנק ישראל ביום 8 במרס 2015 הודעה, הכוללת מתווה המיועד להגביר את המודעות לשימוש בכרטיס החיוב המידי, וצעדים מעשיים משלימים שיעודדו הטמעת מוצר זה, ובכללם:

- התאגידים הבנקאיים יחויבו להציע לכלל לקוחותיהם המנהלים חשבונות עובר ושב - "כרטיס חיוב מייד" באמצעות פניה יזומה שתעשה לכל המאוחר עד ליום 30.6.2016.
- כמו כן, יחויבו התאגידים הבנקאיים לדווח לבנק ישראל על הצעדים שבוצעו על ידם בנושא זה ועל היקף הפצת הכרטיסים מסוג זה, במסגרת דיווח רבעוני מפורט.
- ייאסר על התאגידים הבנקאיים לגבות דמי כרטיס בגין הנפקת "כרטיס חיוב מייד", ללקוחות שהבנק הנפיק עבורם גם כרטיס אשראי.

בנוסף, יזם בנק ישראל צעדי חקיקה בנושא זה, כדלקמן:

(1) תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 470 בנושא: "כרטיסי חיוב"

התיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 470 בנושא: "כרטיסי חיוב", פורסם על ידי בנק ישראל ביום 29 ביוני 2015 וכולל הנחיות חדשות שנועדו לעודד את השימוש בכרטיסים מסוג "חיוב מידי", ובכללם:

- דרישה להעברת התמורה המגיעה לבית העסק בגין עסקאות שבוצעו באמצעות שימוש בכרטיסי חיוב מידי - בתוך שלושה ימי עסקים מיום ביצוע העסקה, לכל המאוחר.
- עסקאות שבוצעו בכרטיס חיוב מידי ירשמו בחשבון העובר ושב של הלקוח בסמוך לביצוע העסקה ויוצגו בנפרד מעסקאות אחרות.

(2) טיוטת תיקון לצו הבנקאות (שירות ללקוח) (פיקוח על שירות שניתן על ידי מנפיק לסולק בקשר לסליקה צולבת של עסקאות חיוב מידי) (הוראת שעה, התשע"ה - 2015 (להלן: "צו הבנקאות")

במטרה לעודד את השימוש בכרטיס מסוג "חיוב מידי", מוצע לתקן את "צו הבנקאות" ולהגביל את סכום עמלת הסליקה בגין עסקאות המבוצעות באמצעות כרטיס מסוג זה, לשיעור מכסימלי שלא יעלה על 0.3% מהיקף העסקה. הכללים שנקבעו ב"צו הבנקאות" צפויים היו להיכנס לתוקף ביום 1 במאי, 2015. עם זאת, עד כה טרם הבשילו צעדי חקיקה אלו לכדי הוראות מחייבות.

היקף השימוש העתידי במוצר זה מותנה בנכונות ציבור הלקוחות לשנות הרגלי צריכה קיימים ולאמץ שימוש במוצר בנקאי שונה.

לפיכך, לא ניתן לאמוד בשלב זה, את ההשלכות שיהיו להפצה המתוכננת של המוצר החדש על פעילות הבנק ותוצאותיו הכספיות בעתיד. עם זאת, להערכת הנהלת הבנק צפוי שיישום הנחיות אלו יפחית את הכנסות הבנק מעמלות "כרטיסי אשראי", מחד - אך עשוי להגדיל את הכנסות הריבית בבנק. מאידך, היקף הכנסות הבנק מעמלות מתן שירותים ללקוחות בעלי כרטיס "חיוב מידי" הסתכם בשנת 2014 בכ- 1 מיליון ש"ח.

(3) הנחיות בנושא: הרחבת תפוצת כרטיסי חיוב מידי (דביט)

בהמשך לצעדי חקיקה אלה פרסם בנק ישראל ביום 29 ביוני 2015 הנחיות, במסגרתן הוטל על התאגידים הבנקאיים לפעול להרחבת תפוצת כרטיסי ה"חיוב המידי", כדלקמן:

- התאגידים הבנקאיים יידרשו להציע כרטיס חיוב מידי לכל לקוח חדש, במעמד פתיחת חשבון העובר ושכ.
- כמו כן, יידרשו התאגידים הבנקאיים לפנות גם ללקוחותיהם הותיקים עד ליום 31.12.2016, לכל המאוחר, ולהציע גם להם כרטיס חיוב מידי.
- במקביל, נדרשו התאגידים הבנקאיים לגבש מדיניות אפקטיבית ונהלי עבודה ברורים התומכים בהנחיות אלו.
- נאסר על התאגידים הבנקאיים לגבות דמי כרטיס בגין כרטיסי "חיוב מידי" שהונפקו ללקוחות המחזיקים גם בכרטיס אשראי - לתקופה שלא תפחת מ- 36 חודשים ממועד הנפקת כרטיס ה"חיוב המידי".

בנוסף, נדרשו התאגידים הבנקאיים למסור לבנק ישראל דיווחים רבעוניים באשר להתקדמות הפצת כרטיסי ה"חיוב המידי" - החל מיום 1 בינואר 2016.

ה. חקיקה בתחום: "יחסי בנק - לקוח"

במסגרת צעדי ההסדרה הננקטים בשנים האחרונות על ידי בנק ישראל במטרה לשפר את אופן הציבור במערכת הבנקאית (כחלק מתהליך לקביעת סטנדרטים שיבטיחו מתן שירות הוגן ללקוחות התאגידים הבנקאיים), ולפשט הוראות הגורמות לסירבול ויצירת חסמים המקשים על התחרות במערכת הבנקאית - הפיץ בנק ישראל בתקופת הדוח מסמכי הבהרה ותיקונים להוראות ניהול בנקאי תקין, כדלקמן:

(1) הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 454 בנושא: "פירעון מוקדם של הלוואה שאינה למטרת דיור"

הכללים שנקבעו בהוראה הקודמת בנושא: "עמלה בגין פירעון מוקדם של הלוואות שאינן לדיור", יצרו זיקה בין התחשיב המיושם לגבי עמלות בגין פירעון מוקדם של הלוואות לדיור, לבין הפרמטרים המשמשים בקביעת סכום העמלה בשל פירעון מוקדם של הלוואות שאינן לדיור - רק לגבי הלוואות שסכומן אינו עולה על 750 אלף ש"ח, והותירו מרווח שיקול דעת באשר להלוואות אחרות.

במטרה לצמצם מרווח פעולה זה, ולקבוע סטנדרטיזציה רבה יותר במנגנון חישוב עמלת הפירעון המוקדם - פרסם בנק ישראל ביום 21 ביוני 2015, תיקון להוראת ניהול בנקאי מס' 454, בנושא: "פירעון מוקדם של הלוואה שאינה למטרת דיור".

ההוראה כוללת הנחיות חדשות, היוצרות זיקה רבה יותר לתקנות שמכוחן מחושבות העמלות בגין פירעון מוקדם של הלוואות לדיור, ובכללן:

- אוכלוסיית הלוואות שאינן לדיור, שבגינן יידרשו התאגידים הבנקאיים להחיל את נוסחת חישוב העמלה בגין פירעון מוקדם של הלוואות לדיור, הורחבה ותכלול מעתה הלוואות שניתנו ללקוחות פרטיים ולעסקים קטנים - לסוגיהן השונים.
- שיעור "ריבית הייחוס", המהווה מרכיב בחישוב עמלת הפירעון המוקדם שונה מ: "שיעור הריבית הנהוג בתאגיד הבנקאי" (שנקבע בכללים הקודמים), ל"שיעור הריבית שפורסם לאחרונה" (בדומה לכללים הנהוגים בחישוב העמלה בגין "פירעון מוקדם של הלוואות לדיור").

הכללים שנקבעו בהוראה ייכנסו לתוקף ביום 1 באפריל 2016.

הבנק נערך ליישום ההנחיות החדשות במועד שנקבע לכניסתן לתוקף. עם זאת, בשלב מוקדם זה לא ניתן לאמוד עדיין את ההשלכות שיהיו ליישום הנחיות אלו (במועד כניסתן לתוקף), על הכנסות הבנק.

היקף הכנסות הבנק מגביית עמלות בגין פירעון מוקדם של הלוואות שאינן למטרות דיור, הסתכם בשנת 2014 בסך של כ-4 מיליון ש"ח.

(2) מסירת מידע ללקוחות לגבי "פערי ריביות"

ממידע שנמסר לבנק ישראל עולה לכאורה, כי בנקים מסוימים מציעים ללקוחותיהם להפקיד כספים בפקדונות בנקאיים באמצעות הוראות קבע, למרות שביתרת חשבון העובר ושכ שלהם קיימת יתרת חובה, מבלי שיובא לידיעתם מידע לגבי פערי הריבית שקיימים בין תשואת הפקדון לבין עלות האשראי בחשבון העובר ושכ.

לדעת בנק ישראל, דפוס פעולה זה עומד בסתירה לסעיף 3 בחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א - 1981, האוסר על התאגידים הבנקאיים לבצע פעולות שעלולות להטעות את לקוחותיהם בכל עניין מהותי למתן השירות.

לפיכך, ובמטרה להנהיג במערכת הבנקאית דפוס פעולה שיעמדו בסטנדרטים הנדרשים, הפיץ בנק ישראל ביום 15 בינואר 2015 מסמך הבהרות, הכולל הנחיות פעולה בנושא זה, ובכללן:

- דרישה למתן מידע בדבר פערי הריבית שקיימים בין מוצרי האשראי למוצרי הפקדונות, ללקוחות המבקשים להפקיד כספים בפקדון בנקאי בעת שחשבונם נמצא ביתרת חובה - קודם לביצוע ההפקדה.
- מידע זה יימסר בכתב ללקוחות שמסרו הוראות קבע להפקדת כספים בפקדון בנקאי, וחשבונם מצוי ביתרת חובה.
- נאסר על התאגידים הבנקאיים לייזום פניה ללקוחות שחשבון העובר ושכ שלהם נמצא ביתרת חובה - בכדי שיפקידו כספים בפקדונות בנקאיים.

הבנק מיישם את ההנחיות שנכללו במסמך ההבהרות, ממועד כניסתן לתוקף.

(3) ויתור על חתימת לקוח במקרים מסוימים

במטרה להגביר את התחרותיות במערכת הבנקאית, באמצעות צמצום החסמים שמקשים על מעבר הלקוחות בין הבנקים השונים, הפיץ בנק ישראל ביום 4 בינואר 2015 מסמך, המתיר לתאגידים הבנקאיים להתקשר עם לקוחות בהסכמים מסוימים (כמפורט להלן), מבלי להיזקק לחתימה פיזית של הלקוח, ולהסתפק במקומה באישור הלקוח באמצעות שימוש באתר האינטרנט:

- הסכם תנאי עסק כלליים או הסכם לפתיחת חשבון עובר ושב.
- הסכם להפקדת כספים לזמן קצוב לתקופה העולה על שנה אחת.
- הרשאה למתן שירות באמצעות הודעה טלפונית.

מאידך, עדכן בנק ישראל את הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 435, בנושא: "הוראות טלפונית", וכלל בה הנחיה המחייבת את התאגידים הבנקאיים לקבוע הסדרים שיאפשרו לתאגיד הבנקאי לזהות את לקוחותיו הן בעת קבלת הבקשה למתן שירות באמצעות הוראה טלפונית, והן בעת קבלת ההוראה הטלפונית עצמה.

הבנק נערך בשיתוף עם החברה האם, לפיתוח אמצעים טכנולוגיים שיענו על הדרישות שנקבעו על ידי בנק ישראל בנושא זה.

(4) טיוטת הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 450 בנושא: "הליכי גביית חובות"

במהלך הפעילות הבנקאית השוטפת, ננקטים על ידי התאגידים הבנקאיים מעת לעת צעדים לגביית חובות, כנגד לקוחות שנקלעו לקשיים ולא עמדו בפרעון חובותיהם לבנק (לרבות שימוש באמצעים משפטיים).

במסגרת צעדי ההסדרה המיושמים על ידי בנק ישראל במטרה לקבוע סטנדרטים הולמים למערכת היחסים שבין התאגידים הבנקאיים ללקוחותיהם, הפיץ בנק ישראל ביום 18 במאי 2015 טיוטת הוראת ניהול בנקאי תקין חדשה (מס' 450), בנושא: "הליכי גביית חובות", המציעה לקבוע כללים ואמות מידה להתנהלות הבנקים בנושא זה, ובכללם:

- התאגידים הבנקאיים יידרשו לקיים פונקציה ייעודית לטיפול בגביית חובות, שתבצע את הפעולות הנדרשות בנושא זה, תוך שמירה על הוגנות היחסים בין הצדדים. פעילות הפונקציה תפוקח על ידי ההנהלה והדירקטוריון.
- הסכמי ההלוואה שייחתמו בין הבנק ללקוחותיו יכללו נוסחה לחישוב ריבית הפיגורים שתיזקף על ההלוואה.
- השיעור המכסימלי שייקבע לריבית הפיגורים לא יעלה על השיעור המכסימלי שגובה התאגיד הבנקאי בגין חריגה ממסגרות האשראי.
- התאגידים הבנקאיים יחויבו לשלוח מכתב התראה לכלל הלקוחות שמפגרים בתשלומי ההלוואה, בסמוך להיווצרות החוב, ובטרם ינקטו בהליכים משפטיים כנגד לקוחות אלו.
- מוצע לקבוע פורמט אחיד ופשוט לטבלאות הריבית שמוסרים התאגידים הבנקאיים ללשכת ההוצאה לפועל.
- מוצע לחייב את התאגידים הבנקאיים לקיים פיקוח ובקרה על גורמי חוץ המייצגים אותם (להלן: "המייצגים"), בהליכי גביית החובות מול לקוחותיהם.

הפיקוח יכלול:

- קבלת דיווחים חודשיים ממוכנים מה"מייצגים".
- מעורבות של התאגיד הבנקאי בכל בקשה של הלקוח להסדרת חוב הפיגורים, שתוגש ל"מייצגים".
- עריכת ביקורות על כל אחד מהמייצגים בתדירות שנתית, לפחות.

ההנחיות שנכללו בטיטות ההוראה נועדו להיכנס לתוקף ביום 1 בינואר 2016. עם זאת, בדיון שהתקיים בבנק ישראל ביום 15 באוקטובר 2015, הודיעו נציגי הפיקוח על הבנקים על כוונתם להפיץ טיטות הוראה מתוקנת. לפיכך, צפויה דחייה במועד המוצע ליישום טיטות ההוראה החדשה.

(5) הצעת חוק המשכון, התשע"ה - 2015

הצעת החוק אושרה בקריאה ראשונה במליאת הכנסת ביום 27 ביולי 2015. ההצעה כוללת שינויים מהותיים ביחס לדיני השעבודים הנהוגים כיום, ובכללם:

- מוצע לאפשר לחייבים לייצור שיעבודים נוספים על נכס משועבד, ללא הסכמת בעל השיעבוד.
- מוצע לאפשר לחייבים לייצור שיעבוד על נכסים עתידיים, לרבות כאלה שטרם נוצרו או שטרם הגיעו לידיהם.
- מוצע לשלול אפשרות ליצירת "שיעבודים שוטפים".
- מוצעות דרכים נוספות לשכלול משכון (שלא באמצעות רישום).
- מוצעים כללים חדשים לשיעבוד ניירות ערך ופקדונות.
- מוצע לערוך שינויים במדרג הנשייה בין הנושים השונים, בהתאם לסוג המשכון.
- מוצע לאפשר החלפת משכון אחד באחר.

בשלב זה, טרם ברור אם ההנחיות שנכללו בהצעת החוק יאושרו כלשונן בסוף הליך החקיקה. לפיכך, לא ניתן להעריך בשלב זה את ההשלכות שיהיו ליישום ההנחיות שנכללו בהצעת החוק על פעילות הבנק בעתיד.

(6) תזכיר חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ה - 2015

ביום 3 באוגוסט 2015 פורסם על ידי משרד המשפטים תזכיר "חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי", המהווה רפורמה מקיפה בהליכי חדלות פירעון של יחידים ותאגידים. התזכיר כולל שינויים מהותיים לכללים הקיימים בנושא זה, ובכללם:

- מוצע לבטל את מרבית החובות בדיון קדימה.
- נושה מובטח ב"שיעבוד צף", יהיה זכאי לקבלת תמורה שלא תעלה על 75% משווי הנכסים המובטחים בשיעבוד. יתרת הנכסים המשועבדים תהווה מקור לפירעון התשלומים המגיעים לנושים הבלתי מובטחים.
- אם יתברר שהתשלומים לנושים הבלתי מובטחים נופלים מ-25% מסכומי החוב המגיעים להם, או מיליון ש"ח - לפי הסכום הנמוך (להלן: "סכום הנשייה המזערי"), תופחת התמורה המגיעה לנושים המובטחים "בשיעבוד קבוע", עד להשלמת "סכום הנשייה המזערי" - ובתנאי שלא תפחת מ-75% משווי הנכסים המובטחים "בשיעבוד קבוע".

הליכי החקיקה הנגזרים מההצעות שנכללו בתזכיר החוק טרם הושלמו וטרם הוצע מועד לכניסתם לתוקף. עם זאת, להערכת הנהלת הבנק, אישור ההנחיות שנכללו בהצעת החקיקה, במתכונתן הנוכחית - עלול לגרום לעליה בהוצאות הבנק בגין הפסדי אשראי.

(7) הנחיה בנושא: "פניה יזומה למתן אשראי ללקוחות קמעונאיים"

בעקבות הגידול המשמעותי שנרשם בהיקף האשראי הקמעונאי במערכת הבנקאית, הפיץ בנק ישראל ביום 23.6.2015 הנחיות שנועדו להבטיח שהאשראי המוצע ללקוחות הקמעונאיים (במסגרת פניות הנערכות ביוזמת התאגידים הבנקאיים), יתאם לצורכיהם. במסגרת הנחיות אלו נדרשו התאגידים הבנקאיים לנקוט בצעדים הבאים:

- קביעת מדיניות, נהלים ותהליכים נאותים הנוגעים לתחום זה, לרבות:
 - הגדרת קהלי היעד לפניה יזומה למתן אשראי, בהתבסס על אינדיקטורים המדרגים את סיכון הלקוח ומתייחסים גם לשיקולי הלקוח, באשר לכדאיות הצעת האשראי.
 - קביעת תסריטי שיחה מוגדרים, שיכללו גילוי באשר לתנאי האשראי והתייחסות לצורכי הלקוח, לרבות ציון נכסיו והתחייבויותיו של הלקוח והתשואה המתקבלת בגינם.
 - הפניה ללקוח תתועד ותכלול מידע לגבי הגורם הפונה, תוכן הפניה ותגובת הלקוח. במסגרת זו נדרשים התאגידים הבנקאיים להקליט פניות שיבוצעו באמצעות הטלפון או באמצעים דומים.
 - ההנחיות שפורטו לעיל, ישולבו בתוכניות העבודה של קצין הציות, מערך הייעוץ המשפטי והביקורת הפנימית.
- בהתאם לנדרש, העביר הבנק לעיון בנק ישראל את מסמכי המדיניות ונהלי העבודה שגובשו על ידו בנושא זה.

(8) מכתב בנק ישראל בעניין ביטול שעבודים שהאשראי בגינם נפרע

בעקבות תביעה ייצוגית המתנהלת כנגד מספר בנקים (שהבנק אינו נמנה עליהם), בנושא: אי ביטול שיעבודים שהאשראי בגינם נפרע, ערך בנק ישראל בדיקה מדגמית בנושא זה, בבנקים הנתבעים, לבחינת היקף התופעה הנוגדת לכאורה את הוראות סעיף 9א לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א - 1981. ביום 31 באוגוסט 2015, הפיץ בנק ישראל מכתב באשר לממצאים שעלו בבדיקה המדגמית. ממצאים אלו מצביעים על קיום שיעבודים שלא בוטלו בניגוד לסעיף 9א לחוק, ועל קיום בטוחות שנותרו בתוקף, למרות שהחייבים שלהבטחתם נוצרו, נפרעו זה מכבר. לפיכך נדרשו התאגידים הבנקאיים לסייב את מאגרי הבטוחות שלהם, ולפעול למחיקה של שעבודים שנרשמו להבטחת חייבים שנפרעו, עד לסוף שנת 2016 - לכל המאוחר.

(9) טיוטת חוזר המפקחת על הבנקאים בנושא: "פעילות תושבי ישראל בתאגידים הבנקאיים ובשלוחות חו"ל - ציות לחוקי המס בישראל"

בעקבות צעדים הננקטים בשנים האחרונות על ידי רשויות המיסים במטרה להגביר את אכיפת חוקי המס, הפיץ בנק ישראל ביום 31.8.2015 טיוטת חוזר, המורה לתאגידים הבנקאיים, לנקוט בצעדים במטרה למזער סיכונים מוניטין, סיכונים תפעוליים, סיכונים משפטיים ואחרים, בשל פתיחה או ניהול חשבון בו מופקדים כספים שייטכן ומקורם בהתחמקות הלקוח מתשלום מס או בהכנסות שלא דווחו לרשות המסים כנדרש.

בהתאם לטיוטת החוזר, נדרשים התאגידים הבנקאיים לנקוט בצעדים על מנת למזער סיכונים אלה ולשלב אותם במסגרת ניהול הסיכונים של התאגיד הבנקאי, לרבות: הגדרת אופן ניהול הסיכונים במדיניות התאגיד, קיום דיון בנושא בדירקטוריון, שילוב הערכת הסיכון בגין אי ציות לקוחות לחוקי המס בהערכת הסיכונים של התאגיד הבנקאי, בחינת דפוסי פעולה לפי רשימת הפעולות בתוספת לצו איסור הלבנת הון, תוך התמקדות בדפוסי הפעולה המופיעים בטיטוט החוזר, ולוודא שדפוסי הפעולה נכללים בנהלים שנקבעו לפי נב"ת 411 ונב"ת 308.

להערכת הנהלת הבנק, ככל שההנחיות שנכללו בטיטות החוזר יאושרו בסופו של דבר - תידרש היערכות מיוחדת ליישום ההנחיות, לאור מורכבות הדרישות.

(10) דוח שנתי על טיפול בתלונות הציבור

בהמשך להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 308A, בנושא: "טיפול בתלונות הציבור", פרסם בנק ישראל ביום 2 באוגוסט 2015, תיקון להוראות הדיווח לציבור, במסגרתו נדרשו התאגידים הבנקאיים לפרסם דוח שנתי, הכולל מידע הן באשר לתלונות שהתקבלו באותה שנה והן באשר לסטטוס הטיפול בהן.

ההנחיות שנכללו בהוראה יחולו לגבי הדוח לשנת 2015 ואילך. עם זאת, הותר לתאגידים הבנקאיים, במסגרת הוראות מעבר, להתייחס בדיווח הראשון לתקופה של שישה חודשים שנסתיימו ביום 31 בדצמבר 2015, לפחות.

הבנק נערך ליישום ההנחיות שנכללו בהוראה במועד שנקבע לכניסתן לתוקף.

1. צעדי חקיקה והסדרה בתחום התחרות במערכת הבנקאית

נושא התחרות במערכת הבנקאית נמצא בשנים האחרונות במרכז סדר היום הציבורי. במסגרת זו הוקמה בשנת 2011 "ועדה לבחינת התחרות במערכת הבנקאית" שפרסמה את המלצותיה ביום 19 במרס 2013.

יישום המלצות אלו קיבל ביטוי בצעדי חקיקה רבים, לרבות תיקון "כללי העמלות" והוראות ניהול בנקאי תקין שפורסמו על ידי בנק ישראל.

בתקופת הדוח יושמו צעדי חקיקה והסדרה נוספים בנושא זה, ובכללם:

(1) הועדה להגברת התחרות בשירותים בנקאיים ופיננסיים נפוצים.

ביום 3 ביוני 2015 מונתה על ידי שר האוצר ונגידת בנק ישראל "הועדה להגברת התחרות בשירותים בנקאיים ופיננסיים נפוצים" ("ועדת שטרם").

בהתאם לכתב המינוי שמכוחו פועלת הועדה, הוטל על חברי הועדה לבחון אפשרות להכנסת גופים נוספים לתחום אספקת שירותים בנקאיים, לרבות אפשרות להפרדת חברות כרטיסי אשראי מהבנקים.

כמו כן, הוטל על הועדה לבחון יישום צעדים שיפחיתו חסמים המונעים תחרות במערכת הבנקאית. עד כה טרם פרסמה הועדה את המלצותיה ולכן לא ניתן להעריך, בשלב זה, את השלכותיהן על פעילות הבנק בעתיד.

(2) הצעת חוק נתוני אשראי, התשע"ו - 2015

ביום 13 באוקטובר, 2015 אושרה במליאת הכנסת בקריאה ראשונה הצעת חוק נתוני אשראי, התשע"ו 2015, המאמצת את מסקנות "ועדת דורפמן" שהמליצה על עריכת שינוי בנושא האשראי הצרכני, במטרה לשרת את זרימת המידע לציבור.

בהתאם להצעת החוק יידרשו התאגידים הבנקאיים להגביר את שיתוף הפעולה בכל הנוגע לדיווח על נתוני אשראי הנמצאים ברשותם ולאסוף מידע שלילי וחיובי כאחד הרלוונטי לצורך הערכת כושרו הפיננסי של הלקוח, בהתאם לסטנדרט בינלאומי ("מטרו 2"), לעומת המצב הנהוג היום בו נאסף רק מידע שלילי. בהתאם להצעת החוק, האחריות ליצירת מאגר נתוני אשראי מרכזי תוטל על בנק ישראל. המאגר יכיל נתונים על משקי בית ועסקים קטנים, שיאספו מגופים פיננסיים וגופים ציבוריים כאחד (מערכת בתי המשפט, לשכות ההוצאה לפועל וכו').

ההנחיות שנכללו בהצעת החוק עתידות להכנס לתוקף בתום שנתיים ממועד פרסום החוק.

(3) הצעת חוק הסדרת הלוואות חוץ בנקאיות (תיקון מס' 3), התשע"ה - 2015

ביום 27 ביולי 2015 אושרה בקריאה ראשונה במליאת הכנסת הצעת חוק: "הסדרי הלוואות חוץ בנקאיות (תיקון מס' 3), התשע"ה - 2015".

במסגרת ההצעה, מוצע להחיל את הכללים שנקבעו בחוק גם על תאגידים בנקאיים ותאגידי העזר שלהם, בנוסף להסדרה שנקבעה לגביהם בנושא זה בהוראות בנק ישראל.

במסגרת ההצעה מוצע להגדיר כל סוג של מתן אשראי כ"הלוואה", לרבות קביעת תקרת ריבית מירבית בשוק האשראי הקמעונאי, שתחייב גם את הבנקים.

עד כה טרם הושלמו הליכי החקיקה בנושא זה ולכן לא ניתן להעריך את השלכות ההנחיות שנכללו בהצעת החקיקה על פעילות הבנק והכנסותיו בעתיד.

ז. חקיקה בנושא: "הלוואות ממונפות"

בחודש נובמבר 2014 פורסמו מסקנות הוועדה לבחינת הסדרי חוב בישראל, שכללו המלצות המתייחסות להיבטים מסוימים בנושא: "גיוס חוב מהציבור וטיפול בלווי שנקלעו לקשיים" (לרבות היבטים מסוימים המתייחסים לתאגידים הבנקאיים).

לאור המלצות אלו נוצר צורך לעדכן הנחיות מסוימות שנכללו בהוראות הניהול הבנקאי התקין של בנק ישראל, המתייחסות להלוואות ממונפות ולוויתורים על חובות.

לפיכך, פרסם בנק ישראל ביום 28 באפריל 2015 תיקונים להוראות ניהול בנקאי תקין מסוימות, כדלקמן:

(1) תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 311 בנושא: "ניהול סיכון אשראי"

התיקון כולל הנחיות המתייחסות להלוואות ממונפות ולמחילת חובות, ובכללן:

- התאגידים הבנקאיים נדרשים לקבוע מגבלות פנימיות באשר להלוואות ממונפות ובאשר למתן אשראי ללווי המתאפיינים ברמות מינוף העולות על המקובל בענף בו הם פועלים.
- מדיניות האשראי תכלול התייחסות לחשיפות בגין "הלוואות סינדיקציה" שאורגנו על ידי התאגיד הבנקאי וטרם נמכרו על ידו. כמו כן, נדרשו התאגידים הבנקאיים לקיים תהליכי הערכה עצמאיים, גם ל"הלוואות סינדיקציה" שאורגנו על ידי אחרים.
- התאגידים הבנקאיים נדרשו לכלול במסגרת תהליכי חיתום האשראי בגין אשראים גדולים (בסכומים העולים על 50 מיליון ש"ח), הניתנים לתאגידים - גם אשראי שנטל בעל השליטה בתאגיד, למימון רכישת מניות השליטה בתאגיד.
- תהליך "זיתור" על חוב בגין לווי שנקלעו לקשיים, יעוגן בנהלים מפורטים, לרבות התייחסות לחלופות אפשריות, טרם הויתור על החוב.

(2) הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 327 בנושא: "ניהול הלוואות ממונפות"

ההוראה מסדירה את מסגרת הסיכונים הכוללת להלוואות ממונפות וכוללות הנחיות מפורטות בנושא זה, ובכללן:

- הגדרת הלוואות ממונפות, לרבות הלוואות לרכישת אמצעי שליטה והלוואות ללווי המתאפיינים בשיעורי מינוף גבוה של חוב להון עצמי.
- הגדרת היבטים שונים בנושא הלוואות ממונפות, שיקבלו ביטוי במדיניות ונוהלי האשראי של התאגידים הבנקאיים.

- הדיקטוריון נדרש לדון אחת לשנה, לפחות, במדיניות התאגיד הבנקאי באשר להלוואות ממונפות.
- התאגידים הבנקאיים נדרשים לקבוע נהלי חיתום ברורים כתובים ומדידים שישקפו את התיאבון לסיכון של התאגיד הבנקאי בהתייחס להלוואות אלה.
- התאגידים הבנקאיים יקיימו מעקב מתמיד אחר הלוואות ממונפות וידווחו עליהן להנהלה, בתדירות רבעונית לפחות.
- פונקצית בקרת האשראי תידרש להעריך את ביצועי תיק ההלוואות הממונפות באופן תדיר ומעמיק יותר ביחס לחלקים אחרים של תיק האשראי.
- התאגידים הבנקאיים נדרשים לגבש וליישם מבחני קיצון וניתוחי רגישות תקופתיים לגבי תיק ההלוואות הממונפות.

(3) תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 323 בנושא: "מגבלות על מימון עסקאות הוניות"

במסגרת צעדי הסדרה אלו תוקנה הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 323 הנוכחית, הקובעת מגבלות באשר להלוואות שניתנו למימון אמצעי שליטה בלבד, ותכולתה הורחבה עבור כלל ההלוואות ששימשו למימון "עסקאות הוניות" (כהגדרתן בטיטת התיקון להוראה).

לפיכך, נכללו בתיקון להוראה הנחיות חדשות, ובכללן:

- "עסקה הונית" הוגדרה כעסקה למימון רכישת זכות הונית בתאגיד, או חלוקת הון, במטרה להגדיל ערך לבעלי המניות.
- היקף האשראי שניתן למטרת ביצוע עסקאות הוניות, יוגבל ל- 70% מהון התאגיד הבנקאי, לכל היותר.
- היקף האשראי שניתן לרכישת זכות הונית בתאגיד בנקאי אחר (ומימון 30% לפחות מעלות הרכישה), יוגבל לשיעור שלא יעלה על 5%, לכל יותר, מהון התאגיד הבנקאי נותן האשראי, או מהון התאגיד הבנקאי הנרכש (כנמוך מביניהם).

ההנחיות החדשות שנכללו בהוראות אלו יחולו לגבי אשראי חדש שיינתן החל מיום 1 בינואר 2016. הבנק לומד את ההנחיות שנכללו בתיקונים להוראות, כמפורט לעיל, ונערך ליישומן במועד כניסתן לתוקף.

ח. תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 313 בנושא: "מגבלות על חבות של לוואה ושל קבוצת לוואים"

בהמשך לצעדי ההסדרה שננקטו על ידי בנק ישראל במטרה להפחית את הריכוזיות בתיקי האשראי של המערכת הבנקאית ועל רקע ההמלצות שפרסמה "ועדת באזל" בנושא: "חשיפות גדולות", פרסם בנק ישראל ביום 9 ביוני 2015 תיקון להוראת ניהול בנקאי מס' 313, בנושא: "מגבלות על חבות של לוואה ושל קבוצת לוואים", הכולל הנחיות המטילות מגבלות נוספות על ריכוזיות האשראי במערכת הבנקאית, ובכללן:

- הגדרת ההון המשמש מרכיב במדידת "ריכוזיות האשראי" צומצמה, בהתאם להמלצות "ועדת באזל", מ: "ההון הכשיר הכולל" (שנקבעה בנוסח ההוראה הקודם), ל: "הון ברובד הראשון".
- החבות המכסימלית המותרת בגין "קבוצת לוואים בנקאית" (כהגדרתה בהוראה), הופחתה משיעור של 25% מההון, ל- 15% מההון, בלבד.
- השיטה למדידת הסכומים הניתנת לניכוי מהחבות הותאמה להגדרות שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 203 ("כללי באזל").

התיקונים שנכללו בהוראה ייכנסו לתוקף החל ביום 1 בינואר 2016. עם זאת, נכללו בהוראה "כללי מעבר", במסגרתם הותר לתאגידים הבנקאיים לחשב את המגבלות במועד היישום לראשונה (1.1.2016), ביחס ל"הון הכשיר הכולל" (במקום ביחס ל"הון ברובד הראשון"). הקלה זו תופחת בהדרגה במשך 12 רבעונים רצופים, עד לביטולה המלא ביום 31.12.2018.

הבנק נערך ליישם ההנחיות שנכללו בתיקון להוראה במועד כניסתו לתוקף.

להערכת ההנהלה, בהתבסס על מבנה ההון והרכב תיק האשראי בבנק, יישום ההנחיות החדשות אינו צפוי להשפיע מהותית על התפתחות האשראי בבנק.

ט. תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 308, בנושא: "ציות, ופונקציות הציות בתאגיד הבנקאי"

במסגרת עדכון הוראות הניהול הבנקאי התקין והתאמתן למסגרות העבודה ולסטנדרטים שנקבעו על ידי "ועדת באזל", פרסם בנק ישראל ביום 3 ביוני 2015, תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 308, בנושא: "ציות ופונקציות הציות בתאגיד הבנקאי".

התיקון להוראה מרחיב את תכולת ההוראה הקודמת (שהתייחסה להיבטי ציות הנוגעים להוראות צרכניות בלבד), לכלל החוקים התקנות וההוראות החלות על תאגידים בנקאיים (לרבות חקיקה המתייחסת לשירותים בנקאיים ללקוחות, לפעילות שבאחריות הפונקציות ב"קו ההגנה השני", ולהוראות ציות אחרות), וכוללת הנחיות וכללים חדשים, לרבות:

- הדירקטוריון נדרש לפקח על ניהול סיכון הציות, באמצעות אישור מדיניות הציות ופיקוח על יישומה (לרבות הערכת מידת האפקטיביות של מדיניות זו וקביעת ערוצי דיווח נאותים).
- הוטלה על ההנהלה האחריות לניהול אפקטיבי של סיכון הציות באמצעות גיבוש מדיניות כתובה (לרבות פיקוח על חריגות ממדיניות זו באמצעות צעדים מתקנים), פיקוח על עבודת פונקציות הציות, וקיום ערוצי דיווח לדירקטוריון.
- פורטו מאפייני פונקציות הציות, לרבות דרישה לאי תלות הפונקציה בפעילויות הנבדקות על ידה, מעמדה העצמאי בתאגיד הבנקאי, דרישה להקצאת משאבי כח אדם הולמים ולכשירות מקצועית של עובדי הפונקציה.
- הוגדרו תפקידי פונקציות הציות, לרבות תחומי עיסוקה. מוצע לכלול בתחומי אחריותה של פונקציות הציות לפחות את סיכוני הציות הנגזרים מהוראות הליבה הבנקאיות (כגון: הוגנות כלפי לקוחות הבנק, הלבנת הון ומימון טרור, ייעוץ ללקוחות, הגנה על הפרטיות, היבטי מיסוי רלוונטיים למוצרים או שירותים ללקוחות וכו').
- קצין הציות יהיה חבר בהנהלה הבכירה של התאגיד הבנקאי (או כפוף לחבר הנהלה שאינו עוסק בפעילות עסקית), וייאסר עליו למלא תפקיד נוסף בתאגיד הבנקאי.

ההנחיות שנכללו בתיקון להוראה ייכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2016, לכל המאוחר.

הבנק לומד את ההנחיות שנכללו בתיקון להוראה ונערך ליישומן במועד שנקבע לכניסתו לתוקף.

י. חקיקה בתחום המיסים

(1) הפחתה בשיעור מס הרווח ומס השכר

בעקבות הערכת מצב מעודכנת לגבי הכנסות המדינה ממיסים שנערכה על ידי משרד האוצר, הופחת שיעור מס ערך מוסף מ-18% ל-17%, החל מיום 1 באוקטובר 2015.

בהמשך לעדכון זה אושר בכנסת ביום 12 באוקטובר 2015, צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים) (תיקון), התשע"ו - 2015, במסגרתו הופחת שיעור מס הרווח ומס השכר המוטלים על מוסדות כספיים, מ-18% ל-17%.

התיקון לצו נכנס לתוקף, רטרואקטיבית, ביום 1 באוקטובר 2015. בעקבות התיקון לצו כאמור, יידרש הבנק לחשב מחדש ברבע הרביעי של שנת 2015, את התחייבויותיו לתשלום זכויות עובדים (עליהן מוטל מס שכר) ואת ההפרשות למיסים נדחים, בהתאם לשיעורי המס הסטטוטוריים המעודכנים (הכוללים מס רווח), שיחולו עליו בעתיד.

להערכת הבנק המבוססת על נתוני ההפרשות לזכויות עובדים ליום 30.9.2015, ועל ההפרשות למיסים נדחים לאותו מועד - העדכון בשיעור מס השכר, כאמור, צפוי להפחית את התחייבויות הבנק בגין זכויות עובדים בכ- 5 מיליון ש"ח. מאידך, עידכון ההפרשות למיסים נדחים בגין השינוי בשיעור המס הסטטוטורי, כאמור, צפוי להגדיל את הוצאות המס של הבנק ברבע האחרון של השנה, בכ- 4 מיליון ש"ח.

(2) הצעת חוק להעמקת גביית המסים ולהגברת אכיפה (אמצעים לאכיפת תשלום מסים ולהרתעה מפני הלבנת הון) (תיקוני חקיקה), התשע"ה - 2015

הצעת החוק פורסמה ביום 31 באוגוסט 2015, במטרה להעמיק את גביית המס ולצמצם העלמת הכנסות בידי עברייני מס. במסגרת ההצעה מוצע לקבוע חובת דיווח מיוחדת על גופים פיננסיים (תאגידים בנקאיים, קופות גמל, מבטחים, מנהלי תיקים, חברי בורסה, וכדומה) וסולקים, שתכלול נתונים בנוגע לפעילות לקוחותיהם בחשבונותיהם העסקיים.

כמו כן, מוצע להסמיך את רשות המיסים לקבל מידע מוגדר באמצעות מנגנון שיפוקח על ידי היועמ"ש, במקרים מסויימים. המידע שיתקבל ירוכז במאגר ממודר של רשות המיסים.

ההצעה אושרה במליאת הכנסת, בקריאה ראשונה, ביום 12 באוקטובר 2015, אך עד כה טרם הושלמו הליכי החקיקה בנושא.

יא. הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 361 בנושא: "ניהול הגנת הסייבר"

פעילות התאגידים הבנקאיים נשענת על תשתיות טכנולוגיות מתקדמות וחדשנות טכנולוגית, לרבות תשתיות מיחשוב "פתוחות" וקבלת שירותי מיחשוב מצדדים שלישיים המאפשרים מתן שירותים בנקאיים זמינים ללקוחות "בכל עת ובכל מקום". תשתיות מתקדמות אלו חושפות את התאגידים הבנקאיים ל"סיכוני סייבר", שהתממשותם עלולה לשבש את פעילותם התקינה ולהוביל לפגיעה במוניטין, ירידה באמון הציבור, ואף לגרוע, במקרי קיצון, לפגיעה ביציבותם.

להערכת בנק ישראל, נרשמה בתקופה האחרונה עליה מתמדת בחשיפת התאגידים הבנקאיים (בארץ ובעולם) לאיומי סייבר, המתבטאת בעליה בתחכום ההתקפות, בעוצמת הנזק הפוטנציאלי ובקושי לזהות התקפות אלו. לאור החשיבות הרבה שמייחס בנק ישראל לנושא זה ולסכנות הפוטנציאליות הטמונות בו, פרסם בנק ישראל ביום 16 במרס 2015 הוראת ניהול בנקאי תקין חדשה (מס' 361), בנושא: "ניהול הגנת הסייבר", המסדירה את דרישות הפיקוח על הבנקים מהתאגידים הבנקאיים בתחום זה, וכוללת מסגרת מובנית לניהול הסיכון. ההוראה קובעת עקרונות יסוד וקווים מנחים לניהול הגנת הסייבר ובכללם:

- התאגיד הבנקאי יגדיר אסטרטגיית הגנה ומסגרת לניהול סיכוני הסייבר הכוללים:

- תפיסת הגנת הסייבר, לרבות: זיהוי מרחב הפעילות, מכלול הגורמים הרלוונטיים לנושא, מתן דגש למערכי הגילוי, ולהגנה על פרטיות הלוקחות ושמירה על נכסיהם.
- גישת התאגיד לניהול סיכוני הסייבר, לרבות: יעדים, עקרונות הפעלה ויישום.
- מסגרת לניהול סיכוני הסייבר, הכוללת: מבנה הממשל התאגידי, תיאור הכלים והמתודולוגיות להערכת הסיכון, ותיאור תהליכי ההגנה העיקריים.
- מדיניות הגנת הסייבר המתייחסת ליעדי הגנת הסייבר, הגדרת תחומי האחריות, מערכי הניטור והתגובה ופירוט הבקורות הנדרשות והמסגרת ליישומן.
- אסטרטגיית הגנת הסייבר תעודכן בתדירות תלת שנתית, לפחות.
- בתהליך ניהול סיכוני הסייבר ייכללו המרכיבים הבאים:
- הערכת סיכוני הסייבר וסביבת הבקרה שתבוצע בתדירות שנתית, לפחות.
- זיהוי והערכת סיכוני הסייבר שיבוססו על ממצאי בקורות וסקרים, איסוף וניתוח אירועים פנימיים, מיפוי תהליכים עסקיים, ניתוח תרחישים, ושימוש במדדים כמותיים.
- הערכת הבקורות הקיימות, לרבות: ניתוח מצב הבקורות ביחס לאיומים, לחולשות ולסיכונים הרלוונטיים, בחתכי הפעילות השונים.
- קיום מערך דיווח סדיר להנהלה ולדירקטוריון בנושא סיכוני הסייבר, לרבות: נתונים לגבי מדדי סיכון עדכניים, פירוט אירועי סיכון או נזק משמעותיים, התפתחות אירועים בעלי פוטנציאל להתמששות סיכוני הסייבר.
- התאגידים הבנקאיים יידרשו לבסס מערך בקורות אפקטיבי להפחתת רמת סיכוני הסייבר, שיקלו:
- מיפוי סביבת הפעילות של התאגידים במטרה לזהות גורמים, מערכות ותהליכים קריטיים, לרבות נקודות חולשה.
- חיזוי וחקר איומים המבוסס על איסוף מידע עצמאי ויכולת הערכה וניתוח.
- פיתוח יכולת תגובה מהירה ואפקטיבית לאירוע סייבר וניהולו.
- פיתוח יכולת עמידות לאירוע סייבר ושיקום הפעילות העסקית בעקבות האירוע.
- צמצום החשיפה להתקפות סייבר באמצעות "הקשחת מערכות" וצמצום הרשאות למשתמשים.
- יישום אבטחה "רב שכבתית" המבוססת על ריבוי בקורות העשויות לפצות על חולשות שהתגלו בחלק מהתהליכים.
- קיום מערך ניטור ובקרה אפקטיבי שיאוש ברציפות בכל שעות היממה ויקבל דיווחים בזמן אמת מהמערכות והיחידות השונות.
- יישום מתכונת נאותה לניהול "אירוע סייבר", הכוללת: זיהוי האירוע, דיווח על האירוע, ניהול שוטף של האירוע באמצעות צוות עובדים יעודי במסגרת "חדר מצב", רישום ומעקב של מכלול הידיעות, ההחלטות והפעולות באמצעות "יומן אירועים", ועריכת תחקור ודיווח בתום האירוע.
- קיום מערך דיווח על אירועי סייבר (או התרעה על אירוע סייבר), הכולל: דיווחים פנימיים לגורמים הרלוונטיים, להנהלה ולדירקטוריון, ודיווחים חיצוניים לפיקוח על הבנקים, בתנאים מסוימים.
- קיום ממשל תאגידי נאות לניהול סיכוני הסייבר, הכולל את האורגנים הבאים:
- הדירקטוריון יהיה אחראי על התוויית אסטרטגיית הגנת הסייבר, אישור המסגרת לניהול סיכוני הסייבר, ופיקוח על ההנהלה הבכירה.

- הנהלת הבנק תקבע את המסגרת הכוללת לניהול סיכוני הסייבר, תגבש את מדיניות ההגנה מפני סיכוני סייבר, ותעריך את אפקטיביות מערך הגנת הסייבר באמצעות קבלת דיווחים שוטפים באשר לאיומים הקיימים, תוצאות הערכת הסיכונים, ודיווחים תקופתיים על אירועי סייבר.
 - מנהל הגנת הסייבר שיעמוד בראש מערך הגנת הסייבר ויהיה אחראי על מגוון היבטים בניהול סיכוני הסייבר, לרבות: תכלול היבטי ניהול הגנת הסייבר, סיוע להנהלה בגיבוש ויישום מדיניות הגנת הסייבר, גיבוש מתודולוגיה תאגידית לניהול סיכוני סייבר, ובקרה של ניהול אירועי סייבר וקביעת המסגרת לדיווחים מהיחידות השונות.
- ההנחיות שנכללו בהוראה נכנסו לתוקף ביום 1 בספטמבר 2015. הבנק מיישם את ההנחיות שנכללו בהוראה החל מהמועד שנקבע לכניסתן לתוקף.

יב. תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 301A, בנושא: "מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי"

בפרק 2 ז' (1) נכלל מידע באשר לצעדי ההסדרה בנושא: "מדיניות התגמול בתאגיד הבנקאי" שפורסמו על ידי בנק ישראל במסגרת הוראת ניהול בנקאי תקין מס' A301.

בעקבות הניסיון שנצבר בנושא זה, ובמטרה להתאים את ההוראות הקיימות להנחיות שנקבעו על ידי רשויות פיקוח אחרות בעולם, פרסם בנק ישראל ביום 13 באוגוסט 2015, תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' A301 בנושא: "מדיניות התגמול בתאגיד הבנקאי". התיקון להוראה מטיל מגבלות נוספות על תגמול נושאי המשרה, ובכללן:

- הסכמי התגמול יכללו הסדרי השבה שיחולו על כלל התגמולים המשתנים המשולמים לעובדים מרכזיים ולנושאי משרה, שיופעלו בהתקיים קריטריונים מסוימים שייקבעו מראש ויכללו לכל הפחות נסיבות חריגות שנקבעו בהוראה (לרבות: הפסדים משמעותיים, אי עמידה באמות מידה ראויות וכשל מהותי בניהול הסיכונים).

הסדרי השבה אלו יהיו בתוקף בתקופה שתנוע בין 7 ל- 10 שנים ממועד הענקת התגמול המשתנה.

- ייאסר על התאגידים הבנקאיים לכלול בתגמול המשולם ליושב הראש מרכיבים מהוויים "תגמול משתנה". בנוסף, המתכונת לקביעת היקף התגמול המשולם ליושב הראש תבוסס על מתכונת התגמול המשולם לחברי דירקטוריון אחרים. עם זאת, התגמול ייקח בחשבון פרמטרים אחרים רלוונטיים, כגון: גודל התאגיד הבנקאי, מורכבות פעילותו והיקף המשרה שממלא יושב הראש.

ההנחיות שנכללו בתיקון להוראה יחולו על כל הסדרי התגמול שיאושרו החל מיום פרסום התיקון להוראה, ואילך (לרבות הסדרי תגמול שיודשו החל ממועד זה). עם זאת נכללו בתיקון להוראה הסדרי מעבר, המתירים לדחות את המועד ליישום ההנחיות החדשות בגין הסדרי התגמול שאושרו בעבר, עד ליום 1 בדצמבר 2017, לכל המאוחר.

יג. הנחיות בנושא: "ניהול סיכונים בסביבת מיחשוב ענן"

בפרק 12ט' בדוחות לשנת 2014 נכלל מידע באשר לטיטוט חוזר בנושא: "ניהול סיכונים בסביבת מיחשוב ענן". בהמשך לאמור לעיל, פרסם בנק ישראל ביום 29 ביוני 2015 חוזר סופי בנושא זה, הכולל הנחיות שנועדו לצמצם את החשיפה לסיכונים הכרוכים בשימוש בטכנולוגיה זו, ובכללם:

- תשתיות ותהליכי מיחשוב הקשורים ב"פעילות הליבה" של התאגידים הבנקאיים יוחרגו, ולא ניתן יהיה ליישם עבורם טכנולוגיה זו.
- אחסון מידע או נתוני לקוחות באמצעות טכנולוגיה זו, יתאפשר רק באמצעות שרתים המותקנים במדינת ישראל, או במדינות המקיימות את רמת ההגנה שנקבעה באיחוד האירופאי.

מידע לגבי הנחיות ומגבלות נוספות בנושא זה, נכלל בפרק 12ט' בדוחות לשנת 2014.

ההנחיות שנכללו בחוזר נכנסו לתוקף ביום פרסומן. עם זאת, נדרשו התאגידים הבנקאיים לפנות לבנק ישראל בבקשה לקבלת אישור מקדמי 60 יום לפחות לפני המועד המבוקש ליישום טכנולוגיה זו. יישום הטכנולוגיה יתאפשר רק לאחר קבלת האישור המבוקש. בשלב זה אין בכוונת הבנק לעשות שימוש בטכנולוגיה זו.

יד. תיקוני חקיקה בנושא "איסור הלבנת הון ומימון טרור"

במטרה להילחם בהון השחור, לרבות העמקת גביית המס והגברת אכיפת חוקי המס, ומכיוון שעבירות מס מלוות לא אחת בתנועות כספים בין לאומיות, בכוונה להקשות על גילוי מקור הכספים ולהתחמק מתשלום מס, אושרה ביום 12 באוקטובר 2015, במליאת הכנסת בקריאה ראשונה, הצעת החוק להעמקת גביית המסים ולהגברת אכיפה (אמצעים לאכיפת תשלום מסים ולהרתעה מפני הלבנת הון) (תיקוני חקיקה), התשע"ה - 2015.

במסגרת ההצעה, מוצע לתקן את חוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000, ולהגדיר עבירות מס חמורות (לרבות עבירת המרמה לפי פקודת מס הכנסה) כעבירות מקור לפי חוק זה, שיקנה לגורמי אכיפה וחקירה בתחום עבירות הלבנת הון, שבוצעו ברכוש שמקורות בעבירות מס אלה, סמכויות חקירה, כניסה חיפוש ותפיסה. כמו כן, מוצע לאפשר העברת מידע לפקיד מכס חוקר ממאגר המידע המנוהל ברשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור, בתנאים שפורטו בהצעת החוק.

קביעת עבירות המס כעבירות מקור לפי חוק איסור הלבנת הון עולה בקנה אחד עם הדרישות הבינלאומיות בתחום איסור הלבנת הון.

חלק ב' - התפתחות עסקי הבנק

4. התוצאות העסקיות

רווח ורווחיות

הרווח הנקי של הבנק הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 בסך של 189 מיליון ש"ח, לעומת 115 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, המהווה עליה בשיעור של 64.3%.

תשואת הרווח הנקי על ההון העצמי הסתכמה בתשעת החודשים הראשונים של השנה בשיעור של 12.8%, לעומת 8.3% בתקופה המקבילה אשתקד ותשואה בשיעור של 7.8% בכל שנת 2014.

הגורמים העיקריים שהשפיעו על התוצאות העסקיות של הבנק בתשעת החודשים הראשונים של השנה, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, היו:

- עליה בהכנסות הריבית, נטו, מ- 593 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2014, ל- 644 מיליון ש"ח בתקופת הדוח.
- עליה בהכנסות המימון שאינן מריבית, מ- 32 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2014, ל- 34 מיליון ש"ח בתקופת הדוח.
- עליה בהוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי, מהכנסה בסך 18 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2014, להוצאה בסך 10 מיליון ש"ח בתקופת הדוח.

* הוצג מחדש בגין היישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא: "זכויות עובדים", ובגין היישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא: "היוון עלויות תוכנה" (ראה ביאור 11ה'5-3) בתמצית הדוחות הכספיים).

- עליה בהכנסות מעמלות מ- 228 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2014, ל- 231 מיליון ש"ח, בתקופת הדוח.
- עליה בסך של 33 מיליון ש"ח בהכנסות האחרות, בגין רווחי הון שנזקפו בתקופת הדוח.
- ירידה בהוצאות התפעוליות והאחרות, מ- 681 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2014, ל- 633 מיליון ש"ח בתקופת הדוח, הנובעת ברובה מחתימה על הסכם שכר חדש בבנק - ראה פרק 16 ב' להלן.
- ברבע השלישי של שנת 2015 רשם הבנק רווח נקי בסך של 48 מיליון ש"ח, לעומת 31 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד - עליה בשיעור של 54.8%. הגורמים העיקריים שהשפיעו על התוצאות העסקיות ברבע השלישי של שנת 2015, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, היו:
- עליה בהכנסות הריבית, נטו, מ- 205 מיליון ש"ח ברבע השלישי של שנת 2014, ל- 220 מיליון ש"ח בתקופת הדוח.
- ירידה בהכנסות (הוצאות) המימון שאינן מריבית, נטו - מהכנסה בסך של 18 מיליון ש"ח ברבע השלישי של שנת 2014, להוצאה בסך 13 מיליון ש"ח בתקופת הדוח.
- עליה בהוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי - מהכנסה בסך של 1 מיליון ש"ח ברבע השלישי של שנת 2014, להוצאה בסך של 20 מיליון ש"ח בתקופת הדוח.
- יציבות בהכנסות מעמלות, שהסתכמו ברבע השלישי של שנת 2015 בסך של 76 מיליון ש"ח, בדומה לתקופה המקבילה אשתקד.
- עליה בסך של 33 מיליון ש"ח בהכנסות האחרות, בגין רווחי הון שנזקפו על ידי הבנק בתקופת הדוח.
- ירידה בהוצאות התפעוליות והאחרות, מ- 248 מיליון ש"ח ברבע השלישי של שנת 2014, ל- 225 מיליון ש"ח בתקופת הדוח.
- תשואת הרווח הנקי על ההון הסתכמה ברבע השלישי של שנת 2015 בשיעור של 9.6%, לעומת 6.8% בתקופה המקבילה אשתקד.

הכנסות והוצאות

- ההכנסות מריבית**, נטו, הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של השנה ב- 644 מיליון ש"ח, לעומת 593 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד - עליה בשיעור של 8.6%. העליה בהכנסות מריבית, נטו, מוסברת על ידי:
- עליה בשיעור של 0.28 נקודות האחוז במרווח הריבית, ממרווח בשיעור של 2.88% אשתקד, למרווח בשיעור של 3.16% בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015.
 - ירידה בסך של 12 מיליון ש"ח במרכיב הפרשי העיתוי השליליים ("פריסת ההכנסות"), הנובעים מהכנסות ריבית שסוגו מסעיף עמלות ויוכרו בדוח הרווח והפסד בעתיד (בשל יישום כללי החשבונאות הנהוגים בארה"ב בנושא: "מדידת הכנסות ריבית" (תקן "FAS- 91"), כמפורט להלן).
 - עליה בשיעור של 0.6% ביתרה הממוצעת של הנכסים המניבים.

* תוצג מחדש בגין היישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא: "זכויות העובדים" ובגין היישום למפרע של הנחיות המפקח של הבנקים בנושא: "היוון עלויות תוכנה" (ראה ביאור 1 וה' 3-5) בתמצית הדוחות הכספיים).

להלן נתונים לגבי התפתחות הכנסות הריבית של הבנק בתקופות שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015, לעומת התקופות המקבילות אשתקד (והשלכות יישום כללי החשבונאות הנהוגים בארה"ב: (כללי "FAS-91") - עליהן) (במיליוני ש"ח):

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2014	2015	2014	2015	
188	201	550	586	• הכנסות ריבית לפני יישום כללי FAS-91
				• השלכות יישום כללי FAS-91:
21	21	62	65	- הכנסות שסווגו מסעיף "עמלות"
(4)	(2)	(19)	(7)	- הכנסות שנדחו לתקופת הבאות, נטו
17	19	43	58	סה"כ בגין יישום כללי FAS-91
205	220	593	644	סך הכל הכנסות ריבית

להלן נתונים לגבי התפתחות הכנסות הריבית, נטו - בחתך מגזרי פעילות (במיליוני ש"ח):

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר						
2014			2015			
מתכונת חדשה ⁽³⁾	השינוי בכללים ⁽²⁾	מתכונת ישנה ⁽¹⁾	מתכונת חדשה ⁽³⁾	השינוי בכללים ⁽²⁾	מתכונת ישנה ⁽¹⁾	
160	1	159	175	2	173	משקי בית
263	34	229	288	45	243	עסקים קטנים
55	5	50	62	6	56	בנקאות מסחרית
87	3	84	92	5	87	בנקאות עסקית
25	-	25	17	-	17	בנקאות פרטית
3	-	3	10	-	10	ניהול פיננסי
593	43	550	644	58	586	סך הכל

1. לפני יישום כללי "FAS 91".

2. יישום כללי "FAS 91".

3. לאחר יישום כללי "FAS 91".

הכנסות המימון שאינן מריבית, נטו, הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של השנה בסך של 34 מיליון ש"ח, לעומת 32 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הגידול בהכנסות המימון שאינן מריבית נובע, בעיקר, מעליה בסך של 13 מיליון ש"ח ברווחים ממימוש ניירות ערך, נטו (בעיקר אגרות חוב בתיק הזמין למכירה), שקוזה בקיטון ברווחים מניירות ערך בגין שנים קודמות בסך של 9 מיליון ש"ח (ראה ביאור 8ב (5)(ב)).

מאידך, נרשמה בבנק בתקופת הדוח ירידה בסך של 12 מיליון ש"ח בהפסדים מהתאמות לשווי הוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים. ההכנסות בגין מרכיב זה נובעות מחוסר הקבלה בין עקרונות הרישום החשבונאי של "נכסי הבסיס" בגין עסקאות במכשירים נגזרים (הנמדדים על "בסיס צבירה"), לבין השיטה לחישוב שוויים של המכשירים הנגזרים ששימשו לכיסוי נכסי הבסיס (הנמדדים על "בסיס השווי ההוגן"). הפערים ברישום החשבונאי, כאמור לעיל, מהווים "הפרשי עיתוי" שייזקפו בדוחות הרווח והפסד של הבנק בתקופות הבאות.

להלן נתונים לגבי המרכיבים העיקריים של סעיף "הכנסות המימון שאינן מריבית", בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד:

לתשעה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר	
2015	2014	2015	2014
מיליון ש"ח	מיליון ש"ח	מיליון ש"ח	מיליון ש"ח
(11)	49	46	64
16	(41)	(41)	(59)
5	8	5	5
(24)	(25)	(22)	(4)
(3)53	49	(3)4	17
34	32	(13)	18

הפרשי שער: • ממכשירים נגזרים

• אחרים

סך כל הפרשי שער

הוצאות נטו, מפעילות במכשירים נגזרים⁽¹⁾⁽²⁾

רווחים ממימוש ניירות ערך, נטו

סך הכל

1. לא כולל הפרשי שער.

2. מזה הכנסות (הוצאות) בגין התאמות ל"שווי ההוגן" של מכשירים נגזרים שהסתכמו בתקופות של תשעה ושלושה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר 2015 בסך של (20) מיליון ש"ח ו- (19) מיליון ש"ח, בהתאמה (בתקופות המקבילות אשתקד - (8) מיליון ש"ח ו- 3 מיליון ש"ח, בהתאמה).

3. כולל הוצאה בסך של 9 מיליון ש"ח שנפסקה כנגד הבנק על ידי בית המשפט העליון, שחייב את הבנק להשיב לתובע שיעור מסוים משווייה של בטוחות ניירות ערך שנתפסה בעבר על ידי הבנק, במסגרת הליכים להסדרת חובו של התובע כלפי הבנק, לאחר שזה נקלע לקשיים (ראה הרחבה בביאור 8ב' (5)(כ"ז)).

ההוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי, נטו, הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של השנה בהוצאה בסך של 10 מיליון ש"ח, לעומת הכנסה בסך של 18 מיליון ש"ח שנרשמה בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן נתונים לגבי התפתחות ההוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי בתקופות שנתיים ביום 30 בספטמבר 2015, בהשוואה לתקופות המקבילות אשתקד:

לתשעה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר	
2015	2014	2015	2014
מיליון ש"ח	מיליון ש"ח	מיליון ש"ח	מיליון ש"ח
15	8	7	1
(5)	(26)	13	(2)
10	(18)	20	(1)

הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי:

• על בסיס פרטני

• על בסיס קבוצתי

סך הכל

* לרבות מחיקות חשבונאיות, נטו בגין חובות נחותים שההוצאה להפסדי אשראי בגינם מוערכת על בסיס קבוצתי, שהסתכמו בתקופות של תשעה ושלושה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר 2015 בסך של 8 מיליון ש"ח ו- 1 מיליון ש"ח, בהתאמה (בתקופות המקבילות אשתקד - 6 מיליון ש"ח ו- 0 מיליון ש"ח, בהתאמה), בניכוי גביית חובות שנמחקו בעבר, שהסתכמו בתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015 בסך של 14 מיליון ש"ח ו- 3 מיליון ש"ח, בהתאמה (בתקופות המקבילות אשתקד - 17 מיליון ש"ח ו- 4 מיליון ש"ח, בהתאמה).

העליה בהוצאות בגין הפסדי אשראי, כאמור, נובעת הן מגידול במרכיב ההפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי (בשל עליה בהיקף האשראי בכלל, ובהיקף החובות הבעייתיים בפרט), והן מגידול בהיקף ההפרשות להפסדי אשראי הנמדדות על בסיס פרטני, בעיקר בגין עליה שנרשמה בהפסדי אשראי במגזר "עסקים קטנים".

ההוצאות בגין הפסדי אשראי שנרשמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015, כאמור - נמוכות בכ- 40-50 מיליון ש"ח מאומדן ההוצאה המקורי שנחזה על ידי הבנק.

האומדן המקורי התבסס על נתוני החובות הבעייתיים שדווחו בתום שנת 2014, וכלל תחזית לשינויים בפרמטרים שונים המהווים מרכיב בחישוב ההפרשות להפסדי אשראי, כגון: תחזית הגידול באשראי (לרבות אשראי בעייתי), תחזית הגידול בתקופת הפיגור של החובות הבעייתיים, והשפעת מרכיב ההיוון על ההפרשה התקופתית להפסדי אשראי.

הקיטון בהוצאות בגין הפסדי אשראי, ביחס לאומדן המוקדם, כאמור, נובע מהגורמים הבאים:

- ירידה בשיעור מחיקות החובות הבעייתיים בתקופת הדו"ח, לעומת ההערכה המקורית, תרמו להפחתת ההוצאות להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי.

- היקף הסכומים שנגבו בגין חובות שנמחקו בעבר בתשעת החודשים הראשונים של השנה - היה גבוה מההערכה המקורית.

השפעת גורמים אלו קוזזה על ידי גידול מסוים בהפרשות להפסדי אשראי בגין מספר מצומצם של לקוחות עסקיים שחלה הרעה בכושר ההחזר שלהם.

לגבי התפתחות ההוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי, בחתך מגזרי פעילות:

לשלושה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר		לתשעה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר		
2014	2015	2014	2015	
מיליון ש"ח	מיליון ש"ח	מיליון ש"ח	מיליון ש"ח	
-	2	(21)	(8)	משקי בית
(1)	9	(13)	14	עסקים קטנים
-	4	2	3	בנקאות מסחרית
-	4	14	1	בנקאות עסקית
-	1	-	-	בנקאות פרטית
(1)	20	(18)	10	סך הכל

שיעור ההוצאה (ההכנסה) בגין הפסדי אשראי ביחס ליתרת האשראי לציבור, נטו (מאזני) הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של השנה ב- 0.07%, לעומת הכנסה בשיעור של 0.13% שנרשמה בתקופה המקבילה אשתקד והוצאה בשיעור של 0.08% בכל שנת 2014. הקיטון בהכנסות בגין הפסדי אשראי נובע הן מעליה בהפרשות להפסדי אשראי בגין "חובות פגומים", והן מעליה בהוצאות להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי.

היתרה המצטברת של ההפרשה להפסדי אשראי "על בסיס קבוצתי" הסתכמה ליום 30.9.2015 בסך של 258 מיליון ש"ח, והיא מהווה כ- 1.03% מסיכון האשראי הכולל לציבור באותו מועד (30.9.2014 - 1.04%; 31.12.2014 - 1.05%). לפרטים נוספים לגבי היקף וסיווג החובות הבעייתיים ולגבי מדדי איכות תיק האשראי של הבנק ליום 30.9.2015 - ראה פרק 10 ב'6) להלן.

ההכנסות מעמלות הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של השנה ב- 231 מיליון ש"ח, לעומת 228 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד - עליה בשיעור של 1.3%. מחד, נרשמה עליה בהכנסות הבנק מעמלות בגין פעילות לקוחות בכרטיסי אשראי, ובגין פעילות לקוחות בניירות ערך, שקוזזה בירידה בסך של כ- 9 מיליון ש"ח בהכנסות מדמי ניהול חשבון, הנובעת בחלקה מיישום הוראות חקיקה שנכנסו לתוקף ברבע השני של שנת 2014 וברבע השלישי של שנת 2015 והפחיתו את תעריפי העמלות בתחום זה (למידע נוסף בנושא זה - ראה פרק ד' בדוח לשנת 2014; ופרק 3'ג' לעיל).

ברבע השלישי של השנה נרשמה יציבות בהכנסות מעמלות שהסתכמו בתקופת הדוח בסך של 76 מיליון ש"ח, בדומה להכנסות שנרשמו בתקופה המקבילה אשתקד.

לפרטים נוספים בדבר השינויים הצפויים בהכנסות הבנק מעמלות ניהול חשבונות עובר ושכ, הנגזרים מתיקוני החקיקה שנכנסו לתוקף ביום 1 בפברואר 2015 וביום 1 ביולי 2015, ובגין תיקוני חקיקה אחרים - ראה פרק 3'ג' לעיל.

ההכנסות האחרות הסתכמו בתקופת הדוח ב- 33 מיליון ש"ח. הכנסות אלו מהוות רווחים ממכירת מבנים בגין עסקאות שנחתמו על ידי הבנק בתקופת הדוח. למידע נוסף באשר לעסקאות אלו - ראה ביאור 9 בתמצית הדוחות הכספיים.

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של השנה ב- 633 מיליון ש"ח, לעומת 681 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד - ירידה בשיעור של 7.0%. הירידה בהוצאות התפעוליות נובעת, בעיקר, מקיטון בשיעור של 12.6% בסעיף "משכורות והוצאות נלוות", הנגזר מיישום הסכם השכר שנחתם בבנק ביום 28 באפריל 2015 (ראה פרק 16 ב'להלן').

ברבע השלישי של השנה נרשמה ירידה בשיעור של 9.3% בהוצאות התפעוליות, לסך של 225 מיליון ש"ח. הירידה בהוצאות התפעוליות מוסברת בירידה בשיעור של 15.8% בהוצאות השכר, הנובעת מהוצאה חריגה לפיצויי פרישה בסך של 33 מיליון ש"ח שנרשמה בתקופה המקבילה אשתקד בגין תוכנית לפרישת עובדים שהושקה בתקופה זו.

ההפרשה למיסים על הרווח לפני מיסים הסתכמה בתשעת החודשים הראשונים של השנה ב- 112 מיליון ש"ח, לעומת 76 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. שיעור ההפרשה למיסים ביחס לרווח מפעולות רגילות בתקופת הדוח הסתכם ב- 37.5%, לעומת 40.0% בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה בשיעור ההפרשה למיסים מוסברת בהכנסות חייבות בשיעורי מס מופחתים, שנקפו לדוח הרווח והפסד בתקופת הדוח.

5. התפתחויות עיקריות בנכסים, בהתחייבויות ובהון

להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים (במיליוני ש"ח):

שיעור השינוי (ב- %) לעומת					
31.12.2014	30.9.2014	31.12.2014	30.9.2014	30.9.2015	
1.9	6.3	28,570	27,397	29,112	סך כל המאזן
5.8	22.6	4,994	4,310	5,282	מזומנים ופקדונות בבנקים
(27.5)	(26.7)	3,831	3,786	2,777	ניירות ערך
7.2	9.6	18,915	18,498	20,268	אשראי לציבור, נטו
0.1	5.7	24,060	22,786	24,081	פקדונות הציבור
(1.3)	(0.6)	681	676	672	כתבי התחייבות נדחים
9.1	10.6	1,916	1,891	2,091	הון עצמי

* הוצג מחדש בגין היישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא: "זכויות עובדים", ובגין היישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא: "היוון עלויות תוכנה" - ראה ביאור 1 וה'3-5 בתמצית הדוחות הכספיים.

מזומנים ופקדונות בבנקים

להלן נתונים לגבי התפתחות יתרות המזומנים והפקדונות בבנקים, בחתך בסיסי הצמדה:

שיעור השינוי %	31.12.2014	30.9.2015	
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
10.8	4,274	4,737	שקל לא צמוד
(47.4)	190	100	שקל צמוד מדד
(16.0)	530	445	מטבע חוץ
5.8	4,994	5,282	סך הכל

* הוצג מחדש בגין היישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא: "זכויות עובדים", ובגין היישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא: "היוון עלויות תוכנה" - ראה ביאור 1 וה'3-5 בתמצית הדוחות הכספיים.

ניירות ערך

להלן נתונים לגבי התפתחות ההשקעות בניירות ערך:

שיעור השינוי	31.12.2014	30.9.2015	
%	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
(0.6)	313	311	אגרות חוב מוחזקות לפדיון
(29.9)	3,510	2,459	ניירות ערך זמינים למכירה
(12.5)	8	7	ניירות ערך למסחר
(27.5)	3,831	2,777	סך הכל

הירידה ביתירות תיק ניירות הערך הזמינים למכירה, נובעת הן מהסטת שימושים מהשקעות בניירות ערך - למתן אשראי והן מפרעון פקדונות שקליים של גופים מוסדיים.

להלן נתונים לגבי התפלגות השקעות הבנק באגרות חוב הכלולות בתיק "הזמין למכירה", בחתך ענפי משק ודירוג אשראי, והרווחים (הפסדים) הצבורים בגינם (במיליוני ש"ח):

ליום 30.9.2015					
הפסדים	רווחים	עלות	דירוג האג"ח ⁽²⁾	ענף פעילות	
שטרם מומשו	שנצברו	שווי הוגן	מותאמת		א. אגרות חוב לא ממשלתיות
					(1) אגרות חוב סחירות
2	2	320	320	AAA עד A	שירותים פיננסיים
-	1	22	21	AA-	מסחר
-	-	14	14	AA עד BB-	תקשורת ושירותי מחשב
-	1	117	116	AAA עד BBB-	חשמל ומים
-	-	14	14	AA- עד A	תעשייה
-	1	7	6	BBB+	אחר
2	5	494	491		סך הכל אגרות חוב סחירות
					(2) אגרות חוב שאינן סחירות
-	4	78	74	AAA עד AA	חשמל ומים
-	-	5	5	A	בתי מלון ושירותי הארחה
-	-	5	5	A	תקשורת ושירותי מחשב
-	2	23	21	-	תעשייה
-	4	12	8	-	אחר
-	10	123	113		סך הכל אגרות חוב שאינן סחירות
2	15	617	604		סך הכל אגרות חוב לא ממשלתיות
					ב. אגרות חוב ממשלתיות ⁽¹⁾
-	40	1,830	1,790		
2	55	2,447	2,394		סך הכל אגרות חוב בתיק הזמין למכירה

1. מהווה השקעה באגרות חוב של ממשלת ישראל.

2. אגרות החוב דורגו על ידי חברות דירוג ישראליות.

ליום 30.9.2014					
הפסדים	רווחים	עלות	דירוג האג"ח ⁽³⁾	ענף פעילות	
שטרם מומשו	שנצברו	שווי הוגן	מותאמת	אגרות חוב לא ממשלתיות	
(1) אגרות חוב סחירות					
-	7	652	645	AA+ עד A-	שירותים פיננסיים וציבורים
-	1	31	30	A+ עד A-	מסחר
-	3	189	186	AAA	חשמל ומים
-	4	34	30	AA- עד A	תעשייה
-	1	25	24	AA עד BBB	אחר
-	16	931	915		סך הכל אגרות חוב סחירות
(2) אגרות חוב שאינן סחירות					
-	7	78	71	AAA עד AA	חשמל ומים
-	-	14	14	A עד BB-	תקשורת
-	-	15	15	-	מסחר
-	1	21	20	-	תעשייה
-	1	24	23	AA עד A	אחר
-	9	152	143		סך הכל אגרות חוב שאינן סחירות
-	25	1,083	1,058		סך הכל אגרות חוב לא ממשלתיות
1	81 ⁽¹⁾	2,383	2,303		אגרות חוב ממשלתיות ⁽²⁾
1	106	3,466	3,361		סך הכל אגרות חוב בתיק הזמין למכירה

ליום 31.12.2014					
הפסדים	רווחים	עלות	דירוג האג"ח ⁽³⁾	ענף פעילות	
שטרם מומשו	שנצברו	שווי הוגן	מותאמת	אגרות חוב לא ממשלתיות	
(1) אגרות חוב סחירות					
-	4	457 ⁽¹⁾	453 ⁽¹⁾	AAA עד AA-	שירותים פיננסיים ועסקיים
-	1	30	29	A+	מסחר
-	2	194	192	AAA	חשמל ומים
-	1	23	22	AA עד BB-	תקשורת ושירותי מחשב
-	2	37	35	AA- עד A	תעשייה
-	-	18 ⁽¹⁾	18 ⁽¹⁾	AA- עד BBB+	אחר
-	10	759	749		סך הכל אגרות חוב סחירות
(2) אגרות חוב שאינן סחירות					
-	5	87	82	AAA עד AA	חשמל ומים
-	-	8	8	AA	נדל"ן
2	-	19	21	-	תעשייה
1	-	19	20	A	אחר
3	5	133	131		סך הכל אגרות חוב לא סחירות
3	15	892	880		סך הכל אגרות חוב לא ממשלתיות
2	68	2,604	2,538		אגרות חוב ממשלתיות ⁽²⁾
5	83	3,496	3,418		סך הכל אגרות חוב בתיק הזמין למכירה

1. סווג מחדש.

2. היתרה כוללת אגרות חוב של ממשלת ישראל.

3. אגרות החוב דורגו על ידי חברות דירוג ישראליות.

על פי הוראות בנק ישראל וכללי חשבונאות מקובלים, יש לזקוף ל"קרן הון" הפסדים שטרם מומשו, כאמור לעיל - רק אם הפסדים אלו הינם בעלי אופי "זמני". הפסדים בעלי אופי "שאינו זמני" - ייזקפו לדוח הרווח והפסד.

לצורך החלטה לגבי אופי הפסדים שנצברו בגין אגרות החוב, כאמור - מתבססת הנהלת הבנק על המבחנים הבאים:

- דירוג אגרות החוב לרבות שינויים שחלו בדירוג האגרות.
- שיעור ירידת ערך אגרות החוב ביחס לעלותן (גם בהתחשב בהתפתחויות שחלו לאחר תאריך המאזן).
- משך הזמן בו היה שווי אגרות החוב נמוך מעלותן.
- התשואה לפדיון של אגרת החוב ביחס לטווח הפדיון ולתשואות המקובלות בענף.
- התנודתיות בשווי ההוגן של אגרות החוב.
- מצבו הכלכלי של מנפיק אגרת החוב ויכולתו לעמוד בהתחייבויותיו.
- כוונת ויכולת הבנק להחזיק באגרות החוב הנ"ל עד למועד פדיון.
- סיווג אגרת החוב (או אי סיווגה), כ"חוב בעייתי".
- אירועי כשל תשלום שנרשמו בגין אגרות החוב.

אגרות החוב הנ"ל נרכשו על ידי הבנק במטרה להחזיק בהן עד לפדיון או עד למועד בו עליית שוויין ההוגן - תאפשר לבנק לממשן ברווח. בכוונתו וביכולתו של הבנק להחזיק באגרות חוב הנ"ל עד ששוויין ההוגן ישוב ויעלה, או עד למועד פדיון.

לאור המגמה החיובית ששררה בשוק אגרות החוב בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 (המשתקפת בירידת שיעורי התשואה לפדיון הגלומים בתיק אגרות החוב), נכללו בתיק אגרות החוב הזמין למכירה ליום 30 בספטמבר 2015 הפסדים שטרם מומשו בסך של 2 מיליון ש"ח, המהווים כ- 0.1% משווי התיק (31.12.2014 - 5 מיליון ש"ח, ו- 0.1%, בהתאמה; 30.9.2014 - 1 מיליון ש"ח ו- 0.1% בהתאמה). לפיכך, יישום המבחנים לסיווג הפסדים שטרם מומשו, כאמור, התייתר בתקופת הדוח.

אשראי לציבור

להלן נתונים לגבי התפתחות יתרת האשראי לציבור, נטו - בחתך מגזרי פעילות:

	שיעור השינוי	31.12.2014	30.9.2015	
	אחוזים	מיליון ש"ח	מיליון ש"ח	
משקי בית	11.2	6,000	6,673	
עסקים קטנים	8.2	⁽¹⁾ 6,012	6,502	
בנקאות מסחרית	1.2	⁽¹⁾ 2,513	2,544	
בנקאות עסקית	3.2	⁽¹⁾ 4,293	4,430	
בנקאות פרטית	22.7	97	119	
סך הכל	7.2	18,915	20,268	

(1) סווג מחדש

לפרטים נוספים באשר להיקף וסיווג החובות הבעייתיים בבנק ליום 30.9.2015 - ראה פרק 10 ב'6) להלן, וביאור 3 בתמצית הדוחות הכספיים.

פקדונות הציבור

להלן נתונים לגבי התפתחות פקדונות הציבור - בחתך מגזרי פעילות:

	30.9.2015	31.12.2014	שיעור השינוי
	מיליון ש"ח	מיליון ש"ח	אחוזים
משקי בית	6,035	5,534	9.1
עסקים קטנים	3,818	3,576	6.8
בנקאות מסחרית	1,508	1,806	(16.5)
בנקאות עסקית	5,425	5,365	1.1
בנקאות פרטית	7,295	7,779	(6.2)
סך הכל	24,081	24,060	0.1

הון הבנק ליום 30.9.2015 הסתכם ב- 2,091 מיליון ש"ח, עליה בשיעור של כ- 9.1% בהשוואה ליתרתו ביום 31.12.2014. העליה בהון נובעת מהרווח השוטף של הבנק בתקופת הדוח, וקוזה בירידה בסך של 14 מיליון ש"ח במרכיב "רווח כולל אחר" (בעיקר בשל קיטון בסך של 22 מיליון ש"ח במרכיב ה"התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי השווי ההוגן").

יחס ההון לסך המאזן ליום 30.9.2015 הסתכם בכ- 7.2%, לעומת 6.9% ביום 30.9.2014, ו- 6.7% ביום 31.12.2014.

יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון ליום 30.9.2015 (על פי הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 211 - 201, המהוות מסגרת עבודה ליישום "כללי באזל" בתאגידים הבנקאיים בישראל), הסתכם בשיעור של 14.04% לעומת 14.50% ביום 31.12.2014. יחס זה עולה הן על השיעור המינימלי - 12.54%, שנקבע על ידי בנק ישראל (הכולל דרישת הון נוספת בגין תיק ההלוואות לדיור בשיעור של 0.04%), והן על המגבלה שנקבעה על ידי דירקטוריון הבנק ביום 15.11.2015 בשיעור של 12.7%.

יחס ההון העצמי ברובד הראשון הסתכם ליום 30.9.2015 בשיעור של 10.63%, בדומה לשיעור שנרשם ביום 31.12.2014.

יחס זה עולה הן על הרף המינימלי, בשיעור של 9.04% שנקבע על ידי בנק ישראל (הכולל דרישת הון מוגדלת בשיעור של 0.04%) כנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 329, במסגרתה חויבו התאגידים הבנקאיים להקצות הון מינימלי נוסף בשיעור של 1% מהיקף תיק ההלוואות לדיור בכל תאגיד בנקאי, במדורג, החל מיום 1 באפריל 2015 ועד ליום 1.1.2017) והן על המגבלה בשיעור של 9.2% שנקבעה על ידי דירקטוריון הבנק ביום 17.11.2014.

כתבי ההתחייבות הנדחים של הבנק הסתכמו ליום 30.9.2015 - בסך של 672 מיליון ש"ח, לעומת 681 מיליון ש"ח ביום 31.12.2014. על פי התיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 202, בנושא: "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי" (המהווה חלק "מכללי באזל"), כתבי ההתחייבות שהונפקו על ידי הבנק בעבר, אינם עומדים בקריטריונים להכרה כ"מרכיב הון ברובד השני" (מכיוון שאינם כוללים מנגנון ל"ספיגת הפסדים").

* הוצג מחדש בגין היישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא: "זכויות עובדים" ובגין היישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים, בנושא: "היון עלויות תוכנה" - ראה ביאור 1/ה' (3-5) בתמצית הדוחות הכספיים.

** הוצג מחדש בגין היישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא: "היון עלויות תוכנה" (ראה ביאור 1/ה' (4) בתמצית הדוחות הכספיים). עם זאת, בהתאם להוראות בנק ישראל, נתוני ההשוואה בנושא: "יחס הלימות הון" ליום 31.12.2014 מוצגים לפני ההתאמות הנגזרות מהיישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב, בנושא: "זכויות עובדים".

על אף האמור לעיל, ובמטרה לאפשר לתאגידים הבנקאיים לאמץ בהדרגה את הקריטריונים שנקבעו להכרה ב"כתבי התחייבות נדחים" כהון פיקוחי, פרסם בנק ישראל הוראות מעבר, לפיהן הותר לתאגידים הבנקאיים להכיר בכתבי ההתחייבות הנדחים שהונפקו על ידם עד ליום 31.12.2013 כ"מרכיב ברובד השני", בתקופת מעבר שהחלה ביום 1.1.2014 ותסתיים ביום 1.1.2022 בשיעורים הולכים ופוחתים עד לביטולם המלא בתום תקופת המעבר.

סכום כתבי ההתחייבות הנדחים של הבנק שהוכר כ"הון פיקוחי" על פי הוראות מעבר אלו, מסתכם ליום 30.09.2015 בסך של 452 מיליון ש"ח (31.12.2014 - 517 מיליון ש"ח).

סכום זה מהווה כ- 21.4% בלבד מ"ההון העצמי ברובד הראשון" של הבנק (כהגדרתו בהוראות בנק ישראל), לעומת יחס מכסימלי בשיעור של 50% המותר על פי הוראות בנק ישראל. כתבי ההתחייבות הנ"ל דורגו על ידי חברת "מעלות - Standard & Poor's", (להלן: "חברת הדירוג") בדירוג "AA-" (נמוך בדרגה אחת מדירוג המנפיק של הבנק) - בהתאם למתודולוגיה של חברת הדירוג הבינלאומית "Standard & Poor's".

6. מצב הנזילות ומדיניות גיוס המקורות

כללי

על רקע ההתמתנות שנרשמה במגמת האינפלציה בשנים 2012 - 2014 ובתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015, ולאור המשך ההאטה הכלכלית בחלק ממדינות "גוש היורו" (ראה גם פרק 10 ב'4) להלן) - והשלכותיה האפשריות על הפעילות הכלכלית המקומית, המשיך בנק ישראל ביישום המדיניות שנקטה על ידו החל משנת 2012, והפחית בתקופת הדוח את הריבית במכרז המוניטרי ב- 0.15 נקודות האחוז לשיעור נמוך של 0.10% (31.12.2014 - 0.25%).

להלן נתונים לגבי האינדיקטורים הכלכליים שאיפיינו את תשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 :

- סביבת אינפלציה ממותנת - בתקופת הדוח נרשמה ירידה בשיעור של 0.6% במדד המחירים לצרכן, המצביעה על התמתנות במגמת הביקושים במשק.
- מגמה מעורבת בהתפתחות מערכת שערי החליפין שבין השקל לבין מרבית המטבעות העיקריים, שהתבטאה בתנודתיות בשיעור של עד 6.7% בשער החליפין של השקל לעומת המטבעות הזרים.
- ירידה בהיקף גיוס החוב באמצעות אגרות חוב על ידי ממשלת ישראל: בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 גייסה הממשלה מקורות בסך של כ- 3.9 מיליארד ש"ח באמצעות הנפקת אגרות חוב, לעומת 4.6 מיליארד ש"ח שגויסו על ידי הממשלה באמצעות מכשיר זה בתקופה המקבילה אשתקד.
- ירידה קלה בציפיות האינפלציה של הציבור - שהסתכמו בתום תשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 בשיעור של 0.4%, לעומת כ- 0.6% בתחילת השנה.

הבנק

מדיניות גיוס המקורות בבנק מכוונת ליצירת תשתית למקורות מימון יציבים ורווחיים לאורך זמן. מקור המימון העיקרי לפעילות הבנק הינו ציבור הלקוחות בסניפי הבנק השונים הפרוסים בכל רחבי הארץ וכוללים לקוחות מסחריים ועסקיים, מלכ"רים, לקוחות קמעונאיים ומשקי בית.

פקדונות - הבנק פועל להרחבת בסיס הלקוחות הבינוניים והקטנים - במטרה לייצור תשתית למקורות מימון יציבים, בין היתר באמצעות העמקת הפעילות עם חוסכים בהפקדות חודשיות, פעילות התורמת לקשר ארוך טווח עם הלקוח ולתזרים שוטף של הפקדות בתכניות חסכון.

יתרת פקדונות הציבור ליום 30.9.2015 הסתכמה ב- 24,081 מיליון ש"ח, המהווה עליה בשיעור של כ- 0.1% לעומת היתרה בתחילת השנה (24,060 מיליון ש"ח). היציבות בהיקף הפקדונות נובעת מעליה בשיעור של כ- 23.4% בהיקף הפקדונות לפי דרישה כמגזר הלא צמוד, שקוזה בירידה של 33% כמרכיב הפקדונות לזמן קצוב במגזר זה.

כתבי התחייבות נדחים - במסגרת המדיניות לגיון תמהיל המקורות ולשיפור יחס הלימות ההון שלו, גייס הבנק בשנים קודמות כתבי התחייבות נדחים. היקף כתבי ההתחייבות הנדחים ליום 30.9.2015 מסתכם ב- 672 מיליון ש"ח (31.12.2014 - 681 מיליון ש"ח).

כתבי ההתחייבות דורגו על ידי חברת "מעלות - S&P" (להלן: "חברת הדירוג"), בדירוג "AA-", הנמוך בדרגה אחת מהדירוג שנקבע ליתר ההתחייבויות של הבנק ("AA-"). הפער בדירוג נגזר ממתודולוגיית הדירוג של חברת הדירוג הבינלאומית "S&P" (חברת האם של "מעלות - S&P"), לפיה יפחת דירוג כתבי ההתחייבות הנדחים בדרגה אחת מתחת לדירוג המנפיק.

דירוג כתבי ההתחייבות של הבנק, עודכן על ידי חברת הדירוג לאחרונה ביום 24.12.2014 - ומהווה שיפור בדרגה אחת ביחס לדירוג שנקבע בעבר לכתבי התחייבות אלו (באופק דירוג: "יציב"). לפרטים נוספים באשר לקריטריונים שנקבעו להכרה בכתבי התחייבות נדחים, כמרכיב הון פיקוחי ברובד ההון השני (במסגרת כללי "באזל 3") - ראה פרק 5 לעיל, ופרק 11א' להלן.

היבט נוסף במדיניות גיוס המקורות, הינו ניהול סיכון הנזילות בבנק. במסגרת זו, ועל רקע ההתפתחויות שנרשמו בשוק ההון המקומי הנגזרות מהנתונים המוניטריים שנקבעו על ידי בנק ישראל והשלכותיהם האפשריות על המגזר הפיננסי (ראה פרק 2 לעיל) - מיישם הבנק מדיניות המכוונת לשמר יחסי נזילות גבוהים בבנק.

שיעור הנכסים הנזילים בבנק (מזומנים, פקדונות בבנקים לתקופה של עד שלושה חודשים וניירות ערך סחירים) מכלל הנכסים בבנק, הסתכם ליום 30.9.2015 בכ- 25.6%, לעומת כ- 30.1% ביום 31.12.2014. הבנק מודד באופן שוטף פרמטרים שונים המשמשים להערכת מדדי הנזילות השונים - בין היתר, באמצעות מודלים שפותחו בבנק.

גילוי על פקדונות - בעקבות שינויים שחלו בדרישות הגילוי על פקדונות בארה"ב ובאירופה, ובמטרה להרחיב את המידע שנכלל בדוחות הכספיים של התאגידים הבנקאיים לגבי מקורות פעילותם, פרסם בנק ישראל ביום 13 בינואר 2013, הוראה בנושא: "גילוי על פקדונות".

במסגרת ההוראה נדרשו התאגידים הבנקאיים לכלול בדוחותיהם נתונים כספיים לגבי היקף פקדונותיהם של שלושת קבוצות המפקידים הגדולות ביותר.

להלן פירוט הנתונים הנדרשים:

	30.9.2015	31.12.2014
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
קבוצה - א'	793	902
קבוצה - ב'	592	789
קבוצה - ג'	540	774
סך הכל	1,925	2,465

7. פעילות הבנק בשוק ההון

פעילות הבנק בניירות ערך

הבנק מבצע פעילות בניירות ערך עבור לקוחותיו וכן עבור עצמו לכיסוי התחייבויותיו בגין פקדונות הציבור ולשימושי הון פעיל. היקף תיק ניירות הערך שהחזיק הבנק ליום 30.9.2015 עבור עצמו ועבור לקוחותיו, הסתכם בכ- 13.4 מיליארד ש"ח (31.12.2014 - כ- 15.7 מיליארד ש"ח). היקף תיק ניירות הערך שמחזיק הבנק עבור לקוחותיו ליום 30.9.2015 הסתכם בכ- 10.6 מיליארד ש"ח, המהווה קיטון בשיעור של כ- 10.2% לעומת יתרתו ביום 31.12.2014.

היקף העמלות מעסקי לקוחות בניירות ערך הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 בכ- 16 מיליון ש"ח, לעומת 14 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה.

ניהול השקעות

תיקי השקעות בקבוצת הבנק מנוהלים באמצעות חברה כלולה: תפנית דיסקונט - ניהול תיקי השקעות בע"מ (להלן: "תפנית"), המוחזקת על ידי הבנק בשיעור של 31% מאמצעי ההון שלה (יתרת אמצעי ההון של תפנית מוחזקים על ידי החברה האם).

היקף תיקי ההשקעות שנוהלו על ידי "תפנית" ביום 30.9.2015 - מסתכם בכ- 6.7 מיליארד ש"ח, המהווה עליה בשיעור של כ- 9.8% לעומת היקפם ביום 31.12.2014.

תאור עסקי הבנק בחתך מגזרים ותחומי פעילות

8. מגזרי פעילות

א. כללי

על פי הכללים שנקבעו בהוראות בנק ישראל הוגדר "מגזר פעילות" כמרכיב בתאגיד הבנקאי שמתקיימים בו שלושה מאפיינים:

- המרכיב עוסק בפעילויות עסקיות אשר מהן הוא עשוי להפיק הכנסות ולשאת בהוצאות.
- תוצאות פעולותיו נבחנות באופן סדיר על ידי ההנהלה והדירקטוריון, לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים למגזר והערכת ביצועיו.
- קיים לגביו מידע פיננסי נפרד.

בהתאם למבנה הארגוני בבנק, סווגה הפעילות העסקית של הבנק לשישה מגזרי פעילות, כמפורט להלן:

• מגזרים הנמצאים באחריות ה"חטיבה הקמעונאית":

מגזר משקי בית - במסגרת זו נכללים השירותים שמעניק הבנק בתחומי הבנקאות ושוק ההון ללקוחות הפרטיים של הבנק, שסממני פעילותם אופייניים לאלו של משקי בית, לרבות אשראי בהיקף שאינו עולה על 300 אלפי ש"ח, ופקדונות בהיקף שאינו עולה על 500 אלפי ש"ח. כמו כן נכללה במגזר זה פעילות הבנק בתחום ההלוואות לדיר.

מגזר עסקים קטנים - במסגרת זו נכללים השירותים שמעניק הבנק בתחומי הבנקאות ושוק ההון ללקוחות עסקיים (יחידים ותאגידים), שהיקף האשראי שניתן להם אינו עולה, בדרך כלל, על 7 מיליון ש"ח.

מגזר בנקאות פרטית - במסגרת זו נכללים השירותים בתחומי הבנקאות ושוק ההון שמספק הבנק ללקוחותיו (יחידים ותאגידים), בעלי עושר פיננסי בינוני ומעלה (בדרך כלל לקוחות שהיקף חסכונותיהם והשקעותיהם עולה על 500 אלפי ש"ח), למעט פעילות מסוימת בתחום ניהול החשיפה לסיכונים, שעיקרה גיוס פקדונות מתאגידים (בעיקר גופים מוסדיים).

• **מגזרים הנמצאים באחריות החטיבה ה"עסקית - מסחרית":**

מגזר בנקאות מסחרית - במסגרת זו נכללים שירותי בנקאות שמספק הבנק ללקוחותיו העסקיים בעלי היקף פעילות בינוני (יחידים ותאגידים), שהיקף האשראי שניתן להם עולה, בדרך כלל, על 7 מיליון ש"ח, ואינם משתייכים למגזר הבנקאות העסקית.

מגזר בנקאות עסקית - במסגרת זו נכללים שירותי הבנקאות שמספק הבנק לתאגידים גדולים שהיקף האשראי שניתן להם עולה, בדרך כלל, על 40 מיליון ש"ח וחברות ציבוריות. כן כולל המגזר את פעילות הבנק בתחום הנדל"ן (קבלנות ביצוע ונדל"ן מניב), ללקוחות שהיקף האשראי שניתן להם עולה, בדרך כלל, על 7 מיליון ש"ח, והפעילות בתחום "ליווי הבניה" (לרבות מימון "קבוצות רכישה" שהיקף פעילותן עולה על 10 יחידות דיור).

בנוסף, כולל מגזר זה, גם פעילות מסוימת בתחום ניהול החשיפות לסיכונים, שעיקרה גיוס פקדונות מתאגידים (בעיקר גופים מוסדיים).

• **פעילות אחרת:**

מגזר ניהול פיננסי - במסגרת זו נכללת הפעילות הפיננסית שאינה משויכת ללקוחות הבנק (כגון: פעילות בתיק ניירות הערך של הבנק).

ב. תיקון להוראות הדיווח לציבור בנושא: "דיווח על מגזרי פעילות"

בהמשך להוראת הדיווח בנושא: "מגזרי פעילות", שפורסמה על ידי בנק ישראל ביום 23.12.2001 (במסגרתה נדרשו התאגידים הבנקאים להציג את תוצאות פעולותיהם בחתך "מגזרי פעילות" בהתאם למבנה הפעילות הנהוג בכל אחד מהם), ומכיוון שהגילוי הנכלל בדוחותיהם הכספיים של הבנקים השונים בהתאם להוראה זו מבוסס על הגדרות סובייקטיביות ולא אחידות (ולכן אינו בר השוואה), פרסם בנק ישראל ביום 3 בנובמבר 2014, תיקון להוראות הדיווח לציבור, בנושא: "דיווח על מגזרי פעילות".

התיקון להוראה כולל הנחיה חדשה, במסגרתה נדרשו התאגידים הבנקאיים לכלול בדוחותיהם הכספיים מידע נוסף באשר לתוצאות פעולותיהם בחתך "מגזרי פעילות פיקוחיים" (מעבר למידע שנכלל עד כה בנושא זה, על פי "גישת ההנהלה").

מגזרי הפעילות הפיקוחיים, הוגדרו על ידי בנק ישראל בתיקון להוראה בהתבסס על מאפייני לקוחותיהם, כגון: אופי פעילותם (בהתייחס ללקוחות הפרטיים), או מחזורם העסקי (בהתייחס ללקוחות העסקיים), במתכונת הקושרת על בסיס אחיד וחד ערכי, בין הלקוחות השונים בכלל המערכת הבנקאית, לבין מגזרי הפעילות הפיקוחיים, כדלקמן:

- **"משקי בית":** לקוחות פרטיים שהיקף תיק נכסיהם הפיננסיים אופייניים לאלו של משקי בית (נמוך מ- 3 מיליון ש"ח).
- **"בנקאות פרטית":** לקוחות פרטיים שהיקף תיק נכסיהם הפיננסיים עולה על 3 מיליון ש"ח.
- **"עסקים זעירים":** לקוחות עסקיים שמחזור פעילותם השנתי נופל מ- 10 מיליון ש"ח.
- **"עסקים קטנים":** לקוחות עסקיים שמחזור פעילותם השנתי נע בין 10, ל- 50 מיליון ש"ח.
- **"עסקים בינוניים":** לקוחות עסקיים שמחזור פעילותם השנתי נע בין 50, ל- 250 מיליון ש"ח.
- **"עסקים גדולים":** לקוחות עסקיים שמחזור פעילותם השנתי עולה על 250 מיליון ש"ח.

בנוסף, הוגדר בתיקון להוראה מגזר: "ניהול פיננסי" - הכולל בעיקרו פעילות בנקאית שלא שויכה למגזרי הפעילות האחרים (כגון: מסחר, ניהול נכסים והתחייבויות, השקעות ריאליות, וכו'). לפיכך, המידע שיוצג בדוחות הכספיים, הנגזר מהגדרות אלה, יכלול נתונים כספיים שהוגדרו, כאמור, על בסיס אחיד ובר השוואה - בגין כל אחד ממגזרי הפעילות.

הגילוי הנדרש בתיקון להוראה ייכלל בדוחות הכספיים התקופתיים של כלל התאגידים הבנקאיים, וייכנס לתוקף במדורג, כדלקמן:

- הגילוי המתייחס לנתונים המאזניים של "מגזרי הפעילות הפיקוחיים" (כהגדרתם בסיטת ההוראה), ייכלל לראשונה בדוחות הכספיים לשנת 2015.
- דרישות הגילוי האחרות שנכללו בתיקון להוראה, ייכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2016, ואילך.

ההנחיות שנכללו בתיקון להוראה מחייבות שינויים נרחבים במערכת המידע של הבנק, לרבות יישום בסיס נתונים ייעודי, שבשלב זה טרם אומץ בבנק. הבנק לומד את ההנחיות החדשות שנכללו בתיקון להוראה ונערך ליישומן במועד שנקבע לכניסתן לתוקף.

ג. ניתוח התוצאות הכספיות של מגזרי הפעילות

להלן תמצית הנתונים לגבי הרווח הנקי בבנק, בחתך מגזרי פעילות, לתשעה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד (במיליוני ש"ח):

לתשעה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2015			2014		
מתכונת ישנה ⁽¹⁾	השינוי בכללים ⁽²⁾	מתכונת חדשה ⁽³⁾	מתכונת ישנה ⁽¹⁾	השינוי בכללים ⁽²⁾	מתכונת חדשה ⁽³⁾
משקי בית	23	(2)	15*	(2)	13*
עסקים קטנים	75	(2)	68*	(7)	61*
בנקאות מסחרית	22	(1)	16*	(1)	15*
בנקאות עסקית	40	-	26*	(2)	24*
בנקאות פרטית	(6)	-	(4)*	-	(4)*
ניהול פיננסי	40	-	6*	-	6*
סך הכל	194	(5)	189	(12)	115

1. לפני יישום כללי "FAS-91".

2. השלכות יישום כללי "FAS-91".

3. לאחר יישום כללי "FAS-91".

* הוצג מחדש בגין היישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא: "זכויות עובדים", ובגין היישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים, בנושא: "היוון עלויות תוכנה" - ראה ביאור 1ה' (3-5) בתמצית הדוחות הכספיים.

(1) מגזר משקי הבית

מגבלות חקיקה תקינה ופיקוח החלות על המגזר

- לפרטים נוספים באשר לשינויי החקיקה בתחום העמלות, והשלכותיהן האפשריות על התוצאות הכספיות של הבנק במגזר זה - ראה פרק 3ג' לעיל.
- לפרטים נוספים באשר לשינויי החקיקה בתחום: "חסי בנק לקוח", והשלכותיה האפשריות על פעילות הבנק במגזר זה, ראה פרק 3ה' לעיל.
- לפרטים נוספים באשר לצעדי החקיקה וההסדרה בתחום התחרות במערכת הבנקאית והשלכותיהם האפשריות על פעילות הבנק במגזר זה - ראה פרק 3ז' לעיל.

(1) **מגזר משקי הבית** (המשך)

התפתחויות בשווקים של המגזר

למידע נוסף על פעילות הבנק בתחום "ההלוואות לדיר" בתקופת הדו"ח, ראה סעיף ד' (2) ופרק 10 ב' (5) להלן.

תמצית התוצאות הכספיות

להלן תמצית התוצאות הכספיות של מגזר "משקי הבית" לתקופות שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015, וניתוח מרכיביו, בהשוואה לתקופות המקבילות אשתקד (במיליוני שקלים):

לתשעה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015					
מגזר "משקי בית"					
החלק מכלל הבנק (%)	סך הכל	שוק ההון	הלוואות לדירור	בנקאות ופיננסים	
	195	-	69	126	הכנסות ריבית נטו • מחיצוניים • בין מגזרי
	(20)	-	(44)	24	
27.2	175	-	25	150	
2.9	1	1	-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
26.0	176	1	25	150	סך הכל הכנסות מימון
33.8	78	4	2	72	הכנסות מעמלות
27.0	254	5	27	222	סך ההכנסות
	(8)	-	2	(10)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
35.9	227	13	28	186	הוצאות תפעוליות ואחרות
11.7	35	(8)	(3)	46	רווח (הפסד) לפני מיסים
12.5	14	(3)	(1)	18	הפרשה למיסים
11.1	21	(5)	(2)	28	רווח נקי (הפסד)
	6.0	*	*	13.5	תשואה להון (אחוזים)
22.9	6,343	8	3,177	3,158	יתרה ממוצעת של נכסים
31.8	6,201	-	3,160	3,041	יתרה ממוצעת של אשראי
24.9	5,788	-	-	5,788	יתרה ממוצעת של פקדונות
23.1	4,503	17	1,759	2,727	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
8.7	1,045	1,045	-	-	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
					מרכיבי הכנסות הריבית:
					מרווח ריבית מפעילות באשראי:
	155	-	25	130	• לפני יישום כללי FAS-91
	2	-	-	2	• יישום כללי FAS-91
	157	-	25	132	סך הכל
	18	-	-	18	מרווח ריבית מפעילות בפקדונות
	175	-	25	150	סה"כ הכנסות ריבית

* לא רלוונטי

(1) מגזר משקי הבית (המשך)

תמצית התוצאות הכספיות (במיליוני שקלים) (המשך)

לתשעה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2014					
מגזר "משקי בית"					
החלק מכלל	סך הכל	שוק ההון	לדיוור	הלוואות	בנקאות ופיננסים
הבנק (%)					
	171	-	67	104	הכנסות ריבית נטו • מחיצוניים
	(11)	-	(45)	34	• בין מגזרי
27.0	160	-	22	138	
-	-	-	-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
25.6	160	-	22	138	סך הכל הכנסות מימון
36.4	83	4	2	77	הכנסות מעמלות
28.5	243	4	24	215	סך ההכנסות
116.7	(21)	-	(1)	(20)	הכנסות בגין הפסדי אשראי
35.4	241	13	*29	*199	הוצאות תפעוליות ואחרות
12.1	23	(9)	(4)	36	רווח (הפסד) לפני מיסים
13.2	10	(3)	*(2)	*15	הפרשה למיסים
11.3	13	(6)	(2)	21	רווח נקי (הפסד)
	4.2	**	**	11.5	תשואה להון (אחוזים)
20.7	5,665	*9	*2,925	*2,731	יתרה ממוצעת של נכסים
31.0	5,521	-	2,908	2,613	יתרה ממוצעת של אשראי
24.7	5,725	-	-	5,725	יתרה ממוצעת של פקדונות
22.3	4,043	*19	1,563	*2,461	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
8.2	1,005	1,005	-	-	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
					מרכיבי הכנסות הריבית:
	130	-	21	109	מרווח ריבית מפעילות באשראי:
	1	-	1	-	• לפני יישום כללי FAS-91
	131	-	22	109	• יישום כללי FAS-91
	29	-	-	29	סך הכל
	160	-	22	138	מרווח ריבית מפעילות בפקדונות
					סה"כ הכנסות ריבית

ההכנסות במגזר "משקי בית" הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 בסך של 254 מיליון ש"ח, לעומת 243 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד - עליה בשיעור של 4.5%. העליה בהכנסות נובעת בעיקר מגידול בסך של 16 מיליון ש"ח בהכנסות המימון, נטו, עקב עליה בסך של 25 מיליון ש"ח במרווחי הריבית בתחום האשראי, שקוזה בירידה בסך של 11 מיליון ש"ח במרווחי הריבית בתחום הפקדונות.

בסיכום תשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 נרשם במגזר זה רווח בסך של 21 מיליון ש"ח, לעומת 13 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. העליה ברווח הנקי נובעת מהגידול בהכנסות, כאמור, ומירידה של 5.8% בהוצאות התפעוליות (ראה פרק 4, לעיל). השפעת גורמים אלו מותנה בירידה בסך של 13 מיליון ש"ח במרכיב ההכנסות בגין הפסדי אשראי.

* הוצג מחדש בגין היישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא: "זכויות עובדים" ובגין היישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים, בנושא: "היוון עלויות תוכנה" - ראה ביאור 11(ה'5-3) בתמצית הדוחות הכספיים.

** לא רלוונטי.

(1) מגזר משקי הבית (המשך)

תמצית התוצאות הכספיות (במיליוני שקלים) (המשך)

לשלושה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר 2015			
מגזר "משקי בית"			
סך הכל	שוק ההון	הלוואות לדיור	בנקאות ופיננסים
69	-	24	45
(7)	-	(15)	8
62	-	9	53
1	1	-	-
63	1	9	53
25	1	1	23
88	2	10	76
2	-	-	2
82	5	11	66
4	(3)	(1)	8
2	(1)	-	3
2	(2)	(1)	5

הכנסות ריבית נטו

מחיצוניים

בין מגזרי

הכנסות מימון שאינן מריבית

סך הכל הכנסות מימון

הכנסות מעמלות

סך ההכנסות

הוצאות בגין הפסדי אשראי

הוצאות תפעוליות ואחרות

רווח (הפסד) לפני מיסים

הפרשה למיסים

רווח נקי (הפסד)

לשלושה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר 2014			
מגזר "משקי בית"			
סך הכל	שוק ההון	הלוואות לדיור	בנקאות ופיננסים
62	-	22	40
(6)	-	(14)	8
56	-	8	48
-	-	-	-
56	-	8	48
27	1	1	25
83	1	9	73
-	-	-	-
85	4	10	*71
(2)	(3)	(1)	2
-	(1)	*(1)	*2
(2)	(2)	-	-

הכנסות ריבית נטו • מחיצוניים

• בין מגזרי

הכנסות מימון שאינן מריבית

סך הכל הכנסות מימון

הכנסות מעמלות

סך ההכנסות

הוצאות בגין הפסדי אשראי

הוצאות תפעוליות ואחרות

רווח (הפסד) לפני מיסים

הפרשה למיסים

רווח נקי (הפסד)

ההכנסות במגזר "משקי בית" הסתכמו ברבע השלישי של שנת 2015 בסך של 88 מיליון ש"ח, לעומת 83 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, המהווה עליה בשיעור של 6.0%, בעיקר עקב גידול בסך של 6 מיליון ש"ח בהכנסות מריבית במגזר זה. בסיכום הרבע השלישי של שנת 2015 נרשם במגזר זה רווח בסך 2 מיליון ש"ח, לעומת הפסד בסך של 2 מיליון ש"ח ברבע המקביל אשתקד. העליה ברווח הנקי נובעת מהגידול בהכנסות, כאמור, וקוזה בגידול בסך של 2 מיליון ש"ח בהוצאות בגין הפסדי אשראי.

* הוצג מחדש בגין היישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא: "זכויות עובדים", ובגין היישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים, בנושא: "היוון עלויות תוכנה" - ראה ביאור 1 ה'3-5 בתמצית הדוחות הכספיים.

(2) מגזר עסקים קטנים

מגבלות חקיקה תקינה ופיקוח החלות על המגזר

- לפרטים נוספים באשר לשינויי החקיקה המוצעים על ידי בנק ישראל: בתחום העמלות הבנקאיות והשלכותיהם האפשריות על התוצאות הכספיות של הבנק במגזר זה - ראה פרק 3ג, לעיל.
- לפרטים נוספים באשר לשינויי החקיקה בתחום "יחסי בנק לקוח" והשלכותיהם האפשריות על פעילות הבנק במגזר זה - ראה פרק 3ה, לעיל.
- לפרטים נוספים באשר לצעדי החקיקה וההסדרה בתחום "התחרות במערכת הבנקאית" וההשלכות האפשריות על פעילות הבנק במגזר זה - ראה פרק 3ז לעיל.

תמצית התוצאות הכספיות

להלן תמצית התוצאות הכספיות של מגזר "עסקים קטנים" לתקופות שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015 וניתוח מרכיבית, בהשוואה לתקופות המקבילות אשתקד (במיליוני ש"ח):

לתשעה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015				
מגזר "עסקים קטנים"				
החלק מכלל הבנק (%)	סך הכל	שוק ההון	משכנתאות מסחריות	בנקאות ופיננסים
	301	-	12	289
	(13)	-	(4)	(9)
44.7	288	-	8	280
-	-	-	-	-
42.5	288	-	8	280
40.2	93	8	-	85
40.4	381	8	8	365
140.0	14	-	-	14
39.0	247	5	5	237
40.1	120	3	3	114
42.0	47	1	1	45
38.6	73	2	2	69
	19.7	*	6.0	20.2
22.9	6,345	3	404	5,938
31.7	6,187	-	401	5,786
15.9	3,690	-	-	3,690
25.5	4,975	20	365	4,590
4.8	577	577	-	-
	232	-	7	225
	45	-	1	44
	277	-	8	269
	11	-	-	11
	288	-	8	280

הכנסות ריבית נטו	• מחיצוניים
בין מגזרי	•
הכנסות מימון שאינן מריבית	
סך הכל הכנסות מימון	
הכנסות מעמלות	
סך ההכנסות	
הוצאות בגין הפסדי אשראי	
הוצאות תפעוליות ואחרות	
רווח לפני מיסים	
הפרשה למיסים	
רווח נקי	
תשואה להון (אחוזים)	
יתרה ממוצעת של נכסים	
יתרה ממוצעת של אשראי	
יתרה ממוצעת של פקדונות	
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	
יתרה ממוצעת של ניירות ערך	
מרכיבי הכנסות הריבית:	
מרווח מריבית מפעילות באשראי	
לפני יישום כללי FAS-91	•
יישום כללי FAS-91	•
סך הכל	
מרווח ריבית מפעילות בפקדונות	
סה"כ הכנסות ריבית	

הכנסות ריבית נטו • מחיצוניים
• בין מגזרי

הכנסות מימון שאינן מריבית

סך הכל הכנסות מימון

הכנסות מעמלות

סך ההכנסות

הוצאות בגין הפסדי אשראי

הוצאות תפעוליות ואחרות

רווח לפני מיסים

הפרשה למיסים

רווח נקי

תשואה להון (אחוזים)

יתרה ממוצעת של נכסים

יתרה ממוצעת של אשראי

יתרה ממוצעת של פקדונות

יתרה ממוצעת של נכסי סיכון

יתרה ממוצעת של ניירות ערך

מרכיבי הכנסות הריבית:

מרווח מריבית מפעילות באשראי

• לפני יישום כללי FAS-91

• יישום כללי FAS-91

סך הכל

מרווח ריבית מפעילות בפקדונות

סה"כ הכנסות ריבית

* לא רלוונטי.

(2) מגזר עסקים קטנים (המשך)

תמצית התוצאות הכספיות (במיליוני שקלים) (המשך)

לתשעה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר 2014				
מגזר "עסקים קטנים"				
החלק מכלל הבנק (%)	סך הכל	שוק ההון	משכנתאות מסחריות	בנקאות ופיננסים
	277	-	10	267
	(14)	-	(4)	(10)
44.3	263	-	6	257
-	-	-	-	-
42.1	263	-	6	257
39.0	89	4	-	85
41.3	352	4	6	342
72.2	(13)	-	(1)	(12)
38.8	264	5	4	*255
53.2	101	(1)	3	99
52.6	40	-	1	*39
53.0	61	(1)	2	60
	17.3	**	7.2	18.5
21.1	5,786	3	418	*5,365
31.6	5,633	-	415	5,218
15.7	3,622	-	-	3,622
25.8	4,666	*9	*360	*4,297
4.7	575	575	-	-
מרכיבי הכנסות הריבית:				
מרווח מריבית מפעילות באשראי				
	211	-	6	205
	34	-	-	34
	245	-	6	239
	18	-	-	18
	263	-	6	257
ה"כ הכנסות ריבית				
הכנסות ריבית נטו • מחיצוניים				
• בין מגזרי				

הכנסות ריבית נטו • מחיצוניים
• בין מגזרי

הכנסות מימון שאינן מריבית

סך הכל הכנסות מימון
הכנסות מעמלות

סך ההכנסות

הכנסות בגין הפסדי אשראי
הוצאות תפעוליות ואחרות

רווח (הפסד) לפני מיסים
הפרשה למיסים

רווח נקי (הפסד)

תשואה להון (אחוזים)

יתרה ממוצעת של נכסים

יתרה ממוצעת של אשראי

יתרה ממוצעת של פקדונות

יתרה ממוצעת של נכסי סיכון

יתרה ממוצעת של ניירות ערך

מרכיבי הכנסות הריבית:

מרווח מריבית מפעילות באשראי

• לפני יישום כללי FAS-91

• יישום כללי FAS-91

סך הכל

מרווח ריבית מפעילות בפקדונות

סה"כ הכנסות ריבית

ההכנסות במגזר "עסקים קטנים" הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 בסך של 381 מיליון ש"ח, לעומת 352 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד - עליה בשיעור של 8.2%. העליה נובעת הן מגידול בשיעור של 9.5% בהכנסות מריבית (מזה 11 מיליון ש"ח בגין השפעת יישום כללי "FAS-91"), והן מעליה בשיעור של 4.5% בהכנסות מעמלות.

בסיכום תשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 נרשם במגזר זה רווח בסך 73 מיליון ש"ח, לעומת 61 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד - המהווה עליה בשיעור של 19.7%. הגידול ברווח הנקי נובע מהעליה בהכנסות, כאמור, ומירידה בשיעור של 6.4% בהוצאות התפעוליות (ראה פרק 4, לעיל). השפעת מרכיבים אלו קוזזה בעליה בסך של 27 מיליון ש"ח בהוצאות בגין הפסדי אשראי.

* הוצג מחדש בגין היישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא: "זכויות עובדים" ובגין היישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים, בנושא: "היוון עלויות תוכנה" - ראה ביאור 11'5-3) בתמצית הדוחות הכספיים.

** לא רלוונטי.

(2) מגזר עסקים קטנים (המשך)

תמצית התוצאות הכספיות (במיליוני שקלים) (המשך)

לשלושה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר 2015			
מגזר "עסקים קטנים"			
סך הכל	שוק ההון	משכנתאות מסחריות	בנקאות ופיננסים
101	-	5	96
(3)	-	(2)	(1)
98	-	3	95
-	-	-	-
98	-	3	95
30	3	-	27
128	3	3	122
9	-	-	9
86	2	2	82
33	1	1	31
13	-	-	13
20	1	1	18

הכנסות ריבית, נטו • מחיצוניים • בין מגזרי

הכנסות מימון שאינן מריבית

סך הכל הכנסות מימון

הכנסות מעמלות

סך ההכנסות

הוצאות בגין הפסדי אשראי

הוצאות תפעוליות ואחרות

רווח לפני מסים

הפרשה למסים

רווח נקי

לשלושה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר 2014			
מגזר "עסקים קטנים"			
סך הכל	שוק ההון	משכנתאות מסחריות	בנקאות ופיננסים
94	-	2	92
(4)	-	(1)	(3)
90	-	1	89
-	-	-	-
90	-	1	89
30	2	-	28
120	2	1	117
(1)	-	-	(1)
99	1	2	*96
22	1	(1)	22
9	1	(1)	*9
13	-	-	13

הכנסות ריבית, נטו • מחיצוניים • בין מגזרי

הכנסות מימון שאינן מריבית

סך הכל הכנסות מימון הכנסות מעמלות

סך ההכנסות

הכנסות בגין הפסדי אשראי הוצאות תפעוליות ואחרות

רווח (הפסד) לפני מסים הפרשה למסים

רווח נקי

ההכנסות במגזר "עסקים קטנים" הסתכמו ברבע השלישי של שנת 2015 בסך של 128 מיליון ש"ח, לעומת 120 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד - עליה בשיעור של 6.7%. העליה בהכנסות נובעת מגידול בשיעור של 8.9% בהכנסות מריבית.

בסיכום הרבע השלישי של שנת 2015 נרשם במגזר זה רווח בסך 20 מיליון ש"ח, לעומת 13 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, המהווה עליה בשיעור של 53.8%. הגידול ברווח הנקי, מוסבר בעליה בהכנסות כאמור, ובירידה בסך של 13 מיליון ש"ח בהוצאות התפעוליות, הנובעת מהפרשות לפיצויי פרישה מוגדלים שנרשמו בתקופה המקבילה אשתקד, בגין תוכנית פרישה מרצון שאושרה בתקופה זו.

* הוצג מחדש בגין היישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב, בנושא: "זכויות עובדים" ובגין היישום למפרע של הנחיות בנק ישראל בנושא: "היוון עלויות תוכנה" - ראה ביאור 1(ה'5-3) בתמצית הדוחות הכספיים.

(3) מגזר הבנקאות המסחרית

מגבלות חקיקה תקינה ופיקוח החלות על המגזר

- לפרטים נוספים באשר לשינויי החקיקה בתחום העמלות הבנקאיות והשלכותיהם האפשריות על התוצאות הכספיות של הבנק במגזר זה - ראה פרק 33 לעיל.
- לפרטים נוספים באשר לשינויי החקיקה בתחום "יחסי בנק-לקוח" והשלכותיהם האפשריות על פעילות הבנק במגזר זה - ראה פרק 34 לעיל.

תמצית התוצאות הכספיות

להלן תמצית התוצאות הכספיות של מגזר ה"בנקאות המסחרית" לתקופות שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015, וניתוח מרכיביו בהשוואה לתקופות המקבילות אשתקד (במיליוני ש"ח):

לתשעה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015				
מגזר "בנקאות מסחרית"				
בנקאות ופיננסים	משכנתאות מסחרית	שוק ההון	סך הכל	החלק מכלל הבנק (%)
60	3	-	63	
-	(1)	-	(1)	
60	2	-	62	9.6
-	-	-	-	-
60	2	-	62	9.1
13	-	1	14	6.1
73	2	1	76	8.1
3	-	-	3	30.0
36	2	1	39	6.2
34	-	-	34	11.4
13	-	-	13	11.6
21	-	-	21	11.1
11.5	1.6	-	10.7	
2,409	142	1	2,552	9.2
2,386	141	-	2,527	13.0
1,613	-	-	1,613	6.9
2,474	155	1	2,630	13.5
-	-	224	224	1.9
50	2	-	52	
6	-	-	6	
56	2	-	58	
4	-	-	4	
60	2	-	62	

הכנסות ריבית, נטו	• מחיצוניים
בין מגזרי	•
הכנסות מימון שאינן מריבית	
סך הכל הכנסות מימון	
הכנסות מעמלות	
סך ההכנסות	
הוצאות בגין הפסדי אשראי	
הוצאות תפעוליות ואחרות	
רווח לפני מיסים	
הפרשה למיסים	
רווח נקי	
תשואה להון (אחוזים)	
יתרה ממוצעת של נכסים	
יתרה ממוצעת של אשראי	
יתרה ממוצעת של פקדונות	
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	
יתרה ממוצעת של ניירות ערך	
מרכיבי הכנסות הריבית:	
מרווח ריבית מפעילות באשראי	
לפני יישום כללי FAS-91	•
יישום כללי FAS-91	•
סך הכל	
מרווח ריבית מפעילות בפקדונות	
סה"כ הכנסות ריבית	

הכנסות ריבית, נטו • מחיצוניים
• בין מגזרי

הכנסות מימון שאינן מריבית

סך הכל הכנסות מימון

הכנסות מעמלות

סך ההכנסות

הוצאות בגין הפסדי אשראי

הוצאות תפעוליות ואחרות

רווח לפני מיסים

הפרשה למיסים

רווח נקי

תשואה להון (אחוזים)

יתרה ממוצעת של נכסים

יתרה ממוצעת של אשראי

יתרה ממוצעת של פקדונות

יתרה ממוצעת של נכסי סיכון

יתרה ממוצעת של ניירות ערך

מרכיבי הכנסות הריבית:

מרווח ריבית מפעילות באשראי

• לפני יישום כללי FAS-91

• יישום כללי FAS-91

סך הכל

מרווח ריבית מפעילות בפקדונות

סה"כ הכנסות ריבית

(3) מגזר הבנקאות המסחרית (המשך)

תמצית התוצאות הכספיות (במיליוני שקלים) (המשך)

לתשעה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר 2014				
מגזר "בנקאות מסחרית"				
החלק מכלל		משכנתאות	בנקאות	
הבנק (%)	סך הכל	שוק ההון	מסחריות	ופיננסים
	63	-	4	59
	(8)	-	(1)	(7)
9.3	55	-	3	52
-	-	-	-	-
8.8	55	-	3	52
6.1	14	1	-	13
8.1	69	1	3	65
-	2	-	-	2
6.2	42	1	3	*38
13.2	25	-	-	25
13.2	10	-	-	10
13.0	15	-	-	15
	8.4	-	2.6	9.0
8.6	2,348	1	154	*2,193
13.0	2,324	-	153	2,171
5.7	1,311	-	-	1,311
13.3	2,399	2	*163	2,234
4.9	609	609	-	-
מרכיבי הכנסות הריבית:				
מרווח ריבית מפעילות באשראי				
	47	-	3	44
	5	-	-	5
	52	-	3	49
	3	-	-	3
	55	-	3	52

הכנסות ריבית, נטו • מחיצוניים
• בין מגזרי
הכנסות מימון שאינן מריבית
סך הכל הכנסות מימון
הכנסות מעמלות
סך ההכנסות
הוצאות בגין הפסדי אשראי
הוצאות תפעוליות ואחרות
רווח לפני מיסים
הפרשה למיסים
רווח נקי
תשואה להון (אחוזים)
יתרה ממוצעת של נכסים
יתרה ממוצעת של אשראי
יתרה ממוצעת של פקדונות
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
יתרה ממוצעת של ניירות ערך
מרכיבי הכנסות הריבית:
מרווח ריבית מפעילות באשראי
• לפני יישום כללי FAS-91
• יישום כללי FAS-91
סך הכל
מרווח ריבית מפעילות בפקדונות
סה"כ הכנסות ריבית

ההכנסות במגזר "בנקאות מסחרית" הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 בסך של 76 מיליון ש"ח, לעומת 69 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד - עליה בשיעור של 10.1%. העליה בהכנסות נובעת מגידול בשיעור של 12.7% בהכנסות המימון, בעיקר עקב עליה בהכנסות מריבית בתחום האשראי.

בסיכום תשעת החודשים הראשונים של שנת 2015, נרשם במגזר זה רווח בסך 21 מיליון ש"ח, לעומת 15 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 40.0%. הגידול ברווח הנקי, נובע מהגידול בהכנסות המימון, כאמור, ומירידה בשיעור של 7.1% בהוצאות התפעוליות המוסברת, בין היתר, בהפרשות לפיצויי פרישה מוגדלים שנרשמו אשתקד בגין תוכנית לפרישה מרצון שאושרה בתקופה זו.

* הוצג מחדש בגין היישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב, בנושא: "זכויות עובדים" ובגין היישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים, בנושא: "היוון עלויות תוכנה" - ראה ביאור 1'ה' (3-5) בתמצית הדוחות הכספיים.

(3) מגזר הבנקאות המסחרית (המשך)

תמצית התוצאות הכספיות (במיליוני שקלים) (המשך)

לשלושה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר 2015			
מגזר "בנקאות מסחרית"			
סך הכל	שוק ההון	משכנתאות מסחריות	בנקאות ופיננסים
21	-	2	19
(1)	-	(1)	-
20	-	1	19
-	-	-	-
20	-	1	19
5	-	-	5
25	-	1	24
4	-	-	4
13	-	1	12
8	-	-	8
3	-	-	3
5	-	-	5

הכנסות ריבית, נטו

• מחיצוניים

• בין מגזרי

הכנסות מימון שאינן מריבית

סך הכל הכנסות מימון

הכנסות מעמלות

סך ההכנסות

הוצאות בגין הפסדי אשראי

הוצאות תפעוליות ואחרות

רווח לפני מיסים

הפרשה למיסים

רווח נקי

לשלושה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר 2014			
מגזר "בנקאות מסחרית"			
סך הכל	שוק ההון	משכנתאות מסחריות	בנקאות ופיננסים
21	-	1	20
(2)	-	-	(2)
19	-	1	18
-	-	-	-
19	-	1	18
5	1	-	4
24	1	1	22
-	-	-	-
16	1	1	14
8	-	-	8
4	-	-	*4
4	-	-	4

הכנסות ריבית, נטו

• מחיצוניים

• בין מגזרי

הכנסות מימון שאינן מריבית

סך הכל הכנסות מימון

הכנסות מעמלות

סך ההכנסות

הוצאות בגין הפסדי אשראי

הוצאות תפעוליות ואחרות

רווח לפני מיסים

הפרשה למיסים

רווח נקי

ההכנסות במגזר "בנקאות מסחרית" הסתכמו ברבע השלישי של שנת 2015 בסך של 25 מיליון ש"ח, לעומת 24 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד - עליה בשיעור של 4.2%, הנובעת מגידול בשיעור של 5.3% בהכנסות המימון.

בסיכום הרבע השלישי של שנת 2015, נרשם במגזר זה רווח בסך 5 מיליון ש"ח, לעומת 4 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. העליה שנרשמה ברווח הנקי נובעת מהגידול בהכנסות, כאמור, ומירידה בשיעור של 18.8% בהוצאות התפעוליות המוסברת בהפרשות לפיצויי פרישה מוגדלים שנרשמו בתקופה המקבילה אשתקד, בגין תוכנית לפרישה מרצון שאושרה בתקופה זו. השפעת גורמים אלו קוזזה בעליה בסך של 4 מיליון ש"ח בהוצאות בגין הפסדי אשראי.

* הוצג מחדש בגין היישום למפרע של כללי החשבונאות הנהוגים בארה"ב בנושא: "זכויות עובדים" ובגין היישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים, בנושא: "היוון עלויות תוכנה" - ראה ביאור 1(ה'5-3) בתמצית הדוחות הכספיים.

(4) מגזר הבנקאות העסקית

מגבלות חקיקה תקינה ופיקוח החלות על המגזר

- לפרטים נוספים באשר לשינויי החקיקה בתחום העמלות הבנקאיות והשלכותיהם האפשריות על התוצאות הכספיות של הבנק במגזר זה - ראה פרק 3' לעיל.
- לפרטים נוספים באשר לשינויי החקיקה בתחום "יחסי בנק-לקוח" והשלכותיהם האפשריות על פעילות הבנק במגזר זה - ראה פרק 3' לעיל.

תמצית התוצאות הכספיות

להלן תמצית התוצאות הכספיות של מגזר ה"בנקאות העסקית" בתקופות שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015 וניתוח מרכיביו - בהשוואה לתקופות המקבילות אשתקד (במיליוני ש"ח):

לתשעה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015				
מגזר "בנקאות עסקית"				
החלק מכלל הבנק (%)	סך הכל	שוק ההון	נדל"ן	בנקאות ופיננסים
	100	-	48	52
	(8)	-	(9)	1
14.3	92	-	39	53
5.9	2	-	(1)	3
13.9	94	-	38	56
9.5	22	1	15	6
12.3	116	1	53	62
10.0	1	-	(3)	4
7.9	50	3	22	25
21.7	65	(2)	34	33
22.3	25	(1)	13	13
21.2	40	(1)	21	20
	9.0	*	9.2	9.5
16.3	4,515	2	1,776	2,737
23.0	4,484	-	1,764	2,720
21.3	4,958	-	553	4,405
29.6	5,763	4	2,931	2,828
41.9	5,020	5,020	-	-
	83	-	36	47
	5	-	2	3
	88	-	38	50
	4	-	1	3
	92	-	39	53

הכנסות ריבית נטו	• מחיצוניים
	• בין מגזרי
הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית	
סך הכל הכנסות מימון	
הכנסות מעמלות	
סך ההכנסות	
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	
הוצאות תפעוליות ואחרות	
רווח (הפסד) לפני מיסים	
הפרשה למיסים	
רווח נקי (הפסד)	
תשואה להון (אחוזים)	
יתרה ממוצעת של נכסים	
יתרה ממוצעת של אשראי	
יתרה ממוצעת של פקדונות	
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	
יתרה ממוצעת של ניירות ערך	
מרכיבי הכנסות הריבית:	
מרווח ריבית מפעילות באשראי	
לפני יישום כללי FAS-91	•
יישום כללי FAS-91	•
סה"כ מרווח ריבית מפעילות באשראי	
מרווח ריבית מפעילות בפקדונות	
סה"כ הכנסות ריבית	

הכנסות ריבית נטו • מחיצוניים
• בין מגזרי

הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית

סך הכל הכנסות מימון
הכנסות מעמלות

סך ההכנסות

הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי

הוצאות תפעוליות ואחרות

רווח (הפסד) לפני מיסים

הפרשה למיסים

רווח נקי (הפסד)

תשואה להון (אחוזים)

יתרה ממוצעת של נכסים

יתרה ממוצעת של אשראי

יתרה ממוצעת של פקדונות

יתרה ממוצעת של נכסי סיכון

יתרה ממוצעת של ניירות ערך

מרכיבי הכנסות הריבית:

מרווח ריבית מפעילות באשראי

• לפני יישום כללי FAS-91
• יישום כללי FAS-91

סה"כ מרווח ריבית מפעילות באשראי
מרווח ריבית מפעילות בפקדונות

סה"כ הכנסות ריבית

* לא רלוונטי

(4) מגזר הבנקאות העסקית (המשך)

תמצית התוצאות הכספיות (במיליוני שקלים) (המשך)

לתשעה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר 2014					
מגזר "בנקאות עסקית"					
החלק מכלל	סך הכל	שוק ההון	נדל"ן	ופיננסים	
הבנק (%)					
	88	-	49	39	הכנסות ריבית נטו • מחיצוניים
	(1)	-	(11)	10	• בין מגזרי
14.7	87	-	38	49	
6.3	2	-	-	2	הכנסות מימון שאינן מריבית
14.2	89	-	38	51	סך הכל הכנסות מימון
8.8	20	1	13	6	הכנסות מעמלות
12.8	109	1	51	57	סך ההכנסות
-	14	-	4	10	הוצאות בגין הפסדי אשראי
8.1	55	3	*22	*30	הוצאות תפעוליות ואחרות
21.1	40	(2)	25	17	רווח (הפסד) לפני מיסים
21.1	16	(1)	10	*7	הפרשה למיסים
20.9	24	(1)	15	10	רווח נקי (הפסד)
	5.7	**	7.1	5.0	תשואה להון (אחוזים)
15.7	4,284	2	1,722	2,560	יתרה ממוצעת של נכסים
23.8	4,251	-	1,709	2,542	יתרה ממוצעת של אשראי
20.1	4,641	-	532	4,109	יתרה ממוצעת של פקדונות
29.9	5,418	4	*2,810	*2,604	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
43.9	5,418	5,418	-	-	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
					מרכיבי הכנסות הריבית:
					מרווח ריבית מפעילות באשראי
	78	-	35	43	• לפני יישום כללי "FAS-91"
	3	-	1	2	• יישום כללי "FAS-91"
	81	-	36	45	סה"כ מרווח ריבית מפעילות באשראי
	6	-	2	4	מרווח ריבית מפעילות בפקדונות
	87	-	38	49	סה"כ הכנסות ריבית

ההכנסות במגזר "בנקאות עסקית" הסתכמו בתשעה החודשים הראשונים של שנת 2015 בסך של 116 מיליון ש"ח, לעומת 109 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד - עליה בשיעור של 6.4%. העליה בהכנסות נובעת בעיקר מגידול בסך של 7 מיליון ש"ח בהכנסות מריבית בתחום האשראי. בסיכום תשעה החודשים הראשונים של שנת 2015, נרשם במגזר זה רווח בסך של 40 מיליון ש"ח, לעומת 24 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד - עליה בשיעור של 66.7%. הגידול ברווח הנקי נובע מהגידול בהכנסות, כאמור, ומירידה בסך של 13 מיליון ש"ח שנרשמה בהוצאות בגין הפסדי אשראי.

* הוצג מחדש בגין היישום של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא: "זכויות עובדים" ובגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא: "היוון עלויות תוכנה" - ראה ביאור 1ה' (3-5) בתמצית הדוחות הכספיים.

** לא רלוונטי.

(4) מגזר הבנקאות העסקית (המשך)

תמצית התוצאות הכספיות (במיליוני שקלים) (המשך)

לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015				
מגזר "בנקאות עסקית"				
בנקאות ופיננסים	נדל"ן	שוק ההון	סך הכל	
20	15	-	35	הכנסות ריבית, נטו • מחיצוניים • בין מגזרי
(1)	(3)	-	(4)	
19	12	-	31	הוצאות מימון שאינן מריבית
-	(1)	-	(1)	
19	11	-	30	סך הכל הכנסות מימון
2	6	-	8	
21	17	-	38	הכנסות מעמלות
4	-	-	4	
9	8	1	18	סך ההכנסות
8	9	(1)	16	
3	4	(1)	6	הוצאות בגין הפסדי אשראי
5	5	-	10	
				הוצאות תפעוליות ואחרות
				רווח (הפסד) לפני מיסים
				הפרשה למיסים
				רווח נקי

לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2014				
מגזר "בנקאות עסקית"				
בנקאות ופיננסים	נדל"ן	שוק ההון	סך הכל	
14	16	-	30	הכנסות ריבית, נטו • מחיצוניים • בין מגזרי
2	(3)	-	(1)	
16	13	-	29	הכנסות מימון שאינן מריבית
1	-	-	1	
17	13	-	30	סך הכל הכנסות מימון
2	5	-	7	
19	18	-	37	הכנסות מעמלות
(2)	2	-	-	
11	7	1	19	סך ההכנסות
10	9	(1)	18	
4	4	(1)	7	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
6	5	-	11	
				הוצאות תפעוליות ואחרות
				רווח (הפסד) לפני מיסים
				הפרשה למיסים
				רווח נקי

ההכנסות במגזר "בנקאות עסקית" הסתכמו ברבע השלישי של שנת 2015 בסך של 38 מיליון ש"ח, לעומת 37 מיליון ש"ח ברבע המקביל אשתקד - עליה בשיעור של 2.7%. העליה בהכנסות נובעת בעיקר מגידול בסך של 3 מיליון ש"ח בהכנסות מריבית, בתחום האשראי. בסיכום הרבע השלישי של שנת 2015, נרשם במגזר זה רווח בסך של 10 מיליון ש"ח, לעומת 11 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון ברווח הנקי, למרות העליה שנרשמה בהכנסות, כאמור, נובעת מגידול בסך של 4 מיליון ש"ח בהוצאות בגין הפסדי אשראי.

(5) מגזר ה"בנקאות הפרטית"

מגבלות חקיקה תקינה ופיקוח החלות על המגזר

- לפרטים נוספים באשר לשינויי החקיקה בתחום "יחסי בנק לקוח", והשלכותיהם האפשריות על פעילות הבנק במגזר זה - ראה פרק 3ה' לעיל.
- לפרטים נוספים באשר לשינויי החקיקה בתחום העמלות הבנקאיות, והשלכותיהם האפשריות על התוצאות הכספיות של הבנק במגזר זה - ראה פרק 3ג' לעיל.
- לפרטים נוספים באשר לצעדי החקיקה וההסדרה בנושא "התחרות במערכת הבנקאית" והשלכותיהם האפשריות על פעילות הבנק במגזר זה - ראה פרק 3ו' לעיל.

תמצית התוצאות הכספיות

להלן תמצית התוצאות הכספיות של מגזר ה"בנקאות הפרטית" בתקופות שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015, וניתוח מרכיביו - בהשוואה לתקופות המקבילות אשתקד (במיליוני ש"ח):

לתשעה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015				
מגזר "בנקאות פרטית"				
החלק מכלל הבנק (%)	סך הכל	שוק ההון	בנקאות ופיננסים	
	(33)	-	(33)	• מחיצוניים • בין מגזרי
	50	-	50	
2.6	17	-	17	הכנסות מימון שאינן מריבית סך כל הכנסות המימון הכנסות מעמלות סך ההכנסות
2.9	1	1	-	
2.7	18	1	17	
10.4	24	10	14	
4.5	42	11	31	הוצאות בגין הפסדי אשראי הוצאות תפעוליות ואחרות הפסד לפני מיסים הפרשה למיסים
-	-	-	-	
8.1	51	17	34	
-	(9)	(6)	(3)	
-	(3)	(2)	(1)	הפסד לאחר מיסים
-	(6)	(4)	(2)	
	*	*	*	תשואה להון (אחוזים)
0.5	130	11	119	יתרה ממוצעת של נכסים
0.5	98	-	98	יתרה ממוצעת של אשראי
31.0	7,202	-	7,202	יתרה ממוצעת של פקדונות
1.0	199	32	167	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
42.7	5,121	5,121	-	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
				מרכיבי הכנסות הריבית:
				מרווח ריבית מפעילות באשראי
	2	-	2	• לפני יישום "כללי FAS-91"
	-	-	-	• יישום כללי "FAS-91"
	2	-	2	סה"כ מרווח ריבית מפעילות באשראי
	15	-	15	מרווח מפעילות בפקדונות
	17	-	17	סה"כ הכנסות ריבית

* לא רלבנטי

(5) מגזר ה"בנקאות הפרטית" (המשך)

תמצית התוצאות הכספיות (במיליוני שקלים) (המשך)

לתשעה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר 2014				
מגזר "בנקאות פרטית"				
החלק מכלל הבנק (%)	סך הכל	שוק ההון	בנקאות ופיננסים	
	(61)	-	(61)	• מחיצוניים • בין מגזרי
	86	-	86	
4.2	25	-	25	
3.1	1	1	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
4.2	26	1	25	סך כל הכנסות המימון
9.7	22	10	12	הכנסות מעמלות
5.6	48	11	37	סך ההכנסות
-	-	-	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
8.2	56	*19	*37	הוצאות תפעוליות ואחרות
-	(8)	(8)	-	הפסד לפני מיסים
-	(4)	(3)	*(1)	הפרשה למיסים
-	(4)	(5)	1	רווח נקי (הפסד)
	**	**	**	תשואה להון (אחוזים)
0.5	137	12	125	יתרה ממוצעת של נכסים
0.6	103	-	103	יתרה ממוצעת של אשראי
33.8	7,829	-	7,829	יתרה ממוצעת של פקדונות
1.2	210	*38	*172	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
38.3	4,721	4,721	-	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
				מרכיבי הכנסות הריבית:
				מרווח ריבית מפעילות באשראי
	2	-	2	• לפני יישום "כללי FAS-91"
	-	-	-	• יישום כללי "FAS-91"
	2	-	2	סה"כ מרווח ריבית מפעילות באשראי
	23	-	23	מרווח מפעילות בפקדונות
	25	-	25	סה"כ הכנסות ריבית

ההכנסות במגזר "בנקאות פרטית" הסתכמו בתשעה החודשים הראשונים של שנת 2015 בסך של 42 מיליון ש"ח, לעומת 48 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד - המהווה ירידה בשיעור של 12.5%. הירידה בהכנסות מוסברת בקיטון בסך של 8 מיליון ש"ח בהכנסות מריבית, הנובעת מירידת מרווחי הריבית בתחום הפקדונות.

בסיכום תשעה החודשים הראשונים של שנת 2015, נרשם במגזר זה הפסד בסך של 6 מיליון ש"ח לעומת הפסד בסך 4 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול בהפסד מוסבר בירידה שנרשמה בהכנסות, כאמור.

* הוצג מחדש בגין היישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא: "זכויות עובדים" ובגין היישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא: "היוון עלויות תוכנה" - ראה ביאור 1ה' (3-5) בתמצית הדוחות הכספיים.

** לא רלוונטי.

(5) מגזר ה"בנקאות הפרטית" (המשך)

תמצית התוצאות הכספיות (במיליוני שקלים) (המשך)

לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015			
מגזר "בנקאות פרטית"			
סך הכל	שוק ההון	בנקאות ופיננסים	
(10)	-	(10)	הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו • מחיצוניים
16	-	16	• בין מגזרי
6	-	6	
1	1	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
7	1	6	סך כל הכנסות המימון
8	3	5	הכנסות מעמלות
15	4	11	סך ההכנסות
1	-	1	הוצאות בגין הפסדי אשראי
18	6	12	הוצאות תפעוליות ואחרות
(4)	(2)	(2)	הפסד לפני מיסים
(1)	-	(1)	הפרשה למיסים
(3)	(2)	(1)	הפסד לאחר מיסים

לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2014			
מגזר "בנקאות פרטית"			
סך הכל	שוק ההון	בנקאות ופיננסים	
(19)	-	(19)	הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו • מחיצוניים
26	-	26	• בין מגזרי
7	-	7	
-	-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
7	-	7	סך כל הכנסות המימון
7	3	4	הכנסות מעמלות
14	3	11	סך ההכנסות
-	-	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
19	6	13	הוצאות תפעוליות ואחרות
(5)	(3)	(2)	הפסד לפני מיסים
(3)	(1)	(2)*	הפרשה למיסים
(2)	(2)	-	הפסד לאחר מיסים

ההכנסות במגזר "בנקאות פרטית" הסתכמו ברבע השלישי של שנת 2015 בסך של 15 מיליון ש"ח, לעומת 14 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 7.1%

בסיכום הרבע השלישי של שנת 2015, נרשם במגזר זה הפסד בסך 3 מיליון ש"ח, לעומת הפסד בסך 2 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

* הוצג מחדש בגין היישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא: "זכויות עובדים" ובגין היישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא: "היוון עלויות תוכנה" - ראה ביאור 1/ה' (3-5) בתמצית הדוחות כספיים.

(6) מגזר "ניהול פיננסי"

הרווח במגזר ניהול פיננסי הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 בסך של 40 מיליון ש"ח, לעומת רווח בסך של 6 מיליון ש"ח שנרשם בתקופה המקבילה אשתקד. העליה ברווח הנקי נובעת הן מגידול בסך של 7 מיליון ש"ח בהכנסות מריבית (המוסברת בעיקר בעליה בתרומת ההון הפעיל), והן מגידול בסך 33 מיליון ש"ח בהכנסות האחרות. הגידול בהכנסות האחרות נובע מרווח ממכירת מבנים בסך של 33 מיליון ש"ח שנרשם בתקופת הדוח ונזקף למגזר זה (לפרטים נוספים בנושא זה - ראה ביאור 9 בתמצית הדוחות הכספיים).

ד. פעילות במוצרים

המידע הכלול בפרק זה מפרט את תוצאות הפעילות של הבנק בחתך מוצרים מסוימים ומהווה מידע משלים - לתוצאות הפעילות בחתך מגזרי פעילות. המידע המפורט להלן מתייחס לפעילות ב"שוק ההון" וב"משכנתאות".

(1) "שוק ההון"

לפרטים נוספים באשר לפעילות הבנק ב"שוק ההון" - ראה פרק 7 לעיל.

תמצית התוצאות הכספיות (במיליוני שקלים)

לתשעה חודשים שנתיימו ביום 30 בספטמבר 2015					
"שוק ההון"					
משקי בית	עסקים	בנקאות מסחרית	בנקאות עסקית	בנקאות פרטית	סך הכל
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
1	-	-	-	1	2
1	-	-	-	1	2
4	8	1	1	10	24
5	8	1	1	11	26
-	-	-	-	-	-
13	5	1	3	17	39
(8)	3	-	(2)	(6)	(13)
(3)	1	-	(1)	(2)	(5)
(5)	2	-	(1)	(4)	(8)
*	*	-	*	*	*
8	3	1	2	11	25
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
17	20	1	4	32	74
1,045	577	224	5,020	5,121	11,987
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-

הכנסות ריבית, נטו • מחיצוניים
• בין מגזרי

הכנסות מימון שאינן מריבית
סך הכל הכנסות מימון
הכנסות מעמלות

סך ההכנסות
הוצאות בגין הפסדי אשראי
הוצאות תפעוליות ואחרות

רווח (הפסד) לפני מיסים
הפרשה למיסים

רווח (הפסד) לאחר מיסים

תשואה להון (אחוזים)

יתרה ממוצעת של נכסים
יתרה ממוצעת של אשראי
יתרה ממוצעת של פקדונות
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
יתרה ממוצעת של ניירות ערך
מרכיבי הכנסות הריבית:

מרווח ריבית מפעילות באשראי
מרווח ריבית מפעילות בפקדונות

סה"כ הכנסות ריבית

* לא רלוונטי

(1) "שוק ההון" (המשך)

תמצית התוצאות הכספיות (במיליוני שקלים) (המשך)

לתשעה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2014					
”שוק ההון”					
משקי בית	עסקים קטנים	בנקאות מסחרית	בנקאות עסקית	בנקאות פרטית	סך הכל
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	1	1
-	-	-	-	1	1
4	4	1	1	10	20
4	4	1	1	11	21
-	-	-	-	-	-
13	5	1	3	19**	41
(9)	(1)	-	(2)	(8)	(20)
(3)	-	-	(1)	(3)	(7)
(6)	(1)	-	(1)	(5)	(13)
*	*	*	*	*	*
9**	3	1	2	12	27
-	-	-	-	-	-
19**	9**	2	4	38**	72
1,005	575	609	5,418	4,721	12,328
מרכיבי הכנסות הריבית:					
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-

הכנסות הבנק מפעילות בשוק ההון הסתכמו בתשעה החודשים הראשונים של השנה ב- 26 מיליון ש"ח, לעומת 21 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד - עליה בשיעור של 23.8%.

בסיכום תשעה החודשים הראשונים של שנת 2015 רשם הבנק הפסד מהפעילות בתחום זה בסך של 8 מיליון ש"ח, לעומת 13 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. השיפור בתוצאות העסקיות נובע מהגידול בהכנסות, כאמור.

* לא רלוונטי.

** הוצג מחדש בגין היישום למפרע של כללי החשבוונאות המקובלים בארה"ב בנושא: "זכויות עובדים", ובגין היישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים, בנושא: "היוון עלויות תוכנה" - ראה ביאור 1'5-3) בתמצית הדוחות הכספיים.

(1) "שוק ההון" (המשך)

תמצית התוצאות הכספיות (במיליוני שקלים) (המשך)

לשלושה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר 2015					
"שוק ההון"					
משקי בית	עסקים	בנקאות מסחרית	בנקאות עסקית	בנקאות פרטית	סך הכל
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
1	-	-	-	1	2
1	-	-	-	1	2
1	3	-	-	3	7
2	3	-	-	4	9
-	-	-	-	-	-
5	2	-	1	6	14
(3)	1	-	(1)	(2)	(5)
(1)	-	-	(1)	-	(2)
(2)	1	-	-	(2)	(3)

הכנסות ריבית, נטו • מחיצוניים
• בין מגזרי

הכנסות מימון שאינן מריבית

סך הכל הכנסות מימון

הכנסות מעמלות

סך ההכנסות

הוצאות בגין הפסדי אשראי

הוצאות תפעוליות ואחרות

רווח (הפסד) לפני מסים

הפרשה למסים

רווח נקי (הפסד)

לשלושה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר 2014					
"שוק ההון"					
משקי בית	עסקים	בנקאות מסחרית	בנקאות עסקית	בנקאות פרטית	סך הכל
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
1	2	1	-	3	7
1	2	1	-	3	7
-	-	-	-	-	-
4	1	1	1	6	13
(3)	1	-	(1)	(3)	(6)
(1)	1	-	(1)	(1)	(2)
(2)	-	-	-	(2)	(4)

הכנסות ריבית, נטו • מחיצוניים
• בין מגזרי

הכנסות מימון שאינן מריבית

סך הכל הכנסות מימון

הכנסות מעמלות

סך ההכנסות

הוצאות בגין הפסדי אשראי

הוצאות תפעוליות ואחרות

רווח (הפסד) לפני מסים

הפרשה למסים

הפסד

(2) פעילות במשכנתאות

פעילות הבנק כוללת מתן "הלוואות לדיור" (ללקוחות הפרטיים) ו"משכנתאות מסחריות" (ללקוחות העסקיים הקטנים וללקוחות המסחריים).

פעילות הבנק בתחום: "הלוואות לדיור"

להלן מידע לגבי פעילות הבנק בתחום ההלוואות לדיור, לרבות פרטים לגבי מאפייני תיק זה:

- התפלגות תיק ההלוואות לדיור (לרבות הלוואות "בבטחון דירת מגורים") של הבנק בחתך מאפיינים עיקריים:

- התפלגות בחתך בסיסי הצמדה:

31.12.2014		30.9.2015		
%	מיליוני ש"ח	%	מיליוני ש"ח	
47.6	1,419	53.0	1,714	לא צמוד
43.2	1,288	38.7	1,249	צמוד למדד
9.2	277	8.3	268	מט"ח וצמוד מט"ח
100.0	2,984	100.0	3,231	סך הכל

- התפלגות בחתך מדרגות אשראי:

31.12.2014		30.9.2015		מדרגות אשראי (אלפי ש"ח)	
%	מיליוני ש"ח	%	מיליוני ש"ח	מ	עד
47.8	1,428	46.1	1,489	-	600
31.3	933	33.4	1,079	600	1,200
19.0	567	18.9	611	1,200	4,000
1.9	56	1.6	52	4,000	-
100.0	2,984	100.0	3,231	סך הכל	

- התפלגות בחתך מאפייני איכות התיק האשראי:

שיעור השינוי	31.12.2014	30.9.2015	
%	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
8.3	2,984	3,231	יתרת חוב רשומה
33.1	22	28	סכום בפיגור
15.4	13	15	הפרשה להפסדי אשראי
12.2	49	55	יתרת חובות בעייתיים
6.2	1.6	1.7	שיעור החוב הבעייתי (%)

(2) פעילות במשכנתאות (המשך)

פעילות הבנק בתחום: "הלוואות לדיור" (המשך)

- התפלגות ההלוואות לדיור (לא כולל הלוואות ב"בטחון דירת מגורים" בלבד) שניתנו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד - בחתך מאפיינים עיקריים:

- התפלגות הביצועים בחתך שווי הביטחון

לתשעה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2014		2015		שווי הביטחון (אלפי ש"ח)	
%	מיליוני ש"ח	%	מיליוני ש"ח	מ	עד
16.5	59	12.2	63	-	800
21.8	78	22.6	117	800	1,200
45.1	161	51.7	268	1,200	3,000
16.6	59	13.5	70	3,000	-
100.0	357	100.0	518	סך הכל	

- התפלגות הביצועים בחתך שיעור המימון (LTV)

לתשעה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2014		2015		שיעור המימון (LTV) (%)	
%	מיליוני ש"ח	%	מיליוני ש"ח	מ	עד
34.1	122	29.5	153	-	45
39.3	140	40.9	212	45	60
26.6	95	29.6	153	60	-
100.0	357	100.0	518	סך הכל	

- התפלגות הביצועים בחתך כושר החזר הלווה

לתשעה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2014		2015		שיעור ההחזר מההכנסה (%)	
%	מיליוני ש"ח	%	מיליוני ש"ח	מ	עד
68.9	246	66.4	344	-	30
19.0	68	21.2	110	30	40
1.7	6	0.6	3	40	60
0.9	3	0.2	1	60	-
9.5	34	11.6	60	הלוואות נדחות ("בולט")	
100.0	357	100.0	518	סך הכל	

- התפלגות הביצועים בחתך תקופות לפירעון

לתשעה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2014		2015		תקופת הפירעון (שנים)	
%	מיליוני ש"ח	%	מיליוני ש"ח	מ	עד
51.2	183	48.5	251	-	20
48.2	172	45.4	235	20	25
0.6	2	6.1	32	25	-
100.0	357	100.0	518	סך הכל	

(2) פעילות במשכנתאות (המשך)

תמצית התוצאות הכספיות

להלן תמצית התוצאות הכספיות בתחום ה"משכנתאות" לתקופות שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015, בחתך מגזרי פעילות, וניתוח מרכיביות, בהשוואה לתקופות המקבילות אשתקד (במיליוני ש"ח):

לתשעה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015				
"משכנתאות"				
משקי בית	עסקים קטנים	בנקאות מסחרית	סך הכל	
69	12	3	84	הכנסות ריבית, נטו • מחיצוניים
(44)	(4)	(1)	(49)	• בין מגזרי
25	8	2	35	
-	-	-	-	הכנסות מימון שלא מריבית
25	8	2	35	סך הכל הכנסות מימון
2	-	-	2	הכנסות מעמלות
27	8	2	37	סך ההכנסות
2	-	-	2	הוצאות בגין הפסדי אשראי
28	5	2	35	הוצאות תפעוליות ואחרות
(3)	3	-	-	רווח (הפסד) לפני מיסים
(1)	1	-	-	הפרשה למיסים
(2)	2	-	-	רווח נקי (הפסד)
*	6.0	1.6	-	תשואה להון (אחוזים)
3,177	404	142	3,723	יתרה ממוצעת של נכסים
3,160	401	141	3,702	יתרה ממוצעת של אשראי
-	-	-	-	יתרה ממוצעת של פקדונות
1,759	365	155	2,279	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
-	-	-	-	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
מרכיבי הכנסות הריבית:				
מרווח ריבית מפעילות באשראי				
25	7	2	34	• לפני יישום "כללי FAS-91"
-	1	-	1	• יישום "כללי FAS-91"
25	8	2	35	סה"כ מרווח ריבית מפעילות באשראי
-	-	-	-	מרווח ריבית מפעילות בפקדונות
25	8	2	35	סה"כ הכנסות ריבית

* לא רלוונטי

(2) פעילות במשכנתאות (המשך)

תמצית התוצאות הכספיות (במיליוני ש"ח) (המשך)

לתשעה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר 2014

"משכנתאות"				
משקי בית	עסקים קטנים	בנקאות מסחרית	סך הכל	
67	10	4	81	הכנסות ריבית, נטו • מחיצוניים
(45)	(4)	(1)	(50)	• בין מגזרי
22	6	3	31	
-	-	-	-	הכנסות מימון שלא מריבית
22	6	3	31	סך הכל הכנסות מימון
2	-	-	2	הכנסות מעמלות
24	6	3	33	סך ההכנסות
(1)	(1)	-	(2)	הכנסות בגין הפסדי אשראי
*29	4	3	36	הוצאות תפעוליות ואחרות
(4)	3	-	(1)	רווח (הפסד) לפני מיסים
*(2)	1	-	(1)	הפרשה למיסים
(2)	2	-	-	רווח נקי (הפסד)
**	7.2	-	-	תשואה להון (אחוזים)
*2,925	418	154	3,497	יתרה ממוצעת של נכסים
2,908	415	153	3,476	יתרה ממוצעת של אשראי
-	-	-	-	יתרה ממוצעת של פקדונות
1,563	*360	*163	2,086	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
-	-	-	-	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
				מרכיבי הכנסות הריבית:
				מרווח ריבית מפעילות באשראי
21	6	3	30	• לפני יישום "כללי FAS-91"
1	-	-	1	• יישום "כללי FAS-91"
22	6	3	31	סה"כ מרווח ריבית מפעילות באשראי
-	-	-	-	מרווח ריבית מפעילות בפקדונות
22	6	3	31	סה"כ הכנסות ריבית

הכנסות הבנק מהפעילות במשכנתאות הסתכמו בתשעה החודשים הראשונים של שנת 2015 בסך של 37 מיליון ש"ח, לעומת 33 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, בעיקר עקב גידול בהכנסות הריבית. בסיכום תשעה החודשים הראשונים של שנת 2015 הסתכם הרווח הנקי של הבנק מהפעילות בתחום זה בסכום זניח, בדומה לרווח שנרשם בתקופה המקבילה אשתקד. היציבות בתוצאות העסקיות למרות העליה בהכנסות, כאמור נובעת מגידול בסך של 4 מיליון ש"ח בהוצאות בגין הפסדי אשראי.

* הוצג מחדש בגין היישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא "זכויות עובדים", ובגין היישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים, בנושא: "היוון עלויות תוכנה" - ראה ביאור 1 ה' (3-5) בתמצית הדוחות הכספיים.

** לא רלוונטי.

(2) פעילות במשכנתאות (המשך)

תמצית התוצאות הכספיות (במיליוני ש"ח) (המשך)

לשלושה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר 2015			
"משכנתאות"			
משקי בית	עסקים קטנים	בנקאות מסחרית	סך הכל
24	5	2	31
(15)	(2)	(1)	(18)
9	3	1	13
-	-	-	-
9	3	1	13
1	-	-	1
10	3	1	14
-	-	-	-
11	2	1	14
(1)	1	-	-
-	-	-	-
(1)	1	-	-

הכנסות ריבית, נטו • מחיצוניים • בין מגזרי
הכנסות מימון שלא מריבית
סך הכל הכנסות מימון
הכנסות מעמלות
סך ההכנסות
הוצאות בגין הפסדי אשראי
הוצאות תפעוליות ואחרות
רווח (הפסד) לפני מסים
הפרשה למסים
רווח נקי (הפסד)

לשלושה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר 2014			
"משכנתאות"			
משקי בית	עסקים קטנים	בנקאות מסחרית	סך הכל
22	2	1	25
(14)	(1)	-	(15)
8	1	1	10
-	-	-	-
8	1	1	10
1	-	-	1
9	1	1	11
-	-	-	-
10	2	1	13
(1)	(1)	-	(2)
*(1)	(1)	-	(2)
-	-	-	-

הכנסות ריבית, נטו • מחיצוניים • בין מגזרי
הכנסות מימון שלא מריבית
סך הכל הכנסות מימון
הכנסות מעמלות
סך ההכנסות
הכנסות בגין הפסדי אשראי
הוצאות תפעוליות ואחרות
הפסד לפני מסים
הפרשה למסים
רווח נקי

ההכנסות מהפעילות בתחום המשכנתאות הסתכמו ברבע השלישי של שנת 2015 בסך של 14 מיליון ש"ח, לעומת 11 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד - עליה בשיעור של 27.3%.

בסיכום הרבע השלישי של שנת 2015, רשם הבנק רווח זניח, בדומה לרווח שנרשם בתקופה המקבילה אשתקד.

* הוצג מחדש בגין היישום למפרע של כלל החשבונאות המקובלים בארה"ב, בנושא: "זכויות עובדים", ובגין היישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים, בנושא: "היוון עלויות תוכנה" - ראה ביאור 1' (3-5) בתמצית הדוחות הכספיים.

9. חברות מוחזקות

תפנית דיסקונט - ניהול תיקי השקעות בע"מ

הבנק מחזיק ב- 31% מאמצעי ההון של חברת תפנית דיסקונט - ניהול תיקי השקעות בע"מ (להלן: "תפנית"), מכח הסכם למיזוג סטטוטורי שנערך בין תפנית לבין חברה בת לשעבר של הבנק.

לאור האמור לעיל, פעילות הבנק בתחום ניהול תיקי השקעות מבוצעת, החל ממועד חתימת ההסכם, באמצעות "תפנית".

סך כל המאזן של תפנית ליום 30.9.2015 מסתכם בסך של כ- 28 מיליון ש"ח והונה העצמי מסתכם בסך של 21 מיליון ש"ח (31.12.2014 - 45 מיליון ש"ח, ו- 36 מיליון ש"ח, בהתאמה).

חלק הבנק ברווחי חברת "תפנית" הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 בכ- 2 מיליון ש"ח, לעומת 1 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

חברות מוחזקות אחרות

השפעתן של יתר החברות המוחזקות של הבנק: ב.מ.ד. חיתומים ויזום השקעות בע"מ, מרביט סוכנות לביטוח (1996) בע"מ, וגולדן גייט ברידג' פאנד - אינה מהותית ביחס לפעילות הבנקאית בקבוצה.

חלק ד' - חשיפה לסיכונים - ניהול ומדידה

10. החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם

א. כללי

פעילות הבנק במכשירים פיננסיים, לרבות מכשירים פיננסיים נגזרים - כרוכה בנטילת וניהול סיכונים שהעיקריים שבהם הם: סיכוני אשראי, סיכוני שוק, סיכוני נזילות וסיכונים תפעוליים. תהליך ניהול הסיכונים כולל: הגדרת הסיכונים, קביעת האסטרטגיה, המדיניות, והמסגרת לניהול סיכונים, לרבות קביעת מגבלות לחשיפה לסוגי הסיכונים השונים.

לפרטים נוספים באשר לאסטרטגיית הסיכון, המדיניות לניהול סיכונים, הממשל התאגידי, הכלים המערכות והשיטות לניהול סיכונים - ראה פרק 12 א' בדוח לשנת 2014.

ב. סיכוני אשראי

סיכון האשראי מוגדר כסיכון להפסד כתוצאה מהאפשרות שהצד הנגדי לעסקה לא יעמוד בהתחייבויותיו (באופן חלקי או מלא). ככלל, הבנק רואה את עצמו כבנק מסחרי המשרת את כל מגזרי הפעילות בתחום מתן האשראי - לרבות: עסקי, מסחרי וקמעונאי. עם זאת, לאור הנסיון וההתמחות שצבר הבנק במהלך השנים, הושם דגש בשנים האחרונות על התמקדות הבנק בפלחי לקוחות המשתייכים למגזר הקמעונאי (משקי בית, שכירים, עסקים קטנים), ולמגזר המסחרי.

מדיניות הטיפול בסיכוני האשראי בבנק נועדה להביא, בין היתר, לשיפור באיכות תיק האשראי וגידור הסיכונים הגלומים בו. מדיניות האשראי כוללת קווים מנחים ומגבלות לגבי היבטים שונים של תהליכי חיתום וניהול תיק האשראי.

לפרטים נוספים באשר לאסטרטגיה המדיניות, התהליכים, המבנה האירגוני, המתודולוגיה, השיטות ומערכות הדיווח והמדידה הכרוכים בניהול סיכון האשראי ובדיווח על חובות בעייתיים וההפרשות להפסדי אשראי - ראה פרק 12 ב' בדוח לשנת 2014.

בפרק זה נכלל מידע כמותי לגבי היבטים שונים הגלומים בניהול סיכון האשראי, כדלקמן:

1. גילוי כמותי לסיכון האשראי

(א) להלן מידע לגבי התפלגות סיכון האשראי ברוטו לפי סוגים עיקריים של חשיפת אשראי:

**31.12.2014		**30.9.2014		**30.9.2015		חשיפת אשראי
יתרות לסוף ממוצעות ⁽¹⁾ מיליוני ש"ח	יתרות לסוף השנה מיליוני ש"ח	יתרות לסוף ממוצעות ⁽¹⁾ מיליוני ש"ח	יתרות לסוף התקופה מיליוני ש"ח	יתרות לסוף ממוצעות ⁽¹⁾ מיליוני ש"ח	יתרות לסוף התקופה מיליוני ש"ח	
22,376	23,849	22,008	22,723	24,321	25,373	הלוואות*
4,783	3,810	5,026	3,760	3,172	2,758	אגרות חוב
58	57	58	74	54	56	נגזרים O.T.C. ⁽²⁾
5,325	5,293	5,333	5,406	5,308	5,423	סיכון אשראי אחר ⁽³⁾
⁽⁵⁾ 1,096	⁽⁵⁾ 1,123	⁽⁵⁾ 1,089	⁽⁵⁾ 1,105	1,168	1,230	אחרים ⁽⁴⁾
33,638	34,132	33,514	33,068	34,023	34,840	סך הכל

1. הממוצע חושב על פי היתרות בסופי רבעון.
 2. סיכון האשראי בגין עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים מוצג במונחי "שווה ערך אשראי" (לאחר השפעת קיזוזים והכפלה במקדם תוספת - ADD ON).
 3. כולל התקשרויות למתן אשראי וחשיפות חוץ מאזניות אחרות. חשיפות לסיכון אשראי חוץ מאזניות מוצגות לפני המרה ל"שווה ערך אשראי" (מקדמי CCF).
 4. כולל בעיקר: מזומנים, השקעות במניות ורכוש קבוע.
 5. הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא "היוון עלויות תוכנה" - ראה ביאור וה' (4-5) בתמצית הדוחות הכספיים.
- * לרבות פקדונות בבנקים.
- ** יתרות סיכון אשראי והיתרות הממוצעות לאותו תאריך מוצגות על בסיס "יתרות החוב הרשומות" של האשראי כמשמעותן בהוראות בנק ישראל בנושא "חובות בעייתיים".

(ב) מידע לגבי התפלגות חשיפות האשראי לציבור בחתך אזור גיאוגרפי.

פרטים נוספים לגבי התפלגות האשראי בחתך איזור גיאוגרפי, נכללים בתוספת ד' בסקירת ההנהלה.

(ג) מידע לגבי התפלגות חשיפות האשראי בחתך הצד הנגדי לאשראי.

30.9.2015						סוג הישות
הלוואות*	אגרות חוב	נגזרים ⁽¹⁾	אחר ⁽²⁾	אחרים ⁽³⁾	סך הכל	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
4,339	2,044	-	-	-	6,383	ריבוניות
245	206	6	34	-	491	סקטור ציבורי
456	402	33	23	-	914	תאגידים בנקאיים
7,630	106	13	3,438	-	11,187	תאגידים
920	-	-	-	-	920	בבטחון נדל"ן מסחרי
3,798	-	2	903	-	4,703	קמעונאיות ליחידים
5,139	-	-	893	-	6,032	עסקים קטנים
2,846	-	2	132	-	2,980	הלוואות לדיור
-	-	-	-	1,230	1,230	נכסים אחרים
25,373	2,758	56	5,423	1,230	34,840	סך הכל

1. סיכון האשראי בגין עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים מוצג במונחי "שווה ערך אשראי" (לאחר השפעת קיזוזים והכפלה במקדם תוספת - ADD ON).
 2. כולל התקשרויות למתן אשראי וחשיפות חוץ מאזניות אחרות. חשיפות לסיכון אשראי חוץ מאזניות מוצגות לפני המרה ל"שווה ערך אשראי" (מקדמי CCF).
 3. כולל בעיקר: מזומנים, השקעות במניות ורכוש קבוע.
- * יתרות ההלוואות מוצגות על בסיס, "יתרות החוב הרשומות", כמשמעותן בהוראות בנק ישראל בנושא: "חובות בעייתיים".

1. גילוי כמותי לסיכון האשראי (המשך)

(ג) מידע לגבי התפלגות חשיפות האשראי בחתך הצד הנגדי לאשראי. (המשך)

30.9.2014

סוג הישות	הלוואות*	אגרות חוב	נגזרים ⁽¹⁾	סיכון אשראי		סך הכל
				אחר ⁽²⁾	אחרים ⁽³⁾	
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
ריבנויות	2,765	2,591	-	1	-	5,357
סקטור ציבורי	217	278	11	27	-	533
תאגידים בנקאיים	1,138	716	35	24	-	1,913
תאגידים	7,030	175	21	3,405	-	10,631
בבטחון נדל"ן מסחרי	961	-	-	-	-	961
קמעונאיות ליחידים	3,287	-	3	812	-	4,102
עסקים קטנים	4,687	-	-	916	-	5,603
הלוואות לדיור	2,638	-	4	221	-	2,863
נכסים אחרים	-	-	-	-	1,105 ⁽⁴⁾	1,105
סך הכל	22,723	3,760	74	5,406	1,105	33,068

31.12.2014

סוג הישות	הלוואות*	אגרות חוב	נגזרים ⁽¹⁾	סיכון אשראי		סך הכל
				אחר ⁽²⁾	אחרים ⁽³⁾	
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
ריבנויות	3,716	2,821	-	1	-	6,538
סקטור ציבורי	238	292	12	36	-	578
תאגידים בנקאיים	902	532	25	24	-	1,483
תאגידים	7,236	165	16	3,300	-	10,717
בבטחון נדל"ן מסחרי	939	-	-	-	-	939
קמעונאיות ליחידים	3,336	-	1	823	-	4,160
עסקים קטנים	4,869	-	-	861	-	5,730
הלוואות לדיור	2,613	-	3	248	-	2,864
נכסים אחרים	-	-	-	-	1,123 ⁽⁴⁾	1,123
סך הכל	23,849	3,810	57	5,293	1,123	34,132

1. סיכון האשראי בגין עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים מוצג במונחי "שווה ערך אשראי" (לאחר השפעת קיזוזים והכפלה במקדם תוספת "ADD ON").

2. כולל התקשרויות למתן אשראי וחשיפות חוץ מאזניות אחרות. חשיפות לסיכון אשראי חוץ מאזניות מוצגות לפני המרה ל"שווה ערך אשראי" (מקדמי CCF).

3. כולל בעיקר: מזומנים, השקעות במניות ורכוש קבוע.

4. הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא "היוון עלויות תוכנה" ראה ביאור זה' (4-5) בתמצית הדוחות הכספיים.

* יתרות ההלוואות מוצגות על בסיס, "יתרות החוב הרשומות", כמשמעותן בהוראות בנק ישראל בנושא: "חובות בעייתיים".

1. גילוי כמותי לסיכון האשראי (המשך)

(ד) מידע לגבי התפלגות תזרימי המזומנים העתידיים בגין חשיפת האשראי בחתך תקופה חוזית לפרעון⁽¹⁾

30.9.2015					
סך כל תזרימי מזומנים	ללא תקופת פרעון ⁽²⁾	מעל חמש שנים	משנה ועד חמש שנים	עד שנה	סוג האשראי
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
27,822	352	4,223	7,731	15,516	הלוואות**
2,955	-	751	2,066	138	אגרות חוב
56	5	14	7	30	נגזרים ⁽³⁾
5,423	920	11	1,012	3,480	סיכון אשראי אחר ⁽⁴⁾
1,230	666	-	-	564	אחרים ⁽⁵⁾
37,486	1,943	4,999	10,816	19,728	סך כל חשיפת האשראי

30.9.2014					
סך כל תזרימי מזומנים	ללא תקופת פרעון ⁽²⁾	מעל חמש שנים	משנה ועד חמש שנים	עד שנה	סוג האשראי
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
24,986	298	3,799	7,139	13,750	הלוואות**
3,983	-	1,293	1,749	941	אגרות חוב
74	11	18	8	37	נגזרים ⁽³⁾
5,406	966	14	1,008	3,418	סיכון אשראי אחר ⁽⁴⁾
1,105	660 ⁽⁶⁾	-	-	445	אחרים ⁽⁵⁾
35,554	1,935	5,124	9,904	18,591	סך כל חשיפת האשראי

1. בטבלה זו מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החזויים בגין החשיפות, בהתאם לתקופות הנותרות למועד הפרעון החוזי של כל תזרים.
2. כולל נכסים בסך 81 מיליון ש"ח שזמן פרעונם עבר (30.9.2014 - 89 מיליון ש"ח).
3. סיכון אשראי בגין עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים מוצג במונחי "שווה ערך אשראי" (לאחר השפעת קיזוזים והכפלה במקדם תוספת - ADD ON).
4. כולל התקשרויות למתן אשראי וחשיפות חוץ מאזניות אחרות. סיכון אשראי חוץ מאזני מוצג לפני המרה ל"שווה ערך אשראי" (מקדמי CCF).
5. כולל בעיקר: מזומנים, השקעות במניות ורכוש קבוע.
6. הוצג מחדש בגין היישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא "היוון עלויות תוכנה" - ראה ביאור 1ה' (4-5) בתמצית הדוחות הכספיים.

* לרבות פקדונות בבנקים.

** היתרות מוצגות על בסיס "יתרות החוב הרשומות".

1. גילוי כמותי לסיכון האשראי (המשך)

(ד) מידע לגבי התפלגות תזרימי המזומנים העתידיים בגין חשיפת האשראי בחתך תקופה חוזית לפרעון⁽¹⁾

31.12.2014					
סוג האשראי	עד שנה מיליוני ש"ח	משנה ועד חמש שנים מיליוני ש"ח	מעל חמש שנים מיליוני ש"ח	ללא תקופת פרעון ⁽²⁾ מיליוני ש"ח	סך כל תזרימי מזומנים מיליוני ש"ח
הלוואות**	14,722	7,249	3,977	274	26,222
אגרות חוב	870	1,852	1,330	-	4,052
נגזרים ⁽³⁾	29	7	9	12	57
סיכון אשראי אחר ⁽⁴⁾	3,480	881	13	919	5,293
אחרים ⁽⁵⁾	474	-	-	649 ⁽⁶⁾	1,123
סך כל חשיפת האשראי	19,575	9,989	5,329	1,854	36,747

1. בטבלה זו מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין החשיפות, בהתאם לתקופות הנותרות למועד הפרעון החוזי של כל תזרים.

2. כולל נכסים בסך 83 מיליון ש"ח שזמן פרעונם עבר.

3. סיכון אשראי בגין עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים מוצג במונחי "שווה ערך אשראי" (לאחר השפעת קיזוזים והכפלה במקדם תוספת - ADD ON).

4. כולל התקשרויות למתן אשראי וחשיפות חוץ מאזניות אחרות. סיכון אשראי חוץ מאזני מוצג לפני המרה ל"שווה ערך אשראי" (מקדמי CCF).

5. כולל בעיקר: מזומנים, השקעות במניות ורכוש קבוע.

6. הוצג מחדש בגין היישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא "היוון עלויות תוכנה" - ראה ביאור 1ה' (4-5) בתמצית הדוחות הכספיים.

* לרבות פקדונות בבנקים

** היתרות מוצגות על בסיס: "יתרות החוב הרשומות".

(ה) מידע לגבי חשיפות אשראי שסווגו כ"חובות בעייתיים":

נתונים ופירוטים לגבי חובות בעייתיים, ויתרת ההפרשות להפסדי אשראי נכללו בביאור 3 בתמצית הדוחות הכספיים ובתוספת ג' לסקירת ההנהלה.

(ו) מידע לגבי התפלגות אשראי בעייתי בחתך אזור גאוגרפי:

נתונים לגבי התפלגות אשראי בעייתי בחתך אזור גאוגרפי נכללו בתוספת ד' לסקירת ההנהלה.

(ז) מידע לגבי התנועה בהפרשות להפסדי אשראי:

נתונים לגבי התנועה בהפרשות להפסדי אשראי נכללו בביאור 3 בתמצית הדוחות הכספיים.

2. מידע לגבי תיקי אשראי המטופלים בשיטה הסטנדרטית בחתך משקלות סיכון ומקזזי סיכון.

(1) לפני הפחתת סיכון האשראי⁽²⁾⁽¹⁾

*30.9.2015								
סוג הישות	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	סך הכל
ריבוניות	6,041	342	-	-	-	-	-	6,383
סקטור ציבורי	-	-	-	482	-	7	-	489
תאגידים בנקאיים	-	275	-	503	-	136	-	914
תאגידים	-	-	-	-	-	11,054	96	11,150
בבטחון נדל"ן מסחרי	-	-	-	-	-	904	9	913
קמעונאיות ליחידים	-	-	-	-	4,643	12	26	4,681
עסקים קטנים	-	-	-	-	5,913	18	66	5,997
הלוואות לדיור	-	1,636	641	488	211	2	-	2,978
נכסים אחרים	508	-	-	-	502	2	218	1,230
סך הכל	6,549	617	1,636	1,626	11,044	12,844	201	34,735

*30.9.2014								
סוג הישות	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	סך הכל
ריבוניות	5,213	144	-	-	-	-	-	5,357
סקטור ציבורי	-	-	-	519	-	13	-	532
תאגידים בנקאיים	-	912	-	973	-	28	-	1,913
תאגידים	-	-	-	-	-	10,429	179	10,608
בבטחון נדל"ן מסחרי	-	-	-	-	-	943	12	955
קמעונאיות ליחידים	-	-	-	-	4,052	9	31	4,092
עסקים קטנים	-	-	-	-	5,421	17	77	5,515
הלוואות לדיור	-	2,069	371	323	96	-	-	2,859
נכסים אחרים	407	-	-	-	-	485 ⁽³⁾	3	1,105
סך הכל	5,620	1,056	2,069	1,863	9,796	12,020	302	32,936

1. סיכון אשראי חוץ מאזני מוצג לפני המרה ל"שווה ערך אשראי" (מקדמי CCF).
2. סיכון אשראי בגין עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים מוצג במונחי שווה ערך אשראי (לאחר קיזוזים והכפלה במקדם תוספת (ADD ON).
3. הוצג מחדש בגין היישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא: "היוון עלות תוכנה" - ראה ביאור 1 ו'4-5 בתמצית הדוחות הכספיים.

* חשיפות האשראי מוצגות על בסיס "יתרות החוב נטו" של האשראי.

2. מידע לגבי תיקי אשראי המטופלים בשיטה הסטנדרטית בחתך משקלות סיכון ומקזזי סיכון (המשך)

(א) לפני הפחתת סיכון האשראי⁽²⁾⁽¹⁾ (המשך)

*31.12.2014								
סוג הישות	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	סך הכל
ריבנויות	6,393	144	-	-	-	-	-	6,538
סקטור ציבורי	-	-	-	564	-	-	-	577
תאגידים בנקאיים	-	685	-	709	-	-	-	1,483
תאגידים	-	-	-	-	-	104	10,566	10,670
בבטחון נדל"ן מסחרי	-	-	-	-	-	12	922	934
קמעונאיות ליחידים	-	-	-	-	4,092	32	5	4,129
עסקים קטנים	-	-	-	-	5,608	77	10	5,695
הלוואות לדיור	-	-	1,667	481	520	1	192	2,861
נכסים אחרים	395	-	-	-	-	3	⁽³⁾ 513	1,123
סך הכל	6,788	829	1,667	1,754	10,220	229	12,311	34,010

(ב) לאחר הפחתת סיכון האשראי⁽²⁾⁽¹⁾

*30.9.2015								
סוג הישות	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	סך הכל
ריבנויות	6,149	342	-	-	-	-	-	6,491
סקטור ציבורי	-	-	-	374	-	-	7	381
תאגידים בנקאיים	-	295	-	539	-	-	125	959
תאגידים	-	-	-	-	-	93	10,254	10,347
בבטחון נדל"ן מסחרי	-	-	-	-	-	9	889	898
קמעונאיות ליחידים	-	-	-	-	3,898	24	6	3,928
עסקים קטנים	-	-	-	-	4,298	57	14	4,369
הלוואות לדיור	-	-	1,636	641	488	2	211	2,978
נכסים אחרים	508	-	-	-	-	2	502	1,230
סך הכל	6,657	637	1,636	1,554	8,684	187	12,008	31,581

1. סיכון אשראי חוץ מאזני מוצג לפני המרה ל"שווה ערך אשראי" (מקדמי CCF).
2. סיכון אשראי בגין עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים מוצג במונחי שווה ערך אשראי (לאחר קיזוזים והכפלה ב"מקדם תוספת" (ADD ON).
3. הוצג מחדש בגין היישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא: "היוון עלות תוכנה" - ראה ביאור 4(ה'5) בתמצית הדוחות הכספיים.

* חשיפות האשראי מוצגות על בסיס "יתרות החוב נטו" של האשראי.

2. מידע לגבי תיקי אשראי המטופלים בשיטה הסטנדרטית בחתך משקלות סיכון ומקזזי סיכון (המשך)

(ב) לאחר הפחתת סיכון האשראי ⁽²⁾⁽¹⁾ (המשך)

*30.9.2014									סוג הישות
0%	20%	35%	50%	75%	100%	150%	250%	סך הכל	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
5,402	144	-	-	-	-	-	-	5,546	ריבוניות
-	-	-	330	-	13	-	-	343	סקטור ציבורי
-	938	-	1,012	-	16	-	-	1,966	תאגידים בנקאיים
-	-	-	-	-	9,545	177	-	9,722	תאגידים
-	-	-	-	-	930	12	-	942	בבטחון נדל"ן מסחרי
-	-	-	-	3,307	6	29	-	3,342	קמעונאיות ליחידים
-	-	-	-	3,805	15	70	-	3,890	עסקים קטנים
-	-	2,069	371	323	96	-	-	2,859	הלוואות לדיור
407	-	-	-	-	485 ⁽³⁾	3	210	1,105	נכסים אחרים
5,809	1,082	2,069	1,713	7,435	11,106	291	210	29,715	סך הכל

*31.12.2014									סוג הישות
0%	20%	35%	50%	75%	100%	150%	250%	סך הכל	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
6,586	144	-	-	-	1	-	-	6,731	ריבוניות
-	-	-	371	-	13	-	-	384	סקטור ציבורי
-	709	-	742	-	79	-	-	1,530	תאגידים בנקאיים
-	-	-	-	-	9,759	103	-	9,862	תאגידים
-	-	-	-	-	908	12	-	920	בבטחון נדל"ן מסחרי
-	-	-	-	3,329	2	30	-	3,361	קמעונאיות ליחידים
-	-	-	-	3,949	10	66	-	4,025	עסקים קטנים
-	-	1,667	481	520	192	1	-	2,861	הלוואות לדיור
395	-	-	-	-	513 ⁽³⁾	3	212	1,123	נכסים אחרים
6,981	853	1,667	1,594	7,798	11,477	215	212	30,797	סך הכל

1. סיכון אשראי חוץ מאזני מוצג לפני המרה ל"שווה ערך אשראי" (מקדמי CCF).
2. סיכון אשראי בגין עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים מוצג במונחי שווה ערך אשראי (לאחר קיזוזים והכפלה ב"מקדם תוספת" (ADD ON).
3. הוצג מחדש בגין היישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא: "היוון עלות תוכנה" - ראה בראש דף 4-5 בתמצית הדוחות הכספיים.

* חשיפות האשראי מוצגות על בסיס "תרבות החוב נטו" של האשראי.

3. הפחתת סיכון האשראי

גילוי כמותי לגבי ישויות אשראי המכוסות על ידי בטחון פיננסי כשיר וערביות

30.9.2015

כיסוי לחשיפת סיכון האשראי באמצעות ⁽¹⁾						
סוג היישות	סיכון אשראי		סיכון אשראי		בטחון	
	"רשום" ⁽⁴⁾	"נטו" ⁽⁵⁾	כשיר ⁽²⁾	ערביות ⁽³⁾	סך הכל	חשיפה, נטו
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
ריבוניות	6,383	6,383	-	108	108	6,491
סקטור ציבורי	491	489	-	(108)	(108)	381
תאגידים בנקאיים	914	914	(11)	56	45	959
תאגידים	11,187	11,150	(748)	(55)	(803)	10,347
בבטחון נדל"ן מסחרי	920	913	(15)	-	(15)	898
קמעונאיות ליחידים	4,703	4,681	(753)	-	(753)	3,928
עסקים קטנים	6,032	5,997	(1,627)	(1)	(1,628)	4,369
הלוואות לדיר	2,980	2,978	-	-	-	2,978
נכסים אחרים	1,230	1,230	-	-	-	1,230
סך הכל	34,840	34,735	(3,154)	-	(3,154)	31,581

30.9.2014

כיסוי לחשיפת סיכון האשראי באמצעות ⁽¹⁾						
סוג היישות	סיכון אשראי		סיכון אשראי		בטחון	
	"רשום" ⁽⁴⁾	"נטו" ⁽⁵⁾	כשיר ⁽²⁾	ערביות ⁽³⁾	סך הכל	חשיפה, נטו
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
ריבוניות	5,357	5,357	-	189	189	5,546
סקטור ציבורי	533	532	-	(189)	(189)	343
תאגידים בנקאיים	1,913	1,913	(12)	65	53	1,966
תאגידים	10,631	10,608	(823)	(63)	(886)	9,722
בבטחון נדל"ן מסחרי	961	955	(13)	-	(13)	942
קמעונאיות ליחידים	4,102	4,092	(750)	-	(750)	3,342
עסקים קטנים	5,603	5,515	(1,623)	(2)	(1,625)	3,890
הלוואות לדיר	2,863	2,859	-	-	-	2,859
נכסים אחרים	⁽⁶⁾ 1,105	⁽⁶⁾ 1,105	-	-	-	1,105
סך הכל	33,068	32,936	(3,221)	-	(3,221)	29,715

1. לפני המרה ל"שווה ערך אשראי" (הכפלה במקדמי CCF).
2. בטחונות שקוזזו מסיכון מאזני או חוץ מאזני, ולאחר הכפלה במקדמי בטחון (HAIRCUTS).
3. החשיפה בגין הערבות - סווגה לקבוצת השייך של נותן הערבות.
4. היתרות מוצגות בניכוי מחיקות חשבונאיות ולפני הפרשות להפסדי אשראי.
5. היתרות מוצגות על בסיס "יתרות חוב, נטו".
6. הוצג מחדש בגין היישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא: "היוון עלויות תוכנה" - ראה ביאור 1'ה' (4-5) בתמצית הדוחות הכספיים.

3. הפחתת סיכון האשראי (המשך)

גילוי כמותי לגבי ישויות אשראי המכוסות על ידי בטחון פיננסי כשיר וערביות (המשך)

31.12.2014

כיסוי לחשיפת סיכון האשראי ⁽¹⁾ באמצעות						
סוג היישות	סיכון אשראי "רשום" ⁽⁴⁾	סיכון אשראי "נטו" ⁽⁵⁾	בטחון כשיר ⁽²⁾	ערבויות ⁽³⁾	סך הכל	חשיפה נטו
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
ריבונויות	6,538	6,538	-	193	193	6,731
סקטור ציבורי	578	577	-	(193)	(193)	384
תאגידים בנקאיים	1,483	1,483	(12)	59	47	1,530
תאגידים	10,717	10,670	(751)	(57)	(808)	9,862
בבטחון נדל"ן מסחרי	939	934	(14)	-	(14)	920
קמעונאיות ליחידים	4,160	4,129	(768)	-	(768)	3,361
עסקים קטנים	5,730	5,695	(1,668)	(2)	(1,670)	4,025
הלוואות לדיור	2,864	2,861	-	-	-	2,861
נכסים אחרים	⁽⁶⁾ 1,123	⁽⁶⁾ 1,123	-	-	-	1,123
סך הכל	34,132	34,010	(3,213)	-	(3,213)	30,797

1. לפני המרה ל"שווה ערך אשראי" (הכפלה במקדמי CCF).
2. בטחונות שקוזזו מסיכון מאזני או חוץ מאזני, ולאחר הכפלה במקדמי בטחון (HAIRCUTS).
3. החשיפה בגין הערבות - סווגה לקבוצת השייך של נותן הערבות.
4. היתרות מוצגות בניכוי מחיקות חשבונאיות ולפני הפרשות להפסדי אשראי.
5. היתרות מוצגות על בסיס "יתרות חוב, נטו".
6. הוצג מחדש בגין היישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא: "היוון עלויות תוכנה" - ראה ביאור 1ה/5-4 בתמצית הדוחות הכספיים.

4. המשבר הפיננסי והריאלי בעולם - והשלכותיו על המשק והבנקאות בישראל

(א) המשבר בעולם

מזה כשבע שנים מתמודד המשק העולמי עם משבר פיננסי וכלכלי ומתמשך, ששורשיו נעוצים במדיניות אשראי כושלת שהייתה נהוגה בארה"ב בעשור הקודם בשוק המשכנתאות, וגרמה לפגיעה קשה בגופים שעסקו בתחום זה. המשבר שפרץ בשוק זה התרחב בהמשך לתחומים נוספים בענף הפיננסי ואף לכלכלה הריאלית (שנפגעו מירידות חדות בביקושים ומקריסת השקעות במוצרי אשראי ובמוצרים בשוק ההון שהתבססו על שוק המשכנתאות). התפתחויות אלו אילצו את הממשל האמריקאי להזרים כספי ציבור במטרה לתמוך בגופים שנקלעו לקשיים ואת הבנק המרכזי להפחית את הריבית בשיעורים חדים במטרה להביא לבלימת ההתפתחויות השליליות במשק.

לאחר מספר שנים קשות שעברו על הכלכלה בארה"ב מפרוץ המשבר (והתבטאו, בין היתר, בגירעונות תקציביים כבדים, נתוני אבטלה גבוהים ושיעורי צמיחה נמוכים), החל המשק האמריקאי לגלות בשנים האחרונות סימני התאוששות ראשוניים, המלווים בעליה הדרגתית בשיעורי הצמיחה וירידה בנתוני האבטלה. לאור זאת, מתגברים הסימנים שהבנק המרכזי עתיד להעלות את שיעור הריבית בארה"ב, לראשונה מזה שמונה שנים.

ההתפתחויות השליליות בכלכלה האמריקאית גלשו גם לחלק מהמדינות ב"גוש היורו" ובמזרח אירופה. בעקבות התפתחות המשבר באירופה שלווה גם הוא בהזרמת כספים מסיבית על ידי המערכת הציבורית במטרה למנוע קריסת בנקים וגופים עסקיים אחרים, נקלעו מדינות מסוימות בגוש האירו (כגון: יוון, אירלנד, פורטוגל וקפריסין) לקשיים כלכליים חמורים שלוו בגירעונות תקציביים כבדים ושיעורי אבטלה גבוהים (ראה הרחבה בהמשך).

בעקבות קשיים אלו השיק הבנק האירופאי המרכזי קרן חילוץ, המסייעת למדינות הנמצאות בקשיים כלכליים ל"מחזר" את חובותיהן, והנהיג מדיניות מוניטרית מרחיבה במסגרתה הופחתה הריבית המוניטרית לשיעור של 0.15% בלבד (במקביל הופחתה הריבית המשולמת על פקדונות לשיעור שלילי של 0.1%-).

למרות צעדים אלו לא מסתמן עדיין מפנה בכלכלה האירופאית, בשל התפתחויות שליליות בשווקים, אי הסכמות פנימיות בין מדינות שונות בגוש היורו וגורמי מקרו אחרים, לרבות:

- חולשה מתמשכת באינדיקטורים הכלכליים של חלק ממדינות "גוש היורו".
- אי ודאות באשר למחויבות של מדינות מסוימות לעמוד במתווה לצמצום גרעונותיהן התקציביות (בעקבות בחירות שהתקיימו ביוון בתחילת שנת 2015, הודיעה בתחילה הממשלה הנכנסת על כוונתה לסגת מהתחייבותה ליישם תוכנית כלכלית מחמירה הכוללת צעדי ריסון חריפים ופגיעה ברמת החיים של תושבי המדינה - כתנאי לקבלת סיוע כלכלי מהבנק האירופאי ומקרן המטבע העולמית. בעקבות הודעה זו הוקפאו כספי הסיוע שתמכו בכלכלת יוון והמדינה הידרדרה לכדי חדלות פירעון. לאחר דיונים נוספים, חזרה בה ממשלת יוון והודיעה שתעמוד בכל הדרישות שנקבעו לה כתנאי לחידוש הסיוע).
- ירידת מחירי הנפט שפגעה בכלכלותיהן של חלק ממדינות מזרח אירופה.

חשיפת האשראי של הבנק למדינות שנקלעו לקשיים כלכליים כאמור מסתכמת ליום 30.9.2015 בסך של 5 מיליון ש"ח (31.12.2014 - 6 מיליון ש"ח).

(ב) המשבר בישראל

המשבר הכלכלי העולמי פגע בתוכניותיהן העסקיות של חברות הפועלות במדינות שכלכלותיהן נפגעו בשל המשבר העולמי (בעיקר בתחום הנדל"ן). במקביל, צעדים שנקטו על ידי הרגולטורים המקומיים במטרה להסדיר את פעילותן של חברות הפועלות בשווקים צרכניים מסוימים (כגון: "שוק התקשורת" ו"שוק ההון") פגעו בהכנסותיהן של שורת חברות נוספות הפועלות בענפים אלו. בעקבות הפגיעה במבנה ההכנסות והתכניות העסקיות של חברות אלו, דיווחו חברות רבות על הרעה במצבן העסקי ועל קושי לעמוד בהתחייבויותיהן.

לאור ההידרדרות שנרשמה במצבן הכספי של חברות אלו, נמנעה מהן האפשרות למחזר את חובותיהן בשוק ההון. לפיכך, נאלצו חלק מהחברות לגבש הסדרים חלופיים עם נושיהן, שכללו: מחיקת חובות משמעותית, פריסת יתרת החוב לתקופות ארוכות, ואף העברת הבעלות בחלק מהחברות שנכנסו לקשיים, לידי נושיהן. על רקע התפתחויות אלו והקשיים הכלכליים שנרשמו במדינות רבות במשק העולמי (והחשש שהתמשכות המשבר במשק העולמי תגרום להאטה עמוקה במשק המקומי), הפחית בנק ישראל בהדרגה את הריבית במשך במהלך השנים 2015 - 2012, לרמת שפל של 0.10% ביום 30.9.2015. הסדרי החוב שגובשו בשנים האחרונות גרמו להפסדי אשראי גם במערכת הבנקאית (לרוב בבין אשראים שניתנו למימון אמצעי שליטה או לחברות החזקה). ככל שיימשכו המגמות השליליות שתוארו לעיל, קיים חשש שחברות נוספות ייקלעו לקשיי נזילות ומימון וייאלצו לגבש הסדרי חוב שיגדילו את הפסדי האשראי במערכת הבנקאית.

(ג) השלכות המשבר על הבנק

לאור ההתפתחויות הכלכליות בעולם (לרבות משבר החובות במדינות "גוש היורו" והורדת דירוג האשראי של מספר מדינות) והשלכותיהן על המשק בישראל ועל חברות מקומיות שפעילותן חשופה לשווקים ולמדינות, כאמור ולאור ההתפתחויות השליליות שנרשמו במספר ענפי משק מקומיים, כמפורט לעיל - בוחנת הנהלת הבנק באופן שוטף את חשיפות האשראי של הבנק ללקוחות בעלי רמת מינוף גבוהה וללקוחות הפועלים בענפי משק ובמדינות שחלה עליה ברמת הסיכון שלהם.

(ד) חשיפה למוסדות פיננסיים זרים

בעקבות השלכות המשבר הכלכלי על המוסדות הפיננסיים ברחבי העולם והחששות ליציבות של מוסדות פיננסיים מסוימים, בוחנת הנהלת הבנק באופן שוטף את חשיפת הבנק לבנקים ומוסדות פיננסיים בחו"ל, ומקיימת דיונים לגבי היקף החשיפה והתאמתה להתפתחויות בבנקאות העולמית. התאמת החשיפה נשקלת תוך בחינת הפרמטרים הבאים:

- היקף החשיפה של הבנק למוסד הפיננסי, בכלל - וכיחס להונו העצמי, בפרט.
- דירוג האשראי של המוסד הפיננסי (ככלל, הבנק מבצע עסקאות הכרוכות בחשיפת אשראי, רק עם מוסדות פיננסיים זרים המדורגים בדירוג "השקעה" ומעלה).
- דירוג האשראי של המדינה בה פועל המוסד הפיננסי.
- ניסיון העבר שנצבר בבנק לגבי המוסד הפיננסי.

היקף חשיפת האשראי המכסימלי לכל מוסד פיננסי זר, נקבע על ידי דירקטוריון הבנק. חריגות ממגבלה זו נבחנות על ידי הנהלת הבנק, עבור כל מוסד פיננסי, בתדירות יומית.

בעקבות המשבר הכלכלי העולמי, פרסם בנק ישראל הוראה, לפיה נדרשו התאגידים הבנקאיים לכלול בדוח הדירקטוריון מידע כמותי ואיכותי לגבי חשיפת האשראי של התאגידים הבנקאיים הפועלים בישראל, למוסדות פיננסיים זרים (כהגדרתם בהוראה).

לתאריך 30.9.2015 מסתכמת חשיפת האשראי של הבנק למוסדות פיננסיים זרים⁽¹⁾ בסך של 400 מיליוני ש"ח (30.9.2014 - 409 מיליוני ש"ח; 31.12.2014 - 533 מיליון ש"ח), כמפורט להלן:

30 בספטמבר 2015			
סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽³⁾	סיכון אשראי כוללי ⁽⁴⁾	דירוג אשראי חיצוני
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
87	-	87	AAA עד AA-
206	3	209	A+ עד A-
68	23	91	BBB+ עד BB-
1	12	13	ללא דירוג
362	38	400	סך כל חשיפת האשראי למוסדות פיננסיים זרים

30 בספטמבר 2014			
סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽³⁾	סיכון אשראי כוללי ⁽⁴⁾	דירוג אשראי חיצוני
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
144	-	144	AAA עד AA-
147	10	157	A+ עד A-
52	-	52	BBB+ עד BB-
24	32	56	ללא דירוג
367	42	409	סך כל חשיפת האשראי למוסדות פיננסיים זרים

1. כולל חשיפה בגין בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים, דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים שבשליטת הגופים הנ"ל.
2. פקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באגרות חוב ונכסים בגין מכשירים נגזרים.
3. בעיקר ערבויות והתחייבויות למתן אשראי לרבות ערבויות להבטחת חובות של צד ג'.
4. יתרת הפקדונות שהופקדו במוסדות פיננסיים זרים הרשומים במדינות מסוימות הכלולות בתכנית החרום הכלכלית שגובשה עבורן באיחוד האירופאי וקרן המטבע הבינלאומית, הסתכמה ליום 30.9.2015 בסך של 3 מיליון ש"ח (30.9.2014 - זהה).

31 בדצמבר 2014

סיכון אשראי כולל ⁽⁴⁾	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽³⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	דירוג אשראי חיצוני
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
209	-	209	AAA עד AA-
279	5	274	A+ עד A-
4	-	4	BBB+ עד BB-
41	40	1	ללא דירוג
533	45	488	סך כל חשיפת האשראי למוסדות פיננסיים זרים

1. כולל חשיפה בגין בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים, דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים שבשליטת הגופים הנ"ל.
2. פקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באגרות חוב ונכסים בגין מכשירים נגזרים.
3. בעיקר ערבויות והתחייבויות למתן אשראי לרבות ערבויות להבטחת חובות של צד ג'.
4. יתרת הפקדונות שהופקדו במוסדות פיננסיים זרים הרשומים במדינות מסוימות הכלולות בתכנית החרום הכלכלית שגובשה עבורן באיחוד האירופאי וקרן המטבע הבינלאומית, הסתכמה ליום 31.12.2014 בסך של 1 מיליון ש"ח.

הערות:

1. המדינות העיקריות בהן רשומים המוסדות הפיננסיים הזרים הינן: ארה"ב, צרפת, גרמניה ובלגיה. החשיפה המכסימלית של הבנק ליום 30 בספטמבר 2015, ביחס לקבוצת מוסדות זרים הפועלים באותה מדינה, אינה עולה על 15% מ"בסיס ההון" של הבנק (כהגדרתו בהוראות בנק ישראל).
2. דירוג האשראי של המוסדות הפיננסיים הזרים המפורטים מעלה נערך על ידי חברת הדירוג הבינלאומית: "Standard & poor's". דירוגי האשראי מעודכנים על ידי חברת הדירוג, בדרך כלל, בתדירות שנתית. לפיכך, ולאור ההתפתחויות האחרונות במגזר הבנקאות, ייתכנו פערים בין הדירוג האחרון שנערך על ידי חברת הדירוג - לבין הערכת הבנק.
3. כל חשיפות האשראי המאזני למוסדות פיננסיים זרים, כמפורט לעיל - כלולות בדוחות הכספיים בסעיף "פקדונות בבנקים", "השקעות בניירות ערך" ו"נכסים בגין מכשירים נגזרים". חשיפות האשראי המפורטות מעלה, נכללו בדיווח על "סיכון האשראי הכולל לציבור, לפי ענפי משק", שבסקירת ההנהלה.

5. סיכונים אשראי בהלוואות לדיר

כאמור בפרק 3 י' בדוח לשנת 2014 - התאפיין שוק הדיר בשנים האחרונות בגידול בביקושים ובהיקף הביצועים של הלוואות לדיר, שגרמו לעלויות מחירים שנגזרו ממחסור בהיצע הדירות ביחס לביקושים אלו. העליה שנרשמה בהיקף ההלוואות לדיר (ובכלל זה עליה בהיקף הכספי הממוצע של הלוואות אלה), חורגת משיעורי הצמיחה במשק ומשיעורי העליה ברמת החיים ובהכנסות של משקי הבית. לאור האמור לעיל, קיים חשש שתהליכים אלו עלולים לפגוע באיכות תיק האשראי לדיר ולהגדיל את חשיפת המערכת הבנקאית לסיכונים אשראי.

לפיכך, הגביר הבנק את הפיקוח על האשראי בתחום זה. הצעדים שננקטו על ידי הבנק, כוללים:

- הגבלת היקף ההלוואות שניתנות ב"בטחון דירת מגורים" (אך לא למטרת מגורים), באופן ששיעורן לא יעלה על 15% מיתרת האשראי לדיר.
- הגבלת היקפי ההלוואות העוללות להטיל מעמסה על הלווה, כמתחייב מהוראה מנהלית שפורסמה על ידי בנק ישראל, לפיה נאסר על התאגידים הבנקאיים לאשר הלוואות שמרכיב ההחזר הגלום בהן עולה על 50% מ"כושר ההחזר" של הלווה (יצוין בהקשר זה, כי הבנק אינו נוהג לאשר בדרך כלל הלוואות לדיר, שמרכיב ההחזר החודשי הצפוי בגין עולה על 40% מהכנסות הלווה).
- הגבלת היקפי ההלוואות המממנות שיעורים ניכרים משווי הנכס המשועבד, כמתחייב מהנחיות שפורסמו על ידי בנק ישראל בנושא זה.

- הגבלת סיכון הריבית בהלוואה לדיור, כמתחייב מההגבלות המנהליות שהוטלו על ידי בנק ישראל בנושא זה, לפיהן הוגבל מרכיב ההלוואות ב"ריבית משתנה" (כהגדרתה בהוראה המנהלית שפרסם בנק ישראל), לשיעור שלא יעלה על שני שליש מההיקף הכולל של מסגרות ההלוואות שאושרו החל מיום 1.9.2013 (או לשיעור שלא יעלה על 33% בהלוואות הנושאות "ריבית משתנה" - המתעדכנת בתדירות גבוהה מחמש שנים).
 - שימוש ב"מקדמי בטחון" (מבחני עמידות) בתהליך אישור מסגרת ההלוואה. דהיינו, בטרם אישור מסגרת ההלוואה, כוחן הבנק את ההשלכות הצפויות בגין שינויים תיאורטיים במשתני השוק (בעיקר עליה בשיעור של 2-3 נקודות האחוז בשיעור הריבית השנתי) - על כושר ההחזר של הלווה.
 - שימוש שוטף בתרחישים תיאורטיים, לרבות תרחישי קיצון, לצורך ניתוח רגישות לגבי השינויים הצפויים בחשיפת הבנק לסיכונים אשראי - כנגזרת מהשינויים בפרמטרים הנבדקים.
 - קיום מעקבים שוטפים אחר ההתפתחויות בשוק הדיור, לרבות: שינויים במחירי הנכסים, שינויים בהיקף ההחזרים החודשיים של ההלוואות, וכו'.
 - עריכת הסדרים נקודתיים ללקוחות המתקשים לעמוד בהחזרים התקופתיים הנגזרים מהסכמי ההלוואות המקוריים.
- בעקבות ההתפתחויות בשוק הדיור, כאמור, פורסמה על ידי בנק ישראל הוראה, לפיה נדרשים התאגידים הבנקאיים לכלול בדוחותיהם השנתיים והרבעוניים גילוי לגבי סיכון האשראי בגין ההלוואות לדיור, והפעולות שננקטו על ידי התאגיד הבנקאי במסגרת ניהול סיכון זה.
- בנוסף, יכלול הגילוי נתונים כמותיים לגבי חשיפת האשראי לדיור ומאפיינים שונים המצביעים על איכות תיק האשראי לדיור של התאגיד הבנקאי.
- היקף תיק ההלוואות לדיור של הבנק ליום 30.9.2015 מסתכם כ- 3,231 מיליון ש"ח (31.12.2014 - 2,984* מיליון ש"ח). היקף ההלוואות לדיור שבוצעו על ידי הבנק בתשעת החודשים הראשונים של השנה מסתכם כ- 668 מיליון ש"ח, מזה כ- 103 מיליון ש"ח בגין הלוואות שמוחזרו (בתקופה המקבילה אשתקד כ- 451 מיליון ש"ח וכ- 52 מיליון ש"ח, בהתאמה).
- להלן נתונים, לגבי מאפייני סיכון מסוימים של תיק ההלוואות לדיור של הבנק:

31.12.2014	30.9.2015	
%	%	
4.2	3.2	שיעור ההלוואות לדיור שמימנו למעלה מ- 75% משווי הנכס ⁽¹⁾
		שיעור ההלוואות לדיור, שההחזר החודשי, בכל אחת מהן, עולה על 35% מהכנסת הלווה
11.3	10.8	
77.5	73.4	שיעור ההלוואות לדיור בריבית משתנה, מסך תיק ההלוואות לדיור ⁽²⁾

1. בחישוב היחס לא נכללו התחייבויות למתן הלוואות שטרם נוצלו.

2. בחישוב היחס נכללו הלוואות בהן תדירות שינוי הריבית עולה על חמש שנים.

לאור התהליכים שתוארו לעיל, בשוק הדיור בכלל, ובהלוואות לדיור בפרט, פרסם בנק ישראל הנחיה, במסגרתה נדרשו התאגידים הבנקאיים לבחון תקופתית את תיק ההלוואות לדיור שלהם, להעריך אם חלו שינויים באיכות תיק זה ולתת ביטוי להערכה זו במסגרת ההפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי.

הבנק מיישם את הנחיות בנק ישראל ממועד כניסתן לתוקף, לרבות הערכה שוטפת של ההפסדים הגלומים בתיק ההלוואות לדיור, בשל פגיעה אפשרית באיכות תיק זה, הנובעת מהתהליכים שתוארו לעיל.

* סווג מחדש.

אומדן ההפסדים מתבסס על תרחישים עתידיים אפשריים הכוללים: ירידה בהכנסה הפנויה של הלווים, גידול בסכומי ההחזר השוטפים של הלווים הנגזר מעליה צפויה בשיעור ה"ריבית המשתנה", וירידה בשווי הנכסים המשועבדים.

להערכת הבנק ההפסד האפשרי הגלום בתיק האשראי של הבנק, הנגזר מתרחישים אלו, מסתכם ליום 30.9.2015 בסך של כ- 4 מיליון ש"ח. הבנק ערך הפרשה בגין הפסד אפשרי זה וכלל אותה במסגרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי ליום 30.9.2015.

בהמשך לצעדים אלו, ולאור ההתפתחויות שארעו בשוק הדיור, כמפורט לעיל, שהגדילו, להערכת בנק ישראל, את הסיכון הגלום בתיק האשראי לדיור במערכת הבנקאית, נדרשו התאגידים הבנקאיים על ידי בנק ישראל לשמור הפרשות להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי בגין הלוואות אלו בשיעור שלא יפחת מ- 0.35% מיתרת תיק ההלוואות לדיור (לא כולל הלוואות לדיור שבגינן נערכה הפרשה להפסדי אשראי "לפי עומק הפיגור").

יישום ההנחיה הגדיל את ההוצאה בגין הפסדי אשראי על בסיס קבוצתי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 בסכום זניח, בדומה לתקופה המקבילה אשתקד.

6. מידע לגבי: "חובות בעייתיים"

(א) התפלגות החובות הבעייתיים:

1. סיכון אשראי בעייתי - בחתך סיווג החוב

30 בספטמבר 2015			
מאזני	חוץ מאזני	סך הכל	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
335	6	341	חובות פגומים
63	1	64	סיכון אשראי נחות
246	38	284	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת
644	45	689	סך הכל סיכון אשראי בעייתי*
99	5	104	בניכוי הפרשה להפסדי אשראי
545	40	585	סיכון אשראי בעייתי, נטו
21	-	21	* מזה חובות שאינם פגומים בפיגור של 90 יום ומעלה

30 בספטמבר 2014			
מאזני	חוץ מאזני	סך הכל	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
322	-	322	חובות פגומים
40	1	41	סיכון אשראי נחות
231	63	294	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת
593	64	657	סך הכל סיכון אשראי בעייתי*
104	2	106	בניכוי הפרשה להפסדי אשראי
489	62	551	סיכון אשראי בעייתי, נטו
19	-	19	* מזה חובות שאינם פגומים בפיגור של 90 יום ומעלה

6. מידע לגבי: "חובות בעייתיים" (המשך)

(א) התפלגות החובות הבעייתיים: (המשך)

1. סיכון אשראי בעייתי - בחתך סיווג החוב (המשך)

31 בדצמבר 2014			
מאזני	חוץ מאזני	סך הכל	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
350	2	352	חובות פגומים
42	-	42	סיכון אשראי נחות
177	57	234	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת
569	59	628	סך הכל סיכון אשראי בעייתי*
105	3	108	בניכוי הפרשה להפסדי אשראי
464	56	520	סיכון אשראי בעייתי, נטו
20 ⁽¹⁾	-	20	* מזה חובות שאינם פגומים בפיגור של 90 יום ומעלה

2. נכסים שאינם מבצעים

30 בספטמבר 2015			
מאזני	חוץ מאזני	סך הכל	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
247	6	253	חובות פגומים ⁽²⁾
-	-	-	נכסים שהתקבלו בגין אשראים שסולקו
247	6	253	סך הכל נכסים שאינם מבצעים

30 בספטמבר 2014			
מאזני	חוץ מאזני	סך הכל	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
262 ⁽¹⁾	-	262	חובות פגומים ⁽²⁾
-	-	-	נכסים שהתקבלו בגין אשראים שסולקו
262	-	262	סך הכל נכסים שאינם מבצעים

31 בדצמבר 2014			
מאזני	חוץ מאזני	סך הכל	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
279 ⁽¹⁾	2	281	חובות פגומים ⁽²⁾
-	-	-	נכסים שהתקבלו בגין אשראים שסולקו
279	2	281	סך הכל נכסים שאינם מבצעים

1. הוצג מחדש.

2. אשראי לציבור פגום שאינו צובר הכנסות ריבית.

6. מידע לגבי: "חובות בעייתיים" (המשך)

(ב) מדדי איכות תיק האשראי:

להלן נתונים לגבי יחסים פיננסיים מסוימים המשמשים להערכת איכות תיק האשראי של הבנק, הנגזרים מנתוני החובות הבעייתיים שנמדדו על פי הכללים שבהוראות החדשות:

31.12.2014	30.9.2014	30.9.2015	
%	%	%	
1.8 ⁽¹⁾	1.7	1.6	• שיעור יתרת האשראי הפגום, מתוך סך האשראי לציבור ⁽²⁾
0.1	0.1	0.1	• שיעור יתרת האשראי ⁽³⁾ בפיגור של 90 יום ומעלה (שאינו פגום), מתוך סך האשראי לציבור
1.7	1.6	1.5	• שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי ⁽³⁾ , מתוך סך האשראי לציבור ⁽²⁾
2.6	2.7	2.8	• שיעור סיכון האשראי הבעייתי ⁽³⁾ , מתוך סך סיכון האשראי לציבור
22.8	21.9	21.7	• שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי ⁽³⁾ , מתוך האשראי הפגום
0.1	(0.1)	0.1	• שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי, מהיתרה הממוצעת של האשראי ⁽³⁾
0.3	0.3	0.1	• שיעור המחיקות נטו, מיתרת האשראי הממוצעת ⁽³⁾
19.4	15.9	6.0	• שיעור המחיקות נטו מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי ⁽³⁾
21.6	20.6	20.3	• שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי ⁽³⁾ מתוך האשראי הפגום בתוספת האשראי בפיגור ⁽⁴⁾

1. הוצג מחדש.

2. הנתונים מתייחסים ליתרת החוב הרשומה של האשראי לציבור.

3. הנתונים מתייחסים לאשראי לציבור בלבד.

4. אשראי שאינו פגום, בפיגור של 90 יום ומעלה.

7. ריכוזיות אשראי

בפרק 12 ב' (ד') בדוחות ליום 31.12.2014 נכלל מידע בדבר חשיפת הבנק לסיכונים הנובעים מריכוזיות אשראי.

להלן נתונים לגבי חשיפת הבנק לסיכוני "ריכוזיות אשראי" ליום 30.9.2015:

- חבות הלווה הגדול ביותר, מהווה כ- 4.3% מאמצעי ההון של הבנק (31.12.2014 - 4.9%). שיעור זה נמוך מהמגבלה שנקבעה על ידי בנק ישראל (בשיעור של 15%).
- חבות קבוצת הלווים הגדולה ביותר מהווה כ- 10.0% מאמצעי ההון של הבנק (31.12.2014 - 13.6%). שיעור זה נמוך מהמגבלה שנקבעה על ידי בנק ישראל (בשיעור של 25%).
- "סך חבויות האשראי הגדולות", מהווה כ- 10.0% מאמצעי ההון של הבנק (31.12.2014 - 23.6%). שיעור זה נמוך מהמגבלה שנקבעה על ידי בנק ישראל (בשיעור של 120%).

לאור המגמות השליליות שנרשמו בשווקים הפיננסיים בעולם, והחשש מההשלכות האפשריות שעלולות להיות להתרחשויות אלו ולאירועים שליליים צפויים אחרים על המשק הישראלי, הופצה על ידי בנק ישראל הנחיה - לפיה נדרשו התאגידים הבנקאיים לכלול בדוחותיהם הרבעוניים והשנתיים החל מיום 30.9.2011 ועד ליום 30.9.2016 נתונים כספיים בגין חבויות של קבוצות לוויים, שהיקף כל אחת מהן עולה על 15% מאמצעי ההון של הבנק (כהגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 313).

ליום 30.9.2015 לא הייתה בבנק אף קבוצות לוויים, שהיקף חשיפת האשראי של הבנק בגינה עולה על 15% מאמצעי ההון שלו (ליום 31.12.2014 - זהה).

8. סיכון אשראי בגין מימון ממונף (LEVERAGED FINANCE)

סיכון אשראי ממונף מוגדר על ידי הבנק כחשיפה הנובעת ממתן "אשראי למימון רכישת אמצעי שליטה" (כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 323), שפרעונו מבוסס בעיקרו על התאגיד הנרכש, וכן מתן אשראי ללווים המאופיינים בשיעורי מינוף גבוהים העולים משמעותית על השיעורים המקובלים בענף פעילותם. להלן נתונים לגבי חשיפת הבנק למימון ממונף, בחתך ענפי משק:

	30.9.2015	31.12.2014
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
מסחר	72	118
נדל"ן	-	27
תחבורה	-	56
סך הכל	72	201

9. ריכוזיות ענפית

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 315 (להלן "ההוראה"), קובעת, בין היתר, מגבלות לגבי "ריכוזיות חבות ענפית לציבור" של התאגידים הבנקאיים.

ההוראה קובעת כי חבות לציבור (כהגדרתה בהוראות בנק ישראל) בענף כלשהו (למעט ענף "אנשים פרטיים"), העולה בלמעלה מ- 20% על סך החבויות לציבור של התאגיד הבנקאי - תחשב כ"חבות חריגה", ותחייב לפיכך, עריכת הפרשה נוספת להפסדי אשראי, בגין מרכיב זה בדוחות הכספיים.

עם זאת, הותר לתאגידים הבנקאיים המקיימים "עודף יחס הון מזערי" (כהגדרתו בהוראה), לנכות מ"החבות החריגה" בענף הבניה, לצורך חישוב ההפרשה הנוספת להפסדי אשראי, כאמור - כפל מ"עודף יחס ההון המזערי".

ליום 30.9.2015 מסתכם שיעור החבות הענפי של ענף הבניה בבנק, ביחס לסך חבויות הציבור (כהגדרתם בהוראות בנק ישראל) בשיעור של 18.6%, נמוך בשיעור של 1.4 נקודות האחוז מהמגבלה שנקבעה בהוראה (31.12.2014 - 18.3% ו- 1.7 נקודות האחוז, בהתאמה).

ג. סיכוני שוק

1. כללי

סיכון שוק מוגדר כסיכון לפגיעה בהכנסות הבנק וברווחיותו בשל שינויים אפשריים בשווי ההון של הנכסים וההתחייבויות (מאזני וחוזי מאזני) הנובעים משינויים במחירי השוק, כגון: שינוי בשיעור האינפלציה, שינוי בשיעורי ריבית, שינוי בשערי חליפין, שינויים בשוק ההון וכו'.

מדיניות ניהול סיכוני השוק נועדה להקטין את רמת הסיכון הפיננסי הנוצר בפעילות השוטפת של הבנק מחד גיסא, ולהגדלת רווחי הבנק כתוצאה מביצוע חשיפות יזומות ומבוקרות, מאידך.

לפרטים נוספים לגבי: האסטרטגיות והההליכים, המבנה הארגוני, מערכות הדיווח והבקרה, המדיניות לניהול סיכוני השוק וגידור החשיפות הנוצרות בשל סיכוני השוק - ראה פרק 12 ג' בדוחות לשנת 2014.

הבנק מחשב את הקצאת ההון הנדרשת בגין החשיפה לסיכוני שוק בהתאם ל"גישה הסטנדרטית", המפורטת בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 208.

במסגרת הדיון שנערך בפרק זה נעשה שימוש במקומות שונים במושג: "הון". יובהר כי בכל המקרים (אלא אם צוין במפורש אחרת) - הכוונה הינה להגדרה ה"חשבונאית" של המושג (כפי שנכללה בדוחות הכספיים של הבנק).

הערך בסיכון (VAR)

בהתאם להוראות בנק ישראל, נדרש הבנק לנהל את החשיפה לסיכונים שוק באמצעות מערכת מידע המבוססת על מודל פנימי. המערכת מודדת את חשיפת הבנק לסיכונים שוק באמצעות אומדן VAR (VALUE AT RISK). ה- VAR אומד את ההפסד המקסימלי הצפוי לבנק בשל התמשות סיוכונים השוק בתקופת זמן נתונה וברמת בטחון סטטיסטית קבועה מראש.

הבנק מפעיל מערכת מיחשוב מתקדמת לניהול ומדידת סיכונים שוק המבצעת אומדן VAR בשיטה הפרמטרית, בתדירות שבועית. ערך ה- VAR בבנק ליום 30 בספטמבר 2015, בשיטה הפרמטרית ברמת מובהקות של 99% לתקופה עתידית של 10 ימים, מסתכם בכ- 25 מיליון ש"ח (30.9.2014 - 12 מיליון ש"ח; 31.12.2014 - 15 מיליון ש"ח). הבנק קבע מגבלות לערך המכסימלי של ההפסד העתידי (על פי אומדן ה- VAR) - ביחס להון העצמי, בשיעור של 3.5% מההון. בתקופת הדוח לא נרשמו חריגות ממגבלה זו. בנוסף, עורך הבנק אומדנים לגבי השפעה אפשרית של שינויים קיצוניים במשתני השוק (STRESS TESTS) - על השווי ההוגן של ה"הון הכלכלי של הבנק". המגבלה שנקבעה לערך המכסימלי של ההפסד הכלכלי האפשרי בגין תרחישים אלו - מסתכמת בשיעור של 12.5% מההון העצמי של הבנק. בתקופת הדוח לא נרשמו חריגות ממגבלה זו.

2. סיכון בסיס

סיכון הבסיס מוגדר כחשיפת הבנק להפסד שעלול להיגרם עקב שינויים באינפלציה ובשערי החליפין. הסיכון נמדד ביחס להפרש שבין הנכסים לבין ההתחייבויות הפיננסיות של הבנק (ה"הון הפעיל") בכל אחד ממגזרי ההצמדה.

מדיניות הבנק לגבי סיכונים הבסיס הכרוכים בניהול תיק הנכסים הממומן ממקורות ההון הפעיל הכלכלי שלו, קובעת כי: %(-20) עד 120% מהון זה יושקעו בנכסים צמודי מדד, %(-10) עד 25% יושקעו בנכסים במט"ח ובצמודי מט"ח והיתרה הנגזרת תוחזק בשקלים לא צמודים.

ההחלטות לגבי השקעת ההון הפעיל במגזרים השונים מתקבלות, במסגרת המגבלות שנקבעו, בהתבסס על ניתוח, בקרה ותחזיות לגבי התפתחויות כלכליות במשק, שיעורי הריבית במגזרים השונים ושינויים צפויים במדד המחירים לצרכן ובשער החליפין של השקל. הבנק נעזר, לצורך ניהול סיכונים הבסיס, במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים.

להלן ריכוז נתוני החשיפה לסיכון בסיס (בבנק בלבד) בהתאם למגזרי ההצמדה השונים (במיליוני ש"ח):

30 בספטמבר 2015		30 בספטמבר 2014		31 בדצמבר 2014	
חשיפה	חשיפה	חשיפה	חשיפה	חשיפה	חשיפה
"כלכלית" ⁽¹⁾	"חשבונאית"	"כלכלית" ⁽¹⁾	"חשבונאית"	"כלכלית" ⁽¹⁾	"חשבונאית"
1,780	1,346	1,573	1,136 ⁽²⁾	1,849	1,404 ⁽²⁾
343	341	324	324	118	115
9	(1)	9	-	(6)	(13)
סה"כ החשיפה					
2,132	1,686	1,906	1,460	1,961	1,506
לסיכון בסיס					

1. ניהול החשיפה לסיכונים בסיס מבוצע על פי נתוני ה"חשיפה הכלכלית". המרכיבים העיקריים של ההפרש שבין החשיפה ה"כלכלית", לבין ה"חשיפה החשבונאית" (המוגדרת: כפער שבין יתרות הנכסים וההתחייבויות הכספיים, על פי כללי מדידה חשבונאית מקובלים) - הינם כדלקמן:

- הפרשות מסוימות, כגון: הפרשות בגין זכויות עובדים, נטו - לא נכללו ב"חשיפה הכלכלית".
 - הלוואות צמודות למדד שסווגו כ"חובות פגומים", סווגו למגזר הלא צמוד (במקום לבסיס הנגזר מחזור ההלוואה).
 - מכשירים פיננסיים המכילים אופציה גלומה, סווגו למגזרי ההצמדה השונים על פי מודלים לתמחור אופציות.
 - פקדונות שבסיס ההצמדה שלהם אינו קבוע לאורך כל תקופת הפקדון, מסווגים למגזר ההצמדה ששימש לתמחור הפקדון.
 - ההפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי (בגין "חובות תקינים") נטו, לא נכללה ב"חשיפה הכלכלית".
2. הוצג מחדש בגין היישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב, בנושא: "זכויות עובדים" - ראה ביאור 1 וה'3) בתמצית הדוחות הכספיים.
3. לרבות צמוד מט"ח.

ניתוח רגישות לשינויים בשער החליפין:

ניתוח הרגישות נערך לגבי תרחישים תיאורטיים של שינויים בשערי החליפין של המטבעות העיקריים, בטווח שבין +10%, ל-10%. הניתוח בוחן את השפעת התרחישים הנ"ל על הון הבנק ליום 30.9.2015, בהתבסס על היתרות הכספיות של הנכסים וההתחייבות באותם מטבעות (לרבות פעילות במכשירים חוץ מאזניים) ליום 30.9.2015, בתוספת התאמות מסוימות (בעיקר בגין "חובות פגומים").

להלן ריכוז התוצאות של ניתוח הרגישות (במיליוני ש"ח):

	10%	5%	-5%	-10%
דולר	*	*	*	*
יורו	*	*	*	*
לירה שטרלינג	*	*	*	*
פרנק שוויצרי	*	*	*	*
יין יפני	*	*	*	*
השפעת אופציות**	*	*	*	*
השפעה כוללת	*	*	*	*

* סכום נמוך מ-0.5 מיליון ש"ח.

** לא כולל אופציות גלומות.

3. סיכון ריבית

כללי

סיכון הריבית מוגדר כסיכון לפגיעה ברווחי הבנק או בהון, בגין תזוזות בשערי הריבית.

בנוסף, שינויים בשיעורי הריבית, כאמור, עלולים להשפיע גם על השווי הכלכלי של התאגיד הבנקאי, נכסיו, התחייבויותיו, וערכם של המכשירים החוץ מאזניים. חישוב נכסי הסיכון והקצאת ההון בגין החשיפה לסיכון הריבית, נערך בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 208, לגבי "התיק הסחיר" של הבנק.

התיק הסחיר של הבנק כולל את תיק אגרות החוב למסחר של הבנק וכן עסקאות עתידיות המבוצעות למטרת מסחר (עסקאות IRS, עסקאות אקדמה במט"ח ואופציות מטבע שנרכשו). חישוב הקצאת ההון בגין החשיפה לסיכון הריבית נערך בהתאם לשיטת "התקופות לפרעון". סקירה מפורטת לגבי האסטרטגיות והתהליכים, המבנה הארגוני, מערכות הדיווח והמדידה ומדיניות הגידור של ניהול סיכוני הריבית, נכללה בפרק 12 ג' (3) בדיון וחשבון של הבנק לשנת 2014.

מידע כמותי

להלן ריכוז נתונים על פערי המח"מ במגזרי ההצמדה השונים והשפעתם על חשיפת הריבית של הבנק:

30 בספטמבר 2015			31 בדצמבר 2014		
לא צמוד	צמוד מדד	מט"ח ⁽²⁾	לא צמוד	צמוד מדד	מט"ח ⁽²⁾
0.45	2.25	0.66	0.51	2.73	0.47
(0.43)	(3.26)	(0.81)	(0.38)	(3.54)	(0.39)
0.02	(1.01)	(0.15)	0.13	(0.81)	0.08
ההפסד המכסימלי, ביחס					
0.4	1.7	0.4	0.2	2.1	0.3

1. בגין תזוזה בשיעור של 1 נקודת האחוז בעקום הריבית.

2. לרבות צמוד מט"ח.

באמצעות המח"מ (משך חיים ממוצע) ניתן למדוד את הרגישות של הנכסים וההתחייבויות לשינויים בריבית. חישובי מח"מ הנכסים וההתחייבויות של מכשירים פיננסיים בעלי מספר תקופות פרעון אופציונליות, מבוססים על הנחות לגבי מועדי הפרעון של אותם מכשירים. להלן פרטים על סוגי המכשירים הנ"ל, ההנחות לגביהם, והשפעתם על המח"מ של אותם מכשירים:

1. האשראי לציבור כולל הלוואות לדיור שניתנו לתקופות ארוכות יחסית. עם זאת, על פי נסיון העבר, חלק מהלווים מסלק את הלוואותיו לפני תקופת הפרעון החוזי. הצגת תזרימי המזומנים בגין אשראי זה, בהתבסס על מודל המעריך את תקופת הפרעון הצפויה של אשראים אלה, בהתבסס על ניסיון העבר ולא על פי מועדי הפרעון החוזיים, הקטינה את מח"מ הנכסים של הלוואות אלו, כדלקמן:

- במגזר הצמוד למדד - כ- 6 חודשים.
- במגזר הלא צמוד - כחודש אחד.
- במגזר המט"ח - תקופה לא מהותית.

2. פקדונות הציבור כוללים "תוכניות חסכון", שהופקדו לתקופת זמן ארוכה יחסית. עם זאת, על פי נסיון העבר, חלק מהמפקידים מושך את פקדונותיו לפני המועד החוזי שנקבע לפרעון "תוכניות החסכון". הצגת תזרימי המזומנים בגין תוכניות חסכון אלה בהתבסס על נתונים סטטיסטיים הכוללים תחזית למשיכה מוקדמת של אותן תוכניות ולא על בסיס מועדי הפרעון החוזיים, הקטינה את מח"מ ההתחייבויות בכ- חודשיים.

ניתוח רגישות להשפעת החשיפה לשינויים בריבית המבוססת על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

כללי

בהתאם להוראות שפורסמו על ידי בנק ישראל, נדרשו הבנקים לכלול בדוח הדירקטוריון מידע לגבי היקף הנכסים וההתחייבויות החשופים לשינויים בשיעור הריבית, על בסיס שוויים ההוגן - ולכלול ניתוח רגישות לגבי השפעת שינויים היפותטיים בשיעור הריבית, על שוויים ההוגן של מכשירים פיננסיים אלה.

עקרונות המודל

מאחר ולרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק", מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים - מחושב השווי ההוגן באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון: ערך נוכחי של תזרימי המזומן העתידיים, המהווים בריבית ניכון בשיעור המשקף את שיעורי הריבית העדכניים בשוק למכשירים הפיננסיים ואת רמת הסיכון הגלומה בהם, לפי הערכת ההנהלה.

השיטות וההנחות העיקריות שיושמו בחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים:

1. מכשירים פיננסיים סחירים: ניירות ערך וכתבי התחייבויות נדחים - השווי ההוגן נקבע לפי שווי שוק.
2. מכשירים פיננסיים שאינם סחירים: אמדן השווי הוגן של מכשירים פיננסיים שאינם סחירים נקבע, בדרך כלל, על ידי היוון תזרים מזומן עתידי, לפי שיעורי ריבית שבהם ביצע הבנק או היה מבצע, עסקאות דומות במועד הדיווח.

החישובים נערכו בהתאם למפורט להלן:

אשראי לציבור - השווי הוגן של יתרת האשראי לציבור חושב לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים מנוכים בשיעור ניכון מתאים. הערך הנוכחי נמדד עבור תזרים התקבולים העתידי (קרן וריבית) לכל הלוואה בנפרד בשיעור ריבית המשקף את רמת הסיכון הגלומה באשראי. קביעת רמת הסיכון, כאמור, נגזרת ממודל דירוג לווים המשמש את הבנק ובוחן את רמת הסיכון של הלקוח בהתבסס על פרמטרים פיננסיים, ניהוליים וענפיים. בדרך כלל שיעורי הריבית ששימשו לצורך היוון תזרימי המזומנים, נקבעו על פי שיעורי הריבית שלפיהם נעשות בבנק עסקאות דומות במועד הדיווח. תזרימי המזומנים עבור האשראי לציבור, חושבו לאחר ניכוי הפרשות הספציפיות להפסדי אשראי שנוכו מיתרות החוב הרשומות של האשראי לציבור. תזרימי המזומנים בגין הלוואות לדיור הניתנות לפרעון מוקדם, הוערכו על פי תחזית לפרעון מוקדם של אשראים אלה, המבוססת על מודל סטטיסטי. היוון תזרים המזומנים, כאמור, על פי מועדי הפרעון הצפויים, במקום על פי מועדי הפרעון החוזיים של אותם אשראים, הקטין את השווי ההוגן של אותם אשראים בכ- 22 מיליון ש"ח.

בחישוב השווי ההוגן של אשראי לציבור הצמוד למדד (עם ריצפת מדד), הופרדה האופציה הגלומה ממכשיר זה. להפרדת האופציה הייתה השפעה זניחה על השווי ההוגן של המכשיר.

פקדונות וכתבי התחייבות נדחים - השווי ההוגן של פקדונות וכתבי התחייבות נדחים חושב בשיטת היוון תזרימי המזומנים עתידיים, לפי שיעור הריבית בו מגייס הבנק פקדונות דומים או כתבי התחייבות דומים לתאריך המאזן - בהתבסס על פרמטרים, כגון: תקופת הפקדון, סוג ההצמדה וגודל הפקדון. בחישוב השווי ההוגן של פקדונות הצמודים למדד או לשקל לפי ברירה - נלקחו בחשבון גם השינויים האפשריים בשווי ההוגן של הפקדון בהתחשב בערך הזמן של הברירה ובשינויים הצפויים במדד המחירים עד למועד הפרעון של הפקדונות.

פקדונות הציבור כוללים "מכשירים מורכבים", כדלקמן:

- "תוכניות חסכון", המהוות פקדונות לתקופת פרעון ארוכה יחסית: על פי הנסיון שנצבר בבנק, חלק מהמפקידים נוהג לפרוע את הפקדונות קודם לתאריך הפרעון החוזי שלהם תמורת שוויים החוזי, בניכוי "קנס פרעון מוקדם".

תזרימי המזומנים הצפויים בגין תוכניות החסכון הוצגו בהתבסס על נתונים סטטיסטיים, הכוללים תחזיות לפרעונות מוקדמים של אותן תוכניות. היוון תזרימי המזומנים, על פי התחזית לפרעונות מוקדמים של תוכניות החיסכון, הקטין את השווי ההוגן של אותן תוכניות חיסכון בכ- 68 מיליון ש"ח.

- פקדונות הציבור כוללים פקדונות עם אפשרות בחירה בין קבלת ריבית קבועה, לריבית משתנה: בחישוב השווי ההוגן הופרדה ה"אופציה הגלומה" במכשיר זה. להפרדת האופציה הגלומה, כאמור, הייתה השפעה זניחה על השווי ההוגן של המכשיר.

- "תוכניות חסכון" עם אופציה לשינוי בסיס ההצמדה של התכנית ואופציה להבטחת קרן ההפקדה: בחישוב השווי ההוגן הופרדו ה"אופציות הגלומות" מהתוכנית. להפרדת האופציות, כאמור, הייתה השפעה זניחה על השווי ההוגן של המכשיר.

מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים - השווי ההוגן של יתרות בגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים המייצגות סיכון אשראי ובגין התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות, הוערך בהתאם לעמלות בעסקאות דומות במועד הדיווח, תוך התאמה ליתרת תקופת העסקה ולאיכות האשראי של הצד הנגדי.

הערכת השווי ההוגן של "התחייבויות כלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ועדיין לא ניתן", כללה התייחסות להפרש שבין הריבית שנקבעה בהסכם, לבין הריבית בעסקאות דומות במועד הדיווח.

מכשירים נגזרים - מכשירים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי השוק. מכשירים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת, הלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי.

הערה:

תהליך הערכת השווי ההוגן באמצעות היוון תזרימי המזומנים העתידי, מבוסס על שיעורי ריבית ניכיון הנקבעים באופן סובייקטיבי. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי ההוגן המוצגת אינה מהווה בהכרח אינדיקציה לשווי מימושו של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח.

הערכת השווי ההוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח ואינה לוקחת בחשבון את התנודתיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכול שיהיו שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית.

בנוסף, בקביעת ערכי השווי ההוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אגב הפעילות העסקית וכן אינם כוללים את השפעת המס. יותר מכך, הפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי ההוגן יתכן ולא ימומש מכיוון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפרעון.

• נתונים כמותיים וניתוח רגישות

(א) נתונים המבוססים על הוראות בנק ישראל

(1) שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים (במיליוני ש"ח)

30 בספטמבר 2015					
סך הכל	מטבע חוץ ⁽²⁾		מטבע ישראלי		
	אחר	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	
28,633	440	1,401	3,021	23,771	נכסים פיננסיים ⁽¹⁾
					סכומים לקבל בגין מכשירים
5,188	577	2,492	1,284	835	פיננסיים וחוז' מאזניים ⁽³⁾
(26,771)	(660)	(2,317)	(3,927)	(19,867)	התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾
					סכומים לשלם בגין מכשירים
(5,295)	(357)	(1,586)	(195)	(3,157)	פיננסיים וחוז' מאזניים ⁽³⁾
					שווי הוגן, נטו, של מכשירים
1,755	-	(10)	183	1,582	פיננסיים

30 בספטמבר 2014					
סך הכל	מטבע חוץ ⁽²⁾		מטבע ישראלי		
	אחר	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	
26,875	440	1,213	4,115	21,107	נכסים פיננסיים ⁽¹⁾
					סכומים לקבל בגין מכשירים
3,882	911	2,145	534	292	פיננסיים וחוז' מאזניים ⁽³⁾
(25,117)	(715)	(2,114)	(4,129)	(18,159)	התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾
					סכומים לשלם בגין מכשירים
(4,016)	(682)	(1,198)	(328)	(1,808)	פיננסיים וחוז' מאזניים ⁽³⁾
					שווי הוגן, נטו, של מכשירים
1,624	(46)	46	192	1,432	פיננסיים

31 בדצמבר 2014					
סך הכל	מטבע חוץ ⁽²⁾		מטבע ישראלי		
	אחר	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	
28,257	502	1,242	3,804	22,709	נכסים פיננסיים ⁽¹⁾
					סכומים לקבל בגין מכשירים
5,223	822	3,264	531	606	פיננסיים וחוז' מאזניים ⁽³⁾
(26,373)	(729)	(2,612)	(4,178)	(18,854)	התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾
					סכומים לשלם בגין מכשירים
(5,315)	(586)	(1,917)	(181)	(2,631)	פיננסיים וחוז' מאזניים ⁽³⁾
					שווי הוגן, נטו, של מכשירים
1,792	9	(23)	(24)	1,830	פיננסיים

1. כולל מכשירים פיננסיים מורכבים. לא כולל יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוז' מאזניים.

2. לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

3. הסכומים לקבל (לשלם) בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ומכשירים פיננסיים חוז' מאזניים, כשהם מהווים בשיעורי הריבית ששימשו לחישוב השווי ההוגן.

• נתונים כמותיים וניתוח רגישות (המשך)

(א) נתונים המבוססים על הוראות בנק ישראל (המשך)

(2) השפעת שינויים היפותטיים בשיעור הריבית על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק
(במיליוני ש"ח)

30 בספטמבר 2015

שווי הוגן, נטו, של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית ⁽¹⁾							
השינוי בשיעור הריבית	מטבע ישראלי		מטבע חוץ ⁽²⁾		שוי הוגן, נטו, של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית ⁽¹⁾		
	לא צמוד	צמוד מדד	דולר	אחר	השפעות מקצזות	סך הכל	מיליוני ש"ח
השינוי בשיעור הריבית	לא צמוד	צמוד מדד	דולר	אחר	השפעות מקצזות	סך הכל	מיליוני ש"ח
גידול מיידי מקביל של אחוז אחד	1,578	220	(2)	(3)	-	1,793	38
גידול מיידי מקביל של 0.1 אחוז	1,583	188	(10)	(1)	-	1,760	5
קיטון מיידי מקביל של אחוז אחד	1,587	143	(22)	-	-	1,708	(47)
							(2.7)

30 בספטמבר 2014

שווי הוגן, נטו, של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית ⁽¹⁾							
השינוי בשיעור הריבית	מטבע ישראלי		מטבע חוץ ⁽²⁾		שוי הוגן, נטו, של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית ⁽¹⁾		
	לא צמוד	צמוד מדד	דולר	אחר	השפעות מקצזות	סך הכל	מיליוני ש"ח
השינוי בשיעור הריבית	לא צמוד	צמוד מדד	דולר	אחר	השפעות מקצזות	סך הכל	מיליוני ש"ח
גידול מיידי מקביל של אחוז אחד	1,422	236	43	(47)	-	1,654	30
גידול מיידי מקביל של 0.1 אחוז	1,431	197	46	(46)	-	1,628	4
קיטון מיידי מקביל של אחוז אחד	1,451	144	48	(45)	-	1,598	(26)
							(1.6)

31 בדצמבר 2014

שווי הוגן, נטו, של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית ⁽¹⁾							
השינוי בשיעור הריבית	מטבע ישראלי		מטבע חוץ ⁽²⁾		שוי הוגן, נטו, של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית ⁽¹⁾		
	לא צמוד	צמוד מדד	דולר	אחר	השפעות מקצזות	סך הכל	מיליוני ש"ח
השינוי בשיעור הריבית	לא צמוד	צמוד מדד	דולר	אחר	השפעות מקצזות	סך הכל	מיליוני ש"ח
גידול מיידי מקביל של אחוז אחד	1,812	19	(27)	7	-	1,811	19
גידול מיידי מקביל של 0.1 אחוז	1,829	(19)	(23)	9	-	1,796	4
קיטון מיידי מקביל של אחוז אחד	1,844	(71)	(19)	10	-	1,764	(28)
							(1.6)

1. השווי ההוגן נטו של מכשירים פיננסיים שמוצג בכל מגזר הצמדה הוא השווי ההוגן נטו במגזר זה בהנחה שחל השינוי שצוין בשיעורי הריבית במגזר ההצמדה. סך הכל השווי ההוגן, נטו של המכשירים הפיננסיים הוא השווי ההוגן, נטו, של כל המכשירים הפיננסיים (למעט פריטים לא כספיים) בהנחה שחל השינוי שצוין בשיעורי הריבית בכל מגזרי ההצמדה.

2. לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

• נתונים כמותיים וניתוח רגישות (המשך)

(ב) נתונים המשמשים לצורך ניהול חשיפת הריבית

ניהול חשיפת הריבית בבנק מבוסס על מודל, במסגרתו מהוונים תזרימי המזומנים העתידיים בשיעורי ריבית שאינם זהים לאלו ששימשו את הבנק לצורך הדיווח על חשיפת הבנק לשינויים בשיעור הריבית (בעיקר בכל הנוגע למרווחי הריבית בגין סיכוני אשראי).

להלן נתונים כמותיים לגבי השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים והשפעת שינויים היפותטיים בשיעור הריבית על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים - המבוססים על המודל המשמש את הבנק בניהול חשיפת הריבית:

(1) שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים (במיליוני ש"ח)

30 בספטמבר 2015

סך הכל	מטבע חוץ ⁽²⁾		מטבע ישראלי		
	אחר	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	
29,908	458	1,465	3,080	24,905	נכסים פיננסיים ⁽¹⁾
5,199	578	2,529	1,277	815	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים וחוץ מאזניים
(26,651)	(660)	(2,319)	(3,902)	(19,770)	התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾
(5,269)	(359)	(1,585)	(188)	(3,137)	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים וחוץ מאזניים
3,187	17	90	267	2,813	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

30 בספטמבר 2014

סך הכל	מטבע חוץ ⁽²⁾		מטבע ישראלי		
	אחר	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	
27,914	456	1,271	4,165	22,022	נכסים פיננסיים ⁽¹⁾
2,912	648	1,463	528	273	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים וחוץ מאזניים
(25,060)	(716)	(2,109)	(4,123)	(18,112)	התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾
(3,023)	(394)	(499)	(328)	(1,802)	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים וחוץ מאזניים
2,743	(6)	126	242	2,381	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

31 בדצמבר 2014

סך הכל	מטבע חוץ ⁽²⁾		מטבע ישראלי		
	אחר	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	
29,136	518	1,306	3,847	23,465	נכסים פיננסיים ⁽¹⁾
5,066	759	3,204	529	574	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים וחוץ מאזניים
(26,228)	(730)	(2,613)	(4,141)	(18,744)	התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾
(5,140)	(523)	(1,815)	(192)	(2,610)	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים וחוץ מאזניים
2,834	24	82	43	2,685	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

1. כולל מכשירים פיננסיים מורכבים. לא כולל יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים.

2. לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

• נתונים כמותיים וניתוח רגישות (המשך)

(ב) נתונים המשמשים לצורך ניהול חשיפת הריבית (המשך)

(2) השפעת שינויים היפותטיים בשיעור הריבית על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק
(במיליוני ש"ח)

30 בספטמבר 2015

שווי הוגן, נטו, של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית ⁽²⁾									השינוי בשיעור הריבית
מטבע ישראלי						מטבע חוץ ⁽¹⁾		שינוי בשווי ההוגן	
לא צמוד	צמוד	דולר	אחר	השפעות מקזזות	סך הכל	מיליוני ש"ח	אחוזים ⁽⁴⁾		
2,827	299	98	15	-	3,239	52	1.6	יכול מידי מקביל של אחוז אחד	
2,814	270	91	17	-	3,192	5	0.2	יכול מידי מקביל של 0.1 אחוז	
2,807	231	80	18	-	3,136	(51)	(1.6)	יטון מידי מקביל של אחוז אחד ⁽³⁾	

30 בספטמבר 2014

שווי הוגן, נטו, של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית ⁽²⁾								השינוי בשיעור הריבית
מטבע ישראלי						מטבע חוץ ⁽¹⁾		
לא צמוד	צמוד	דולר	אחר	השפעות מקזזות	סך הכל	מיליוני ש"ח	אחוזים ⁽⁴⁾	
2,398	282	123	(7)	-	2,796	53	1.9	
2,382	246	125	(6)	-	2,747	4	0.2	
2,367	197	131	(5)	-	2,690	(53)	(1.9)	

31 בדצמבר 2014

שווי הוגן, נטו, של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית ⁽²⁾								השינוי בשיעור הריבית
מטבע ישראלי						מטבע חוץ ⁽¹⁾		
לא צמוד	צמוד	דולר	אחר	השפעות מקזזות	סך הכל	מיליוני ש"ח	אחוזים ⁽⁴⁾	
2,691	82	77	23	-	2,873	39	1.4	
2,686	47	82	24	-	2,839	5	0.1	
2,681 ⁽³⁾	1	88	25	-	2,795	(39)	(1.4)	

הערות:

1. לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
2. השווי ההוגן נטו של מכשירים פיננסיים שמוצג ככל מגזר הצמדה הוא השווי ההוגן נטו במגזר זה בהנחה שחל השינוי שצויין בשיעורי הריבית במגזר ההצמדה. סך הכל השווי ההוגן, נטו של המכשירים הפיננסיים הוא השווי ההוגן נטו כל המכשירים הפיננסיים (למעט פריטים לא כספיים), בהנחה שחל השינוי שצויין בשיעורי הריבית בכל מגזרי ההצמדה.
3. בנוסף, הבנק נעזר במודל למדידת השינויים הצפויים ברווח החשבונאי, בשנה הקרובה - בגין שינויים בעקום הריבית. המודל מתבסס על הנחות שונות בנוגע להתפתחויות הצפויות בסעיפי המאזן ובמשתני שוק שונים.
שיעור הקיטון הצפוי ברווח החשבונאי של הבנק, ביחס להון העצמי, בשנה הקרובה (בהתבסס על מודל זה) - עקב קיטון מקביל בשיעור של 1 נקודת האחוז בעקום הריבית, במגזרים: ה"לא צמוד", "צמוד המדד", וה"מט"ח" - מסתכם ב- 1.54%, 0.09% ו- 1.20% בהתאמה; (30.9.2014: 0.97%, 0.34% ו- 0.46%, בהתאמה; 31.12.2014: 2.73%, 0.30% ו- 0.29%, בהתאמה).
4. טווח השינויים בשווי ההוגן, בגין השינויים בשיעורי הריבית שנרשם בתקופת הדו"ח, הינו כדלקמן: עבור גידול מקביל של 1%: 2.5% - 1.1% (שנת 2014: 2.4% - 1.1%); עבור גידול מקביל של 0.1%: 0.3% - 0.1% (שנת 2014: 0.2% - 0.1%); עבור קיטון מקביל של 1%: (-2.4%) - (-1.0%) (שנת 2014: (-2.4%) - (-1.2%)).

4. סיכוני מניות

סיכון מניות מוגדר כחשיפת הבנק להפסד, עקב ירידה במחירי השוק של המניות הכלולות בתיק ניירות הערך של הבנק.

חישוב נכסי הסיכון והקצאת ההון בגין החשיפה לסיכון המניות, נערכו בהתאם להנחיות שנכללו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 208, לגבי התיק הסחיר של הבנק. ליום 30.9.2015 לא נכללו מניות בתיק הסחיר של הבנק (31.12.2014, I - 30.9.2014 - זהה).

5. סיכון אופציות

סיכון אופציות מוגדר כחשיפת הבנק להפסד עקב שינוי בשווי ההון של אופציות הכלולות בתיק הבנקאי או בתיק למסחר של הבנק (כתוצאה משינוי בנתוני השוק המשמשים בחישוב השווי ההון).

דירקטוריון הבנק קבע מגבלות לביצוע עסקאות בתחום זה, כדלקמן:

- עסקאות בתיק הבנקאי יבוצעו בתנאי "BACK TO BACK" בלבד.
- לביצוע עסקאות בתיק למסחר נקבעה מגבלת היקף פרמיות (נטו) שנתית.

חישוב נכסי הסיכון והקצאת ההון בגין החשיפה לסיכון אופציות, נערכו בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 208, בשיטת "הדלתא פלוס" - הקצאת ההון בגין "הדלתא", "הגמא" ו"הווגא" של האופציות.

6. גילוי כמותי להקצאת ההון הנדרשת בגין החשיפה לסיכוני שוק

הבנק מקצה הון בגין החשיפה לסיכוני שוק על פי השיטה ה"סטנדרטית". על פי שיטה זו מחושבים "סיכון הריבית" ו"סיכון המניות" על ה"תיק למסחר" בלבד - הכולל יתרות בגין מכשירים פיננסיים המוחזקים למטרת מסחר, לרבות תיקי אגרות חוב למסחר ופעילות במכשירים פיננסיים נגזרים למטרת הפקת רווח.

הגדרת התיק למסחר אושרה על ידי דירקטוריון הבנק. סיכון הריבית מחושב על פי שיטת ה"תקופה לפרעון".

סיכון "שער החליפין" ו"סיכון האופציות" מחושבים על כלל יתרות המכשירים הפיננסיים בבנק. החשיפה ל"סיכון אופציות" מחושבת בשיטת "דלתא פלוס" (דרישות ההון מחושבות על סיכון ה"דלתא", ה"גמא" ו"הווגא").

להלן נתונים לגבי נכסי הסיכון של הבנק בגין החשיפה לסיכוני שוק (במיליוני ש"ח):

31.12.2014		30.9.2014		30.9.2015		
נכסי סיכון	דרישת ההון ⁽¹⁾	נכסי סיכון	דרישת ההון ⁽¹⁾	נכסי סיכון	דרישת ההון ⁽¹⁾	
1	-	2	-	3	-	סיכון ריבית
13	1	26	3	16	2	סיכון שער חליפין
1	-	-	-	-	-	סיכון אופציות
15	1	28	3	19	2	סה"כ נכסי סיכון

1. דרישת ההון מהווה 12.54% מנכסי הסיכון (30.9.2014 I - 31.12.2014 - 9%).

ד. סיכון נזילות

סיכון הנזילות נובע מאי הוודאות לגבי היצע המקורות והרכבם ומן הביקוש לשימושים והרכבם. סיכון זה הינו פונקציה של התנהגות הלקוחות והתממשותו עלולה לבוא לידי ביטוי בזמינות ובמחיר המקורות.

להלן נתונים על הנכסים הנזילים של הבנק:

- כ- 17.8% מנכסי הבנק הינם מזומנים ופקדונות בבנקים לתקופה של עד שלושה חדשים - מהם כ- 93.1% פקדונות בבנק ישראל (31.12.2014: 17.1% ו- 83.4%, בהתאמה).
- כ- 7.8% מנכסי הבנק הינם ניירות ערך סחירים בבורסה (31.12.2014 - 13.0%).

דהיינו, כ- 25.6% מסך נכסי הבנק ניתנים למימוש בזמן קצר (31.12.2014 - 30.1%). שיעורם הגבוה של הנכסים הנזילים, נובע מיישום מדיניות המכוונת לשפר את יחסי הנזילות בבנק - בין היתר, בשל אי הודאות וחוסר היציבות השוררים במשק העולמי, כפועל יוצא מהמשבר הפיננסי והכלכלי הכלל עולמי.

על פי הוראת בנק ישראל בנושא: "ניהול סיכון הנזילות", נדרשו התאגידים הבנקאיים לקיים "חס נזילות מזער" (המהווה את היחס שבין "כרית הנזילות", לבין התשלומים החזויים, נטו, בחודש הקרוב), שלא יפחת מ- 1, בכל עת.

כמו כן הונחו התאגידים הבנקאיים לקיים מעקב אחרי "חס המימון היציב", המוגדר כיחס שבין מקורות המימון היציבים, הצפויים בטווח של שנה ומעלה - לבין השימושים ארוכי הטווח הצפויים להתממש בטווח זה - ולקבוע יעד ליחס זה. לאור הנחיות בנק ישראל נקבע בבנק יעד ל"חס המימון היציב", שלא יפחת מ- 1. היעד אושר על ידי דירקטוריון הבנק בחודש אוקטובר 2013.

הבנק מנהל את סיכון הנזילות באמצעות כלים ניהוליים ומיחשוביים שפותחו בנושא זה, הכוללים אמצעים לפיקוח, מעקב ובקרה על נתוני הנזילות לטווח קצר. במסגרת זו פותח בבנק מודל עדכני ל"ניהול סיכון הנזילות". המודל משמש את הבנק בניהול סיכון הנזילות, ובדק את "פער הנזילות" (המוגדר כפער שבין הנכסים הנזילים להתחייבויות לפרעון של הבנק) ו"חס הנזילות", לטווחים ותרשישים שונים, וכן את "אופק ההישרדות" של הבנק (המוגדר כתקופה העתידית שבה הבנק צפוי לפעול ללא "גרעונות נזילות"), בתרשישים שונים. בנוסף, הבנק מנהל את סיכון הנזילות ובוחן את השינויים שחלו בסיכון זה באמצעות כלים ומדדים נוספים, לרבות:

- שימוש ב"תרשישי לחץ הפוכים", במטרה לנטר תרחישים שעלולים לגרום לירידה ביחס הנזילות המזערי, מתחת לרף המינימלי הנדרש.
- בחינת התמהיל ומידת הריכוזיות של מקורות המימון.
- מעקב וניתוח באשר למצבת הנכסים הלא משועבדים.
- שימוש באינדיקטורים לצורך זיהוי מוקדם של סממנים המצביעים על הרעה אפשרית במצב הנזילות של הבנק.

למידע נוסף באשר להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 221, בנושא: "חס כיסוי הנזילות", שנכנסה לתוקף ביום 1 באפריל 2015 - והשלכותיה על ניהול סיכון הנזילות בבנק - ראה פרק 11ד' להלן.

ה. הסיכון התפעולי

הסיכון התפעולי מוגדר כ"חשיפת הבנק להפסד העלול להיגרם כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות, או כתוצאה מאירועים חיצוניים". הגדרה זו נוסחה על ידי "ועדת באזל" (שעניינה קביעת סטנדרטים בנושאי הגדרה וניהול חשיפות בבנקים המרכזיים, במדינות מפותחות) - ואינה כוללת חשיפה לסיכונים אסטרטגיים ותדמיתיים.

הבנק מקצה הון בגין החשיפה לסיכון התפעולי על פי "הגישה הסטנדרטית". הקצאת ההון הנדרש בגישה זו, מבוססת על חלוקת פעילות הבנק לקוי עסקים שהוגדרו בהוראה - וחישוב ההון הנדרש בגין כל אחד מקוי העסקים על פי משקלות שנקבעו בהוראה. לצורך החישוב עושה הבנק שימוש במערכת מידע ייעודית, המפלחת את הכנסות הבנק בחתך קוי עסקים.

לפרטים נוספים באשר לאסטרטגיה ולמדיניות ניהול הסיכון התפעולי, המבנה הארגוני, המתודולוגיה והשיטות לניהול סיכון זה, וכן מערכות הדיווח והאמצעים שננקטו על ידי הבנק לגידור החשיפה לסיכון זה ולהפחתתו - ראה פרק 12 ה' בדין וחשבון לשנת 2014.

ו. הסיכון המשפטי

הסיכון המשפטי מוגדר כחשיפת הבנק לפגיעה בפעולותיו העסקיות או במצבו הפיננסי, העלולה להיגרם עקב העדר אפשרות לאכוף חוזים, או עקב התממשות תביעות משפטיות, או כתוצאה מהפעלת שיקול דעת מוטעה. הסיכון המשפטי כולל, בין היתר, חשיפה להטלת קנסות או צעדי עונשין בשל פעילות פיקוחית או בגין הסדרים פרטניים. מידע נוסף בכל הנוגע לניהול הסיכון המשפטי בבנק נכלל בדין וחשבון השנתי של הבנק לשנת 2014.

ז. הסיכון הסביבתי

בדין וחשבון השנתי של הבנק לשנת 2014, נכלל מידע לגבי הנחיות וטיטות הוראות גילוי שפורסמו על ידי המפקח על הבנקים בנושא: "סיכונים סביבתיים", דרכי הפעולה אותן נדרשו התאגידים הבנקאיים ליישם במסגרת ניהול "הסיכון הסביבתי", והגילוי המוצע בדוחות הכספיים לגבי חשיפת התאגידים הבנקאיים לסיכון הסביבתי (למועד פרסום הדוח טרם אושרו התיקונים המוצעים להוראות הדיווח לציבור בנושא: "דיווח על החשיפה לסיכונים סביבתיים", שהופצו על ידי בנק ישראל ביום 12.4.2011).

הבנק מיישם את הנחיות בנק ישראל, בנושא: "ניהול הסיכון הסביבתי". במסגרת זו הוכן על ידי הבנק מסמך מדיניות בנושא: "ניהול הסיכון הסביבתי", נקבעו נהלי עבודה המרכזים את השיטות לאיתור, הערכה ודרכי הטיפול בתחום הסיכונים הסביבתיים, הוכנו מאגרי נתונים של גורמים החשופים לסיכון הסביבתי, וניתנו הדרכות לגורמי האשראי בנושא: "ניהול החשיפה לסיכון הסביבתי". יצוין בהקשר זה, כי היבטי החשיפה ל"סיכון סביבתי" של לקוחות הבנק נידונים באופן שוטף בפורומים הדנים באישור מסגרות אשראי ללקוחות הבנק.

ח. חשיפה לסיכונים אבטחת מידע ותקריות קיברנטיות

בדין וחשבון השנתי של הבנק לשנת 2014, נכלל מידע לגבי התשתיות הטכנולוגיות וסביבת העבודה הממוחשבות הנמצאות בשימוש הבנק, מידת חשיפתן לסיכונים אבטחת מידע ותקריות קיברנטיות, אמצעי ההגנה והאבטחה בהם נוקט הבנק לצמצום חשיפתו לסיכונים אלו והסתברות המימוש של סיכונים אלו.

בתקופת הדוח המשיך הבנק להטמיע מערכות בקרה וכלי הגנה המיועדים לצמצום, ככל האפשר, את חשיפת הבנק לסיכונים אבטחת מידע ותקריות קיברנטיות. לאור הסטנדרטים הגבוהים בהם פועלים הבנק והחברה האם שלו ואמצעי ההגנה שננקטו על ידם בתחום זה, כמפורט לעיל, לא נרשמו בתקופת הדוח אירועי אבטחת מידע משמעותיים או תקריות קיברנטיות, שגרמו לנזקים כספיים או אחרים.

לפיכך, ולאור האמור לעיל, מעריכה הנהלת הבנק שקיימת הסתברות נמוכה להתממשות סיכונים אבטחת מידע והתקפות קיברנטיות שעלולים לגרום לנזקים כספיים משמעותיים לבנק.

למידע נוסף, בקשר להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 361, בנושא "הגנת הסייבר". שנכנסה להיכנס לתוקף ביום 1.9.2015, והשלכותיה על ניהול הגנת סייבר בבנק - ראה פרק 3יא, לעיל.

ט. חשיפה לסיכונים ומגבלות עקב קשרים עם איראן או עם אויב

בעקבות הנחיות שהוצאו על ידי הרשות לניירות ערך בנושא זה, פרסם בנק ישראל ביום 23 בדצמבר 2012 תיקון להוראות הדיווח לציבור, לפיו נדרשים התאגידים הבנקאיים לכלול במסגרת הדיווח השנתי לציבור גילוי לגבי סיכונים ומגבלות המוטלים עליהם, בשל קשריהם עם איראן או עם אויב אחר. נהלי הבנק אינם מתירים קשרים או פעילות בנקאית (במישרין או בעקיפין) עם איראן או עם גופים אחרים שהוגדרו על ידי רשויות שלטוניות כ"אויב". להערכת הנהלת הבנק, לא הייתה לבנק חריגה ממגבלות אלו. לפיכך, חשיפת הבנק לסיכוני ציות או כשל אחר הנובעים מקשרים (במישרין או בעקיפין) עם איראן או עם אויב אחר, אינה מהותית, אם בכלל. יצוין בהקשר זה, כי ביום 10 באפריל 2014 נכנסו לתוקף תקנות מסוימות המסדירות הוראות שנקבעו ב"חוק המאבק בתוכנית הגרעין של אירן, התשע"ב - 2012". עם זאת, עד כה טרם פורסמו רשימות הגורמים הזרים המסייעים לתוכנית הגרעין או מקיימים קשר עסקי מהותי עם אירן.

11. באזל 3

א. כללי

בשנת 2006 פרסמה "ועדת באזל לפיקוח בנקאי", הפועלת במסגרת "הבנק לקביעת סטנדרטים בינלאומיים" (ה-BIS), הנחיות מפורטות בנושא: ניהול סיכונים (להלן: כללי באזל 2).

הנחיות ועדת באזל מושתות על שלושה רבדים, כדלקמן:

- **הנדבך הראשון** - לפיו נדרשים התאגידים הבנקאיים, להקצות הון כנגד סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכונים תפעוליים, באחת מהגישות הבאות:
- "הגישה הסטנדרטית" - לפיה, תתבצע הקצאת ההון בהתאם למשקולות שיקבע הפיקוח על הבנקים ובהתבסס על דירוגים של סוכנויות דירוג חיצוניות מאושרות.
- "גישת דירוגים פנימית בסיסית" - FIRB, לפיה נדרשים הבנקים לאמוד את סיכון האשראי על בסיס מודל פנימי הכולל הסתברות לכשל אשראי (PD).
- "גישת דירוגים פנימית מתקדמת" - AIRB, המבוססת גם היא על מודל פנימי, הכולל בנוסף להסתברות לכשל (PD) - גם אומדן של ההפסד הצפוי בהתרחש הכשל (LGD), והיקף חשיפת האשראי בעת ארוע הכשל (EAD).
- **הנדבך השני** - כולל התייחסות לסיכונים שאינם מפורטים בנדבך הראשון ומפרט כללים לבדיקת נאותות ההון שהוקצה לסיכונים השונים בהתאם לתהליך הערכת סיכונים פנימי שיערך על ידי הבנק: INTERNAL CAPITAL ADEQUACY ASSESSMENT PROCESS - (ICAAP).
- **הנדבך השלישי** - לפיו נדרשים התאגידים הבנקאיים להרחיב את הדיווח לציבור בדבר הסיכונים הכרוכים בפעילות הבנק, באופן שיאפשר לציבור להבין טוב יותר את מכלול הסיכונים להם חשוף הבנק והאופן בו מנוהלים סיכונים אלו ("משמעת שוק").

בעקבות המשבר הפיננסי והכלכלי שהתחולל בשנת 2007 ולאחריה - במהלכו נחשפה המערכת הבנקאית העולמית להפסדי מסחר ואשראי מערכתיים שלא היה ביכולתה לספוג (שאימצו את המערכת הציבורית להתערב באמצעות הזרמה חסרת תקדים של נזילות, הון וערבויות - במטרה למנוע מחנק אשראי ונזילות, שעלולים היו לערער את הכלכלה הריאלית) - החליטה "ועדת באזל" לערוך רפורמה מקיפה בכללים הקיימים לניהול סיכונים, שתחזק את כללי ההון והנזילות הגלובליים ותשפר את יכולת המגזר הבנקאי לספוג זעזועים הנגרמים ממצבים של לחצים פיננסיים או כלכליים מכל מקור שהוא ולהקטין בכך את הסיכון לזליגת משברים עתידיים מהמגזר הפיננסי למגזר הריאלי.

בחודש דצמבר 2010 פרסמה "ועדת באזל" את המלצותיה לחבילת הרפורמות במסמך ל"מסגרת פיקוחית גלובלית לחיזוק המערכת הבנקאית" (להלן: "באזל 3"). המסמך כולל הנחיות שנועדו לשפר את ניהול הסיכונים והממשל התאגידי ולחזק את הגילוי והשקיפות של התאגידים הבנקאיים, ובכללן:

- **שיפור האיכות של בסיס ההון** - באמצעות צמצום המרכיבים הנכללים ברובד הראשון של ההון, שיתבסס בעיקר על הון מניות ועודפים.
 - **חיזוק "כיסוי הסיכון"** - באמצעות אימוץ כללים חדשים למדידת השפעת סיכונים צד נגדי בחישוב יחס הלימות ההון, לרבות: חיזוק דרישת ההון בגין סיכונים אשראי של צד נגדי, שימוש במבחני קיצון בחישוב דרישת ההון בגין סיכונים אשראי של צד נגדי, הקצאת הון בגין הפסדים פוטנציאליים שעלולים להיווצר בגין הידרדרות איכות האשראי של הצד הנגדי, ומתן תמריץ לתאגידים הבנקאיים להגדיל את היקף העסקאות במכשירים נגזרים המבוצעות עם "צדדים נגדיים מרכזיים".
 - **קביעת מגבלות ל"יחס מינוף"** - במטרה לצמצם את המינוף במערכת הבנקאית ולקבוע מדידה פשוטה ובלתי תלויה של מרכיב זה שתשלים את המדידה מבוססת הסיכון.
 - **הקטנת "פרו - מחזוריות"** וקביעת כריות "אנטי מחזוריות" - באמצעות הקצאת "כריות בטחון" ונקיטת צעדים רגולטוריים שיפחיתו את הצורך בביצוע מהלכים סימולטניים זהים בעת משבר, על ידי משתתפי השוק, הפוגעים ביציבות בצורה משמעותית.
 - **הפחתת "סיכון מערכת"** - באמצעות קביעת סטנדרטים גבוהים יותר לספיגת הפסדים לקבוצות בנקאיות מסוימות שסווגו כ"בנקים חשובים מערכתית".
 - **קביעת "תקן נזילות גלובלי"** - באמצעות תקנים בינלאומיים לניהול סיכון הנזילות, שיתייחסו הן לניהול הנזילות לטווח קצר, והן לטווח הבינוני והארוך.
- בהמשך לפרסום המלצות "ועדת באזל", כאמור, פרסם בנק ישראל ביום 30.5.2013 תיקונים להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 205 - 201, 208 ו- 211, הכוללים הנחיות חדשות שנועדו להטמיע את העקרונות שנכללו במסמך "ועדת באזל", ומהוות מסגרת עבודה חדשה למדידה וניהול סיכונים (להלן: "כללי "באזל 3"). כללי "באזל 3" כוללים מספר שינויים ביחס לכללים הקודמים (כללי "באזל 2", ובכללם:
- בוטלה האבחנה הקיימת ב"כללי באזל 2", בין שני סוגי ההון ב"רובד השני" ("רובד שני" ו- "רובד שני עליון"). לפיכך, יכלול ההון ברובד השני רובד אחד בלבד. בנוסף, הוחמרו הקריטריונים להכרה במכשירי חוב הוניים שהונפקו על ידי התאגיד הבנקאי, כ"מרכיבי הון ברובד השני", כדלקמן:
 - המכשירים יונפקו לתקופה של חמש שנים לפחות ויהיו ניתנים לפדיון מוקדם רק לאחר שחלפו חמש שנים ממועד הנפקתם (בכפוף לקבלת אישור מוקדם מבנק ישראל).
 - המכשיר יכלול מנגנונים ל"ספיגת הפסדים", שיאפשרו המרה אוטומטית למניות בכל עת ש"יחס ההון העצמי ברובד הראשון" ייפול מתחת לשיעור של 5%, או לאחר שהתקבלה הודעת המפקח על הבנקים, לפיה המרת מכשיר החוב למניות הכרחית לשמירת יציבות התאגיד הבנקאי המנפיק (אירוע "אי קיימות").
- מאידך, הותר לתאגידים הבנקאיים לכלול במסגרת מרכיבי ההון ב"רובד השני" גם את יתרת ה"הפרשה להפסדי אשראי המחושבת על בסיס קבוצתי" (ובתנאי שהסכום שייכלל בהון, כאמור, לא יעלה על 1.25% מנכסי הסיכון המשוקללים בגין סיכונים אשראי, כהגדרתם בהוראות).
- הוחמרו ההתאמות הפיקוחיות בגין אמצעי ההון, ונוספו מרכיבים נוספים שינוכו מההון ב"רובד הראשון", לרבות:
 - התאמות חשבונאיות בגין סיכון האשראי של הבנק (DVA), שנכללו בשווי ההון של ההתחייבויות בגין מכשירים נגזרים.

- מיסים נדחים לקבל - שמימושם מתבסס על הרווחיות העתידית של התאגיד הבנקאי.
- "עודף מיסים נדחים" - המוגדר כיתרת המיסים הנדחים לקבל, שנוצרו מהפרשי עיתוי, העולה על 10% מההון ב"רובד הראשון" (בכפוף להוראות המעבר - ראה הרחבה להלן).
- בנוסף, נכללו בכללי "באזל 3" מגבלות סף, והוראות מעבר שיאפשרו יישום הדרגתי של כללי "באזל 3" כדלקמן:
- התאגידים הבנקאיים יידרשו לקיים יחסי הון מינימליים (בכפוף להוראות מעבר, שיפורטו להלן), כדלקמן:
- יחס ההון העצמי ברובד הראשון - לא יפחת משיעור של 9% (לפרטים נוספים באשר להרחבת מגבלה זו במסגרת התיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 329 ביום 28 בספטמבר 2014 - ראה סעיף ב' להלן).
- יחס הלימות ההון הכולל - לא יפחת משיעור של 12.5% (לפרטים נוספים באשר להרחבת מגבלה זו - הנגזרת מתיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 329 - ראה סעיף ב' להלן).
- ההנחיות כוללות הוראות מעבר המאפשרות אימוץ הדרגתי של חלק מההנחיות החדשות שנכללו בהוראה - בכל הנוגע להחמרת הקריטריונים להכרה בהון, ולניכוי מההון, כדלקמן:
- הדרישות לניכוי "עודף מיסים נדחים", יופעלו בהדרגה בשנים 2017 - 2014 (להלן: "תקופת המעבר") ויאומצו במלואן החל מיום 1.1.2018. האימוץ ההדרגתי יכלול ניכוי חלק מסוים בלבד מ"עודף המיסים הנדחים" (כהגדרתו בהוראה), והכרה בחלקו האחר כ"נכס סיכון".
- מאחר שכתבי ההתחייבות שהונפקו על ידי התאגידים הבנקאיים עד ליום 31.12.2013, אינם עומדים בקריטריונים להכרה כמרכיב הון ב"רובד השני" (מכיוון שאינם כוללים מנגנון לספיגת הפסדים), נכלל בהוראת המעבר, מנגנון לאימוץ הדרגתי של הקריטריונים להכרה בהון פיקוחי לגבי כתבי התחייבות אלה, המיושם בשנים 2021 - 2014 (להלן: "תקופת המעבר"), לפיו - כתבי ההתחייבות יוכרו בחלקם כ"הון ברובד השני" בתקופת המעבר, בשיעורים הולכים ופוחתים, עד לביטולם המלא בתום תקופת המעבר.
- הפחתת ההון העצמי של התאגידים הבנקאיים בגין אימוצם של כללי המדידה החדשים בנושא: "זכויות עובדים" החל מיום 1 בינואר 2015, (ראה ביאור 1ה'3) בתמצית הדוחות הכספיים), תידחה ותיפרס בחלקים שווים לאורך התקופה שמיום 1 בינואר 2014, ועד ליום 1 בינואר 2018.

ב. תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 329 בנושא: "דרישת הון נוספת"

בשנים האחרונות נרשמו עליות משמעותיות במחירי הדיור בישראל, שלוו בגידול מואץ בהיקף ההלוואות לדיור ובמשקלן בתיק האשראי של התאגידים הבנקאיים.

להערכת בנק ישראל, התפתחויות אלו (שהתרחשו בין היתר, על רקע סביבת הריבית הנמוכה השוררת בשנים האחרונות במשק הישראלי), הגדילו את הסיכונים הגלומים בתיקי האשראי של התאגידים הבנקאיים.

במטרה לתת מענה להתפתחויות אלו (ובהמשך למגבלות אחרות שהוטלו בעבר על שוק ההלוואות לדיור), פרסם בנק ישראל ביום 28 בספטמבר 2014 תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 329, במסגרתו נקבעה לכל אחד מהתאגידים הבנקאיים דרישת הון מינימלית נוספת, בשיעור המהווה 1% מהיקף תיק ההלוואות לדיור של כל אחד מהתאגידים הבנקאיים. דרישת ההון הנוספת נכנסה לתוקף ביום 1 בינואר 2015 ומיושמת בהדרגה במשך שמונה רבעונים רצופים החל מיום 1 באפריל 2015 ועד ליום 1 בינואר 2017.

דרישת ההון העצמי המינימלית של הבנק הנגזרת מהנחיות אלה, הסתכמה ליום 30.9.2015 בשיעור 9.04% ודרישת ההון המינימלית הכוללת הסתכמה בשיעור של 12.54%. מתחשיב שנערך על ידי הבנק, המבוסס על נתוני תיק ההלוואות לדיור ליום 30.9.2015 עולה, שהנחיות אלו צפויות להגדיל את דרישת ההון העצמי ודרישת ההון הכוללת המינימלית של הבנק ליום 1.1.2017 בכ- 0.12% נוספים, לשיעור של 9.16% (עבור דרישת ההון העצמי המינימלית) ו- 12.66% (עבור דרישת ההון הכוללת המינימלית).

ג. הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 218, בנושא: "יחס מינוף"

בחודש דצמבר 2010 פורסמו המלצות "ועדת באזל" לחבילת רפורמות בתחום ניהול הסיכונים, הכוללת הנחיות שנועדו לשפר את ניהול הסיכונים והממשל התאגידי ולחזק את הגילוי והשקיפות של התאגידים הבנקאיים.

להערכת ועדת באזל, התפתחות המשבר הפיננסי העולמי שפרץ בשנת 2008, נגרמה בין היתר, בשל עודפי מינוף מאזניים וחוז' מאזניים שנצברו בתאגידים הבנקאיים לפני המשבר. בעיצומו של המשבר, נאלצו הבנקים לצמצם את עודפי המינוף באמצעות מימוש נכסים, תוך ירידת מחירים. פעולות אלו גרמו להגדלת הפסדי התאגידים הבנקאיים, ופגיעה בהונם העצמי וביכולתם לספק אשראי. לפיכך, במסגרת המלצות "ועדת באזל" שפורסמו בחודש דצמבר 2010, נכללה המלצה לקביעת מגבלה ל"יחס המינוף".

ביום 14 בינואר 2014 פרסמה ועדת באזל הנחיות באשר לקביעת "יחס המינוף", לרבות התייחסות לתהליך עתידי לניטור התוצאות המתקבלות בגין יחס זה, עד לקביעת מגבלות מחייבות.

"יחס המינוף" הוגדר על ידי "ועדת באזל" כיחס שבין "מדידת ההון" לבין "מדידת החשיפה", כמפורט להלן:

- **"מדידת ההון"** הוגדרה כ"הון העצמי ברובד הראשון", לרבות השפעת הוראות המעבר שנקבעו.

- **"מדידת החשיפה"** הוגדרה כסכום החשיפות הבאות:

- **חשיפה מאזנית:** הוגדרה כסך הנכסים הכלולים בדוחות הכספיים, לרבות בטחונות לנגזרים ולעסקאות מימון ניירות ערך, למעט נכסים מאזניים בגין נגזרים ובגין מימון עסקאות בניירות ערך.

- **חשיפה לנגזרים:** הוגדרה כ"עלות השיחלוף" של חוזה הנגזר, בצירוף הסכום בגין חשיפה פוטנציאלית עתידית של הנגזר במשך התקופה שנותרה עד לסיום החוזה (ADD ON).

- **חשיפה לעסקאות מימון ניירות ערך:** לרבות הסכמי רכש חוזר, הסכמי מכר חוזר, עסקאות שאילה והשאלת ניירות ערך ועסקאות הלוואות מרווח.

- **פריטים חוץ מאזניים:** חשיפה זו תמדד בגישת המרה ל"שווה ערך אשראי", באמצעות שימוש במקדמי המרה לאשראי (CCF), כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 203.

לדעת ועדת באזל, "יחס המינוף" הינו יחס שקוף שאינו מבוסס סיכון וניתן לחישוב מהיר ופשוט. יחס זה נועד להוות מדידה משלימה ואמינה לדרישות ההון מבוססות הסיכון ויסייע להגבלת הצטברות מינוף עודף במערכת הבנקאית באמצעות הוספת מדידה פשוטה ואובייקטיבית.

בהמשך להנחיות שנקבעו על ידי "ועדת באזל" כאמור, פרסם בנק ישראל ביום 28 באפריל 2015 הוראת ניהול בנקאי תקין חדשה (מס' 218) בנושא: "יחס המינוף", המאמצת את הנחיות ועדת "באזל".

על פי הכללים שנקבעו בהוראה, נדרשו התאגידים הבנקאיים ליישם את כללי המדידה החדשים החל מיום 1 באפריל 2015, ולקיים "יחס מינוף" שלא יפחת מ- 5%, החל מיום 1 בינואר 2018, לכל המאוחר.

עם זאת, נכללו בהוראות כללי מעבר, כדלקמן:

- תאגידים בנקאיים שיחס המינוף שלהם ביום פרסום ההוראה אינו עומד עדיין בדרישת הסף שנקבעה, נדרשו לגבש מתווה רבעוני להעלאה עקבית ביחס המינוף, עד להשגת היעד הנדרש במועד שנקבע.
 - תאגידים בנקאיים שיחס המינוף שלהם ביום פרסום ההוראה עולה על דרישת הסף, יידרשו לשמר יחס מינוף שלא יפחת מדרישת המינימום - גם בתקופת המעבר, החל מיום פרסום ההוראה ועד למועד שנקבע להשגת דרישה זו.
- הבנק מיישם את ההנחיות החדשות שנכללו בהוראה ממועד כניסתן לתוקף. על פי כללים אלו הסתכם יחס המינוף בבנק ליום 30.9.2015 בשיעור של 6.7%. יחס זה עולה על דרישת הסף שעתידה להיכנס לתוקף רק ביום 1.1.2018, כאמור.
- במקביל לצעדי הסדרה אלו, פרסם בנק ישראל ביום 28 באפריל 2015, תיקון להוראות הדיווח הציבור בנושא: "גילוי על יחס המינוף".
- בהתאם להנחיות שנכללו בתיקון להוראות הדיווח, נדרשו התאגידים הבנקאיים להרחיב את המידע הכלול בביאור "הלימות ההון" (שייקרא: "הלימות הון, נזילות ומינוף"), ולכלול בו גם מידע לגבי "יחס המינוף" ולגבי "היקף החשיפות", המהוות מרכיב בחישוב יחס זה.
- דרישות הגילוי שנכללו בתיקון להוראות, כאמור, נכנסו לתוקף החל מיום 1 באפריל 2015 ואילך וישמו על ידי הבנק ממועד זה (ראה ביאור 5 בתמצית הדוחות הכספיים).

ד. הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 221 בנושא: "יחס כיסוי הנזילות"

- בעקבות המשבר הפיננסי והכלכלי שהתחולל בשנת 2007 במהלכו נחשפה המערכת הבנקאית העולמית לקשיי נזילות חריפים שלא היה ביכולתה לספוג (ובעקבותיהם נאלצו הבנקים המרכזיים להתערב באמצעות הזרמה חסרת תקדים של נזילות, הון וערבויות), ובהמשך לחבילת הרפורמות בתחום ניהול הסיכונים שפורסמה על ידי "ועדת באזל" בחודש דצמבר 2010 במסגרת מסמך: "מסגרת פיקוחית גלובלית לחיזוק המערכת הבנקאית" (כללי "באזל 3"), הכולל בין היתר הנחיות לקביעת "תקן נזילות גלובלי" - פרסמה "ועדת באזל" בחודש ינואר 2013 מסמך בנושא: "יחס כיסוי הנזילות וכלי ניטור לסיכון הנזילות".
- המסמך נועד לשפר את פרופיל הנזילות לטווח קצר של התאגידים הבנקאיים ולאפשר להם לספוג זעזועים הנגרמים ממשברים פיננסיים או כלכליים, בתקופה של חודש קלנדרי, באמצעות החזקת מלאי הולם של "נכסים נזילים איכותיים".
- בהמשך למסמך זה, פרסם בנק ישראל ביום 28.9.2014 הוראת ניהול בנקאי תקין חדשה (מס' 221), בנושא: "יחס כיסוי הנזילות", המיישמת את העקרונות שנקבעו במסמך "ועדת באזל".
- בבסיס ההוראה עומדת קביעה לפיה יידרשו התאגידים הבנקאיים לשמר "יחס כיסוי נזילות" (המוגדר כיחס שבין "מלאי הנכסים הנזילים באיכות גבוהה", לסך תזרים המזומנים היוצא, נטו, בתקופה עתידית של 30 יום) - שלא יפחת מ- 100%.
- ההוראה קובעת כללים הן באשר ל"מלאי הנכסים הנזילים באיכות גבוהה", והן באשר ל"תזרים המזומנים היוצא, נטו, בתקופה עתידית שלא תעלה על 30 יום", כדלקמן:
- **מלאי נכסים נזילים באיכות גבוהה** - הוגדר כ"נכסים פיננסיים לא משועבדים הניתנים להמרה למזומן בקלות ובמהירות בשווקים הפרטיים". בהוראה נקבעו כללים לשקלול הנכסים הפיננסיים המוחזקים על ידי התאגידים הבנקאיים, לצורך הגדרתם כ"נכסים נזילים איכותיים", כדלקמן:
 - נכסים נזילים ברמה 1 - כגון: מזומנים בקופות, פקדונות בבנק ישראל וניירות ערך של ממשלת ישראל - ישוקללו במשקל של: 100%.

- נכסים נזילים ברמה 2 - כגון: השקעה באגרות חוב של ממשלות שנקבע להם משקל סיכון בשיעור של 20%, (לצורך חישוב "נכסי הסיכון") - ישוקללו במשקל של 85%, ואגרות חוב קונצרניות סחירות (בדירוג: "A+" - "A-") שישוקללו במשקל של 50%.
- **תזרים מזומנים יוצא, נטו בתקופה של 30 יום** - הוגדר כתזרים המזומנים היוצא הצפוי, בניכוי סך תזרים המזומנים הנכנס הצפוי, בתרחיש קיצון מוגדר, בתקופה עתידית של 30 יום. חישוב התזרימים היוצאים הצפויים, הנובעים מפרעון פקדונות - מבוסס על התזרימים החוזיים בגין פקדונות אלו, בניכוי "הנחות מיחזור" שנקבעו בהוראה, כדלקמן:
 - תזרימים יוצאים הנובעים מפרעון פקדונות של מפקידים פיננסיים - ישוקללו ללא "הנחת מיחזור".
 - תזרימים יוצאים הנובעים מפרעון פקדונות של תאגידים לא פיננסיים - ישוקללו בשיעור של 40% ("הנחת מיחזור" בשיעור של 60%).
 - תזרימים מפרעון פקדונות של אנשים פרטיים ועסקים קטנים (כהגדרתם ב"ועדת באזל") - ישוקללו בשיעורים של 20% - 5% ("הנחת מיחזור" בשיעור של 95% - 80%).
- בנוסף, כוללת ההוראה הנחיות לשקלול תזרימי מזומנים יוצאים בשל התחייבויות למתן אשראי לציבור (בשיעורים שבין 10% - 5%), ומאידך הנחיות לשקלול תזרימי מזומנים נכנסים בשל פרעון אשראי הנפרע כסדרו (בשיעור של 50%, בדרך כלל).
- ההנחיות שנכללו בהוראה נכנסו לתוקף ביום 1 באפריל 2015.
- יצוין כי הנחיות אלו מהוות מודל המבוסס על עקרונות מחמירים יותר (בדרך כלל), ביחס למודלים ששימשו את התאגידים הבנקאיים למדידת "יחס הנזילות המזערי" עד ליום 31.12.2014. לפיכך, נכללו בהוראה מנגנוני מעבר שיאפשרו לתאגידים הבנקאיים לאמץ בהדרגה את המגבלות שנקבעו בטיטות ההוראה כדלקמן:
 - במועד יישום ההוראה (1.4.2015) נדרשו התאגידים הבנקאיים לקיים "יחס כיסוי נזילות", שלא יפחת מ- 60%.
 - שיעור ההקלה יפחת מדי שנה, עד לביטולה המלא של ההקלה ביום 1.1.2017.
- הבנק מיישם את ההנחיות שנכללו בהוראה החל מהמועד שנקבע לכניסתן לחוק (1.4.2015), לרבות מדידת "יחס כיסוי נזילות" בהתאם לכללים שנקבעו בהוראה, על בסיס יומי, והעברת דיווחים תקופתיים באשר לתוצאות המדידה להנהלה ולדירקטוריון הבנק.
- בהתאם לכללי המדידה שנקבעו בהוראה מסתכם יחס כיסוי הנזילות בבנק ליום 30.9.2015 בשיעור של 114%* (ברבע השלישי של השנה הסתכם יחס כיסוי הנזילות בשיעור של 120%*, בממוצע).
- להלן פרטים נוספים באשר למרכיבים ולתהליכים הכרוכים בניהול "יחס כיסוי הנזילות":
 - יחס כיסוי הנזילות מושפע מהיבטים ספציפיים הנוגעים לכלל הנכסים וההתחייבויות הפיננסיים של הבנק, לרבות:
 - היקף הנכסים הנזילים - הנגזר בעיקר מהפער שבין התפתחות המקורות, להתפתחות השימושים בבנק.
 - תמהיל המקורות שגויסו על ידי הבנק (כגון: פקדונות קמעונאיים, פקדונות מסחריים ועסקיים, פקדונות של מפקידים פיננסיים, וכו') והתקופה שנותרה לפירעון פקדונות אלה.
 - היקף האשראי שהועמד במסגרת הלוואות הנפרעון כסדרן, בהתאם ללוח הסיילוקין שנקבע להן.

* מידע מפורט באשר למרכיבים ששימשו בתחשיב "יחס כיסוי הנזילות" - נכלל באתר האינטרנט של הבנק שכתובתו www.mercantile.co.il.

- תמהיל ההשקעות באגרות חוב סחירות (כגון: איגרות חוב ממשלתיות, אגרות חוב קונצרניות בדירוג גבוה וכו').

- להלן פרטים באשר להרכב הנכסים באיכות גבוהה בבנק:

ליום 30.9.2015, מהווים הנכסים הנזילים באיכות גבוהה מאוד ("רמה 1") כ- 99.7% מכלל הנכסים הנזילים באיכות גבוהה, ומתוכם: כ- 59% - פקדונות בבנק ישראל, וכ- 32% - השקעה באגרות חוב סחירות של ממשלת ישראל.

- ריכוזיות מקורות המימון:

הבנק הינו בנק מסחרי הפועל בכל מגזרי הפעילות. מתכונת פעילות זו מאפשרת לבנק לגוון את תמהיל מקורותיו. ליום 30.9.2015 מהווים הפקדונות שהופקדו על ידי מפקידים קמעונאיים (שיתרתם אינה עולה על מיליון ש"ח, לפיקדון) - כ- 45% מכלל פקדונות הציבור בבנק.

- התפלגות יחס הנזילות בחתך בסיסי הצמדה:

עיקר פעילות הבנק מתנהלת בשקלים. לפיכך, כ- 92% מנכסי הבנק סווגו למגזר זה.

להלן נתונים לגבי התפלגות יחס כיסוי הנזילות, בחתך בסיסי הצמדה, ליום 30.9.2015:

	%
שקלים (לא צמודים וצמודים למדד)	106
מטבע חוץ	202

ה. הנדבך הראשון

הבנק מודד את הסיכונים שנכללו בנדבך הראשון (סיכויי אשראי, שוק, וסיכונים תפעוליים), בהתאם להנחיות שנכללו בהוראות הניהול הבנקאי התקין שפורסמו על ידי בנק ישראל (המיישמות את "גישה הסטנדרטית", שנכללה בהמלצות "ועדת באזל").

במסגרת יישום ההנחיות הנוגעות ליעדי הלימות ההון שנכללו בהוראות בנק ישראל, כאמור, קבע דירקטוריון במהלך שנת 2014 מגבלות באשר ליחסי ההון המינמליים שיהיה על הבנק לקיים, כדלקמן:

- ביום 17.11.2014 קבע הדירקטוריון מגבלה, לפיה - יחס ההון העצמי של הבנק ברובד הראשון - לא יפחת משיעור של 9.20%.

- ביום 15.11.2015 קבע הדירקטוריון מגבלה, לפיה - יחס הלימות ההון הכולל של הבנק לא יפחת משיעור של 12.70%.

מגבלות אלו תואמות את היעדים שנקבעו על ידי בנק ישראל לתאגידים הבנקאיים (לרבות דרישת ההון הנוספת בגין ההלוואות לדיר).

יחסי הלימות ההון של הבנק (המחושבים לפי כללי "באזל 3") הסתכמו ליום 30.9.2015, כדלקמן:

- יחס ההון העצמי ברובד הראשון - 10.63% (31.12.2014 - זהה').

- יחס הלימות ההון הכולל - 14.04% (31.12.2014 - 14.50%').

* הוצג מחדש בגין יישום הנחיות המפקח על הבנקים בנושא: "היוון עלויות תוכנה", ראה ביאור 1/ה'4) בתמצית הדוחות הכספיים. עם זאת, בהתאם להוראות בנק ישראל, נתוני ההשוואה בנושא: "יחס הלימות ההון", ליום 31.12.2014, מוצגים לפני ההתאמות הנגזרות מהיישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב, בנושא: "זכויות עובדים".

ו. הנדבך השני

הנדבך השני מהווה תהליך פנימי להערכת הלימות ההון ולקביעת האסטרטגיה להבטחת הלימות ההון (ICAAP). התהליך נועד להבטיח החזקת הון הולם על ידי התאגידים הבנקאיים, שיתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם וקיום תהליכים נאותים לניהול סיכונים. התהליך יכול, בין היתר: קביעת יעדי הון, תהליכי תכנון הון ובחינת מצב ההון במגוון תרחישי קיצון.

תהליך זה יסקר ויוערך על ידי הפיקוח על הבנקים (תהליך SREP), במטרה לקבוע אם ההון ויעדי ההון שהגדיר התאגיד הבנקאי - נאותים, ולדרוש צעדי תיקון (במידת הצורך), לרבות - חיזוק הממשל התאגידי, ניהול הסיכונים והבקורות הפנימיים (לרבות דרישה לתוספת הון). הבנק מבצע באופן שוטף תהליך הערכה עצמית להלימות ההון הנדרשת (ICAAP), במסגרתו נבחנת הלימות ההון הנדרשת לבנק בכדי לתמוך במכלול הסיכונים הגלומים בפעילותו.

במסגרת התהליך נבחן מכלול הסיכונים הגלומים בפעילות הבנק ונערך "מסמך ICAAP" (בתדירות שנתית), המפרט את המתודולוגיה להקצאת ההון הנדרשת בגין חשיפה לסיכונים שלא נלקחו בחשבון במסגרת חישוב יחס הלימות ההון, על פי הכללים שנקבעו בנדבך הראשון, כמפורט להלן:

- היבטים נוספים של חשיפה לסיכונים שנכללו כבר בנדבך הראשון, כגון: סיכון אשראי של צד נגדי כו'.
- גורמי סיכון שלא נכללו במסגרת הנדבך הראשון, כגון: סיכונים ריכוזיות לווים, סיכונים נזילות, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכונים סליקה וכו'.
- גורמי סיכון "איכותיים", כגון: סיכונים ציות, סיכונים מוניטין, וסיכונים אסטרטגיים.
- גורמי סיכון הנגזרים מחשיפה אפשרית לתרחישי קיצון.

כחלק בלתי נפרד מביצוע התהליך, נדרשו התאגידים הבנקאיים לערוך סקירה בלתי תלויה של תהליך הערכת הלימות ההון. התהליך נסקר בתדירות שנתית על ידי הביקורת הפנימית של הבנק, במקביל להתקדמות תהליך ההערכה העצמית של הלימות ההון.

הדירקטוריון אישר את העקרונות לביצוע תהליך ההערכה העצמית להלימות ההון הנדרשת, שגובשו על ידי הבנק ונכללו ב"מסמך ICAAP" כאמור, לרבות השיטות למיפוי הסיכונים והמתודולוגיה לחישוב הקצאת ההון הנדרשת בגין סיכונים אלו.

ז. מידע נוסף לגבי ניהול הסיכונים בבנק ("הנדבך השלישי")

הוראות "באזל 2" כוללות דרישות גילוי איכותיות וכמותיות מפורטות לגבי ניהול הסיכונים בתאגיד הבנקאי (ה"נדבך השלישי" בהוראות "באזל 2").

במקביל לפרסום הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 211 - 201 המהוות את מכלול מסגרת העבודה ליישום שני הנדבכים הראשונים בהנחיות "באזל 2" - פורסמה על ידי בנק ישראל ביום 13 באוקטובר 2009, הוראת שעה בנושא: "יישום דרישות הגילוי הנכללות בנדבך 3 של "באזל 2" - בדוחות הכספיים של התאגידים הבנקאיים.

בפרק זה נכלל חלק מהמידע והנתונים שגילויים נדרש בהוראת השעה, כאמור (יתר המידע שנדרש על פי הוראת השעה נכלל בחלקים אחרים של הדוח). לפיכך, ובמטרה לרכז, את מלוא המידע הנדרש על פי הוראת השעה, במקשה אחת - נכללה בסעיף 5 לפרק זה, טבלה, הקושרת בין דרישות הגילוי של ההוראה, לבין הפרקים או הביאורים בדוח זה שבהם נכלל המידע הנדרש.

(1) הון⁽²⁾

להלן פרטים על רכיבי ההון בבנק⁽⁴⁾:

31.12.2014	30.9.2014	30.9.2015	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
1. הון ברובד הראשון			
1,916 ⁽¹⁾	1,891 ⁽¹⁾	2,091	• ההון העצמי
100 ⁽³⁾	116 ⁽³⁾	49	• הבדלים בין הון עצמי להון ברובד הראשון
2,016 ⁽³⁾	2,007 ⁽³⁾	2,140	סה"כ הון ברובד הראשון לפני התאמות פיקוחיות
• התאמות פיקוחיות:			
(6) ⁽¹⁾	(5) ⁽¹⁾	(20)	- מיסים נדחים לקבל
(2)	(2)	(2)	- השקעה בהון תאגידיים פיננסיים שלא אוחדו
(1)	(5)	(3)	- התאמות פיקוחיות אחרות
(9)	(12)	(25)	סה"כ התאמות פיקוחיות
2,007 ⁽³⁾	1,995 ⁽³⁾	2,115	סה"כ הון ברובד הראשון
2. הון ברובד השני			
517	517	452	• מכשירים פיקוחיים
213	208	225	• הפרשות וקרנות הון
730	725	677	סה"כ הון ברובד השני
2,737 ⁽³⁾	2,720 ⁽³⁾	2,792	הון כולל כשיר

3. להלן פרטים באשר להשפעת הוראות המעבר על יחס ההון ברובד הראשון:

31.12.2014	30.9.2014	30.9.2015	
%	%	%	
9.64 ⁽¹⁾	9.62 ⁽¹⁾	10.25	• יחס ההון ברובד הראשון - לפני השפעת הוראות המעבר
0.75	0.87	0.38	• השפעת הוראות המעבר ⁽²⁾
0.24 ⁽³⁾	0.29 ⁽³⁾	-	• התאמות אחרות
10.63 ⁽³⁾	10.78 ⁽³⁾	10.63	יחס ההון ברובד הראשון - לאחר השפעת הוראות המעבר

- הוצג מחדש בגין היישום למפרע של כללי החשבונאות הנהוגים בארה"ב, בנושא: "זכויות עובדים" ובגין היישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים, בנושא: "היוון עלויות תוכנה" - ראה ביאור 1 וה'3-5 בתמצית הדוחות הכספיים.
- כולל השלכות הנובעות מיישום כללי החשבונאות החדשים בנושא: "זכויות עובדים שיושמו על ידי הבנק ביום 1.1.2015.
- בהתאם להוראות בנק ישראל, נתוני ההשוואה בנושא: "יחס הלימות ההון" ליום 31.12.2014 ו- 30.9.2014, מוצגים לפני ההתאמות הנגזרות מהיישום למפרע של כלל החשבונאות המקובלים בארה"ב, בנושא: "זכויות עובדים".
- מידע מפורט באשר למרכיבים שנכללו בהון הפיקוחי ומאפייניהם נכלל באתר האינטרנט של הבנק www.mercantile.co.il.

(2) הלימות הון

להלן נתונים לגבי נכסי הסיכון בגין סיכוני אשראי (כהגדרתם בהוראות בנק ישראל) ודרישת ההון בגינם, בחתך ישויות (במיליוני ש"ח):

31.12.2014		30.9.2014		30.9.2015		סוג הישות
דרישת ההון ⁽¹⁾	נכסי סיכון	דרישת ההון ⁽¹⁾	נכסי סיכון	דרישת ההון ⁽¹⁾	נכסי סיכון	
3	29	2	29	9	69	ריבוניות
16	183	15	165	23	181	סקטור ציבורי
53	588	64	708	56	451	תאגידים בנקאיים
734	8,154	715	7,943	1,072	8,548	תאגידים
83	926	85	948	113	902	בבטחון נדל"ן מסחרי
188	2,088	187	2,083	307	2,450	קמעונאיות ליחידים
244	2,709	232	2,575	368	2,935	עסקים קטנים
116	1,290	106	1,174	179	1,426	הלוואות לדיור
94	⁽²⁾ 1,044	91	⁽²⁾ 1,011	131	1,050	נכסים אחרים
1,531	17,011	1,497	16,636	2,258	18,012	סך הכל
1	12	2	21	2	14	סיכון CVA
1,532	17,023	1,499	16,657	2,260	18,026	סך הכל סיכון אשראי

- סך כל נכסי הסיכון בגין סיכוני השוק ליום 30.9.2015 הנמדדים על פי "הגישה הסטנדרטית" מסתכם ב- 19 מיליון ש"ח ודרישת ההון⁽¹⁾ בגינם מסתכמת בסך 2 מיליון ש"ח (30.9.2014: 28 מיליון ש"ח ו- 3 מיליון ש"ח, בהתאמה; 31.12.2014 - 15 מיליון ש"ח ו- 2 מיליון ש"ח, בהתאמה).
- סך כל נכסי הסיכון בגין הסיכון התפעולי, ליום 30.9.2015 הנמדדים על פי "הגישה הסטנדרטית" מסתכם ב- 1,848 מיליון ש"ח, ודרישת ההון⁽¹⁾ בגינם מסתכמת בסך 232 מיליון ש"ח (30.9.2014: 1,820 מיליון ש"ח, ו- 164 מיליון ש"ח, בהתאמה; 31.12.2014 - 1,837 מיליון ש"ח, ו- 165 מיליון ש"ח, בהתאמה).
- להלן נתונים לגבי החשיפה הכוללת של הבנק (כהגדרתה בהוראות בנק ישראל) (במיליוני ש"ח).

31.12.2014		30.9.2014		30.9.2015		הרכב החשיפה הכוללת
דרישת ההון ⁽¹⁾	נכסי סיכון	דרישת ההון ⁽¹⁾	נכסי סיכון	דרישת ההון ⁽¹⁾	נכסי סיכון	
1,532	⁽²⁾ 17,023	1,499	⁽²⁾ 16,657	2,260	18,026	חשיפה לסיכון אשראי
2	15	3	28	2	19	חשיפה לסיכון שוק
165	1,837	164	1,820	232	1,848	חשיפה לסיכון תפעולי
1,699	18,875	1,666	18,505	2,494	19,893	סך נכסי הסיכון

1. דרישת ההון מהווה 12.58% מנכסי הסיכון (30.9.2014 ו- 31.12.2014 - 9%).
2. הוצג מחדש בגין היישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא: "היוון עלויות תוכנה". עם זאת, בהתאם להוראות בנק ישראל, נתוני ההשוואה בנושא: "יחס הלימות ההון" ליום 31.12.2014 ו- 30.9.2014, מוצגים לפני ההתאמות הנגזרות מהיישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב, בנושא: "זכויות עובדים".

- להלן נתונים לגבי התפלגות יחס הלימות ההון בבנק ובחברות המאוחדות שלו:

31.12.2014	30.9.2014	30.9.2015	
%	%	%	
10.63 ⁽¹⁾	10.78 ⁽¹⁾	10.63	יחס ההון העצמי "ברובד הראשון"
14.50 ⁽¹⁾	14.70 ⁽¹⁾	14.04	יחס הון כולל

1. הוצג מחדש בגין היישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא: "היוון עלויות תוכנה". עם זאת, בהתאם להוראות בנק ישראל, נתוני ההשוואה בנושא: "יחס הלימות ההון" ליום 31.12.2014 ו- 30.9.2014, מוצגים לפני ההתאמות הנגזרות מהיישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב, בנושא: "זכויות עובדים".

(3) מניות - גילוי לגבי פוזיציות בתיק הבנקאי

כעקרון, הבנק נמנע - בדרך כלל, מהשקעה במניות בתיק הבנקאי. ליום 30.9.2015 כולל התיק הבנקאי ארבעה סוגי מניות:

- החזקה בשיעור של 31% מאמצעי ההון של החברה הכלולה: "תפנית דיסקונט" - ניהול תיקי השקעות בע"מ, העוסקת בניהול תיקי השקעות ללקוחות קבוצת "דיסקונט".
- השקעה בקרנות הון סיכון - המתמחות בהשקעה בהון ובמתן אשראי ל"חברות הזנק" בתחום ה"היי-טק".
- החזקות ריאליות בחברת א.!. אמריקה ישראל בע"מ (בשיעור של 14.8%).
- החזקות בשיעור זניח במספר חברות מצומצם, מכח הסכמים שנחתמו להסדרת חובות של חייבים שנקלעו לקשיים.

גילוי כמותי

- להלן נתונים לגבי עלות המניות בתיק הבנקאי והשווי ההוגן שלהן:

31.12.2014	30.9.2014	30.9.2015	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
21	20	15	עלות ⁽¹⁾
2 ⁽³⁾	1	2	התאמה לשווי הוגן
23	21	17	שווי הוגן ⁽²⁾

1. בגין מניות אלו נערכה הפרשה לירידת ערך בעלת אופי שונה מזמני המסתכמת ליום 30.9.2015 בסך של כ- 8 מיליון ש"ח (30.9.2014 ו- 31.12.2014 - 10 מיליון ש"ח).

2. נתוני השווי ההוגן ליום 30.9.2015 אינם כוללים יתרות המבוססות על מחיר מצוטט בבורסה (31.12.2014, ו- 30.9.2014 - זהה).

3. סוג מחדש.

- להלן נתונים לגבי התפלגות ההשקעות במניות, בחתך סחירות:

31.12.2014	30.9.2014	30.9.2015	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
23	21	17	השקעות לא סחירות
-	-	-	השקעות סחירות
23	21	17	סך הכל

דרישת ההון בגין פוזיציות בתיק הבנקאי

31.12.2014	30.9.2014	30.9.2015	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
			(א) מניות שסווגו כ"נכסי סיכון"
			מניות שסווגו לתיק הזמין למכירה:
-	-	-	• קרנות הון סיכון
1	1	1	• חברה ריאלית
2	2	1	• תאגיד פיננסי
3	3	2	סה"כ דרישת הון

* מהווה השקעה בחברה כלולה.

(4) חשיפות הקשורות לסיכון אשראי של צד נגדי

כללי

הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים מהווה חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק. פעילות הבנק בתחום זה מבוצעת עם לקוחות הבנק ועם תאגידים בנקאיים.

הפעלת מכשירים פיננסיים נגזרים חדשים ושינוי במדיניות החשיפה של הבנק לגבי מכשירים פיננסיים נגזרים, מתבצעת לאחר אישור ועדת ניהול הסיכונים ודירקטוריון הבנק.

חשיפה לסיכונים

הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים כרוכה בגורמי סיכון מיוחדים ובכללם סיכונים אשראי של צד נגדי, סיכונים שוק וסיכונים נזילות.

סקירה מפורטת של מגוון הסיכונים, מדיניות גידור הסיכונים, ההגנה על הבטחונות והשיטות להקצאת הון הכרוכים בניהול הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים - נכללה בדו"ח וחשבונו של הבנק לשנת 2014.

היבטים חשובים

רוב נכסי הבסיס שחשיפתם לסיכונים שוק כאמור, כוסתה על ידי עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים - אינם סחירים.

ההכנסות וההוצאות הנובעות מנכסים אלה נזקפות לדוח הרווח והפסד על בסיס צבירה, בעוד שתוצאות העסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים, שהוגדרו כ"עסקאות ALM", מחושבות לפי השווי ההוגן (המהווה את שווי השוק - במכשירים נגזרים שיש להם שוק פעיל, או שווי המחושב על פי מודל - במכשירים נגזרים אחרים).

לפיכך, לא מתקיימת הקבלה בין עקרונות הרישום החשבונאי של נכסי הבסיס והתוצאות הנובעות מהם, לבין העסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים בגין אותם נכסי בסיס שנכללו ב"עסקאות אחרות".

הפרשים אלו (המהווים "הפרשי עיתוי"), הקטינו את הכנסות המימון שאינן מריבית של הבנק בתשעת החודשים הראשונים של השנה בסך של כ- 20 מיליון ש"ח, לעומת כ- 8 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

נתונים כמותיים

להלן נתונים לגבי השווי ההוגן של חוזים בגין מכשירים פיננסיים נגזרים:

שוי הוגן ברוטו חיובי ⁽¹⁾	30.9.2015	30.9.2014	31.12.2014
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
נגזרי ריבית	1	-	1
נגזרי מט"ח	26	34	24
נגזרי מניות	5	11	12
סה"כ שווי הוגן ברוטו חיובי	32	45	37
חשיפת אשראי חוץ מאזנית פוטנציאלית ⁽²⁾	43	37	45
הטבות קיזוז	(19)	(8)	(25)
חשיפת אשראי נוכחית לאחר קיזוז ⁽³⁾	56	74	57

- היתרה כוללת שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים פיננסיים נגזרים כהגדרתם בהוראות בנק ישראל, בניכוי שווי הוגן של מכשירים נגזרים סחירים הנסלקים במסלקת מעו"ף, או על ידי צד נגדי מרכזי, ובתוספת חשיפה הנובעת מסיכון אשראי של צד נגדי בגין פעילות לקוחות בבורסה המחושבת על פי כללי הבורסה.
- חשיפת אשראי חוץ מאזנית פוטנציאלית בגין מכשירים נגזרים, מחושבת כמכפלה של סכום הקרן הרעיונית של תיק הצד הנגדי כולו, במקדם התוספת (ADD ON).
- חשיפת אשראי נוכחית הינה השווי ההוגן החיובי של חוזים, לאחר שנלקחו בחשבון הטבות מהסכמי קיזוז בני אכיפה, מבלי להביא בחשבון מקדמי בטחון בשל תנודתיות במחיר, נזילות וכו'. הבנק אינו נוהג להקצות בטחונות ספציפיים בשל עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים.

תיקון להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 203 ו-204 בנושא: "דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים"

בחודש יולי 2012 פרסמה "ועדת באזל" מסמך המפרט את דרישות ההון בגין חשיפות תאגידיים בנקאיים ל"צדדים נגדיים מרכזיים".

במטרה להתאים את כללי המדידה של התאגידיים הבנקאיים בנושא זה, לסטנדרטים שקבעה "ועדת באזל" פרסם בנק ישראל ביום 22 באוקטובר 2015, תיקון להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 203 ו-204, בנושא: דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים.

התיקון להוראות עורך הבחנה בין צד נגדי מרכזי כשיר (המורשה לפעול ככזה על ידי הרגולטור הרלוונטי), לצד נגדי אחר.

בהתאם לכללים שנקבעו בתיקון להוראה, יידרשו התאגידיים הבנקאיים לשקלל את חשיפות האשראי שלהם בגין "צדדים נגדים מרכזיים כשירים", בשיעור של 2% (בשונה מהכללים הנוכחיים, במסגרתם לא נדרשו התאגידיים הבנקאיים להקצות הון בגין חשיפתם לגופים אלו). חשיפות התאגיד הבנקאי לצדדים מרכזיים אחרים ישוקללו בהתאם לקטגוריה של הצד הנגדי.

כללי המדידה החדשים שנכללו בתיקון להוראות ייכנסו לתוקף ביום 1 ביולי 2016.

(5) טבלת קשר - בין דרישות הגילוי (בנדבך השלישי), לבין המידע שנכלל בדוח זה

במטרה לרכז את המידע שנדרש בהוראת השעה במקשה אחת, נדרשו התאגידיים הבנקאיים לפרסם בדוח טבלה הקושרת בין דרישות הגילוי שבהוראה, לבין הפרקים או הבאורים שבהם נכלל המידע הנדרש בדוח זה.

(5) טבלת קשר - בין דרישות הגילוי (בנדבך השלישי), לבין המידע שנכלל בדוח זה (המשך)

בטבלה המצורפת להלן, ניתנים הפרטים שגילויים נדרש בדוחות ביניים רבעוניים:

דרישות הגילוי בהוראת השעה		פרטים לגבי המידע שניתן (מיקום)			
מס' טבלה	פרטי המידע הנדרש	בדוח זה		בדוח לשנת 2014	
		מיקום	עמוד	מיקום	עמוד
1	תחולת היישום (איכותי)	-	-	דוח דירקטוריון	162-163
2א.	מבנה ההון (איכותי)	-	-	דוח דירקטוריון	163
2ב' - ה'	מבנה ההון (כמותי)	דוח דירקטוריון	103	דוח דירקטוריון	164
3א'	הלימות ההון (איכותי)	-	-	דוח דירקטוריון	165
3ב' - ז'	הלימות ההון (כמותי)	דוח דירקטוריון	104	דוח דירקטוריון	166-167
4א'	סיכון אשראי - דרישות גילוי כלליות (איכותי)	דוח דירקטוריון	-	דוח דירקטוריון	102-103
4ב'	חשיפת אשראי - בחתך סוגי אשראי (כמותי)	דוח דירקטוריון	67	דוח דירקטוריון	110
4ג'	התפלגות חשיפת אשראי - בחתך אזור גאוגרפי (כמותי)	סקירת הנהלה	129	סקירת הנהלה	234
4ד'	התפלגות חשיפות אשראי - בחתך צד נגדי (כמותי)	דוח דירקטוריון	67	דוח דירקטוריון	110
4ה'	התפלגות חשיפות אשראי - לפי תקופה לפרעון (כמותי)	דוח דירקטוריון	69	דוח דירקטוריון	111
4ו'	התפלגות חשיפות אשראי - לפי ענף עיקרי (כמותי)	סקירת הנהלה	126	סקירת הנהלה	232
4ז'	חובות בעייתיים - בחתך אזור גאוגרפי (כמותי)	סקירת הנהלה	129	סקירת הנהלה	234
4ח'	תנועה בהפרשה להפסדי אשראי (כמותי)	ביאור 3 א' (1)	158	ביאור 4א' (1)	272
5א'	סיכון אשראי - תיקים המטופלים בגישה הסטנדרטית (איכותי)	-	-	דוח דירקטוריון	113

(5) טבלת קשר - בין דרישות הגילוי (בנדבך השלישי), לבין המידע שנכלל בדוח זה (המשך)

דרישות הגילוי בהוראת השעה		פרטים לגבי המידע שניתן (מיקום)		
מס' טבלה	פרטי המידע הנדרש	בדוח זה		בדוח לשנת 2014
		מיקום	עמוד	
25'	סיכון אשראי תיקים המטופלים בגישה הסטנדרטית (כמותי)	דוח דירקטוריון	72	דוח דירקטוריון
7א'	הפחתת סיכון האשראי (איכותי)	-	-	דוח דירקטוריון
7ב'-ג'	הפחתת סיכון האשראי (כמותי)	דוח דירקטוריון	74	דוח דירקטוריון
8א'	חשיפות שקשורות לסיכון אשראי של צד נגדי (איכותי)	-	-	דוח דירקטוריון
8ב'	חשיפות שקשורות לסיכון אשראי של צד נגדי (כמותי)	דוח דירקטוריון	107	דוח דירקטוריון
9	איגוח - גילוי בגישה הסטנדרטית	לא רלבנטי	-	לא רלבנטי
10א'	סיכון שוק - גילוי לגבי הגישה הסטנדרטית (איכותי)	-	-	דוח דירקטוריון
10ב'	דרישות הון בגין סיכוני השוק	דוח דירקטוריון	92	דוח דירקטוריון
12	סיכון תפעולי (איכותי)	-	-	דוח דירקטוריון
13א'	פוזיציות במניות בתיק הבנקאי (איכותי)	-	-	דוח דירקטוריון
13ב'-ו'	פוזיציות במניות בתיק הבנקאי (כמותי)	דוח דירקטוריון	105	דוח דירקטוריון
14א'	סיכון ריבית בתיק הבנקאי (איכותי)	דוח דירקטוריון	85	דוח דירקטוריון
14ב'	סיכון ריבית בתיק הבנקאי (כמותי)	דוח דירקטוריון	89	דוח דירקטוריון
15א'-ו'	גילוי לגבי תגמול (איכותי)	-	-	דוח דירקטוריון
15ז'-יא'	גילוי לגבי תגמול (כמותי)	-	-	דוח דירקטוריון
16א'-ג'	יחס כיסוי הנזילות (כמותי)*	ביאור 5	185	-
16ד'	יחס כיסוי הנזילות (איכותי)*	דוח דירקטוריון	100	-
16ז'	יחס המינוף (כמותי)*	ביאור 5	185	-

* הוראות הגילוי בנושאים אלו נכנסו לתוקף החל מיום 1.4.2015, ואילך.

חלק ה' - גילוי ובקרה

12. מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים

א. כללי

הדוחות הכספיים של הבנק לתקופת הדוח ערוכים על פי עקרונות וכללי חשבונאות שעיקרם פורט בביאור 1 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014 ובביאור 1 בתמצית הדוחות הכספיים ביניים לתקופת הדוח - תוך התאמות לכללי דיווח מקובלים לצורך עריכת דוחות כספיים לתקופות ביניים. יישומם של כללי חשבונאות אלו על ידי הנהלת הבנק בעת עריכת הדוחות הכספיים, דורש לעיתים שימוש בהנחות, הערכות ואומדנים שונים, שחלקם כרוך במידה רבה של אי ודאות או רגישות למשתנים שונים. אומדנים והערכות מסוג זה שהשתנותם עשויה להשפיע באופן מהותי על התוצאות הכספיות המוצגות בדוחות הכספיים, נחשבים לאומדנים והערכות בנושאים "קריטיים".

סקירה תמציתית של ההערכות והאומדנים בנושאים חשבונאיים קריטיים, נכללה בדיווח חשבון של הבנק לשנת 2014. כללי החשבונאות שיושמו בעריכת תמצית הדוחות הכספיים לתקופת הדוח, אינם כוללים אומדנים והערכות ב"נושאים קריטיים" מעבר לנושאים שפורטו בדוחות הבנק לשנת 2014 (בכפוף לאמור להלן). לפרטים נוספים באשר להוראת דיווח חדשה בנושא: "אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא: "זכויות עובדים", שנכנסה לתוקף ביום 1 בינואר 2015, לרבות כללי המדידה והאומדנים החדשים הנגזרים מהוראה זו, והשלכותיהם הצפויות על נכסי הבנק, הונו ותוצאותיו הכספיות - ראה ביאור 1ה(3) בתמצית הדוחות הכספיים.

ב. אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב, בנושא: "זכויות עובדים"

על פי תיקון להוראות הדיווח לציבור שפרסם בנק ישראל ביום 9 באפריל 2014, נדרשו התאגידים הבנקאיים לאמץ את התקינה החשבונאית האמריקאית בנושא: "זכויות עובדים", החל מיום 1 בינואר 2015.

ההנחיות שנכללו בתיקון להוראות, שינו את כללי המדידה המתייחסים לזכויות עובדים, ביחס לכללים שהיו נהוגים עד ליום 31 בדצמבר 2014, במספר היבטים משמעותיים ובכללם:

- ההתחייבויות העתידיות של הבנק לתשלום זכויות עובדים מסוימות (בעיקר: התחייבויות לתשלום "פיצויי פרישה", התחייבויות לתשלום "מענקי יובל", והתחייבויות לתשלום זכויות מסוימות לאחר סיום העסקה), מנוכות לערך הנוכחי בשיעור ריבית המבוסס על תשואות אגרות החוב של ממשלת ישראל, בתוספת מרווח הנגזר מהפער שבין תשואות אגרות חוב קונצרניות באיכות גבוהה הנסחרות בארה"ב, לבין תשואות אגרות החוב של ממשלת ארה"ב (עד ליום 31.12.2014 נוכח התחייבויות אלו לערך הנוכחי בשיעור ריבית קבוע - 4%).
 - ההכנסות השוטפות הנובעות מהיעודות לתשלום פיצויי פרישה, נזקפות לדוח הרווח והפסד בהתבסס על אומדנים באשר לתשואה הצפויה שיניבו נכסי היעודה לפיצויים.
- בהתאם להנחיות שהופצו על ידי בנק ישראל בנושא זה, האומדנים לגבי התשואה הצפויה יתבססו על שיעורי תשואה היסטוריים לתקופת זמן ארוכה, שנמדדו עבור כל אחד מהמרכיבים הנכללים ביעודה לפיצויים.
- חישוב ההפרשות לזכויות עובדים על פי כללי החשבונאות החדשים כרוך בשימוש בפרמטרים ואומדנים המבוססים בחלקם על נסיון העבר (כגון: "מחיר הכסף הרלוונטי לבנק") ובחלקם על תחזיות עתידיות (כגון: שיעורי תשואה צפויים בשוקי ההון השונים). לפיכך, ההפרשות לזכויות עובדים הנגזרות מכללי המדידה החדשים רגישות לשינויים בפרמטרים ובתחזיות המבססים אותן, באופן שסטיה אפשרית בגורמים אלו עלולה להטות את סכומי ההתחייבויות בגין זכויות עובדים שנכללו בדוחות הכספיים של הבנק - במידה מהותית. הבנק מיישם את כללי המדידה החדשים הנגזרים מהוראות בנק ישראל החל מיום 1 בינואר 2015. השינוי בכללי המדידה הגדיל את הפרשות הבנק בגין זכויות עובדים במועד היישום לראשונה בסך של 98 מיליון ש"ח.

ג. הצגת מכשירים פיננסיים על פי שוויים ההוגן

כאמור בדוחות הבנק לשנת 2014, נמדדים המכשירים הנגזרים וההשקעות בניירות ערך על פי שוויים ההוגן. להלן נתונים לגבי יתרות המכשירים הפיננסיים (לרבות מכשירים נגזרים), הכלולים בדוחות הכספיים לפי שוויים ההוגן - תוך אבחנה בין יתרות המבוססות על "נתונים נצפים", ליתרות המבוססות על "נתונים לא נצפים" - וההכנסות (הוצאות) שנזקפו לדוח הרווח והפסד בגינם (במיליוני ש"ח):

נתונים מאזניים		נתונים תוצאתיים	
יתרות שווי הוגן ליום	לשלושה חודשים שנתיים	לשלושה חודשים שנתיים	לתשעה חודשים שנתיים
30.9.2015	31.12.2014	30 בספטמבר 2015	30 בספטמבר 2014

1. ניירות ערך זמינים למכירה -

נתונים נצפים					
1,955	3,206	19	36	74	99
492	290	4	4	7	8
12	14	-	-	2	-
2,459	3,510	*23	40	*83	107

2. מכשירים נגזרים -

נתונים נצפים					
-	-	-	-	-	-
(31)	(25)	26	60	(23)	36
(57)	(51)	(2)	-	(12)	(12)
(88)	(76)	24	60	(35)	24

* לא כולל הפסד בסך של 9 מיליון ש"ח שנזקף לסעיף: הפסד ממכירת מניות זמינות למכירה, בעקבות פסק דין של בית המשפט העליון (ראה ביאור 8' (5)(ב)).

השינויים בשווי ההוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים המשתייכים לקבוצת האיכות הנמוכה ("רמה 3") בתקופת הדוח, נובעים מהגורמים הבאים:

- השפעת שיעור עליית מדד המחירים לצרכן, והשינוי בשער החליפין של השקל לעומת המטבעות הזרים, הגדיל את השווי ההוגן של מכשירים אלו בתשעת החודשים הראשונים של השנה, בסך של 5 מיליון ש"ח.
- השפעת השינויים בשיעורי ריבית השוק במגזרים השונים (שקל לא צמוד, שקל צמוד למדד, ומטבע חוץ), הקטינו את השווי ההוגן של מכשירים אלו בתשעת החודשים הראשונים של השנה, בסך של 14 מיליון ש"ח.
- צבירת הריבית השוטפת, הקטינה את השווי ההוגן של מכשירים אלו בתשעת החודשים הראשונים של השנה, בסך של כ- 4 מיליון ש"ח.
- השינוי ב"מרכיב סיכון האשראי" הגדיל את השווי ההוגן של מכשירים אלו בתשעת החודשים הראשונים של השנה, בסך של כ- 1 מיליון ש"ח.
- קביעת השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים (לרבות מכשירים נגזרים) המשתייכים לדרגות איכות 2 ו- 3 מבוססת על הערכות והנחות הנשענות, בין היתר, על שיקול דעת סובייקטיבי.
- לפיכך, סטייה אפשרית בגורמים אלו עלולה להטות את שוויים ההוגן של מכשירים אלו במידה מהותית.

13. גילוי בדבר תהליך אישור הדוחות הכספיים

על פי הוראות בנק ישראל הוטל על התאגידים הבנקאים לכלול בדוחות הדירקטוריון הרבעוניים והשנתיים, מידע בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים, כמפורט להלן:

א. דירקטוריון הבנק הינו האורגן המופקד על בקרת העל בבנק. בהתאם להוראות בנק ישראל נקבעה "ועדת הביקורת" של הדירקטוריון, כאורגן המופקד על הפיקוח, הבקרה וההכוונה של תהליך אישור הדוחות הכספיים בבנק, ובאחריותה להגיש לדירקטוריון בסיום עבודתה את המלצותיה בנוגע לאישור הדוחות הכספיים. "ועדת הביקורת" כוללת שישה דירקטורים, ששלושה מהם הינם דירקטורים "בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית" (כמוגדר בהוראות בנק ישראל), כדלקמן:

לאה בנאי - יו"ר ועדת הביקורת.

אבי אקשטיין*

יוסי ברסי*

אייל הירדני*

חנן זלינגר

שמואל זיו - זוסמן**

* דירקטור בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית.

** פרש מחברתו בדירקטוריון הבנק ביום 23 באוקטובר 2015.

ב. תהליך אישור הדוחות הכספיים הרבעוניים כולל את השלבים והאורגנים הבאים:

ועדת גילוי

כחלק מיישום הוראות בנק ישראל בנושא הגילוי בדוחות הכספיים, המתבססת על סעיף 302 בחוק Sarbanes Oxley (ראה פרק 15 להלן) - הוקמה בבנק ועדת גילוי, בראשות מנכ"ל הבנק, בה חברים כל חברי ההנהלה של הבנק, המבקר הפנימי ומנהלים בכירים נוספים. הועדה מתכנסת אחת לרבעון (קודם לתחילת הדיונים בדוחות הכספיים), בהשתתפות רואי החשבון המבקרים, ודנה בהתפתחויות שחלו בנושאים שונים במהלך פעילותו העסקית של הבנק ברבעון האחרון, שעשויה להיות להם השלכה על הגילוי בדוחות הכספיים, לרבות: שינוי חקיקה והוראות חדשות, שינויים במדיניות החשבונאית, התפתחות בתביעות משפטיות, שינויים בבקרה הפנימית (ככל שהתרחשו), תרמיות ומעילות (במידה ואירעו). המלצות ועדת הגילוי מיושמות בדוחות הכספיים של הבנק.

ועדת ביקורת

כאמור, האורגן המופקד מטעם הדירקטוריון על בקרת תהליך אישור הדוחות הכספיים הינו ועדת הביקורת. לקראת הדיון בפורום "ועדת ביקורת", נמסרת לעיונם של חברי "ועדת הביקורת" טיוטת הדוחות הכספיים בצירוף מסמכים נוספים שיסייעו להם בהבנת וניתוח הדוחות הכספיים, לרבות: ניתוח השינויים בתוצאות הכספיות על "בסיס אחיד", התפתחות רב שנתית ורב רבעונית של נתונים מאזניים ותוצאתיים (לרבות נתונים בחתך מגזרי פעילות), ופרטים נרחבים בנושא "חובות בעייתיים והפרשות להפסדי אשראי".

לאחר קבלת מסמכים אלו - מקיימת ועדת הביקורת דיון מפורט בדוחות, בו נוטלים חלק, מלבד חברי ועדת הביקורת, גם נושאי משרה בכירה הקשורים לדיווח הכספי (לרבות: המנכ"ל, החשבונאי הראשי, מנהל הסיכונים הראשי והיועצת המשפטית הראשית), ורואי החשבון המבקרים של הבנק.

במסגרת הדיון סוקרים המנכ"ל והחשבונאי הראשי בהרחבה את הדוחות הכספיים, תוך מתן הסברים מפורטים לגבי הגורמים לשינויים ולהתפתחויות בנכסים, בהתחייבויות, בתוצאות הכספיות, ונושאים אחרים, כגון: שינויים במדיניות החשבונאית, שינויים בחוקים ובהוראות בנק ישראל, שינויים במדיניות החשבונאית בנושאים קריטיים והתפתחויות בהתחייבויות התלויות והשפעתן על הדוחות הכספיים.

בנוסף, מתקיים דיון נרחב בהתפתחויות שחלו בחובות הבעייתיים בבנק ובהפרשות להפסדי אשראי.

כמו כן, מתקבל דיווח (לאחר דיון שהתקיים בועדת ניהול הסיכונים), לגבי חשיפת הבנק לסיכונים השונים והשלכותיה האפשריות על הדוחות הכספיים.

רואי החשבון המבקרים מדווחים על ממצאים שעלו במהלך סקירת הדוחות הרבעוניים ועל עניינים אחרים שלדעתם יש להביאם לידיעת חברי ועדת הביקורת.

בתום הדיון מגישה ועדת הביקורת את המלצותיה לדירקטוריון בנוגע לאישור הדוחות הכספיים, לקראת הדיון שעורך הדירקטוריון בעניין זה.

דירקטוריון הבנק

לאחר הדיון בועדת הביקורת, מתקיים דיון נוסף במליאת הדירקטוריון, לצורך אישור הדוחות הכספיים. לקראת הדיון נמסרת לחברי הדירקטוריון הטייטה המתוקנת של הדוחות הכספיים (לאחר ששולבו בה ההמלצות וההחלטות שהתקבלו בועדת הביקורת), בצרוף כל המסמכים שהונחו בפני חברי ועדת הביקורת, ומסמכים נוספים, במידת הצורך, על פי החלטת ועדת הביקורת.

בדיון במליאת הדירקטוריון נוכחים - מלבד חברי הדירקטוריון, גם נושאי משרה בכירה הקשורים לדיווח הכספי (לרבות: המנכ"ל, החשבונאי הראשי והיועצת המשפטית הראשית), ורואי החשבון המבקרים של הבנק.

הדיון כולל: סקירת הדוחות הכספיים על ידי המנכ"ל והחשבונאי הראשי (לרבות הנושאים שנכללו בסקירה בפני ועדת הביקורת), דיווח על הדיון שקיימה וועדת הביקורת בדוחות הכספיים ועל המלצותיה, עמידת הבנק במגבלות החשיפה לסיכונים הקבועות בהוראות, או כאלו שנקבעו על ידי הדירקטוריון, ודיווח על עסקאות חריגות או מהותיות לעסקי הבנק.

רואי החשבון המבקרים מדווחים על ממצאי סקירת הדוחות הרבעוניים ועל עניינים אחרים שלדעתם ראוי להביאם לידיעת חברי הדירקטוריון.

במהלך הדיון מפנים חברי הדירקטוריון להנהלה ולגורמים אחרים הקשורים לדיווח הכספי שאלות ובקשות לקבלת הבהרות לגבי נושאים שונים שנכללו (או שאמורים היו להכלל) בדוחות הכספיים. בתום הדיון, בכפוף לקבלת תשובות מספקות מצד הנהלת הבנק, מאשר הדירקטוריון את הדוחות הכספיים.

14. המבקר הפנימי

פרטים לגבי המבקר הפנימי, הסטנדרטים המקצועיים לפיהם היא פועלת, תכנית הביקורת השנתית והשיקולים בקביעתה - נכללו בדוח השנתי לשנת 2014. בתקופת הדוח לא חלו שינויים בפרטים אלו.

ברבעון השלישי של שנת 2015 הוגשו על ידי המבקר הפנימי 10 דוחות ליו"ר הדירקטוריון, יו"ר ועדת הביקורת של הדירקטוריון והמנהל הכללי. כמו כן נידונו בתקופה זו 8 דוחות, בישיבות ועדת הביקורת של הדירקטוריון.

15. בקורות ונהלים לגבי דיווח כספי

א. בקורות לגבי הגילוי בדוחות הכספיים

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 309 (העוסקת הן בבקורות ונהלים לגבי הגילוי (סעיף 302 בחוק Sarbanes Oxley - להלן: "SOX") והן בבקרה הפנימית על דוח כספי (סעיף 404 SOX - ראה סעיף ב' להלן) - קובעת בכל הנוגע לבקורות ונהלים לגבי הגילוי בדוחות הכספיים התקופתיים, כדלקמן:

- תאגיד בנקאי חייב לקיים בקורות ונהלים לגבי הגילוי על דיווח כספי.
 - הנהלת התאגיד הבנקאי תעריך, בשיתוף המנהל הכללי והחשבונאי הראשי, את אפקטיביות הבקורות ונהלים לגבי הגילוי בדוחות הכספיים, לסוף כל רבעון.
- בנוסף, חויבו המנהל הכללי והחשבונאי הראשי של כל תאגיד בנקאי, להצהיר אישית, במסגרת הדוחות הכספיים - הצהרות (הכלולות בדוחות אלו) לגבי הגילוי הנכלל בדוחות, בהסתמך על סקירת הדוחות הכספיים והערכת יעילות הבקורות ונהלים לגבי המידע שנכלל בדוחות.
- קיומן של בקורות אלו ותקפותן נבחנות ביחידות השונות של הבנק מידי רבעון. בנוסף, הוקמה בבנק "ועדת גילוי" בראשות המנהל הכללי הכוללת את כל חברי הנהלת הבנק. הועדה מתכנסת אחת לרבעון ודנה בנושאים שונים שהתעוררו במהלך פעילותו העסקית של הבנק, שעשויה להיות להם השלכה על הגילוי הנדרש בדוחות הכספיים.

ב. בקרה פנימית על דיווח כספי

בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 309 מפורטות גם חובות הנהלת התאגיד הבנקאי, לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי (סעיף 404 SOX).

- ההוראה קובעת, בכל הנוגע לבקרה הפנימית על דיווח כספי, כדלקמן:
 - תאגיד בנקאי חייב לקיים בקרה פנימית על דיווח כספי.
- הנהלת התאגיד הבנקאי תעריך מדי רבעון - כל שינוי בבקרה הפנימית של התאגיד הבנקאי על דיווח כספי שיש לו השפעה מהותית, או שצפוי להשפיע באופן מהותי על הבקרה הפנימית של התאגיד הבנקאי על דיווח כספי.
- בתקופת הדוח עודכן התייעוד הקיים בגין מספר תהליכים עסקיים המשליכים על דיווח כספי, נסקרו הבקורות הקיימות בגין תהליכים אלו, לרבות בקורות חדשות שנוספו בתקופת הדוח, ונערכו בדיקות שוטפות על הבקורות הקיימות.

ג. הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי

בהתבסס על בחינת הבקורות הקיימות בתהליכי הפקת והעברת המידע הקשורים לדיווח הכספי, ועל תוצאות הדיונים שנערכו ב"ועדת הגילוי", העריכה הנהלת הבנק בשיתוף המנהל הכללי והחשבונאי הראשי של הבנק את אפקטיביות הבקורות ונהלים בתקופה המכוסה בדוח זה - לגבי הגילוי של הבנק.

על בסיס הערכה זו, המנהל הכללי והחשבונאי הראשי של הבנק, הסיקו - כי לתום תקופה זו, הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הבנק - הינן אפקטיביות כדי: לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הרבעוני, בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

ד. שינויים בבקרה הפנימית

במהלך הרבעון שהסתיים ביום 30.9.2015, לא ארעו שינויים בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי אשר השפיעו באופן מהותי, או שסביר שצפויים להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

חלק ו' - מידע נוסף

16. עניינים אחרים

א. תביעות תלויות

באשר למידע והתפתחויות שחלו בתקופת הדוח בתביעות התלויות שהוגשו כנגד הבנק - ראה ביאור 8ב' (5) ו- (6) בתמצית הדוחות הכספיים.

ב. הסכמי שכר

על פי הסכמי השכר הקיימים צמודים תנאי העבודה של עובדים הבנק, לתנאים שנקבעו בבנק לאומי. יצוין בהקשר זה כי ביום 29 בינואר 2015 נחתם הסכם שכר בין בנק לאומי לעובדיו (להלן: "הסכם לאומי"), שיהיה בתוקף במשך ארבע שנים, החל משנת 2015. ההסכם כולל מספר שינויים לעומת הסכם השכר הקודם, ובכללם:

- שיעור "קידום השכר" הממוצע יופחת בהדרגה, מ- 5%, ל- 4% בשנים 2016 - 2015, ול- 3.5% בשנים 2018 - 2017.
- תקרת "תוספת הותק" הועלתה מ- 37 שנים, ל- 38 שנים.
- שיעור הפרשות המעביד לתגמולים לעובדים הכלולים בהסדר "פנסיה צוברת" יועלה ל- 7.5% (במקום 5% או 6%, לפי העניין).
- מענקי הוותק ("יובל") הופחתו בכל רמות הוותק, כדלקמן:
 - המרכיב הכספי במענק הופחת מ- 7.5 - 5 חודשי שכר, ל- 3-4 חודשי שכר.
 - מרכיב החופשה הופחת מ- 1.5 - 1 חודשי שכר, ל- 0.75 - 0.5 חודשי שכר.
- שיעורי המענק המופחתים יחולו על כל המענקים שישולמו החל מיום 1.2.2016, ואילך.
- תינתן לעובדים אפשרות להמיר את ימי המחלה שנצברו לזכותם עד ליום 29.1.2015 (וטרם נוצלו), לימי חופשה, לפי יחס המרה של עד שני ימי חופשה לכל 30 ימי מחלה, במגבלות הבאות:
 - יחס ההמרה ייקבע בהתאם לשיעור הניצול של ימי המחלה בעבר.
 - המרת "ימי המחלה", ל"ימי חופשה", כאמור - תתאפשר רק בשנת העבודה האחרונה של העובד, ובתנאי שתאריך פרישתו יחול במועד שנקבע בחוק.
- ישולם לעובדים הקבועים מענק חד פעמי בגובה משכורת אחת.

בעקבות חתימת ההסכם בבנק לאומי, כאמור, ומכיוון שבהסכמי השכר הקיימים בבנק, נקבעה הצמדת תנאי העבודה של עובדי הבנק, לאלו של עובדי בנק לאומי, נחתם ביום 28 באפריל 2015 הסכם קיבוצי מיוחד בין הבנק לבין ההסתדרות ונציגות העובדים, המהווה עדכון להסכם השכר הקודם, שיהיה בתוקף למשך ארבע שנים החל מיום 1 בינואר 2015.

הסכם השכר המעודכן מאמץ הסכמות רלוונטיות לבנק שנקבעו בהסכם השכר של בנק לאומי, והתאמת מרכיבים אחרים לחוקת העבודה הנהוגה בבנק.

בדוחות הכספיים ליום 30.9.2015 נכללו הפרשות מתאימות הנגזרות מעדכון הסכם השכר, כאמור.

בעקבות רישום הפרשות אלו, רשם הבנק בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 קיטון חד פעמי בהוצאות השכר (בשל הירידה הצפויה בהתחייבות לתשלום מענקי יובל מחד, ורישום הפרשות בגין "ימי מחלה שלא נוצלו", ותשלום מענק חד פעמי, מאידך), נטו - בסך של כ- 30 מיליון ש"ח.

עם זאת, יישום כלל המרכיבים שנכללו בהסכם השכר החדש, צפוי להגדיל את הוצאות השכר השוטפות של הבנק בעתיד, בסך של כ- 5 מיליון ש"ח לשנה.

17. שינויים בדירקטוריון ובהנהלה

- ביום 16 באוגוסט 2015, סיים מר אורי ברוך, את תפקידו כמנהל הכללי של הבנק, הדירקטוריון מודה למר אורי ברוך על תרומתו הרבה לבנק בתקופת כהונתו.
- ביום 17 באוגוסט 2015, נכנס מר יהושע בורשטיין לתפקידו כמנהל הכללי של הבנק.
- ביום 13 באוקטובר 2015 פרש מר שמואל זיו זוסמן מחברותו בדירקטוריון הבנק.
- בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 31 במרס 2015, הוחלט למנות את מר שמואל ברמן לתפקיד "מנהל אגף האסטרטגיה", בדרגת סמנכ"ל וחבר הנהלת הבנק. המינוי נכנס לתוקף ביום 1 ביוני 2015.
- ביום 20 באוקטובר 2015, הודיע מר אלון בירון, סמנכ"ל ומנהל החטיבה הקמעונאית, על החלטתו לסיים את תפקידו. הודעת הפרישה תיכנס לתוקף במהלך חודש נובמבר 2015.

נתונים כספיים עיקריים

שעור השינוי באחוזים	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום	
	30.9.2014 מיליוני ש"ח	30.9.2015 מיליוני ש"ח
8.6	593	644
-	(18)	10
14.6	260	298
(7.0)	⁽¹⁾ 681	633
57.4	⁽¹⁾ 190	299
64.3	⁽¹⁾ 115	189

רווח ורווחיות

הכנסות ריבית, נטו
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מריבית
הוצאות תפעוליות ואחרות
רווח לפני מסים
רווח נקי

שעור השינוי לעומת 31.12.2014	30.9.2014	31.12.2014	30.9.2014	30.9.2015
באחוזים	באחוזים	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח

מאזן - סעיפים עיקריים

1.9	6.3	⁽¹⁾ 28,570	⁽¹⁾ 27,397	29,112
7.2	9.6	18,915	18,498	20,268
(27.5)	(26.7)	3,831	3,786	2,777
0.1	5.7	24,060	22,786	24,081
9.1	10.6	⁽¹⁾ 1,916	⁽¹⁾ 1,891	2,091

סך כל המאזן
אשראי לציבור, נטו
ניירות ערך
פקדונות הציבור
הון עצמי

31.12.2014	30.9.2014	30.9.2015
באחוזים	באחוזים	באחוזים

יחסים פיננסיים עיקריים

⁽¹⁾ 6.7	⁽¹⁾ 6.9	7.2
⁽²⁾ 14.5	⁽²⁾ 14.7	14.0
⁽¹⁾ 66.2	⁽¹⁾ 67.5	69.6
⁽¹⁾ 84.2	⁽¹⁾ 83.2	82.7
⁽¹⁾ 78.1	⁽¹⁾ 79.8	67.2
0.1	(0.1)	0.1
2.9	2.9	3.2
⁽¹⁾ 7.8	⁽¹⁾ 8.3	12.8

הון עצמי לסך מאזן
הון לרכיבי סיכון
אשראי לציבור לסך המאזן
פקדונות הציבור לסך המאזן
הוצאות תפעוליות לסך ההכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי, מתוך האשראי לציבור
מרווח פיננסי כולל
תשואת הרווח הנקי להון העצמי

- הוצג מחדש בגין היישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב, בנושא: "זכויות עובדים" ובגין היישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא: "היוון עלויות תוכנה".
- בהתאם להוראות בנק ישראל, נתוני ההשוואה בנושא: "יחס הלימות ההון" ליום 31.12.2014 ו- 30.9.2014, מוצגים לפני ההתאמות הנגזרות מהיישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב, בנושא: "זכויות עובדים".

סקירת ההנהלה

תוספת א' - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניתוח השינויים - מאוחד⁽¹⁾

א. יתרות ממוצעות ושיעורי הריבית

בסכומים מדווחים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30.9.2014			לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30.9.2015			
שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	
אחוזים	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	אחוזים	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
נכסים נושאי ריבית**:						
5.31	234 ⁽⁶⁾	17,989	5.08	248 ⁽⁶⁾	19,881	אשראי לציבור ⁽³⁾
1.36	3	623	1.24	1	535	פקדונות בבנקים
0.50	3	2,558	0.10	1	3,500	פקדונות בבנקים מרכזיים
2.28	26	4,479	1.93	13	2,765	אג"ח מוחזקות לפדיון וזמינות למכירה ⁽⁴⁾
6.38	-	30	6.12	-	13	אגרות חוב למסחר
4.20	266	25,679	4.01	263	26,694	סה"כ נכסים נושאי ריבית
-	-	352	-	-	380	חייבים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאי ריבית
-	-	*1,056	-	-	1,293	נכסים אחרים שאינם נושאי ריבית ⁽⁵⁾
4.20	266	27,087	4.01	263	28,367	סה"כ הנכסים
התחייבויות נושאות ריבית**:						
(0.09)	-	1,862	(0.01)	-	2,125	פקדונות הציבור - לפי דרישה
(1.13)	(51)	17,823	(0.81)	(34)	16,872	פקדונות הציבור - לזמן קצוב
(1.64)	-	161	(1.34)	-	157	פקדונות הממשלה
(0.72)	(1)	386	(0.26)	-	533	פקדונות מבנקים
(5.25)	(9)	751	(5.11)	(9)	674	כתבי התחייבות נדחים
(1.18)	(61)	20,983	(0.86)	(43)	20,361	סה"כ התחייבויות נושאות ריבית
-	-	3,157	-	-	4,750	פקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית
-	-	352	-	-	378	זכאים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית
-	-	*789	-	-	850	התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית ⁽⁷⁾
(1.18)	(61)	25,281	(0.86)	(43)	26,339	סה"כ התחייבויות
-	-	*1,806	-	-	2,028	אמצעים ההוניים
(1.18)	(61)	27,087	(0.86)	(43)	28,367	סה"כ התחייבויות והאמצעים ההוניים
3.02	-	-	3.15	-	-	פער הריבית
3.19	205	25,679	3.30	220	26,694	תשואה נטו על הנכסים נושאי הריבית⁽⁸⁾

* הוצג מחדש

** הנתונים מתייחסים לנכסים ולהתחייבויות של הבנק בישראל ולהכנסות והוצאות הריבית הנגזרים מהם.

סקירת ההנהלה

תוספת א' - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניתוח השינויים - מאוחד⁽¹⁾ (המשך)

ב. יתרות ממוצעות ושיעורי הריביות - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית (במיליוני ש"ח)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30.9.2014			לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30.9.2015			
שיעור הכנסה**	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה**	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	
מטבע ישראלי לא צמוד:						
4.46	219	20,058	4.18	228	22,062	סך נכסים נושאי ריבית
(0.79)	(28)	14,607	(0.45)	(15)	13,962	סך התחייבויות נושאות ריבית
3.67			3.73			פער הריבית
מטבע ישראלי צמוד למדד:						
3.52	37	4,070	3.78	25	2,893	סך נכסים נושאי ריבית
(3.10)	(31)	4,043	(2.81)	(27)	3,744	סך התחייבויות נושאות ריבית
0.42			0.97			פער הריבית
מטבע חוץ:						
2.63	10	1,551	2.28	10	1,739	סך נכסים נושאי ריבית
(0.34)	(2)	2,333	(0.25)	(1)	2,655	סך התחייבויות נושאות ריבית
2.29			2.03			פער הריבית
סך פעילות בישראל:						
4.20	266	25,679	4.01	263	26,694	סך נכסים נושאי ריבית
(1.18)	(61)	20,983	(0.86)	(43)	20,361	סך התחייבויות נושאות ריבית
3.02			3.15			פער הריבית

* לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

** באחוזים.

ג. ניתוח השינויים בהכנסות הריבית ובהוצאות הריבית (במיליוני ש"ח)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30.9.2015 לעומת התקופה המקבילה אשתקד			
שינוי, נטו	גידול (קטון)	מחיר ⁽⁹⁾	נכסים נושאי ריבית
		מחיר ⁽¹⁰⁾	אשראי לציבור
14	(10)	24	נכסים נושאי ריבית אחרים
(17)	(3)	(14)	סה"כ הכנסות ריבית
(3)	(13)	10	התחייבויות נושאות ריבית
17	15	2	פקדונות הציבור
1	2	(1)	התחייבויות נושאות ריבית אחרות
18	17	1	סה"כ הוצאות ריבית

- הנתונים בלוחות אלה ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
- על בסיס יתרות לתחילת החודשים (במגזר מטבע ישראלי לא צמוד - על בסיס יתרות יומיות).
- לפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי, לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.
- מהיתרה הממוצעת של אג"ח זמינות למכירה נוכחה היתרה הממוצעת של רווחים הכלולים בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר מצטבר בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" בסך 60 מיליון ש"ח (בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2014 - 114 מיליון ש"ח).
- לרבות מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.
- הכנסות הריבית כוללות עמלות בסך 30 מיליון ש"ח (בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2014 - 28 מיליון ש"ח).
- לרבות מכשירים נגזרים.
- תשואה נטו - הכנסות ריבית נטו לחלק לסך הנכסים נושאי הריבית.
- השפעת הכמות חושבה על ידי הכפלת המחיר הנוכחי בשינוי בכמות.
- השפעת המחיר חושבה על ידי הכפלת השינוי במחיר ביתרות הממוצעות בתקופה המקבילה אשתקד.

סקירת ההנהלה

תוספת א' - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניתוח השינויים - מאוחד⁽¹⁾ (המשך)

א. יתרות ממוצעות ושיעורי הריבית

בסכומים מדווחים

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30.9.2014			לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30.9.2015			
שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	
אחוזים	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	אחוזים	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
נכסים נושאי ריבית**:						
5.15	685 ⁽⁶⁾	17,841	4.85	703 ⁽⁶⁾	19,445	אשראי לציבור ⁽³⁾
0.91	6	833	0.68	3	593	פקדונות בבנקים
0.70	12	2,278	0.14	3	3,090	פקדונות בבנקים מרכזיים
1.75	65	4,981	1.29	29	2,985	אג"ח מוחזקות לפדיון וזמינות למכירה ⁽⁴⁾
4.18	1	34	4.05	-	9	אגרות חוב למסחר
3.97	769	25,967	3.79	738	26,122	סה"כ נכסים נושאי ריבית
-	-	340	-	-	366	חייבים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאי ריבית
-	-	1,106*	-	-	1,237	נכסים אחרים שאינם נושאי ריבית ⁽⁵⁾
3.97	769	27,413	3.79	738	27,725	סה"כ הנכסים
התחייבויות נושאות ריבית**:						
(0.16)	(2)	1,828	(0.03)	(1)	2,133	פקדונות הציבור - לפי דרישה
(1.05)	(146)	18,425	(0.58)	(73)	16,712	פקדונות הציבור - לזמן קצוב
(1.71)	(2)	165	(1.35)	(1)	155	פקדונות הממשלה
(1.12)	(3)	356	(0.37)	(1)	491	פקדונות מבנקים
(4.01)	(23)	781	(3.54)	(18)	674	כתבי התחייבות נדחים
(1.09)	(176)	21,555	(0.63)	(94)	20,165	סה"כ התחייבויות נושאות ריבית
-	-	2,875	-	-	4,406	פקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית
-	-	340	-	-	366	זכאים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית
-	-	849*	-	-	844	התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית ⁽⁷⁾
(1.09)	(176)	25,619	(0.63)	(94)	25,781	סה"כ התחייבויות
-	-	1,794*	-	-	1,944	אמצעים הונוניים
(1.09)	(176)	27,413	(0.63)	(94)	27,725	סה"כ התחייבויות והאמצעים ההונוניים
2.88	-	-	3.16	-	-	פער הריבית
3.04	593	25,967	3.29	644	26,122	תשואה נטו על הנכסים נושאי הריבית⁽⁸⁾

* הוצג מחדש

** הנתונים מתייחסים לנכסים ולהתחייבויות של הבנק בישראל ולהכנסות והוצאות הריבית הנגזרים מהם.

סקירת ההנהלה

תוספת א' - שיעורי הכנסות והוצאות הריבית, וניתוח השינויים - מאוחד(1) (המשך)

ב. יתרות ממוצעות ושיעורי הריבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית (במיליוני ש"ח)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30.9.2014			לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30.9.2015			
שיעור הכנסה**	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה**	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	
4.49	665	19,848	4.18	661	21,146	מטבע ישראלי לא צמוד:
(0.94)	(106)	15,117	(0.50)	(51)	13,626	סך נכסים נושאי ריבית
3.55			3.68			סך התחייבויות נושאות ריבית
						פער הריבית
2.30	76	4,398	1.97	47	3,241	מטבע ישראלי צמוד למדד:
(2.08)	(64)	4,101	(1.35)	(39)	3,806	סך נכסים נושאי ריבית
0.22			0.62			סך התחייבויות נושאות ריבית
						פער הריבית
2.17	28	1,721	2.35	30	1,735	מטבע חוץ:
(0.37)	(6)	2,337	(0.23)	(4)	2,733	סך נכסים נושאי ריבית
1.80			2.12			סך התחייבויות נושאות ריבית
						פער הריבית
3.97	769	25,967	3.79	738	26,122	סך פעילות בישראל:
(1.09)	(176)	21,555	(0.63)	(94)	20,165	סך נכסים נושאי ריבית
2.88			3.16			סך התחייבויות נושאות ריבית
						פער הריבית

* לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

** באחוזים.

ג. ניתוח השינויים בהכנסות הריבית ובהוצאות הריבית (במיליוני ש"ח)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30.9.2015			
שינוי, נטו	גידול (קיטון)	מחיר ⁽¹⁰⁾	כמות ⁽⁹⁾
18	58	(40)	
(49)	(54)	5	
(31)	4	(35)	
			נכסים נושאי ריבית
			אשראי לציבור
			נכסים נושאי ריבית אחרים
			סה"כ הכנסות ריבית
74	7	67	
8	(1)	9	
82	6	76	
			התחייבויות נושאות ריבית
			פקדונות הציבור
			התחייבויות נושאות ריבית אחרות
			סה"כ הוצאות ריבית

- הנתונים בלוחות אלה ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים.
- על בסיס יתרות לתחילת החודשים (במגזר מטבע ישראלי לא צמוד - על בסיס יתרות יומיות).
- לפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי, לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.
- מהיתרה הממוצעת של אג"ח זמינות למכירה נוכחה היתרה הממוצעת של רווחים הכלולים בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר מצטבר בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" בסך 82 מיליון ש"ח (בתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2014 - 120 מיליון ש"ח).
- לרבות מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאי ריבית ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.
- הכנסות הריבית כוללות עמלות בסך 91 מיליון ש"ח (בתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2014 - 75 מיליון ש"ח).
- לרבות מכשירים נגזרים.
- תשואה נטו - הכנסות ריבית נטו לחלק לסך הנכסים נושאי הריבית.
- השפעת הכמות חושבה על ידי הכפלת המחיר הנוכחי בשינוי בכמות.
- השפעת המחיר חושבה על ידי הכפלת השינוי במחיר ביתרות הממוצעות בתקופה המקבילה אשתקד.

סקירת הנהלה

תוספת ב' - החשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית

30 בספטמבר 2015						
עם	מעל	מעל 3	מעל	מעל	מעל 5	מעל 10
דרישה	חודש ועד	חודשים	שנה ועד	3 ועד	מעל 5	מעל 10
ועד חודש	3 חודשים	ועד שנה	3 שנים	5 שנים	10 שנים	20 שנה
מיליוני ש"ח						

מטבע ישראל לי לא צמוד

נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ונכסים פיננסיים מורכבים נכסים פיננסיים*

128	381	884	773	695	1,070	19,750
-	-	3	5	384	52	353
-	-	3	18	9	1	7
-	-	-	-	-	-	-
128	381	890	796	1,088	1,123	20,110

מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
אופציות (במונחי נכס הבסיס)
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים
סה"כ שווי הוגן

התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים והתחייבויות פיננסיות מורכבות

187	186	397	615	1,916	699	15,867
-	92	4	47	2,113	236	638
-	-	3	3	5	-	6
-	-	1	1	6	2	-
187	278	405	666	4,040	937	16,511

התחייבויות פיננסיות⁷
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
אופציות (במונחי נכס הבסיס)
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים
סה"כ שווי הוגן

מכשירים פיננסיים, גטו

החשיפה לשיוניים בשיעורי הריבית במגזר

(59)	103	485	130	(2,952)	186	3,599
1,492	1,551	1,448	963	833	3,785	3,599

החשיפה המצטברת במגזר

מטבע ישראלי צמוד למדד

נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ונכסים פיננסיים מורכבים

43	340	613	1,405	476	97	35
1	19	4	1	1,252	-	-
-	-	3	3	1	-	-
-	-	-	-	-	-	-
44	359	620	1,409	1,729	97	35

נכסים פיננסיים¹
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
אופציות (במונחי נכס הבסיס)
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים
סה"כ שווי הוגן

התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים והתחייבויות פיננסיות מורכבות

47	1,038	632	973	873	302	62
-	55	94	18	7	-	-
-	-	2	10	2	-	-
-	-	-	1	5	1	-
47	1,093	728	1,002	887	303	62

התחייבויות פיננסיות*
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
אופציות (במונחי נכס הבסיס)
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים
סה"כ שווי הוגן

מכשירים פיננסיים, נטו

החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר

(3)	(734)	(108)	407	842	(206)	(27)
171	174	908	1,016	609	(233)	(27)

החשיפה המצטברת במגזר

הערות כלליות:

1. פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מגזר של הנכסים הפיננסיים ושל ההתחייבויות הפיננסיות, לפי סטיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.
2. בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של זרמי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעורי הריבית שמנכים אותם אל השווי ההוגן בגין המכשיר הפיננסי.
3. שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי ההוגן בגינו.
4. גידול חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי ההוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שנגרם כתוצאה משינוי קטן (בשול בשיעור של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.

31 בדצמבר 2014			30 בספטמבר 2014								
משך חיים	שיעור	סך	משך חיים	שיעור	סך	משך חיים	שיעור	סך	ללא	מעל	
ממוצע	תשואה	הכל	ממוצע	תשואה	הכל	ממוצע	תשואה	הכל	תקופת	20	
אפקטיבי	פנימי	שווי הוגן	אפקטיבי	פנימי	שווי הוגן	אפקטיבי	פנימי	שווי הוגן	פרעון	שנה	
שנים	אחוזים	מיליוני ש"ח	שנים	אחוזים	מיליוני ש"ח	שנים	אחוזים				
0.52	3.38	22,709	0.47	3.70	21,107	0.46	3.22	23,771	81	9	
0.07		574	0.08		259	0.26		797	-	-	
-		32	-		33	-		38	-	-	
-		-	-		-	-		-	-	-	
**0.51		23,315	**0.46		21,399	**0.45		24,606	81	9	
0.41	0.30	18,854	0.44	0.30	18,159	0.39	0.15	19,867	-	-	
0.13		2,610	0.18		1,789	0.70		3,130	-	-	
-		13	-		10	-		17	-	-	
0.64		8	0.86		9	0.84		10	-	-	
**0.38		21,485	**0.42		19,967	**0.43		23,024	-	-	
								1,582	81	9	
		1,830			1,432				1,582	1,501	
2.98	1.13	3,804	2.90	0.84	4,115	2.87	1.14	3,021	2	10	
0.93		529	1.14		533	0.79		1,277	-	-	
-		2	-		1	-		7	-	-	
-		-	-		-	-		-	-	-	
**2.73		4,335	**2.70		4,649	**2.25		4,305	2	10	
3.50	0.36	4,178	3.57	0.36	4,129	3.24	0.41	3,927	-	-	
4.73		170	4.99		316	4.11		174	-	-	
-		5	-		6	-		14	-	-	
0.73		6	0.73		6	0.72		7	-	-	
**3.54		4,359	**3.66		4,457	**3.26		4,122	-	-	
								183	2	10	
		(24)			192				183	181	

הערות ספציפיות:

* למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.

** ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.

סקירת הנהלה

תוספת ב' - החשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית (המשך)

סכומים מדווחים

30 בספטמבר 2015

עם דרישה ועד חודש מיליוני ש"ח	מל חודש ועד 3 חודשים	מל שנה ועד 3 שנים	מל שנה ועד 3 שנים	מל שנה ועד 3 שנים	מל שנה ועד 3 שנים	מל שנה ועד 3 שנים
מל שנה ועד 10 שנים	מל שנה ועד 10 שנים	מל שנה ועד 10 שנים	מל שנה ועד 10 שנים	מל שנה ועד 10 שנים	מל שנה ועד 10 שנים	מל שנה ועד 10 שנים

994	205	77	192	336	32	5
897	989	1,003	71	61	37	-
7	1	3	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-
1,898	1,195	1,083	263	397	69	5

מטבע חוץ***
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ונכסים פיננסיים מורכבים נכסים פיננסיים*
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
אופציות (במונחי נכס הבסיס)
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים
סה"כ שווי הוגן

2,260	242	432	16	7	14	6
458	340	512	245	91	271	1
7	2	7	7	1	-	-
-	-	1	-	-	-	-
2,725	584	952	268	99	285	7

התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים והתחייבויות פיננסיות מורכבות התחייבויות פיננסיות*
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
אופציות (במונחי נכס הבסיס)
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים
סה"כ שווי הוגן

(827)	611	131	(5)	298	(216)	(2)
(827)	(216)	(85)	(90)	208	(8)	(10)

מכשירים פיננסיים, נטו
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר
החשיפה המצטברת במגזר

20,779	1,372	1,248	2,370	1,833	753	176
1,250	1,041	2,639	77	68	56	1
14	2	13	21	6	-	-
-	-	-	-	-	-	-
22,043	2,415	3,900	2,468	1,907	809	177

חשיפה כוללת לשינויים בשיעורי הריבית
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ונכסים פיננסיים מורכבים נכסים פיננסיים****
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
אופציות (במונחי נכס הבסיס)*****
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים
סה"כ שווי הוגן

18,189	1,243	3,221	1,604	1,036	1,238	240
1,096	576	2,632	310	189	418	1
13	2	14	20	6	-	-
-	3	12	2	1	-	-
19,298	1,824	5,879	1,936	1,232	1,656	241

התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים והתחייבויות פיננסיות מורכבות התחייבויות פיננסיות*
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
אופציות (במונחי נכס הבסיס)*****
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים
סה"כ שווי הוגן

2,745	591	(1,979)	532	675	(847)	(64)
2,745	3,336	1,357	1,889	2,564	1,717	1,653

מכשירים פיננסיים, נטו
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר
החשיפה המצטברת במגזר

הערות כלליות:

- פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מגזר של הנכסים הפיננסיים ושל ההתחייבויות הפיננסיות, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.
- כלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של זרמי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעורי הריבית שמנכים אותם אל השווי ההוגן בגין המכשיר הפיננסי.
- שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי ההוגן בגינו.
- משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי ההוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שנגרם כתוצאה משינוי קטן (גידול בשיעור של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.

31 בדצמבר 2014			30 בספטמבר 2014							
משך חיים ממוצע אפקטיבי שנים	שיעור תשואה פנימי אחוזים	סך הכל שווי הוגן מיליוני ש"ח	משך חיים ממוצע אפקטיבי שנים	שיעור תשואה פנימי אחוזים	סך הכל שווי הוגן מיליוני ש"ח	משך חיים ממוצע אפקטיבי שנים	שיעור תשואה פנימי אחוזים	סך הכל שווי הוגן	ללא תקופת פרעון	מעל 20 שנה
0.86	1.88	1,744	0.88	1.88	1,653	1.07	1.85	1,841	-	-
0.31		3,952	0.50		3,032	0.41		3,058	-	-
-		134	-		24	-		11	-	-
-		-	-		-	-		-	-	-
**0.47		5,830	**0.63		4,709	**0.66		4,910	-	-
0.19	0.29	3,341	0.22	0.35	2,829	0.18	0.25	2,977	-	-
0.70		2,353	1.18		1,839	1.8		1,918	-	-
-		149	-		40	-		24	-	-
0.67		1	0.67		1	0.67		1	-	-
**0.39		5,844	**0.50		4,709	**0.81		4,920	-	-
								(10)	-	-
		(14)			-			(10)	(10)	
0.87	2.98	28,271	0.87	3.15	26,888	0.75	2.91	28,645	95	19
0.35		5,055	0.56		3,824	0.48		5,132	-	-
-		168	-		58	-		56	-	-
-		-	-		-	-		-	-	-
**0.79		33,494	**0.83		30,770	**0.71		33,833	95	19
0.87	0.31	26,373	0.93	0.32	25,117	0.78	0.20	26,771	-	-
0.54		5,133	1.03		3,944	1.22		5,222	-	-
-		167	-		56	-		55	-	-
0.68		29	0.80		30	0.78		33	15	-
**0.81		31,702	**0.94		29,147	**0.85		32,081	15	-
								1,752	80	19
		1,792			1,623			1,752	1,672	

הערות ספציפיות:

- * למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.
- ** ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.
- *** לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ
- **** כולל מניות המוצגות בטור "ללא תקופת פרעון".
- ***** כולל אופציות של מניות המוצגות בטור "ללא תקופת פרעון".
- ***** כולל התחייבויות לא כספיות המוצגות בטור "ללא תקופת פרעון".

סקירת הנהלה

תוספת ג' - סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק על בסיס מאוחד

בסכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

30 בספטמבר 2015									
חובות (2) וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) (3)					סיכון אשראי כולל (1)				
הפסדי אשראי (4)									
יתרת	הוצאות	בגין	מחיקות	הפרשה	סך	דירוג	ביצוע	סך	
הפסדי	הפסדי	הפסדי	חשבוניות	הפסדי	מזה:	אשראי	אשראי	הכל	
אשראי	אשראי	אשראי	נטו	אשראי	חובות (2)	בעייתי	אשראי (5)	הכל	
פגום	בעייתי (6)	פגום	בעייתי (6)	פגום	בעייתי	אשראי (5)	אשראי (5)	הכל	
8	(1)	(1)	3	5	333	373	5	365	374
-	-	-	-	-	86	95	-	94	95
40	1	7	26	80	1,971	2,247	80	2,185	2,260
43	4	(1)	35	88	1,687	3,424	88	3,306	3,425
8	(1)	(1)	21	27	1,831	1,925	27	1,901	1,932
1	-	-	-	1	91	108	1	305	307
91	2	(7)	99	139	3,858	4,324	139	4,188	4,347
2	-	-	20	24	237	277	24	250	282
22	10	12	18	27	881	996	27	957	996
3	1	2	1	3	104	130	3	130	135
7	-	5	6	6	380	405	6	738	771
24	(1)	3	32	39	1,138	1,393	39	1,327	1,394
5	-	-	4	8	809	980	8	966	981
254	15	19	265	447	13,406	16,677	447	16,712	17,299
15	-	2	-	55	3,231	3,370	55	3,315	3,370
45	(1)	(10)	33	73	3,478	4,385	73	4,165	4,393
314	14	11	298	575	20,115	24,432	575	24,192	25,062
1	-	-	-	-	107	107	-	164	164
-	-	-	-	-	-	-	-	2,028	2,028
315	14	11	298	575	20,222	24,539	575	26,384	27,254
סך פעילות בישראל									
2	-	-	-	-	221	245	-	249	272
-	-	-	-	70	91	197	70	202	202
1	-	(1)	-	-	66	72	-	72	72
-	-	1	-	-	50	50	-	50	50
13	-	(1)	31	32	37	43	44	14	73
16	-	(1)	31	102	465	607	114	587	669
-	-	-	-	-	349	372	-	385	385
-	-	-	-	-	-	-	-	28	28
16	-	(1)	31	102	814	979	114	1,000	1,082
331	14	10	329	677	21,036	25,518	689	27,384	28,336
סך הכל									

1. סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות (2), אג"ח, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך 21,036 מיליוני ש"ח, 2,765 מיליוני ש"ח, 51 מיליוני ש"ח ו- 4,484 מיליוני ש"ח, בהתאמה.
2. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.
3. סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
4. כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
5. סיכון אשראי שדירוג האשראי שלו ליום 30.9.2015, עומד במדיניות הבנק לביצוע אשראי חדש.
6. סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיר שביגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיר שביגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של כ- 90 יום ומעלה.
7. כולל סיכון אשראי מאזני בגין הלוואות לדיר שניתנו ל"קבוצות רכישה" בסך 76 מיליון ש"ח, וסיכון אשראי חוץ מאזני בגין לווים אלה בסך 136 מיליון ש"ח.

סקירת הנהלה

תוספת ג' - סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק על בסיס מאוחד (המשך)

בסכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

30 בספטמבר 2014 ⁽⁷⁾								
סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾			חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾			הפסדי אשראי ⁽⁴⁾		
סך הכל	בעייתי	סך הכל*	מזה: חובות ⁽²⁾	בעייתי ⁽⁵⁾	פגום	הוצאות בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות, נטו	יתרת הפרשה להפסדי אשראי
פעילות בישראל: ציבור - מסחרי								
332	7	332	293	7	5	4	5	7
66	1	65	58	1	1	-	-	-
2,135	74	2,101	1,826	74	48	(7)	-	35
3,289	155	3,287	1,505	155	41	(4)	(2)	54
1,755	36	1,739	1,653	36	31	-	-	8
387	2	120	101	2	-	1	1	1
4,257	126	4,210	3,786	126	45	5	5	88
268	10	263	232	10	8	(1)	(1)	3
832	29	832	750	29	19	2	(1)	14
106	5	87	67	5	5	-	-	4
1,055	1	320	300	1	1	-	1	2
1,172	36	1,172	913	36	27	6	6	23
842	7	838	687	7	6	-	(1)	5
16,496	489	15,366	12,171	489	237	6	13	244
3,160	45	3,160	2,939	45	-	(1)	-	13
3,984	80	3,970	3,134	80	42	(19)	(5)	53
23,640	614	22,496	18,244	614	279	(14)	8	310
835	-	811	811	-	-	-	-	1
2,594	-	-	-	-	-	-	-	-
27,069	614	23,307	19,055	614	279	(14)	8	311
פעילות בחו"ל								
335	-	314	287	-	-	-	-	3
223	-	211	103	-	-	(1)	-	-
86	-	86	82	-	-	-	-	1
73	18	63	62	7	7	(3)	29	-
49	25	35	30	25	25	-	-	12
766	43	709	564	32	32	(4)	29	16
376	-	351	327	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-
1,142	43	1,060	891	32	32	(4)	29	16
28,211	657	24,367	19,946	646	311	(18)	37	327

1. סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אג"ח, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך 19,946 מיליוני ש"ח, 3,773 מיליוני ש"ח, 41 מיליוני ש"ח ו- 4,451 מיליוני ש"ח, בהתאמה.
2. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.
3. סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
4. כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
5. סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיר שביגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיר שביגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של כ- 90 יום ומעלה.
6. כולל סיכון אשראי מאזני בגין הלוואות לדיר שניתנו "לקבוצות רכישה" בסך 100 מיליון ש"ח, וסיכון אשראי חוץ מאזני בגין לווים אלו בסך 136 מיליון ש"ח.
7. הנתונים שנכללו בלוח זה סווגו מחדש בכדי להתאים את התפלגות סיכון האשראי בחתך ענפי משק, לסיווג החדש של ענפי משק שנקבע על ידי בנק ישראל ביום 9.4.2014, ונכנס לתוקף ביום 1.1.2015.

סקירת ההנהלה

תוספת ג' - סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק על בסיס מאוחד (המשך)

בסכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2014 ⁽⁸⁾									
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾					סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾				
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾									
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות, נטו	הוצאות בגין הפסדי אשראי	פגום	בעייתי ⁽⁶⁾	*מזה: חובות ⁽²⁾	סך הכל*	דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	בעייתי	סך הכל
פעילות בישראל: ציבור - מסחרי									
8	5	5	4	5	332	373	5	364	373
-	-	-	-	1	58	65	1	65	65
33	2	(8)	42	67	1,879	2,150	67	2,086	2,186
50	1	(5)	38	141	1,558	3,176	141	2,999	3,178
8	-	-	31	35	1,752	1,840	35	1,819	1,855
1	1	1	-	2	103	122	2	401	404
99	6	18	87	119	3,873	4,324	119	4,192	4,354
2	-	-	10	13	236	268	13	250	272
19	3	11	25	34	756	836	34	793	836
2	3	1	2	2	63	84	2	97	101
2	-	-	1	1	288	307	1	851	853
21	7	5	29	40	908	1,149	40	1,076	1,151
5	-	-	5	7	707	880	7	866	885
250	28	28	274	467	12,513	15,574	467	15,859	16,513
13	-	(1)	-	49	2,984	3,238	49	3,189	3,238
54	5	(8)	38	72	3,181	4,026	72	3,793	4,041
317	33	19	312	588	18,678	22,838	588	22,841	23,792
1	-	-	-	-	434	434	-	447	447
-	-	-	-	-	-	-	-	2,813	2,813
318	33	19	312	588	19,112	23,272	588	26,101	27,052
פעילות בחו"ל									
3	-	(1)	-	-	254	274	-	294	294
-	-	(1)	-	-	99	203	-	210	210
2	-	1	-	-	109	123	-	123	123
-	29	(3)	7	7	63	63	15	56	71
12	-	-	25	25	31	37	25	27	52
17	29	(4)	32	32	556	700	40	710	750
-	-	-	-	-	468	492	-	519	519
-	-	-	-	-	-	-	-	19	19
17	29	(4)	32	32	1,024	1,192	40	1,248	1,288
335	62	15	344	620	20,136	24,464	628	27,349	28,340

1. סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אג"ח, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך 20,136 מיליוני ש"ח, 3,817 מיליוני ש"ח, 59 מיליוני ש"ח ו- 4,328 מיליוני ש"ח, בהתאמה.
2. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.
3. סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
4. כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
5. סיכון אשראי שדירוג האשראי שלו ליום 31.12.2014, עומד במדיניות הבנק לביצוע אשראי חדש.
6. סיכון אשראי מאזני וחץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיר שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיר שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של כ- 90 יום ומעלה.
7. כולל סיכון אשראי מאזני בגין הלוואות לדיר שניתנו ל"קבוצות רכישה" בסך 94 מיליון ש"ח, וסיכון אשראי חוץ מאזני בגין לווים אלה בסך 129 מיליון ש"ח.
8. הנתונים שנכללו בלוח זה סווגו מחדש בכדי להתאים את התפלגות סיכון האשראי בחתך ענפי משק, לסיווג החדש של ענפי משק שנקבע על ידי בנק ישראל ביום 9.4.2014, ונכנס לתוקף ביום 1.1.2015.

סקירת הנהלה

תוספת ד' - חשיפות למדינות זרות - על בסיס מאוחד⁽¹⁾

א. מידע בדבר סך כל החשיפות למדינות זרות

[illegible]

סך כל החשיפה
למדינות זרות:

- ליום 30.9.2015:

(1) 5-

LDC סזה

- ליום 30.9.2014:

(1)(4)5-

⁽⁴⁾LDC תפ

- ליום 31.12.2014:

(1)(4) —

כל

⁽⁴⁾LDC נזכר

1. על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות ובטחונות נזילים. בלוח זה נכלל מידע מפורט לגבי מדינות שחשיפות האשראי של הבנק בגינן עולה על 1% מסך נכסי הבנק.
2. סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים, כפי שחושב לצורך מגבלת חבות של לווה.
3. סיכון אשראי מאזני וחוזי מאזני, סיכון אשראי בעיית וחובות פגומים, מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה וקבוצת לווים.
4. הוצג מחדש.

ב. מידע בדבר מדינות שסך החשיפה לכל אחת מהן עולה על 0.75% מסך נכסי הבנק

חשיפות האשראי של הבנק בגין מדינות זרות ליום 30.9.2015 כוללת חשיפת אשראי בגין מדינה אחת ששיעורה עולה על 0.75% מכלל נכסי הבנק (אך נופל מ- 1%). חשיפת האשראי בגין מדינה זו מסתכמת ליום 30.9.2015 בסך 259 מיליון ש"ח וחשיפת האשראי החוץ מאזנית מסתכמת בסך 6 מיליון ש"ח (ליום 30.9.2014 ו- 31.12.2014 - לא היו בבנק חשיפות אשראי העומדות בקריטריון זה).

ג. מידע בדבר חשיפה מאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות

חשיפת הבנק בגין מדיניות זרות עם בעיות נזילות מסתכמת ליום 30.9.2015 בסך של 5 מיליון ש"ח (30.9.2014 - 3 מיליון ש"ח; 31.12.2014 - 6 מיליון ש"ח).

* חשיפת הבנק למדינות: פורטוגל, ספרד, יוון, איטליה, אירלנד וקפריסין שנכללו בתכנית הסיוע שהושקה על ידי הבנק המרכזי האירופאי וקרן המטבע הבינלאומית ליום 30.9.2015 - מסתכמת בסך 7 מיליון ש"ח (30.9.2014 ו- 31.12.2014 4 מיליון ש"ח). ליום 30.9.2015 לא קיימת בבנק חשיפה חוץ מאזנית למדינות הנ"ל (30.9.2014 ו- 31.12.2014 2 מיליון ש"ח).

אני, יהושע בורשטיין, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2015 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים ברווח הכולל, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי⁽¹⁾ ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי⁽¹⁾, וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח.
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואי החשבון המבקרים, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

(1) כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון".

הצהרה (Certification)

אני, אבי רישפן, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2015 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים ברווח הכולל, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי⁽¹⁾ והבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי⁽¹⁾, וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח.
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה, שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואי החשבון המבקרים, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

(1) כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון".

דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של בנק מרכנתיל דיסקונט בערבון מוגבל והחברות הבנות שלו (להלן - "הבנק"), הכולל את מאזן הביניים התמציתי המאוחד ליום 30 בספטמבר 2015 ואת הדוחות התמציתיים ביניים המאוחדים על רווח והפסד, הרווח הכולל, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לתקופות של שלושה ותשעה חודשים שהסתיימו באותו תאריך.

הדירקטוריון וההנהלה אחראים לעריכה ולהצגה של מידע כספי לתקופות ביניים אלה בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli Gaap) ל"דיווח כספי לתקופות ביניים" ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופות ביניים אלה בהתבסס על סקירתנו.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה 1 של לשכת רואי חשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של הישות" ותקן סקירה שיישומו בסקירה של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבירורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נהלי סקירה אנליטיים ואחרים.

סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli Gaap) ל"דיווח כספי לתקופות ביניים" ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

זיו האפט

רואי חשבון

סומך חייקין

רואי חשבון

17 בנובמבר, 2015

תמצית מאזנים מאוחדים

בסכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

30 בספטמבר 2015	30 בספטמבר 2014	31 בדצמבר 2014
(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(מבוקר)
נכסים		
מזומנים ופקדונות בבנקים	5,282	4,310
ניירות ערך ⁽³⁾⁽²⁾	2,777	3,786
אשראי לציבור	20,580	18,808
הפרשה להפסדי אשראי	(312)	(319)
אשראי לציבור, נטו	20,268	18,498
השקעה בחברות כלולות	7	10
בניינים וציוד	353	⁽¹⁾ 399
נכסים בגין מכשירים נגזרים	29	42
נכסים אחרים	396	⁽¹⁾ 392
סך הכל נכסים	29,112	27,397
התחייבויות והון		
פקדונות הציבור	24,081	22,786
פקדונות מבנקים	790	539
פקדונות הממשלה	157	161
כתבי התחייבות נדחים	672	676
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	120	161
התחייבויות אחרות ⁽⁴⁾	1,201	⁽¹⁾ 1,183
סך הכל התחייבויות	27,021	25,506
הון	2,091	⁽¹⁾ 1,916
סך הכל התחייבויות והון	29,112	27,397

לילך אשר טופילסקי
יו"ר הדירקטוריון

יהושע בורשטיין
מנהל כללי

אבי רישפן
סמנכ"ל בכיר, חשבונאי ראשי

1. הוצג מחדש בגין היישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב, בנושא: "זכויות עובדים" ובגין היישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים, בנושא: "היוון עלויות תוכנה" - ראה ביאור 11(ה'5-3).
2. היתרה כוללת ניירות ערך ששוועדו למלווים בסך 378 מיליוני ש"ח (30.9.2014 - 580 מיליוני ש"ח; 31.12.2014 - 576 מיליוני ש"ח).
3. היתרה כוללת ניירות ערך המוצגים לפי השווי ההוגן בסך 2,466 מיליוני ש"ח (30.9.2014 - 3,491 מיליוני ש"ח; 31.12.2014 - 3,518 מיליוני ש"ח).
4. היתרה כוללת הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים בסך 18 מיליוני ש"ח (30.9.2014 - 16 מיליוני ש"ח; 31.12.2014 - 15 מיליוני ש"ח).

תאריך אישור הדוחות הכספיים: 17 בנובמבר, 2015.
הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוח רווח והפסד מאוחד

בסכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2015	2014	2015	2014	2014
(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(מבוקר)
הכנסות ריבית	263	266	738	1,011
הוצאות ריבית	43	61	94	211
הכנסות ריבית, נטו	220	205	644	800
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	20	(1)	10	15
הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	200	206	634	785
הכנסות שאינן מריבית				
הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית	(13)	18	34	42
עמלות	76	76	231	313
הכנסות אחרות	33	-	33	1
סך כל הכנסות שאינן מריבית	96	94	298	356
הוצאות תפעוליות ואחרות				
משכורות והוצאות נלוות	139	(1)165	390	(1)586
אחזקה ופחת בניינים וציוד	40	(1)38	113	(1)150
הוצאות אחרות	46	(1)45	130	(1)167
סך כל הוצאות תפעוליות ואחרות	225	248	633	903
רווח לפני מיסים	71	52	299	238
הפרשה למיסים על הרווח	24	(1)21	112	(1)93
רווח לאחר מיסים	47	31	187	145
חלק הבנק ברווחים של חברות מוחזקות, לאחר מיסים	1	-	2	2
רווח נקי	48	31	189	147
רווח למניה (באלפי שקלים חדשים)				
• מניה בת 0.1 שקלים חדשים - ערך נקוב	0.39	(1)0.25	1.52	(1)1.18
• מניה בת 0.01 שקלים חדשים - ערך נקוב	0.04	(1)0.02	0.15	(1)0.12

1. הוצג מחדש בגין היישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב, בנושא: "זכויות עובדים" ובגין היישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים, בנושא: "היוון עלויות תוכנה" - ראה ביאור 1 וה' (3-5).

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוח על הרווח הכולל

בסכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

רווח נקי	לשלושה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר		לתשעה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
	2015	2014	2015	2014	2014
	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(מבוקר)
	48	⁽²⁾ 31	189	⁽²⁾ 115	⁽²⁾ 147
רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מיסים:					
התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה	(7)	11	(37)	3	(27)
לפי השווי ההוגן, נטו	(5)	⁽²⁾ (13)	13	⁽²⁾ (61)	⁽²⁾ (41)
התאמת ההתחייבויות בגין הטבות לעובדים, נטו ⁽¹⁾					
הפסד כולל אחר לפני מיסים	(12)	(2)	(24)	(58)	(68)
השפעת המס המתייחס	5	⁽²⁾ 1	10	⁽²⁾ 22	⁽²⁾ 25
הפסד כולל אחר לאחר השפעת המס	(7)	(1)	(14)	(36)	(43)
סך הכל הרווח הכולל	41	30	175	79	104

תמצית דוחות על השינויים בהון

בסכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015					
(לא מבוקר)					
הון מניות נפרע	קרנות הון	סך הכל הון וקרנות הון	רווח כולל אחר מצטבר	יתרת רווח	סך הכל הון
51	152	203	(29)	1,876	2,050
-	-	-	-	48	48
-	-	-	(7)	-	(7)
51	152	203	(36)	1,924	2,091
לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2014					
(לא מבוקר)					
הון מניות נפרע	קרנות הון	סך הכל הון וקרנות הון	רווח כולל אחר מצטבר	יתרת רווח	סך הכל הון
51	152	203	⁽²⁾ (14)	⁽²⁾ 1,672	1,861
-	-	-	-	⁽²⁾ 31	31
-	-	-	⁽²⁾ (1)	-	(1)
51	152	203	(15)	1,703	1,891

1. מהווה בעיקר התאמות לאומדנים אקטואריים בגין הפרשות לפיצויי פרישה, והטבות לאחר סיום העסקה וכן הפחתת סכומים שנרשמו בתקופות קודמות ברווח כולל אחר.
2. הוצג מחדש בגין היישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא: "זכויות עובדים" ובגין היישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים, בנושא: "היוון עלויות תוכנה" - ראה ביאור 11(ה'5-3).

תמצית דוחות על השינויים בהון (המשך)

בסכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015					
(לא מבוקר)					
סך הכל הון	יתרת רווח	רווח כולל אחר מצטבר	סך הכל הון וקרנות הון	קרנות הון	הון מניות נפרע
1,916	1,735 ⁽³⁾⁽²⁾	(22) ⁽²⁾	203	152	51
189	189	-	-	-	-
(14)	-	(14)	-	-	-
2,091	1,924	(36)	203	152	51
יתרה לתחילת התקופה (מבוקר)					
רווח נקי					
הפסד כולל אחר, נטו, לאחר השפעת המס					
יתרה לסוף התקופה					
לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2014					
(לא מבוקר)					
סך הכל הון	יתרת רווח	רווח כולל אחר מצטבר	סך הכל הון וקרנות הון	קרנות הון	הון מניות נפרע
1,857	1,633 ⁽³⁾⁽²⁾	21 ⁽²⁾	203	152	51
115	115 ⁽³⁾⁽²⁾	-	-	-	-
(45)	(45)	-	-	-	-
(36)	-	(36) ⁽²⁾	-	-	-
1,891	1,703	(15)	203	152	51
יתרה לתחילת התקופה (מבוקר)					
רווח נקי					
דיבידנד					
הפסד כולל אחר, נטו, לאחר השפעת המס					
יתרה לסוף התקופה					
לשתי השנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2013 ו-2014					
(מבוקר)					
סך הכל הון	יתרת רווח	רווח כולל אחר מצטבר	סך הכל הון וקרנות הון	קרנות הון	הון מניות נפרע
1,882	1,585 ⁽³⁾	94	203	152	51
יתרה ליום 1.1.2013 - לפני השפעת היישום לראשונה של כללי החשבונאות החדשים ⁽¹⁾					
השפעה מצטברת נטו בגין היישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא: "זכויות עובדים"					
(63)	(11) ⁽²⁾	(52) ⁽²⁾	-	-	-
יתרה ליום 1.1.2013 - לאחר השפעת היישום לראשונה של כללי החשבונאות החדשים ⁽¹⁾					
1,819	1,574	42	203	152	51
179	179 ⁽³⁾⁽²⁾	-	-	-	-
(120)	(120)	-	-	-	-
(21)	-	(21) ⁽²⁾	-	-	-
הפסד כולל אחר, נטו, לאחר השפעת המס					
יתרה ליום 31.12.2013					
1,857	1,633	21	203	152	51
147	147 ⁽³⁾⁽²⁾	-	-	-	-
(45)	(45)	-	-	-	-
(43)	-	(43) ⁽²⁾	-	-	-
הפסד כולל אחר, נטו, לאחר השפעת המס					
יתרה ליום 31.12.2014					
1,916	1,735	(22)	203	152	51

1. כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא: "זכויות עובדים".

2. הוצג מחדש בגין היישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא: "זכויות עובדים" - ראה בביאור 1ה(3).

3. הוצג מחדש בגין היישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים, בנושא: "היוון עלויות תוכנה" - ראה בביאור 1ה(4).

דוחות על תזרימי המזומנים - מאוחדים

בסכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר	לתשעה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר	לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר	לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר	
2014	2014	2015	2014	2015	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
					תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
⁽¹⁾ 147	⁽¹⁾ 115	189	⁽¹⁾ 31	48	רווח נקי לתקופה
⁽¹⁾ 235	⁽¹⁾ 189	143	⁽¹⁾ 18	7	התאמות הדרושות כדי להציג את המזומנים מפעילות שוטפת (נספח א')
382	304	332	49	55	סך הכל
					שינוי נטו בנכסים שוטפים -
134	388	(303)	484	(31)	פקדונות בבנקים
(1,400)	(923)	(1,439)	(401)	(210)	אשראי לציבור
(6)	(18)	1	(26)	(8)	נכסים בגין מכשירים נגזרים
15	11	-	44	(1)	ניירות ערך למסחר
(29)	21	(17)	39	(44)	נכסים אחרים
(1,286)	(521)	(1,758)	140	(294)	סך הכל שינוי בנכסים שוטפים
					שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות -
96	(1,178)	21	(706)	307	פקדונות מהציבור
5	52	298	349	76	פקדונות מבנקים
(29)	(7)	18	-	1	פקדונות הממשלה
(31)	21	11	14	(29)	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
⁽¹⁾ 20	⁽¹⁾ (3)	35	⁽¹⁾ (20)	56	התחייבויות אחרות
61	(1,115)	383	(363)	411	סך הכל שינוי בהתחייבויות שוטפות
(843)	(1,332)	(1,043)	(174)	172	מזומנים נטו מפעילות (לפעילות) שוטפת
					תזרימי מזומנים לפעילות השקעה
1	1	-	1	-	תמורה ממכירת חברה מוחזקת
(1,399)	(1,266)	(1,917)	(418)	(1,300)	רכישת ניירות ערך זמינים למכירה
(19)	-	-	-	-	רכישת אגרות חוב מוחזקות לפדיון
1,512	1,245	2,412	646	1,266	תמורה ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה
2,284	2,210	835	491	178	תמורה מפידיון ניירות ערך זמינים למכירה
⁽¹⁾ (46)	⁽¹⁾ (38)	(44)	⁽¹⁾ (18)	(10)	רכישת בניינים וציוד
-	-	79	-	79	תמורה ממימוש בניינים וציוד
-	-	6	-	-	דיבידנד שהתקבל מחברה כלולה
2,333	2,152	1,371	702	213	מזומנים, נטו, מפעילות השקעה
					תזרימי מזומנים לפעילות מימון
(45)	(45)	-	-	-	דיבידנד ששולם לבעלי המניות
(170)	(170)	(27)	(120)	(9)	פרעון כתבי התחייבות נדחים
(215)	(215)	(27)	(120)	(9)	מזומנים, נטו, לפעילות מימון
1,275	605	301	408	376	גידול במזומנים
54	34	-	29	17	השפעת השינויים בשער החליפין על יתרת המזומנים
3,552	3,552	4,881	3,754	4,789	יתרת מזומנים לתחילת התקופה
4,881	4,191	5,182	4,191	5,182	יתרת המזומנים לסוף התקופה

1. הוצג מחדש בגין היישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב, בנושא: "זכויות עובדים" ובגין היישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים, בנושא: "היוון עלויות תוכנה" - ראה ביאור 1 וה' (3-5).
הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוחות על תזרימי המזומנים - מאוחדים (המשך)

בסכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר	לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר
2014	2014	2015
(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)

נספח א'

התאמות הדרושות כדי להציג את המזומנים
מפעילות שוטפת

(2)	(1)	(2)	-	(1)	חלק הבנק ברווחים, נטו, של חברות מוחזקות
⁽¹⁾ 58	⁽¹⁾ 45	42	⁽¹⁾ 14	15	פחת והפחתות
120	60	88	20	42	הוצאות בגין הפסדי אשראי
20	26	4	(26)	(23)	הפסד (רווח) נטו מניירות ערך זמינים למכירה ומוחזקים לפדיון
(2)	-	(1)	-	-	הפרשה לירידת ערכם של ניירות ערך זמינים למכירה
-	-	(33)	-	(33)	רווח מממוש בניינים וציוד
(1)	(1)	1	(1)	1	רווח שמושם ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר
1	-	-	-	-	ירידת ערך של נכסים המוחזקים למכירה
⁽¹⁾ (4)	⁽¹⁾ (17)	29	⁽¹⁾ (16)	-	מסים נדחים, נטו
⁽¹⁾ 71	⁽¹⁾ 88	(3)	⁽¹⁾ 47	14	גידול (קטון) בהפרשות לזכויות עובדים
28	23	18	9	9	התאמת ערכם של כתבי התחייבות נדחים
(54)	(34)	-	(29)	(17)	הפרשי שער שנזקפו על יתרת המזומנים
235	189	143	18	7	סה"כ התאמות לתזרימי מזומנים מפעילות שוטפת

נספח ב'

פעולות שלא במזומן

6	2	12	2	12	• רכישת בניינים וציוד
(114)	146	(317)	477	(37)	• השאלת ניירות ערך (החזר ניירות ערך שהושאלו)

נספח ג'

מידע על ריבית ומיסים שהתקבלו (שולמו)

1,146	899	784	251	263	• ריבית שהתקבלה
(371)	(313)	(160)	(141)	(47)	• ריבית ששולמה
(117)	(84)	(80)	(33)	(26)	• מיסים על הכנסה ששולמו

1. הוצג מחדש בגין היישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב, בנושא: "זכויות עובדים" ובגין היישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא: "היוון עלויות תוכנה" - ראה ביאור 1ה' (3-5).

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית

א. כללי

(1) בנק מרכנתיל דיסקונט הינו תאגיד בנקאי. תמצית הדוחות הכספיים הרבעוניים (להלן: "הדוחות הכספיים ביניים") המאוחדים של הבנק ליום 30 בספטמבר 2015, כוללת את אלה של הבנק ושל החברות הבנות שלו (להלן: "הקבוצה" או "המאוחד"). תמצית הדוחות הכספיים הביניים המאוחדים ערוכה בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו בדבר עריכת דוח כספי רבעוני של תאגיד בנקאי ובהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli Gaap) לדיווח כספי לתקופות ביניים, ואינה כוללת את כל המידע הנדרש בדוחות כספיים שנתיים.

(2) דוחות הביניים הנ"ל ערוכים (בכפוף לאמור בסעיפים ד', ו-ה' להלן), בהתבסס על כללי החשבונאות שלפיהם נערכו הדוחות הכספיים המבוקרים ליום 31 בדצמבר 2014. לפיכך, יש לעיין בהם יחד עם הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014 והביאורים המצורפים להם.

(3) תמצית הדוחות הכספיים הרבעוניים אושרה לפרסום על ידי דירקטוריון הבנק ביום 17 בנובמבר 2015.

ב. עקרונות הדיווח הכספי

תמצית הדוחות הכספיים ביניים הוכנה על פי מדרג תקני דיווח כספי, כדלקמן:

- ככלל, הדוחות הכספיים ביניים ערוכים על פי הכללים שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים והנחיותיו (להלן: "הוראות המפקח").
- בנושאים מסוימים שצוינו בהוראות המפקח - יושמו תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים שאומצו. עם זאת, במקרים בהם עושה התקן הבינלאומי שימוש בהגדרות שקיימות כבר ב"הוראות המפקח" - יושמו ההגדרות שב"הוראות המפקח".
- בנושאים שלגביהם התקן הבינלאומי שאומץ, מפנה לתקן בינלאומי שטרם אומץ - יושמו "הוראות המפקח".
- בנושאים הנמצאים בתכולת היישום של תקני הדיווח הבינלאומי, שלא נקבע לגביהם טיפול ספציפי בתקני הדיווח הבינלאומי, או ב"הוראות המפקח" - יושמו כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב.

ג. שימוש באומדנים

עריכת תמצית הדוחות הכספיים הביניים המאוחדים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli Gaap) והוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, כרוכה בשיקול דעת, הנחות ושימוש באומדנים שהשפיעו על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות ועל הגילוי המתייחס אליהם וכן על סכומי הכנסות והוצאות בתקופות הדיווח. האומדנים מבוססים על הנחות שנערכו על ידי הנהלת הבנק והן כרוכות באי ודאות או רגישות למשתנים שונים. הערכות ההנהלה מבוססות על ניסיון העבר, נתונים נצפים והנחות סבירות המותאמות לנסיבות של כל אומדן. האומדנים וההנחות שבבסיסם מתעדכנים באופן שוטף, ותוצאותיהם נזקפות לדוחות הכספיים בתקופה שבה נערך העדכון. יובהר עם זאת, שהתממשותם בעתיד של ההערכות והאומדנים הנ"ל, עשויה להיות שונה מההערכות שנכללו בדוחות הכספיים.

ההערכות והאומדנים ששימשו בדוחות הכספיים ביניים ליום 30 בספטמבר 2015, עקביים עם אלו ששימשו בעריכת הדוחות הכספיים השנתיים ליום 31.12.2014, בכפוף לאומדנים שנערכו בעקבות יישום כללי חשבונאות והוראות דיווח חדשות, כמפורט להלן.

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית (המשך)

ד. מידע לגבי השפעה של תקני חשבונאות חדשים והוראות המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם

(1) אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS)

בהמשך לפרסום תקן חשבונאות מס' 29 המחיל את תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) על ישויות הכפופות לחוק ניירות ערך, התשכ"ח - 1968 (אך אינו חל על תאגידים בנקאיים שדוחותיהם הכספיים ערוכים לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו), פרסם בנק ישראל ביום 7 ביוני 2009 מסמך, הכולל מתווה לאימוץ תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים בדיווחים הכספיים של התאגידים הבנקאיים בישראל.

המתווה עורך אבחנה בין תקני דיווח הנוגעים לנושאים הנמצאים בליבת העסק הבנקאי, לבין תקני דיווח אחרים, כדלקמן:

א. תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים שאינם נוגעים בנושאים הקשורים לליבת העסק הבנקאי יאומצו בהדרגה בשנים 2011-2012 (ומרביתם אכן יושמו בשנים 2013 - 2011). לפרטים נוספים באשר להחלטת בנק ישראל לאמץ את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זה - ראה סעיף ב להלן.

ב. תאריך היעד ליישום תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים בנושאים הנוגעים לליבת העסק הבנקאי, היה אמור להיקבע, על ידי בנק ישראל בהתאם להתקדמות "תהליך ההתכנסות" - בין גוף התקינה הבינלאומית וגוף התקינה בארה"ב.

ממידע שהתקבל בבנק ישראל עולה כי "תהליך ההתכנסות" נעצר בשלב זה, וטרם נקבע מועד לאימוץ התקינה הבינלאומית בארה"ב, אם בכלל.

לאור האמור לעיל, ולאור היתרונות המשמעותיים שרואה בנק ישראל באימוץ התקינה החשבונאית האמריקאית, הפיץ בנק ישראל ביום 27 בינואר 2014, טיוטת מזכר לדיון, הכולל מתווה לאימוץ כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב, על ידי התאגידים הבנקאיים בישראל.

עד כה טרם פורסמה הוראה מחייבת בעניין זה, וטרם נקבע מועד ליישום מתווה זה.

(2) תיקון להוראות הדיווח לציבור בנושא: "דיווח על מגזרי פעילות"

בהמשך להוראת הדיווח בנושא: "דיווח מגזרי על פעילות", שפורסמה על ידי בנק ישראל ביום 23.12.2001 (במסגרתה נדרשו התאגידים הבנקאיים להציג את תוצאות פעולותיהם בחתך "מגזרי פעילות" בהתאם למבנה הפעילות הנהוג בכל אחד מהם), ומכיוון שהגילוי הנכלל בדוחותיהם הכספיים של הבנקים השונים בהתאם להוראה זו מבוסס על הגדרות סובייקטיביות ולא אחידות (ולכן אינו בר השוואה מערכתית), פרסם בנק ישראל ביום 3 בנובמבר 2014, תיקון להוראות הדיווח לציבור, בנושא: "דיווח על מגזרי פעילות". התיקון להוראה כולל הנחיה חדשה, במסגרתה יידרשו התאגידים הבנקאיים לכלול בדוחותיהם הכספיים מידע נוסף באשר לתוצאות פעולותיהם בחתך "מגזרי פעילות פיקוחיים" (מעבר למידע שנכלל עד כה בנושא זה, על פי "גישת ההנהלה", ככל שקיימים פערים מהותיים בין הגישות).

מגזרי הפעילות הפיקוחיים, הוגדרו על ידי בנק ישראל בתיקון להוראה בהתבסס על מאפייני לקוחותיהם, כגון: אופי פעילותם (בהתייחס ללקוחות הפרטיים), או מחזורם העסקי (בהתייחס ללקוחות העסקיים), במתכונת הקושרת על בסיס אחיד וחד ערכי בין הלקוחות השונים בכלל המערכת הבנקאית לבין מגזרי הפעילות הפיקוחיים, כדלקמן:

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית (המשך)

ד. מידע לגבי השפעה של תקני חשבונאות חדשים והוראות המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם (המשך)

(2) תיקון להוראות הדיווח לציבור בנושא: "דיווח על מגזרי פעילות"

- "משקי בית": לקוחות פרטיים שהיקף תיק נכסיהם הפיננסיים אופייניים לאלו של משקי בית (נמוך מ- 3 מיליוני ש"ח).
 - "בנקאות פרטית": לקוחות פרטיים שהיקף תיק נכסיהם הפיננסיים עולה על 3 מיליון ש"ח.
 - "עסקים זעירים": לקוחות עסקיים שמחזור פעילותם השנתי נמוך מ- 10 מיליון ש"ח.
 - "עסקים קטנים": לקוחות עסקיים שמחזור פעילותם השנתי נע בין 10, ל- 50 מיליון ש"ח.
 - "עסקים בינוניים": לקוחות עסקיים שמחזור פעילותם השנתי נע בין 50, ל- 250 מיליון ש"ח.
 - "עסקים גדולים": לקוחות עסקיים שמחזור פעילותם השנתי עולה על 250 מיליון ש"ח.
- בנוסף, הוגדר בתיקון להוראה מגזר: "ניהול פיננסי" - הכולל בעיקרו פעילות בנקאית שלא שויכה למגזרי הפעילות האחרים (כגון: מסחר, ניהול נכסים והתחייבויות, השקעות ריאליות, וכו').
- לפיכך, המידע שיוצג בדוחות הכספיים, הנגזר מהגדרות אלה, יכלול נתונים כספיים על בסיס אחיד ובר השוואה - עבור כל אחד ממגזרי הפעילות שהוגדרו כאמור. הגילוי הנדרש בתיקון להוראה יכלול בדוחות הכספיים התקופתיים של כלל התאגידים הבנקאיים, ויכנס לתוקף במדורג, כדלקמן:
- הגילוי המתייחס לנתונים המאזניים של "מגזרי הפעילות הפיקוחיים" (כהגדרתם בהוראה), יכלול לראשונה בדוחות הכספיים לשנת 2015.
 - דרישות הגילוי הנותרות שנכללו בתיקון להוראה, ייכנסו לתוקף החל מיום 1 בינואר 2016.

ההנחיות שנכללו בתיקון להוראה מחייבות שינויים נרחבים במערכת המידע של הבנק, לרבות יישום בסיס נתונים ייעודי (הנמצא בשלבי הטמעה מתקדמים). להערכת הנהלת הבנק ליישום ההנחיות שנכללו בתיקון להוראה יהיו השלכות מהותיות על הצגת תוצאות הבנק בחתך מגזרי פעילות.

(3) תיקון הוראות הדיווח לציבור בנושא: "עדכון מבנה הדוח לציבור של תאגיד בנקאי"

בשנים האחרונות נרשם גידול משמעותי במורכבות עסקי התאגידים הבנקאיים, שלוותה בהעמקת הדרישות הרגולטוריות של גורמי הפיקוח, לרבות הרחבת דרישות הגילוי של ועדת באזל לענייני בנקאות והועדה לציבויות פיננסית (ה-FSB), הנובעת בין היתר, מהמסקנות שנגזרו מתהליך הפקת הלקחים שנערך בעקבות המשבר הכלכלי העולמי שפרץ בשנת 2008.

הרחבת דרישות הגילוי כאמור, גרמה לעליה בהיקף ובמורכבות המידע הנכלל בדיווחים לציבור של התאגידים הבנקאיים. להערכת בנק ישראל, המידע הרב שנכלל כיום בדיווחי התאגידים הבנקאיים לציבור מהווה חסם לשימוש מיטבי בדיווחים על ידי קוראי הדוחות.

לפיכך, ולאור השינויים שנרשמו בתחום הגילוי לציבור של בנקים רבים בעולם, פרסם בנק ישראל ביום 28 באפריל 2015 תיקון להוראות הדיווח לציבור, בנושא: "עדכון מבנה הדוח לציבור של תאגידים בנקאיים".

ההנחיות החדשות שנכללו בתיקון להוראות נועדו לשפר את איכות הדיווח לציבור באמצעות הפיכת המידע הכלול בו, לשימושי ונגיש יותר, ולהתאימו לפרקטיקות הנהוגות בבנקים מובילים בעולם.

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית (המשך)

ד. מידע לגבי השפעה של תקני חשבונאות חדשים והוראות המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם (המשך)

- (3) תיקון הוראות הדיווח לציבור בנושא: "עדכון מבנה הדוח לציבור של תאגיד בנקאי" (המשך)
- התיקון להוראה כולל שינויים רבים ומשמעותיים ביחס להוראות הגילוי והדיווח הנהוגות כיום ובכללן:
- דוח "סקירת ההנהלה" במתכונתו הקיימת יבוטל, והמידע שנכלל בו כיום ישולב בחלקים אחרים של הדוח לציבור (ראה הרחבה להלן).
 - תכולת "דוח הדירקטוריון", תשונה ותפורסם במתכונת חדשה, שתיקרא: "דוח הדירקטוריון והנהלה".
 - במסגרת השינויים במתכונת הגילוי שייכללו בדוח הדירקטוריון והנהלה, נדרשו התאגידים הבנקאיים לשלב בדוח זה חלק מהמידע הנוגע לניהול סיכונים שנכלל בדוח "סקירת ההנהלה". מאידך, יגרע מתכולת דוח זה מידע איכותי המתייחס לניהול סיכונים (שישולב בדוח סיכונים נפרד - ראה הרחבה להלן), ומידע המתייחס לממשל התאגידי, שייכלל בדוח ייעודי נפרד (ראה הרחבה להלן).
 - בראש הדוח לציבור יוצג מסמך חדש, שייקרא: "דבר היו"ר", במסגרתו תינתן התייחסות תמציתית של יו"ר הדירקטוריון לגבי הדגשים העיקריים הרלוונטיים לשנת הדיווח, ליעדים ולאסטרטגיה של הבנק.
 - מבנה הדוח הכספי ישונה באופן שיציג את דוח הרווח והפסד בראש הדוח הכספי (במקום המאזן הכספי). סדר הצגה זה יוחל גם לגבי הביאורים הרלוונטיים.
 - בנוסף, תכולת המידע שייכלל בביאור האשראי לציבור, תצומצם ויתר המידע שנכלל בו כיום, ייכלל, בפרק נפרד בדוח לציבור (ראה הרחבה להלן).
 - בסוף הדוח הכספי יתווספו שני פרקים חדשים:
 - "ממשל תאגידי" - שיכלול מידע המתייחס לאורגנים ולתהליכים הכלולים בממשל התאגידי של הבנק, כגון: הדירקטוריון והנהלה, הביקורת הפנימית, תהליך אישור הדוחות, מידע כללי על התאגיד הבנקאי וכו'. עד כה נכלל מידע זה במסגרת דוח הדירקטוריון.
 - "נספחים" - שיכלול חלק מהמידע הכספי (שאינו קשור לניהול סיכונים), המדווח כיום במסגרת "דוח סקירת ההנהלה".
 - המידע באשר לניהול הסיכונים בבנק, שנכלל כיום בדוח הדירקטוריון (במסגרת המידע הנדרש בנדבך השלישי של "כללי באזל") - יורחב, וייכלל במסגרת דוח חדש שייקרא "דוח על הסיכונים". הדוח יתפרסם באתר האינטרנט של הבנק, ויכלול מידע כמותי ואיכותי מפורט לגבי סוגי הסיכונים הקיימים בתאגיד הבנקאי ואופן ניהולם.
- כמו כן ישולבו בדוח על הסיכונים דרישות גילוי מסוימות שנכללו בהמלצות לשיפור הגילוי על הסיכונים בתאגידים הבנקאיים, שפורסמו על ידי צוות משימה לשיפור הגילוי (ה-EDTF). דוח הסיכונים יהיה באחריות מנהל הסיכונים של התאגיד הבנקאי וייחתם על ידו.
- ההנחיות החדשות שנכללו בתיקון להוראות הדיווח לציבור כמפורט לעיל, ייכנסו לתוקף החל מהדיווח לשנת 2015 ואילך. הבנק לומד את ההנחיות החדשות שנכללו בתיקון להוראות, ונערך ליישומן במועד שנקבע לכניסתן לתוקף.

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית (המשך)

ד. מידע לגבי השפעה של תקני חשבונאות חדשים והוראות המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם (המשך)

(4) אימוץ תקני חשבונאות אמריקאיים מסוימים

בהמשך לטיוטת המזכר בנושא: "אימוץ התקינה החשבונאית האמריקאית", שהופצה על ידי בנק ישראל ביום 27 בינואר 2014 (ראה סעיף ד'1:ב) לעיל), הכוללת מתווה לאימוץ כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב במערכת הבנקאית בישראל, פרסם בנק ישראל בתקופת הדו"ח שני תיקונים להוראות הדיווח לציבור בנושא זה, כדלקמן:

א. תיקון הוראות הדיווח לציבור באשר לדיווח לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב, בנושא: "נכסים בלתי מוחשיים"

התיקון להוראות הדיווח לציבור בנושא זה, פורסם על ידי בנק ישראל ביום 22 באוקטובר 2015. בהתאם להנחיות שנכללו בתיקון להוראה נדרשים התאגידים הבנקאיים ליישם את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא נכסים בלתי מוחשיים, לרבות כללי ההצגה, המדידה והגילוי שנכללו בתקני החשבונאות והדיווח בארה"ב - החל מיום 1.1.2016.

להערכת הנהלת הבנק ליישום כללי החשבונאות החדשים, לא תהיה השלכה מהותית על הדוחות הכספיים.

ב. תיקון הוראות הדיווח לציבור באשר לדיווח לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב, בנושא: "מיסים על ההכנסה"

התיקון להוראות הדיווח לציבור בנושא זה, פורסם על ידי בנק ישראל ביום 22 באוקטובר 2015. בהתאם להנחיות שנכללו בתיקון להוראה, נדרשים התאגידים הבנקאיים ליישם את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא זה, לרבות כללי המדידה והגילוי שנכללו בתקני החשבונאות והדיווח בארה"ב - החל מיום 1.1.2017.

ההנחיות החדשות ייושמו לראשונה בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בנושא זה, לרבות תיקון למפרע של נתוני ההשוואה. להערכת הנהלת הבנק, ליישום כללי החשבונאות החדשים לא תהיה השלכה מהותית על הדוחות הכספיים.

(5) תיקון הוראות הדיווח לציבור, בנושא: "גילוי על בעלי עניין וצדדים קשורים"

התיקון להוראות הדיווח לציבור בנושא זה, פורסם על ידי בנק ישראל ביום 10 ביוני 2015.

במסגרת ההנחיות שנקבעו בתיקון להוראות נדרשו התאגידים הבנקאיים להרחיב את הגדרות "בעלי עניין" ו"צדדים קשורים" ולהתאימן להגדרות שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 312 בנושא: "אנשים קשורים". בנוסף, נדרש להתאים את הגילוי בנושא זה, לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב.

ההנחיות שנכללו בתיקון להוראה ייכנסו לתוקף, החל מהדיווח לשנת 2015. להערכת הנהלת הבנק, ליישום כללי החשבונאות החדשים, לא תהיה השלכה מהותית על הדוחות הכספיים, מעבר להיבטי הצגה וגילוי שייכללו בדוחות.

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית (המשך)

ה. מידע לגבי תקני חשבונאות חדשים והוראות המפקח על הבנקים שיושמו לראשונה בתקופת הדוח

(1) תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 329 בנושא: "דרישת הון נוספת"

בעקבות עליות משמעותיות שנרשמו במחירי הדיור בישראל (שלוו בגידול מואץ בהיקף ההלוואות לדיור ובמשקלן בתיק האשראי של התאגידים הבנקאיים), והגדילו, להערכת בנק ישראל, את הסיכונים הגלומים בתיקי האשראי של התאגידים הבנקאיים, פרסם בנק ישראל ביום 28 בספטמבר 2014 תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 329, במסגרתו נקבעה לכל אחד מהתאגידים הבנקאיים דרישת הון עצמי מינימלית נוספת (מעבר למגבלות המתחייבות מהוראות ניהול בנקאי תקין מס' 201 בשיעור של 9%, כאמור), בשיעור המהווה 1% מהיקף תיק ההלוואות לדיור של כל אחד מהתאגידים הבנקאיים. דרישת ההון העצמי הנוספת נכנסה לתוקף ביום 1 בינואר 2015, ותיושם בהדרגה במשך שמונה רבעונים רצופים החל מיום 1 באפריל 2015, ועד ליום 1 בינואר 2017.

יישום ההנחיות החדשות הגדיל את דרישת ההון העצמי ודרישת ההון הכוללת המינימליים של הבנק ליום 30.9.2015 בשיעור של כ- 0.04%, ל- 9.04% ו- 12.54%, בהתאמה. מאומדנים שנערכו על ידי הבנק, המבוססים על נתוני תיק ההלוואות לדיור ליום 30.9.2015, עולה, שההנחיות החדשות צפויות להגדיל את דרישות ההון המינימליות של הבנק ליום 1.1.2017 בכ- 0.12% נוספים, לשיעורים של 9.16% ו- 12.66%, בהתאמה.

(2) הרחבת הוראות הדיווח לציבור בנושא: "הלימות הון, מינוף ונזילות"

בעקבות הרפורמה שנערכה על ידי "ועדת באזל" בנושא: "ניהול הסיכונים", במטרה להביא לחיזוק הכללים לשימור ההון והנזילות במערכת הבנקאית, פורסמו על ידי הוועדה הנחיות חדשות, הקובעות מגבלות לגבי החשיפה ל"עודפי מינוף" והחשיפה ל"סיכון הנזילות".

בהמשך להנחיות, אלו פרסם בנק ישראל הוראות ניהול בנקאי תקין חדשות, המאמצות את הנחיות "ועדת באזל" וקובעות כללי גילוי חדשים בנושאים אלו, כדלקמן:

(א) יחס כיסוי הנזילות

ביום 28.9.2014 פרסם בנק ישראל הוראת ניהול בנקאי תקין חדשה (מס' 221) בנושא: "יחס כיסוי הנזילות". ההנחיות שנכללו בהוראה מיועדות לשמר בתאגידים הבנקאיים מלאי נכסים נזילים באיכות גבוהה, שייתן מענה לצורכי הנזילות שלהם, בגין ארוע קיצון המתרחש במשך 30 יום.

לפיכך, נדרשים התאגידים הבנקאיים לקיים "יחס כיסוי נזילות" (המוגדר כיחס שבין "מלאי הנכסים הנזילים האיכותיים", לסך תזרים המזומנים היוצא, נטו, בתקופה עתידית של 30 יום) - שלא יפחת מ- 100%.

ההוראה קובעת כללים הן באשר ל"מלאי הנכסים הנזילים האיכותיים", והן באשר ל"תזרים המזומנים היוצא, נטו, בתקופה עתידית של 30 יום", כדלקמן:

- **מלאי הנכסים הנזילים האיכותיים** - כולל נכסים נזילים באיכות גבוהה מאוד ("רמה 1"), כגון: מזומנים בקופות, פקדונות בבנק ישראל וניירות ערך של ממשלת ישראל (המשוקללים במשקל של 100%), ובאיכות גבוהה ("רמה 2"), כגון: ניירות ערך בדירוג איכות גבוה (המשוקללים במשקל של 85% - 50%).

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית (המשך)

ה. מידע לגבי תקני חשבונאות חדשים והוראות המפקח על הבנקים שישומו לראשונה בתקופת הדוח

(2) הרחבת הוראות הדיווח לציבור בנושא: "הלימות הון, מינוף ונזילות" (המשך)

(א) יחס כיסוי הנזילות (המשך)

- תזרים מזומנים יוצא, נטו, בתקופה של 30 יום - מוגדר כתזרים מזומנים יוצא צפוי בתרחיש קיצון אפשרי, בתקופה עתידית שלא תעלה על חודש - לרבות תזרימים יוצאים צפויים בגין פיקדונות קמעונאיים (המשוקללים ב"הנחת מיחזור" בשיעור של 95% - 80%), בגין פקדונות מתאגידים לא פיננסיים (המשוקללים ב"הנחת מיחזור" של 60%), ובגין פקדונות מתאגידים פיננסיים (המשוקללים ללא "הנחת מיחזור").

בנוסף, נכללו בהוראה הנחיות בכל הנוגע להסתמכות אפשרית על תזרים מזומנים נכנס בגין אשראי שניתן לגופים לא פיננסיים הנפרע כסדרו (המשוקלל בשיעור של 50%), תזרים בגין אשראי שניתן לגופים פיננסיים (המשוקלל בשיעור של 100%), ותזרים מזומנים יוצא בשל התחייבויות לא מחייבות למתן אשראי (המשוקלל בשיעורים של 10% - 5%).

ההנחיות שנקבעו בהוראה נכנסו לתוקף ביום 1 באפריל 2015. עם זאת, נכללו בהוראה כללי מעבר, במסגרתם הותר לתאגידים הבנקאיים לקיים במועד היישום לראשונה של ההוראה (1.4.2015), יחס כיסוי נזילות שלא יפחת מ- 60%, בלבד. ההקלה תלך ותפחת בהדרגה עד לביטולה המלא ביום 1.1.2017.

במקביל, פרסם בנק ישראל ביום 28 בספטמבר 2014 הוראת שעה, בנושא: "יישום דרישות הגילוי לפי נדבך 3 של באזל - גילוי בגין יחס כיסוי הנזילות", במסגרתה נדרשו התאגידים הבנקאיים להרחיב את הגילוי הנכלל בדוחות הכספיים לגבי "יחס כיסוי הנזילות", החל מיום 1 באפריל 2015. הבנק מיישם את דרישות הגילוי החל מהמועד שנקבע לכניסתן לתוקף, וכלל את המידע הנדרש בדוחות כספיים אלו (ראה ביאור 5 להלן).

(ב) יחס המינוף

ביום 28 באפריל 2015 פרסם בנק ישראל הוראת ניהול בנקאי תקין חדשה (מס' 218), בנושא: "יחס המינוף". ההוראה מאמצת את הנחיות "ועדת באזל" בנושא זה, שעיקרן - הטלת מגבלות על עודפי הנזילות במערכת הבנקאית, באמצעות קביעת "יחס מינוף" שקוף שאינו מבוסס סיכון וניתן לחישוב מהיר ופשוט. בהתאם להנחיות שנכללו בהוראה הוגדר "יחס המינוף", כיחס שבין "מדידת ההון", לבין "מדידת החשיפה", כדלקמן:

- **"מדידת ההון"** - הוגדרה כ"הון העצמי ברובד הראשון" (לרבות השלכות הנובעות מיישום הוראות המעבר שנקבעו לעניין ההון העצמי).
- **"מדידת החשיפה"** - הוגדרה כצירוף החשיפות הבאות:
 - חשיפה מאזנית - הוגדרה כסך הנכסים שנכללו בדוחות הכספיים (למעט התאמות בגין נגזרים, ומימון עסקאות בניירות ערך).
 - חשיפה לנגזרים - הוגדרה כ"עלות שחלוף" חוזה הנגזר.
 - חשיפה לעסקאות מימון ניירות ערך.
 - פריטים חוץ מאזניים - שיימדדו בגישת "המרה לשווה ערך אשראי".

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית (המשך)

ה. מידע לגבי תקני חשבונאות חדשים והוראות המפקח על הבנקים שיושמו לראשונה בתקופת הדוח

(2) הרחבת הוראות הדיווח לציבור בנושא: "הלימות הון, מינוף ונזילות" (המשך)

(ב) יחס המינוף (המשך)

בהתאם להנחיות שנכללו בהוראה נדרשו התאגידים הבנקאיים לקיים יחס מינוף שלא יפחת מ- 5% החל מיום 1 בינואר 2018, לכל המאוחר.

במקביל, פרסם בנק ישראל ביום 28.4.2015 תיקון להוראות הדיווח לציבור בנושא: "גילוי על יחס המינוף", במסגרתו נדרשו התאגידים הבנקאיים להרחיב את הגילוי שנכלל בדוחות הכספיים בנושא זה, ולכלול בביאור מידע הן באשר ל"יחס המינוף", והן באשר ל"היקף החשיפות", המהוות מרכיב בחישוב יחס זה, החל מיום 1 באפריל 2015. הבנק מיישם את ההנחיות שנכללו בתיקון להוראות הדיווח לציבור החל מהמועד שנקבע לכניסתן לתוקף, וכלל את המידע הנדרש בדוחות כספיים אלו (ראה ביאור 5 להלן).

(3) זכויות עובדים

ביום 9 באפריל 2014 פרסם בנק ישראל תיקון להוראות הדיווח לציבור במסגרתו נדרשו התאגידים הבנקאיים לאמץ את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב, בנושא: "זכויות עובדים". בהמשך לתיקון זה פרסם בנק ישראל ביום 11 בינואר 2015 הוראות נוספות בנושא זה, לרבות הרחבת דרישות הגילוי.

התיקונים להוראות כלולים הנחיות והבהרות המפרטות את כללי המדידה והגילוי הנדרשים ליישום הוראות אלו ובכללם:

- הפרשות בגין התחייבויות לתשלום זכויות עובדים הנובעות מ"תוכנית להטבה מוגדרת" (כגון: פיצויי פרישה), התחייבויות לתשלום "הטבות אחרות לאחר סיום העסקה", והתחייבויות אחרות לזמן ארוך (כגון: התחייבות לתשלום "מענקי יובל"), יימדדו על בסיס אקטוארי ויוצגו על בסיס ה"שווי ההוגן" באמצעות ניכוי התשלומים העתידיים בגין התחייבויות אלו לשוויים הנוכחי, בהתבסס על שיעורי היוון הנגזרים מתשואות אגרות החוב של ממשלת ישראל בתוספת המרווח הממוצע שבין תשואת אגרות חוב "קונצרניות" הנסחרות בארה"ב בדירוג "AA" ומעלה, לבין תשואת אגרות החוב של ממשלת ארה"ב. על פי כללי החשבונאות שנהגו עד ליום 31.12.2014 חושב השווי ההוגן של התחייבויות אלו בהתבסס על היוון בשיעור ריבית קבוע - 4%.
- תשלומים הנובעים מתוכנית להפקדה מוגדרת, במסגרתה התחייב גוף אחר (כגון: חברת ביטוח או קרן פנסיה), לשאת במלוא ההתחייבות לתשלום פיצויי פרישה לעובדים בתמורה לקבלת תשלומים שוטפים - ייזקפו לסעיף "הוצאות שכר" בדוח הרווח והפסד עם התהוותם.
- הפרשות בגין התחייבויות בגין "היעדרויות המזכות בפיצוי" (כגון: "הקצבת חופשה"), יימדדו על בסיס ההתחייבות החוזית הנומינלית הנגזרת מהסכמי העבודה הנהוגים (ולא על בסיס אקטוארי). השינוי בערכן של הפרשות אלו ייזקף להוצאות השכר בדוח הרווח והפסד.
- נכסים בגין תוכנית להטבה מוגדרת יימדדו על בסיס שוויים ההוגן.

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית (המשך)

ה. מידע לגבי תקני חשבונאות חדשים והוראות המפקח על הבנקים שישומו לראשונה בתקופת הדוח

(3) זכויות עובדים (המשך)

- שינויים בהפרשות להתחייבויות בגין זכויות עובדים ושינויים בשוויים ההוגן של נכסי תוכנית להטבה מוגדרת, ייזקפו לדוח הרווח והפסד או להון העצמי בסעיף "רווח כולל אחר", כדלקמן:
 - שינויים שוטפים הנגזרים מ"ערך הזמן" של הפרשות בגין הטבות המשולמות בסיום העסקה (או לאחריה) הנמדדות על בסיס אקטוארי (כגון: התחייבויות לתשלום "פיצוי פרישה", התחייבויות לתשלום "הטבות אחרות לאחר סיום העסקה" והתחייבויות לתשלום "מענקי יובל"), ייזקפו לסעיף הוצאות השכר בדוח הרווח והפסד.
 - שינויים בשווי ההוגן של נכסי תוכנית להטבה מוגדרת הנובעים מהשינוי השוטף ב"ערך הזמן" של התשואה שנחזתה על נכסי התוכנית בתחילת התקופה - ייזקפו לסעיף הוצאות השכר בדוח הרווח והפסד.
 - שינויים בהפרשות אחרות בגין זכויות עובדים (כגון: הקצבת חופשה), ייזקפו לסעיף הוצאות השכר בדוח הרווח והפסד, עם התהוותם.
 - שינויים בהפרשות להתחייבויות בגין זכויות עובדים הנמדדות על בסיס אקטוארי ושינויים בנכסי תוכנית להטבה מוגדרת, הנובעים מתיקונים אקטואריים (כגון: שינויים בהנחות האקטואריות, שינויים ב"ריבית ההיוון", ושינויים בשווי ההוגן של נכסי תוכנית להטבה מוגדרת הנובעים משינויים שחלו בתשואות הנכסים בשוק ההון) - ייזקפו בדוחות הכספיים כדלקמן:
 - שינויים אקטואריים בהפרשות בגין התחייבויות לתשלום הטבות בסיום העסקה (או לאחריה) ובשווי ההוגן של נכסי תוכנית להטבה מוגדרת, ייזקפו להון העצמי בסעיף "רווח כולל אחר" ויופחתו בשנים הבאות לדוח הרווח והפסד בשיטת ה"קו הישר", לאורך תקופת השירות הממוצעת העתידית של העובדים הרלוונטיים.
 - שינויים בהפרשות להתחייבויות בגין זכויות עובדים אחרות הנמדדות על בסיס אקטוארי (כגון: התחייבויות לתשלום "מענקי יובל") - ייזקפו לסעיף הוצאות השכר בדוח הרווח והפסד, עם התהוותן.
- במסגרת ההוראות נדרשו התאגידים הבנקאיים להרחיב את דרישות הגילוי בנושא זה, כדלקמן:
- גילוי באשר ליתרת ההתחייבויות בגין זכויות עובדים ושוויים ההוגן של נכסי התוכניות המתייחסים לזכויות אלה, בחתך סוגי ההטבות השונות הקיימות בתאגיד הבנקאי.
 - גילוי באשר למרכיבי השינוי בהתחייבויות לתשלום פיצויי פרישה והטבות אחרות לאחר סיום העסקה.
 - גילוי באשר למרכיבי השינוי בנכסי התוכנית בגין הטבה מוגדרת.
 - גילוי באשר למרכיבי הסכומים שנזקפו לסעיף "רווח כולל אחר", או שנגרעו מסעיף זה.
 - גילוי באשר למרכיבי הסכומים שנזקפו לרווח והפסד בגין השינויים בהפרשות לזכויות עובדים בשל סיום העסקה ובשל נכסי התוכנית להטבה מוגדרת בגין.

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית (המשך)

ה. מידע לגבי תקני חשבונאות חדשים והוראות המפקח על הבנקים שיושמו לראשונה בתקופת הדוח

(3) זכויות עובדים (המשך)

- ייערך אומדן באשר לסכומים שצפויים להיזקק לדוח הרווח והפסד בשנת הדיווח העוקבת, בגין ההפחתה התקופתית של סעיף "רווח כולל אחר", וינתן גילוי לאומדן זה.
 - גילוי באשר להנחות ששימשו את התאגיד הכנקאי בחישוב ההפרשות לזכויות עובדים הנמדדות על בסיס אקטוארי, לרבות:
 - "שיעור ההיוון".
 - שיעור עליית המדד.
 - שיעורי העזיבה השנתיים.
 - שיעורי הגידול העתידיים השנתיים בזכויות העובדים.
 - תשואה שנתית חזויה על נכסי התוכנית.
 - ניתוח רגישות (בגין תוכנית להטבה מוגדרת), שיתייחס לשינויים הצפויים ביתרת ההפרשות לזכויות עובדים, בשל שינוי אפשרי (בשיעור של נקודת אחוז אחת), בפרמטרים מסוימים ששימשו בחישוב זכויות העובדים, כגון: שיעור ההיוון, שיעור עליית המדד, שיעורי העזיבה השנתיים ושיעור הגידול העתידי השנתי בתגמול.
 - מתן גילוי ליתרת נכסי התוכנית להטבה מוגדרת בשל הטבות בסיום ההעסקה, בחתכים שונים, כגון:
 - הרכב נכסי התוכנית בחתך מסלולי השקעה, שיעורם מכלל נכסי התוכנית, והשינויים העתידיים הצפויים בחלקם היחסי של מסלולי השקעה אלו.
 - פילוח נכסי התוכנית בחתך מסלולי השקעה וסיווג שוויים ההוגן של כל אחד ממסלולי ההשקעה, בחתך "קבוצת איכות" (בהתאם לדרגת האיכות שנקבעה לכל אחת מהשיטות ששימשו בחישוב שוויים ההוגן של אותם נכסים).
 - ניתוח השינויים בנכסי התוכנית שמדידת שוויים ההוגן סווגה לקבוצת האיכות הנמוכה ("רמה 3"), בחתך מסלולי השקעה, לרבות: רכישות, מימושים, וההכנסות שנזקפו בפועל.
- ההנחיות שנקבעו בהוראה נכנסו לתוקף ביום 1.1.2015 והוטמעו בדוחות הכספיים בדרך של יישום למפרע החל מיום 1 בינואר 2013, ואילך. במקביל להנחיות אלה, פרסם בנק ישראל ביום 11 בינואר 2015 הוראות מעבר, הכוללות הנחיות באשר ליישומן לראשונה של הוראות אלו, כדלקמן:
- הפסדים אקטואריים שנזקפו ליום 1.1.2013 בשל מדידה מחדש של הפרשות לתוכנית להטבה מוגדרת, לאחר פרישה כאמור, הנובעים מהפער שבין שיעור ההיוון שהיה תקף בעבר (4%), לבין שיעור ההיוון שנקבע בהוראה - נזקפו להון העצמי במסגרת סעיף "רווח כולל אחר". הפסדים אלו יקוזזו בתקופות הבאות מרווחים אקטואריים הנובעים משינויים ב"שיעור ההיוון", עד לקיזוזם המלא - ולא ייזקפו לרווח והפסד בתקופות שלאחר 1.1.2013.

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית (המשך)

ה. מידע לגבי תקני חשבונאות חדשים והוראות המפקח על הבנקים שישומו לראשונה בתקופת הדוח

(3) זכויות עובדים (המשך)

- הפסדים או רווחים אקטואריים אחרים המתייחסים לזכויות עובדים אלו, נזקפו להון העצמי במסגרת סעיף "רווח כולל אחר" ויופחתו בשנים שלאחר 1.1.2013 לרווח והפסד בשיטת "הקו הישר", לאורך תקופת השירות הממוצעת העתידית של העובדים הרלוונטיים.
- פערים ליום 1.1.2013 שנוצרו במועד היישום לראשונה של ההוראה, המתייחסים לזכויות עובדים אחרות (כגון: "מענקי יובל" והקצבת חופשה), שכל השינויים בגינם, בהתאם להנחיות החדשות, נכללים בדוח הרווח והפסד - נזקפו להון העצמי במסגרת סעיף "העודפים".
- מטעמים פרקטיים הותר לתאגידים הבנקאיים לבסס את שיעורי התשואה החזויה בגין נכסי התוכנית להטבה מוגדרת לשנים 2013, ו- 2014 - על שיעורי התשואה שנרשמו בפועל בגין נכסי התוכנית באותן שנים.

הבנק מיישם את כללי המדידה והגילוי החדשים בנושא: "זכויות עובדים" ממועד כניסתן לתוקף (1 בינואר 2015).

לפרטים נוספים באשר להשלכות הכספיות הנגזרות מיישום כללי המדידה החדשים על סעיפים מאזניים ותוצאתיים מסוימים שדווחו בתקופות קודמות, וכלולים בנתוני ההשוואה של דוחות כספיים אלה - ראה סעיף 5 להלן.

(4) הנחיות המפקח על הבנקים בנושא: "היוון עלויות לפיתוח עצמי של תוכנה"

בביאור מס' 1' בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014, נכלל מידע באשר לעקרונות החשבונאיים המיושמים על ידי הבנק בנושא: "היוון עלויות מסוימות בגין פיתוח עצמי של תוכנה לרכוש הקבוע" - בהתאם לכללים שנקבעו בתקן הבינלאומי מס' 38.

לנוכח מהותיות הנושא והטווח הרחב שניתן לשיקול הדעת בתחום זה, ומאחר שבביקורות שנערכו על ידי בנק ישראל במספר תאגידים בנקאיים, נמצאו ליקויים בבקרה הפנימית בתהליך היוון עלויות תוכנה - הפיץ בנק ישראל ביום 31 במרס 2015 מכתב, במסגרתו נדרשה החברה האם ליישם כללים אחידים שיהוו קווים מנחים בתהליך היוון עלויות לפיתוח עצמי של תוכנה (ויחולו לפיכך על כל החברות הנמנות על הקבוצה הבנקאית של החברה האם), ובכללם:

- התאגידים הנמנים על הקבוצה הבנקאית של החברה האם, יידרשו לקבוע "סף מהותיות" מינימלי לפיתוחי תוכנה שישווגו לרכוש הקבוע, בטווח שבין 450 אלף ש"ח, ל- 600 אלף ש"ח.
- השקעות עצמיות לפיתוח תוכנה בסכומים הנופלים מ"סף מהותיות" זה, ייזקפו לדוח הרווח והפסד ולא יהוונו.
- תקופת ההפחתה של פיתוחי תוכנה ששווגו לרכוש הקבוע - לא תעלה על חמש שנים.
- עלויות השכר שיהוונו לרכוש הקבוע ייקחו בחשבון "חוסר יעילות כלכלי", וסטיות אפשריות בדיווחי השעות.
- השקעות בפרויקטים לפיתוח עצמי של תוכנה המהוונות לרכוש הקבוע יכללו רק הוצאות בגין עובדים שרוב זמנם מוקדש לפיתוח תוכנה בפועל.

בנוסף, התבקשה החברה האם לבחון (במאחד), אפשרות לקיום סממנים המעידים על אפשרות לירידת ערכן של השקעות בפיתוחי תוכנה (בין שהושלמו ובין שטרם הושלמו), ולערוך הפרשות לירידת ערכן של השקעות אלו, במידת הצורך.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

(לא מבוקר)

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית (המשך)

ה. מידע לגבי תקני חשבונאות חדשים והוראות המפקח על הבנקים שיושמו לראשונה בתקופת הדוח

(4) הנחיות המפקח על הבנקים בנושא: "היוון עלויות לפיתוח עצמי של תוכנה" (המשך)

במכתב נדרשה החברה האם (כמו גם יתר התאגידים הנמנים על הקבוצה), להחיל כללי מדידה אלו, החל מהדוח הרבעוני ליום 30.6.2015 ולאמץ אותם בדרך של יישום למפרע.

מערכות המידע העיקריות המשמשות את הבנק מבוססות על מערכות הליכה של החברה האם המספקת לבנק שירותי מחשב (לרבות פיתוחי תוכנה), מכח הסכמים שנחתמו בין הבנק לחברה האם, בנושא זה. לפיכך, עלויות בגין פיתוחים עצמיים של תוכנה שנזקפו לנכסים בספרי הבנק, נגזרו מהשקעות החברה האם בפיתוחי תוכנה עצמיים, עבור שני הבנקים.

הבנק יישם את דרישת בנק ישראל החל מיום 1 באפריל 2015, והטמיע את כללי המדידה והחשבונאות שנקבעו על ידי בנק ישראל, כאמור, בדוחות כספיים אלה בדרך של יישום למפרע.

לפרטים נוספים באשר להשלכות הכספיות הנגזרות מיישום כללי המדידה החדשים על סעיפים מאזניים ותוצאתיים שדווחו בתקופות קודמות וכלולים בנתוני ההשוואה של דוחות כספיים אלה - ראה סעיף 5 להלן.

(5) מידע באשר להשלכות הכספיות הנובעות מהצגה מחדש של הנתונים הכספיים

להלן נתונים באשר להשלכות הכספיות הנגזרות מהיישום למפרע של כללי המדידה החדשים בנושא: "זכויות עובדים" (כמפורט בסעיף 2 לעיל), ובנושא: "היוון עלויות לפיתוח עצמי של תוכנה" (כמפורט בסעיף 3 לעיל).

- נתונים מאזניים

31 בדצמבר 2014			
(מבוקר)			
נתונים שדווחו בעבר	השפעת הכללים החדשים	נתונים מעודכנים	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
נכסים:			
413	(16)	397	בניינים וציוד
326	66	392	נכסים אחרים
27,781	-	27,781	אחר
28,520	50	28,570	סך הכל נכסים
26,494	160	26,654	התחייבויות
2,026	(110)	1,916	הון עצמי
הרכב ההון:			
203	-	203	הון וקרנות הון
1,766	(31)	1,735	עודפים
57	(79)	(22)	רווח כולל אחר
2,026	(110)	1,916	סך כל ההון

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

(לא מבוקר)

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית (המשך)

ה. מידע לגבי תקני חשבונאות חדשים והוראות המפקח על הבנקים שיושמו לראשונה בתקופת הדוח

(5) מידע באשר להשלכות הכספיות הנובעות מהצגה מחדש של הנתונים הכספיים (המשך)

- נתונים מאזניים (המשך)

30 בספטמבר 2014			
(לא מבוקר)			
נתונים שדווחו בעבר	השפעת הכללים החדשים	נתונים מעודכנים	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
415	(16)	399	נכסים בניינים וציוד
276	76	352	נכסים אחרים
26,646	-	26,646	אחר
27,337	60	27,397	סך הכל נכסים
25,320	186	25,506	התחייבויות
2,017	(126)	1,891	הון עצמי
203	-	203	הרכב ההון:
1,738	(35)	1,703	הון וקרנות הון
76	(91)	(15)	עודפים
			רווח כולל אחר
2,017	(126)	1,891	סך כל ההון

- נתונים תוצאתיים

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30.9.2014			
(לא מבוקר)			
נתונים שדווחו בעבר	השפעת הכללים החדשים	נתונים מעודכנים	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
426	20	446	בדוח הרווח והפסד:
113	(1)	112	משכורות והוצאות נלוות
121	2	123	אחזקה ופחת בניינים וציוד
83	(7)	76	הוצאות אחרות
129	(14)	115	הפרשה למיסים על הרווח
1.04	(0.11)	0.93	רווח נקי
			רווח למניה (אלפי ש"ח)
-	(61)	(61)	בדוח על הרווח הכולל:
(1)	23	22	התאמות בגין הטבות לעובדים
			השפעת המס המתייחס

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

(לא מבוקר)

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית (המשך)

ה. מידע לגבי תקני חשבונאות חדשים והוראות המפקח על הבנקים שיושמו לראשונה בתקופת הדוח

(5) מידע באשר להשלכות הכספיות הנובעות מהצגה מחדש של הנתונים הכספיים (המשך)

- נתונים תוצאתיים (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30.9.2014		
(לא מבוקר)		
נתונים שדווחו בעבר	השפעת הכללים החדשים	נתונים מעודכנים
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח

בדוח הרווח והפסד:

161	4	165	משכורות הוצאות נלוות
39	(1)	38	אחזקה ופחת בניינים וציוד
44	1	45	הוצאות אחרות
22	(1)	21	הפרשה למיסים על הרווח
34	(3)	31	רווח נקי
0.27	(0.02)	0.25	רווח למניה (אלפי ש"ח)

בדוח על הרווח הכולל:

-	(13)	(13)	התאמות בגין הטבות לעובדים
(4)	5	1	השפעת המס המתייחס

לשנה שנסתיימה ביום 31.12.2014		
(מבוקר)		
נתונים שדווחו בעבר	השפעת הכללים החדשים	נתונים מעודכנים
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח

בדוח הרווח והפסד:

571	15	586	משכורות הוצאות נלוות
151	(1)	150	אחזקה ופחת בניינים וציוד
165	2	167	הוצאות אחרות
99	(6)	93	הפרשה למיסים על הרווח
157	(10)	147	רווח נקי
1.26	(0.08)	1.18	רווח למניה (אלפי ש"ח)

בדוח על הרווח הכולל:

-	(41)	(41)	התאמות בגין הטבות לעובדים
10	15	25	השפעת המס המתייחס

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 2 - ניירות ערך

30 בספטמבר 2015					
(לא מבוקר)					
התאמות לשווי הוגן					
הערך במאזן	עלות מופחתת*	רווחים	הפסדים	שווי הוגן**	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
206	206	27	-	233	אגרות חוב מוחזקות לפדיון ⁽¹⁾⁽⁴⁾
20	20	-	-	20	• של ממשלת ישראל
85	85	7	-	92	• של ממשלות זרות
311	311	34	-	345	• של מוסדות פיננסיים בישראל
					סך הכל אגרות חוב מוחזקות לפדיון
					ניירות ערך זמינים למכירה
					אגרות חוב ⁽¹⁾
1,822	1,782	40	-	1,822	• של ממשלת ישראל
8	8	-	-	8	• של ממשלות זרות
312	312	2	2	312	• של מוסדות פיננסיים - בישראל
8	8	-	-	8	- זרים
295	282	13	-	295	• של אחרים - בישראל ⁽³⁾
2	2	-	-	2	- זרים
2,447	2,394	55	2	2,447	
12	10	2	-	12	מניות ⁽²⁾
2,459	2,404	57 ⁽⁵⁾	2 ⁽⁶⁾⁽⁵⁾	2,459	סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה
					ניירות ערך למסחר
					אגרות חוב ⁽¹⁾
-	-	-	-	-	• של ממשלת ישראל
1	1	-	-	1	• של מוסדות פיננסיים זרים
4	4	-	-	4	• של אחרים - בישראל
2	2	-	-	2	- זרים
7	7	-	-	7	סך הכל ניירות ערך למסחר
2,777	2,722	91	2	2,811	סך הכל ניירות ערך

* במניות - עלות, בניכוי הפרשה לירידת ערך - במידת הצורך.

** נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים. כן כוללים נתוני השווי ההוגן בתיק הזמן למכירה - מניות בסך 2 מיליון ש"ח, שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי העלות, בניכוי הפרשה לירידת ערך - שעל פי הערכת ההנהלה אינה עולה על שוויין ההוגן.

הערות:

- לגבי תוצאות הפעילות בגין השקעה באגרות חוב - ראה ביאורים 13 ו- 14.
- הסעיף כולל יתרה בסך 10 מיליון ש"ח, בגין החזקה בשיעור של 14.8% בחברת א.י. אמריקה ישראל בע"מ.
- כולל אגרות חוב פגומות שאינן צוברות הכנסות ריבית בסך של 12 מיליון ש"ח.
- אגרות החוב המוחזקות לפדיון מוצגות במאזן על בסיס העלות המופחתת.
- כלולים ברווח כולל אחר בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן", בניכוי השפעת המס.
- שיעור ההפסד מהתאמות לשווי הוגן, אינו עולה על 20% מהעלות המופחתת של אגרות החוב. אגרות החוב שבגינן נרשמו הפסדים אלו נמצאות ב"פוזיציות הפסד" מתחת לשנה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 2 - ניירות ערך (המשך)

30 בספטמבר 2014					(לא מבוקר)
התאמות לשווי הוגן					
שווי הוגן**	הפסדים	רווחים	עלות מופחתת*	הערך במאזן	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
237	-	28	209	209	אגרות חוב מוחזקות לפדיון ⁽¹⁾⁽³⁾
94	-	8	86	86	• של ממשלת ישראל
331	-	36	295	295	• של מוסדות פיננסיים בישראל
					סך הכל אגרות חוב מוחזקות לפדיון
ניירות ערך זמינים למכירה					
אגרות חוב ⁽¹⁾					
2,383	1	81	2,303	2,383	• של ממשלת ישראל
638	-	7	631	638	• של מוסדות פיננסיים בישראל
434	-	18	416	434	• של אחרים בישראל ⁽⁶⁾
9	-	-	9	9	• של מוסדות פיננסיים זרים
2	-	-	2	2	• של אחרים זרים
3,466	1	106	3,361	3,466	
13	-	1	12	13	מניות ⁽²⁾
3,479	1 ⁽⁵⁾⁽⁴⁾	107 ⁽⁴⁾	3,373	3,479	סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה
ניירות ערך למסחר					
אגרות חוב ⁽¹⁾					
2	-	-	2	2	• של ממשלת ישראל
8	-	-	8	8	• של מוסדות פיננסיים זרים
2	-	-	2	2	• של אחרים זרים
12	-	-	12	12	סך הכל ניירות ערך למסחר
3,822	1	143	3,680	3,786	סך הכל ניירות ערך

* במניות - עלות, בניכוי הפרשה לירידת ערך - במידת הצורך.

** נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים. כן כוללים נתוני השווי ההוגן בתיק הזמין למכירה - מניות בסך 4⁽⁷⁾ מיליון ש"ח, שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי העלות, בניכוי הפרשה לירידת ערך - שעל פי הערכת ההנהלה אינה עולה על שוויין ההוגן.

הערות:

- לגבי תוצאות הפעילות בגין השקעה באגרות חוב - ראה ביאורים 13 ו-14.
- הסעיף כולל יתרה בסך 9 מיליון ש"ח, בגין החזקה בשיעור של 14.8% בחברת א.י. אמריקה ישראל בע"מ.
- אגרות החוב המוחזקות לפדיון מוצגות במאזן על בסיס העלות המופחתת.
- כלולים ברווח כולל אחר בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, בניכוי השפעת המס.
- שיעור ההפסד מהתאמות לשווי הוגן אינו עולה על 20% מהעלות המותאמת של אגרות החוב. אגרות החוב שבגין נרשמו הפסדים אלו, נמצאות בפוזיצית הפסד פחות משישה חודשים.
- היתרה כוללת אגרות חוב פגומות שאינן צוברות הכנסות ריבית בסך של 11 מיליון ש"ח.
- סווג מחדש.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 2 - ניירות ערך (המשך)

ההרכב במאוחד:

31 בדצמבר 2014					אגרות חוב מוחזקות לפדיון
(מבוקר)					
התאמות לשווי הוגן					
הערך במאזן	עלות מופחתת*	רווחים	הפסדים	שווי הוגן**	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
209	209	26	-	235	• של ממשלת ישראל ⁽⁶⁾
19	19	-	-	19	• של ממשלות זרות
85	85	8	-	93	• של מוסדות פיננסיים בישראל
313	313	34	-	347	סך הכל אגרות חוב מוחזקות לפדיון
					ניירות ערך זמינים למכירה
					אגרות חוב
2,604	2,538	68	2	2,604	• של ממשלת ישראל
454	450	4	-	454	• של מוסדות פיננסיים - בישראל
9	9	-	-	9	- זרים
427	419	11	3	427	• של אחרים - בישראל ⁽²⁾⁽⁴⁾
2	2	-	-	2	- זרים
3,496	3,418	83	5	3,496	
14	12	2	-	14	מניות ⁽¹⁾
3,510	3,430	85 ⁽³⁾	5 ⁽⁵⁾⁽³⁾	3,510	סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה
					ניירות ערך למסחר
					אגרות חוב
1	1	-	-	1	• של ממשלת ישראל
5	5	-	-	5	• של מוסדות פיננסיים זרים
2	2	-	-	2	• של אחרים זרים
8	8	-	-	8	סך הכל ניירות ערך למסחר
3,831	3,751	119	5	3,865	סך הכל ניירות ערך

* במניות - עלות, בניכוי הפרשה לירידת ערך - במידת הצורך.

** נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים. כן כוללים נתוני השווי הוגן בתיק הזמין למכירה - מניות בסך 4 מיליון ש"ח, שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי העלות, בניכוי הפרשה לירידת ערך - שעל פי הערכת ההנהלה אינה עולה על שוויין ההוגן.

הערות:

- הסעיף כולל יתרה בסך 10 מיליון ש"ח, בגין החזקה בשיעור של 14.8% בחברת א.י. אמריקה ישראל.
- כולל אגרות חוב פגומות שאינן צוברות הכנסות ריבית בסך 8 מיליון ש"ח.
- כלולים ברווח כולל אחר בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן", בניכוי השפעת המס.
- בשנת 2014 סיווג הבנק הפרשות לירידת ערך אגרות חוב זמינות למכירה בסך של 2 מיליון ש"ח, כ- "ירידת ערך בעלת אופי שונה מזמני", וזקף אותן לדוח הרווח והפסד.
- שיעור ההפסד מהתאמות לשווי הוגן, אינו עולה על 20% מהעלות המופחתת של אגרות החוב. אגרות החוב שבגין נרשמו הפסדים אלו נמצאות ב- "פוזיציות הפסד" מתחת לשנה.
- אגרות החוב המוחזקות לפדיון מוצגות במאזן על בסיס העלות המופחתת.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 3 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

א. חובות⁽¹⁾ ומכשירים אשראי חוץ מאזניים

1. תנועה בהפרשה להפסדי אשראי (במיליוני ש"ח)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015					
(לא מבוקר)					
אשראי לציבור					
מסחרי	פרטי		סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל
	לדיור	אחר			
יתרת הפרשה לתחילת התקופה	15	44	316	1	317
הוצאות בגין הפסדי אשראי	-	2	20	-	20
מחיקות חשבונאיות	-	(12)	(28)	-	(28)
גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות	-	11	22	-	22
מחיקות חשבונאיות, נטו	-	(1)	(6)	-	(6)
יתרת הפרשה לסוף התקופה*	15	45	330	1	331
*מזה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים	-	1	18	-	18

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2014					
(לא מבוקר)					
אשראי לציבור					
מסחרי	פרטי		סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל
	לדיור	אחר			
יתרת הפרשה לתחילת התקופה	14	51	339	1	340
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	(1)	1	(1)	-	(1)
מחיקות חשבונאיות	-	(9)	(33)	-	(33)
גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות	-	10	21	-	21
מחיקות חשבונאיות, נטו	-	1	(12)	-	(12)
יתרת הפרשה לסוף התקופה*	13	53	326	1	327
*מזה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים	-	2	16	-	16

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 3 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות⁽¹⁾ ומכשירים אשראי חוץ מאזניים (המשך)

1. תנועה בהפרשה להפסדי אשראי (במיליוני ש"ח) (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015					
(לא מבוקר)					
אשראי לציבור					
מסחרי	פרטי	אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל
267	13	54	334	1	335
יתרת הפרשה לתחילת התקופה (מבוקר)					
18	2	(10)	10	-	10
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי					
(56)	-	(36)	(92)	-	(92)
מחיקות חשבונאיות					
41	-	37	78	-	78
גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות					
(15)	-	1	(14)	-	(14)
מחיקות חשבונאיות, נטו					
270	15	45	330	1	331
יתרת הפרשה לסוף התקופה					
17	-	1	18	-	18
* מזה-בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים					

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2014					
(לא מבוקר)					
אשראי לציבור					
מסחרי	פרטי	אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל
300	14	67	381	1	382
יתרת הפרשה לתחילת השנה (מבוקר)					
2	(1)	(19)	(18)	-	(18)
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי					
(86)	-	(29)	(115)	-	(115)
מחיקות חשבונאיות					
44	-	34	78	-	78
גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות					
(42)	-	5	(37)	-	(37)
מחיקות חשבונאיות, נטו					
260	13	53	326	1	327
יתרת הפרשה לסוף השנה*					
14	-	2	16	-	16
* מזה-בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים					

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 3 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות⁽¹⁾ ומכשירים אשראי חוץ מאזניים (המשך)

1. תנועה בהפרשה להפסדי אשראי (המשך) (במיליוני ש"ח)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014					
(מבוקר)					
אשראי לציבור					
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי		מסחרי
			אחר	לדיור	
382	1	381	67	14	300
יתרת הפרשה לתחילת השנה					
15	-	15	(8)	(1)	24
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי					
(167)	-	(167)	(50)	-	(117)
מחיקות חשבונאיות					
105	-	105	45	-	60
גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות					
(62)	-	(62)	(5)	-	(57)
מחיקות חשבונאיות, נטו					
335	1	334	54	13	267
יתרת הפרשה לסוף השנה ²					
15	-	15	2	-	13
מזה-בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים					

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות⁽¹⁾ ועל החובות⁽¹⁾ בגינם היא חושבה (במיליוני ש"ח)

30 בספטמבר 2015					
(לא מבוקר)					
אשראי לציבור					
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי		מסחרי
			אחר	לדיור	
16,495	456	16,039	2,300	-	13,739
יתרת חוב רשומה של חובות ⁽¹⁾ :					
• שנבדקו על בסיס פרטני					
• שנבדקו על בסיס קבוצתי:					
- לפי עומק הפיגור					
3,307	-	3,307	-	3,231	76
- אחר					
1,234	-	1,234	1,181	-	53
21,036	456	20,580	3,481	3,231	13,868
סך הכל חובות ⁽¹⁾					
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ⁽¹⁾					
• שנבדקו על בסיס פרטני					
• שנבדקו על בסיס קבוצתי:					
- לפי עומק הפיגור					
283	1	282	31	-	251
- אחר					
3	-	3	-	3	-
27	-	27	13	12	2
313	1	312	44	15 ⁽²⁾	253
סך הכל הפרשה להפסדי אשראי					

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.

2. כולל יתרת הפרשה להפסדי אשראי מעבר להפרשה המתחייבת מהחישוב לפי שיטת "עומק הפיגור", שחושבה על בסיס פרטני בסך של 1 מיליוני ש"ח, ושחושבה על בסיס קבוצתי בסך של 12 מיליוני ש"ח.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 3 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות⁽¹⁾ ומכשירים אשראי חוץ מאזניים (המשך)

2. מידע נוסף על דרך חישוב הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות(1) ועל החובות(1) בגינם היא חושבה (המשך) (במיליוני ש"ח)

30 בספטמבר 2014					
(לא מבוקר)					
אשראי לציבור					
מסחרי	פרטי		סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל
	לדיוור	אחר			
12,564 ⁽³⁾	-	2,321 ⁽³⁾	14,885	1,138	16,023
100	2,939	-	3,039	-	3,039
67 ⁽³⁾	-	817 ⁽³⁾	884	-	884
12,731	2,939	3,138	18,808	1,138	19,946
סך הכל חובות ⁽¹⁾					
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ⁽¹⁾					
244 ⁽³⁾	-	40 ⁽³⁾	284	1	285
-	3	-	3	-	3
2 ⁽³⁾	10	11 ⁽³⁾	23	-	23
246	13 ⁽²⁾	51	310	1	311
סך הכל הפרשה להפסדי אשראי					
31 בדצמבר 2014					
(מבוקר)					
אשראי לציבור					
מסחרי	פרטי		סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל
	לדיוור	אחר			
12,889 ⁽³⁾	-	2,291 ⁽³⁾	15,180	902	16,082
94	2,984	-	3,078	-	3,078
82 ⁽³⁾	-	894 ⁽³⁾	976	-	976
13,065	2,984	3,185	19,234	902	20,136
סך הכל חובות ⁽¹⁾					
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ⁽¹⁾					
249 ⁽³⁾	-	40 ⁽³⁾	289	1	290
-	3	-	3	-	3
5 ⁽³⁾	10	12 ⁽³⁾	27	-	27
254	13 ⁽²⁾	52	319	1	320
סך הכל הפרשה להפסדי אשראי					

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים למעט אג"ח.
2. כולל יתרת הפרשה להפסדי אשראי מעבר להפרשה המתחייבת מחישוב לפי שיטת "עומק הפיגור" שחושבה על בסיס פרטני ליום 30.9.2015 בסך של 1 מיליון ש"ח (31.12.2014 - זהה), ושחושבה על בסיס קבוצתי בסך של 10 מיליון ש"ח (31.12.2014 - זהה).
3. סוג מחדש.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 3 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾

1. איכות אשראי ופיגורים (במיליוני ש"ח)

30 בספטמבר 2015					
(לא מבוקר)					
חובות לא פגומים		בעייתיים ⁽²⁾			
בפיגור של 30 ועד 89 יום ⁽⁵⁾	בפיגור של 90 יום ומעלה ⁽⁴⁾	סך הכל	אחר	פגומים ⁽³⁾	לא בעייתיים
פעילות בישראל:					
ציבור - מסחרי:					
4	-	1,687	29	33	1,625
2	-	1,831	3	21	1,807
-	-	380	-	6	374
12	1	9,508	114	199	9,195
18	1	13,406	146	259	13,001
13	15	3,231	55 ⁽⁶⁾	-	3,176
13	5	3,478	38	33	3,407
44	21	20,115	239	292	19,584
-	-	107	-	-	107
44	21	20,222	239	292	19,691
פעילות בחו"ל:					
ציבור - מסחרי:					
-	-	91	70	-	21
-	-	374	-	31	343
-	-	465	70	31	364
-	-	349	-	-	349
-	-	814	70	31	713
44	21	20,580	309	323	19,948
-	-	456	-	-	456
44	21	21,036	309	323	20,404

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.
2. סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדיור אחרות הנמצאות בפיגור של 90 יום ומעלה.
3. ככלל חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש, ראה ביאור 3ב' (3) (ג') להלן.
4. מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים, צוברים הכנסות ריבית.
5. צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 יום בסך של 30 מיליוני ש"ח, סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
6. כולל יתרת הלוואות לדיור בסך 1 מיליון ש"ח (שחושבה בגין הפרשה לפי עומק הפיגור), בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של הלווה, הכולל שינוי בלוח הסילוקין של ההלוואה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 3 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

1. איכות אשראי ופיגורים (במיליוני ש"ח) (המשך)

30 בספטמבר 2014					
(לא מבוקר)					
לא בעייתיים	בעייתיים ⁽²⁾		חובות לא פגומים		
	פגומים ⁽³⁾	אחר	סך הכל	בפיגור של 90 יום ומעלה ⁽⁴⁾	בפיגור של 30 יום ועד 89 יום ⁽⁵⁾
פעילות בישראל:					
ציבור - מסחרי:					
• בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן • שירותים פיננסיים • אחר	1,400	41	1,505	-	3
	1,620	31	1,653	1	-
	299	1	300	-	-
	8,425	164	8,713	-	7
סך הכל מסחרי	11,744	237	12,171	1	10
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	2,894	-	2,939	12	10
- אחר	3,056	42	3,134	6	10
סך הכל ציבור בישראל	17,694	279	18,244	19	30
בנקים בישראל	811	-	811	-	-
סך הכל פעילות בישראל	18,505	279	19,055	19	30
פעילות בחו"ל:					
ציבור - מסחרי:					
• בינוי ונדל"ן	103	-	103	-	-
• מסחרי אחר	429	32	461	-	-
סך הכל ציבור בחו"ל	532	32	564	-	-
בנקים בחו"ל	327	-	327	-	-
סך הכל פעילות בחו"ל	859	32	891	-	-
סך הכל ציבור	18,226	311	18,808	19	30
סך הכל בנקים	1,138	-	1,138	-	-
סך הכל	19,364	311	19,946	19	30

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.
2. סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבנין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדיור אחרות הנמצאות בפיגור של 90 יום ומעלה.
3. ככלל חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש, ראה ביאור 3ב' (3) (ג') להלן.
4. מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים, צוברים הכנסות ריבית.
5. צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 יום ועד 89 יום בסך של 19 מיליוני ש"ח, סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
6. כולל יתרת הלוואות לדיור בסך 1 מיליון ש"ח (שחושבה בגין הפרשה לפי עומק הפיגור), בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של הלוואה, הכולל שינוי בלוח הסילוקין של ההלוואה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 3 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

1. איכות אשראי ופיגורים (במיליוני ש"ח) (המשך)

31 בדצמבר 2014					
(מבוקר)					
חובות לא פגומים		בעייתיים ⁽²⁾		לא	
בפיגור של 30 יום ועד 89 יום ⁽⁵⁾	בפיגור של 90 יום ומעלה ⁽⁴⁾	סך הכל	אחר	פגומים ⁽³⁾	בעייתיים
פעילות בישראל:					
ציבור - מסחרי:					
• בינוי ונדל"ן - בינוי					
2	-	1,558	59	36	1,463
-	-	1,752	1	31	1,720
-	-	288	-	1	287
12	1	8,915	77	204	8,634
• שירותים פיננסיים					
• אחר					
14	1	12,513	137	272	12,104
⁽⁷⁾ 8	⁽⁷⁾ 13	2,984	⁽⁶⁾ 49	-	2,935
10	6	3,181	33	38	3,110
סך הכל מסחרי					
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור					
- אחר					
32	20	18,678	219	310	18,149
-	-	434	-	-	434
32	20	19,112	219	310	18,583
סך הכל פעילות בישראל					
פעילות בחו"ל:					
ציבור - מסחרי:					
• בינוי ונדל"ן					
-	-	99	-	-	99
-	-	457	-	32	425
• מסחרי אחר					
-	-	556	-	32	524
-	-	468	-	-	468
-	-	1,024	-	32	992
סך הכל ציבור בחו"ל					
בנקים בחו"ל					
32	20	19,234	219	342	18,673
-	-	902	-	-	902
32	20	20,136	219	342	19,575
סך הכל					

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.
2. סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדיור אחרות הנמצאות בפיגור של 90 יום ומעלה.
3. ככלל חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש, ראה ביאור 3(ב)3(ג') להלן.
4. מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים, צוברים הכנסות ריבית.
5. צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 יום בסך של 22 מיליוני ש"ח, סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
6. כולל יתרת הלוואות לדיור בסך של 1 מיליון ש"ח, לגביהן נערכה הפרשה לפי עומק הפיגור, בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של הלוואה, הכולל שינוי בלוח הסילוקין של ההלוואה.
7. הוצג מחדש.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 3 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

2. איכות תיק האשראי

(א) כללי

בהוראות שפרסם בנק ישראל, נדרשו התאגידים הבנקאיים לכלול בדוחותיהם הכספיים מידע איכותי וכמותי שיהווה אינדיקציה לאיכות תיק האשראי שלהם.

הבנק מקיים מערכת בקרת אשראי המהווה גורם מרכזי בתהליך שמירת איכות תיק האשראי וניטור כשלי אשראי.

במסגרת זו פיתח הבנק מודלים לדירוג אשראי, המהווים מערכת "תומכת החלטה" ומתקיים מעקב שוטף לזיהוי ואיתור סממנים המצביעים על ירידה אפשרית בכושר הפירעון של הלווים, בין היתר באמצעות ניטור תקופת הפיגור של החובות, בתדירות יומית.

(ב) נתונים כמותיים

להלן נתונים לגבי מדדים פיננסיים מסויימים המשמשים להערכת איכות תיק האשראי, בחתך קבוצות אשראי:

30 בספטמבר 2015			
(לא מבוקר)			
אנשים פרטיים			מסחרי
סך הכל	אחר	לדיר	
%	%	%	%
0.1	(0.4)	0.1	0.2
1.6	0.9	-	2.1
3.1	2.0	1.7	3.6
0.3	0.5	0.9	0.1

31 בדצמבר 2014			
(מבוקר)			
אנשים פרטיים			מסחרי
סך הכל	אחר	לדיר	
%	%	%	%
0.1	(0.3)	-	0.2
1.8	1.2	-	2.3
2.9	2.2	1.6	3.4
0.3	0.5	0.7	0.1

הנהלת הבנק עוקבת אחרי התפתחות אינדיקטורים אלו בתדירות רבעונית ובוחנת את משמעות התוצאות שהתקבלו הן ביחס לתקופות קודמות והן ביחס לנתונים המקבילים במערכת הבנקאית. לאור פרמטרים אלו, מעריכה הנהלת הבנק כי בתקופת הדוח לא חלה הרעה באיכות תיק האשראי בבנק והיא אינה נופלת מאיכות האשראי הממוצע במערכת הבנקאית.

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 3 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

3. מידע נוסף על חובות פגומים

(א) חובות פגומים והפרשה פרטנית (במיליוני ש"ח)

30 בספטמבר 2015					
(לא מבוקר)					
חובות פגומים	סך הכל	חובות פגומים אחרים	חובות פגומים בגינם נערכה הפרשה להפסדי אשראי	חובות פגומים בגינם נערכה הפרשה ⁽²⁾	
יתרה חוזית	יתרה רשומה	יתרה רשומה	יתרה רשומה	יתרה רשומה	
					פעילות בישראל:
					ציבור - מסחרי:
222	33	17	7	16	• בינוי ונדל"ן - בינוי
27	21	21	-	-	- פעילות בנדל"ן
10	6	1	5	5	• שירותים פיננסיים
647	199	85	40	114	• אחר
					סך הכל מסחרי
906	259	124	52	135	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
-	-	-	-	-	- אחר
216	33	22	6	11	
					סך הכל ציבור בישראל
1,122	292	146	58	146	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	
					סך הכל פעילות בישראל
1,122	292	146	58	146	
					פעילות בחו"ל:
					ציבור - מסחרי:
-	-	-	-	-	• בינוי ונדל"ן
32	31	6	12	25	• מסחרי אחר
					סך הכל ציבור בחו"ל
32	31	6	12	25	בנקים בחו"ל
-	-	-	-	-	
					סך הכל פעילות בחו"ל
32	31	6	12	25	
					סך הכל ציבור
1,154	323	152	70	171	סך הכל בנקים
-	-	-	-	-	
					סך הכל*
1,154	323	152	70	171	
					* מזה:
					• נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
392	286	119	66	167	
					• חובות בארגון מחדש
160	138	92	9	46	

הערות:

1. אשראי לציבור, פקדונות בבנקים וחובות אחרים למעט אג"ח.
2. הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 3 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

3. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

(א) חובות פגומים והפרשה פרטנית (במיליוני ש"ח) (המשך)

30 בספטמבר 2014					
(לא מבוקר)					
חובות פגומים	סך הכל	חובות פגומים אחרים	חובות פגומים בגינם נערכה הפרשה להפסדי אשראי		
יתרה חוזית	יתרה רשומה	יתרה רשומה	יתרת הפרשה ⁽²⁾	יתרה רשומה	
פעילות בישראל:					
ציבור - מסחרי:					
239	41	15	15	26	• בינוי ונדל"ן - בינוי
36	31	16 ⁽³⁾	1	15 ⁽³⁾	- פעילות בנדל"ן
5	1	1	-	-	• שירותים פיננסיים
584	164	62	32	102	• אחר
864	237	94	48	143	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור
205	42	21	9	21	- אחר
1,069	279	115	57	164	סך הכל ציבור בישראל
-	-	-	-	-	בנקים בישראל
1,069	279	115	57	164	סך הכל פעילות בישראל
פעילות בחו"ל:					
ציבור - מסחרי:					
-	-	-	-	-	• בינוי ונדל"ן
32	32	7	11	25	• מסחרי אחר
32	32	7	11	25	סך הכל ציבור בחו"ל
-	-	-	-	-	בנקים בחו"ל
32	32	7	11	25	סך הכל פעילות בחו"ל
1,101	311	122	68	189	סך הכל ציבור
-	-	-	-	-	סך הכל בנקים
1,101	311	122	68	189	סך הכל*
* מזה:					
394	277	108	65	169	• נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
151	127	82	9	45	• חובות בארגון מחדש

הערות:

1. אשראי לציבור, פקדונות בבנקים וחובות אחרים למעט אג"ח.

2. הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני.

3. סווג מחדש.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 3 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

3. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

(א) חובות פגומים והפרשה פרטנית (במיליוני ש"ח) (המשך)

31 בדצמבר 2014					
(מבוקר)					
חובות פגומים*	סך הכל	חובות פגומים אחרים	חובות פגומים בגינם נערכה הפרשה להפסדי אשראי	חובות פגומים בגינם נערכה הפרשה להפסדי אשראי	
יתרה חוזית	יתרה רשומה	יתרה רשומה	יתרת הפרשה ⁽²⁾	יתרה רשומה	
					פעילות בישראל:
					ציבור - מסחרי:
226	36	17	11	19	• בינוי ונדל"ן - בינוי
36	31	15	1	16	- פעילות בנדל"ן
5	1	1	-	-	• שירותים פיננסיים
634	204	77	49	127	• אחר
901	272	110	61	162	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
214	38	24	5	14	- אחר
1,115	310	134	66	176	סך הכל ציבור בישראל
-	-	-	-	-	בנקים בישראל
1,115	310	134	66	176	סך הכל פעילות בישראל
					פעילות בחו"ל:
					ציבור - מסחרי:
-	-	-	-	-	• בינוי ונדל"ן
32	32	7	12	25	• אחר
32	32	7	12	25	סך הכל ציבור בחו"ל
-	-	-	-	-	בנקים בחו"ל
32	32	7	12	25	סך הכל פעילות בחו"ל
1,147	342	141	78	201	סך הכל ציבור
-	-	-	-	-	סך הכל בנקים
1,147	342	141	78	201	סך הכל
					* מזה:
408	305	115	74	190	• נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
160	137	97	8	40	• חובות בארגון מחדש

הערות:

1. אשראי לציבור, פקדונות בבנקים וחובות אחרים למעט אג"ח.
2. הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 3 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

3. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

(ב) יתרה ממוצעת והכנסות ריבית (במיליוני ש"ח)

לשלושה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר 2014			לשלושה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר 2015			פעילות בישראל: ציבור - מסחרי: • בינוי ונדל"ן - בינוי • פעילות בנדל"ן • שירותים פיננסיים • אחר
(לא מבוקר)			(לא מבוקר)			
הכנסות ריבית שנרשמו ⁽⁴⁾⁽³⁾			הכנסות ריבית שנרשמו ⁽⁴⁾⁽³⁾			
אחר	על בסיס מזמן	יתרה של חובות פגומים ⁽²⁾	אחר	על בסיס מזמן	יתרה של חובות פגומים ⁽²⁾	
-	-	37	-	-	36	
1	-	24	-	-	25	
-	-	1	-	-	6	
1	1	171	1	1	217	
2	1	233	1	1	284	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
-	-	42	-	-	41	- אחר
2	1	275	1	1	325	סך הכל ציבור בישראל
-	-	-	-	-	-	בנקים בישראל
2	1	275	1	1	325	סך הכל פעילות בישראל
פעילות בחו"ל: ציבור - מסחרי: • בינוי ונדל"ן • אחר						
-	-	-	-	-	-	
-	1	44	-	-	31	
-	1	44	-	-	31	סך הכל ציבור בחו"ל
-	-	-	-	-	-	בנקים בחו"ל
-	1	44	-	-	31	סך הכל פעילות בחו"ל
2	2	319	1	1	356	סך הכל ציבור
-	-	-	-	-	-	סך הכל בנקים
2	2	319	1	1	356	סך הכל

הערות:

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.
2. יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.
3. הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.
4. הכנסות הריבית על בסיס חוזי שהיו נרשמות אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים, הסתכמו בשלושת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015 בסך של 5 מיליון ש"ח (בתקופה המקבילה אשתקד - 5 מיליון ש"ח).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 3 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

3. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

(ב) יתרה ממוצעת והכנסות ריבית (במיליוני ש"ח) (המשך)

לתשעה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר 2014			לתשעה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר 2015		
(לא מבוקר)			(לא מבוקר)		
הכנסות ריבית שנרשמו ⁽⁴⁾⁽³⁾	יתרה ממוצעת של חובות פגומים ⁽²⁾	על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו ⁽⁴⁾⁽³⁾	יתרה ממוצעת של חובות פגומים ⁽²⁾	על בסיס מזומן
אחר			אחר		
פעילות בישראל:					
ציבור - מסחרי:					
-	42	-	40	-	-
1	22	-	29	-	-
-	2	-	6	-	-
2	181	3	244	3	3
3	247	3	319	3	3
-	-	-	-	-	-
1	43	-	48	-	-
4	290	3	367	3	3
-	-	-	-	-	-
4	290	3	367	3	3
פעילות בחו"ל:					
ציבור - מסחרי:					
-	-	-	-	-	-
-	57	1	32	-	-
-	57	1	32	-	-
-	-	-	-	-	-
-	57	1	32	-	-
4	347	4	399	3	3
-	-	-	-	-	-
4	347	4	399	3	3

הערות:

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.
2. יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.
3. הכנסות הריבית שנרשמו בתקופת הדיווח כגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.
4. הכנסות הריבית על בסיס חוזי שהיו נרשמות אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים, הסתכמו בתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015 בסך של 14 מיליון ש"ח (בתקופה המקבילה אשתקד - 13 מיליון ש"ח).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 3 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

3. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

(ב) יתרה ממוצעת והכנסות ריבית (במיליוני ש"ח) (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014			
(מבוקר)			
הכנסות ריבית שנרשמו ⁽³⁾⁽⁴⁾		יתרה ממוצעת של חובות פגומים ⁽²⁾	
אחר	על בסיס מזומן		
פעילות בישראל:			
ציבור - מסחרי:			
• בינוי ונדל"ן: - בינוי			
-	-	41	
- פעילות בנדל"ן			
1	-	24	
• שירותים פיננסיים			
-	-	1	
• אחר			
2	3	186	
סך הכל מסחרי			
3	3	252	
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור			
-	-	-	
- אחר			
1	-	42	
סך הכל ציבור בישראל			
4	3	294	
בנקים בישראל			
-	-	-	
סך הכל פעילות בישראל			
4	3	294	
פעילות בחו"ל:			
ציבור - מסחרי:			
• בינוי ונדל"ן			
-	-	-	
• אחר			
-	1	52	
סך הכל ציבור בחו"ל			
-	1	52	
בנקים בחו"ל			
-	-	-	
סך הכל פעילות בחו"ל			
-	1	52	
סך הכל ציבור			
4	4	346	
סך הכל בנקים			
-	-	-	
סך הכל			
4	4	346	

הערות:

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.
2. יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.
3. הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.
4. הכנסות הריבית על בסיס חוזי שהיו נרשמות אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים, הסתכמו בשנת 2014 בסך של 20 מיליון ש"ח.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 3 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

3. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

(ג) חובות בעייתיים בארגון מחדש (במיליוני ש"ח)

30 בספטמבר 2015

(לא מבוקר)

צובר הכנסות ריבית					אינו צובר ריבית
סך הכל ⁽²⁾	חוב שאינו בפיגור	בפיגור של 30 ועד 89 יום	בפיגור של 90 יום ומעלה	אין צובר ריבית	
9	5	-	-	4	פעילות בישראל:
11	11	-	-	-	ציבור - מסחרי:
1	1	-	-	-	• בינוי ונדל"ן: - בינוי
90	57	1	-	32	- פעילות בנדל"ן
111	74	1	-	36	• שירותים פיננסיים
21	13	-	-	8	• אחר
132	87	1	-	44	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	אנשים פרטיים - אחר
132	87	1	-	44	סך הכל ציבור בישראל
-	-	-	-	-	בנקים בישראל
132	87	1	-	44	סך הכל פעילות בישראל
-	-	-	-	-	פעילות בחו"ל:
6	-	-	-	6	ציבור - מסחרי:
6	-	-	-	6	• בינוי ונדל"ן
6	-	-	-	6	• מסחרי אחר
6	-	-	-	6	סך הכל ציבור בחו"ל
-	-	-	-	-	בנקים בחו"ל
6	-	-	-	6	סך הכל פעילות בחו"ל
138	87	1	-	50	סך הכל ציבור
-	-	-	-	-	סך הכל בנקים
138	87	1	-	50	סך הכל

1. אשראי לציבור, פקדונות בבנקים וחובות אחרים למעט אג"ח.

2. נכלל בחובות פגומים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 3 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

3. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

(ג) חובות בעייתיים בארגון מחדש (במיליוני ש"ח) (המשך)

30 בספטמבר 2014

(לא מבוקר)

צובר הכנסות ריבית					אינו צובר ריבית
סך הכל ⁽²⁾	חוב שאינו בפיקוד	בפיקוד של 30 ועד 89 יום	בפיקוד של 90 יום ומעלה		
פעילות בישראל:					
ציבור - מסחרי:					
12	3	-	-	9	• בינוי ונדל"ן: - בינוי
16	10	-	-	6	- פעילות בנדל"ן
1	1	-	-	-	• שירותים פיננסיים
67	31	1	3	32	• אחר
96	45	1	3	47	סך הכל מסחרי
24	11	-	-	13	אנשים פרטיים - אחר
120	56	1	3	60	סך הכל ציבור בישראל
-	-	-	-	-	בנקים
120	56	1	3	60	סך הכל פעילות בישראל
פעילות בחו"ל:					
ציבור - מסחרי:					
-	-	-	-	-	• בינוי ונדל"ן
7	-	-	-	7	• מסחרי אחר
7	-	-	-	7	סך הכל ציבור בחו"ל
-	-	-	-	-	בנקים בחו"ל
7	-	-	-	7	סך הכל פעילות בחו"ל
127	56	1	3	67	סך הכל ציבור
-	-	-	-	-	סך הכל בנקים
127	56	1	3	67	סך הכל

1. אשראי לציבור, פקדונות בבנקים וחובות אחרים למעט אג"ח.

2. נכלל בחובות פגומים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 3 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

3. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

(ג) חובות בעייתיים בארגון מחדש (במיליוני ש"ח) (המשך)

31 בדצמבר 2014				
(מבוקר)				
צובר הכנסות ריבית				
סך הכל ⁽²⁾	חוב שאינו בפיגור	תקופת הפיגור		אינו צובר ריבית
		30 יום עד 89 יום	90 יום ומעלה	
פעילות בישראל:				
ציבור - מסחרי:				
13	4	-	-	9
• בינוי ונדל"ן: - בינוי				
15	11	-	-	4
- פעילות בנדל"ן				
1	1	-	-	-
• שירותים פיננסיים				
76	43	1	-	32
• אחר				
105	59	1	-	45
סך הכל מסחרי				
25	11	-	-	14
אנשים פרטיים - אחר				
130	70	1	-	59
סך הכל ציבור בישראל				
-	-	-	-	-
בנקים בישראל				
130	70	1	-	59
סך הכל פעילות בישראל				
פעילות בחו"ל:				
ציבור - מסחרי:				
• בינוי ונדל"ן				
-	-	-	-	-
7	-	-	-	7
• אחר				
7	-	-	-	7
סך הכל ציבור בחו"ל				
-	-	-	-	-
בנקים בחו"ל				
7	-	-	-	7
סך הכל פעילות בחו"ל				
137	70	1	-	66
סך הכל ציבור				
-	-	-	-	-
סך הכל בנקים				
137	70	1	-	66
סך הכל				

1. אשראי לציבור, פקדונות בבנקים וחובות אחרים למעט אג"ח.

2. נכלל בחובות פגומים

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 3 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

3. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

(ד) חובות בעייתיים בארגון מחדש⁽²⁾ (במיליוני ש"ח)

ארגונים מחדש שבוצעו					
בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2014			בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015		
(לא מבוקר)			(לא מבוקר)		
יתרת חוב רשומה			יתרת חוב רשומה		
אחרי הארגון ⁽²⁾	לפני הארגון	מספר חוזים	אחרי הארגון ⁽²⁾	לפני הארגון	מספר חוזים
1	1	13	1	1	14
-	-	-	-	-	1
-	-	1	-	-	-
13	14	88	9	10	59
14	15	102	10	11	74
-	-	-	-	-	-
4	4	264	4	4	220
18	19	366	14	15	294
-	-	-	-	-	-
18	19	366	14	15	294
פעילות בישראל:					
ציבור - מסחרי:					
• בינוי ונדל"ן: - בינוי					
- פעילות בנדל"ן					
• שירותים פיננסיים					
• אחר					
סך הכל מסחרי					
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור					
- אחר					
סך הכל ציבור בישראל					
בנקים בישראל					
סך הכל פעילות בישראל					
פעילות בחו"ל:					
ציבור - מסחרי:					
• בינוי ונדל"ן					
• מסחרי אחר					
סך הכל ציבור בחו"ל					
בנקים בחו"ל					
סך הכל פעילות בחו"ל					
25	26	368	14	15	294
-	-	-	-	-	-
25	26	368	14	15	294

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.

2. כלולים בחובות פגומים

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 3 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

3. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

(ד) חובות בעייתיים בארגון מחדש⁽²⁾ (במיליוני ש"ח) (המשך)

ארגונים מחדש שבוצעו					
בתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2014			בתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015		
(לא מבוקר)			(לא מבוקר)		
יתרת חוב רשומה			יתרת חוב רשומה		
מספר חוזים	לפני הארגון ⁽²⁾	אחרי הארגון ⁽²⁾	מספר חוזים	לפני הארגון ⁽²⁾	אחרי הארגון ⁽²⁾
פעילות בישראל:					
ציבור - מסחרי:					
51	7	3	51	7	3
• בינוי ונדל"ן: - בינוי					
2	-	-	2	-	-
- פעילות בנדל"ן					
1	-	-	1	-	-
• שירותים פיננסיים					
223	52	50	223	52	50
• אחר					
277	59	53	277	59	53
סך הכל מסחרי					
-	-	-	-	-	-
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור					
733	12	11	733	12	11
- אחר					
1,010	71	64	1,010	71	64
סך הכל ציבור בישראל					
-	-	-	-	-	-
בנקים בישראל					
1,010	71	64	1,010	71	64
סך הכל פעילות בישראל					
פעילות בחו"ל:					
ציבור - מסחרי:					
-	-	-	-	-	-
• בינוי ונדל"ן					
-	-	-	-	-	-
• מסחרי אחר					
-	-	-	-	-	-
סך הכל ציבור בחו"ל					
-	-	-	-	-	-
בנקים בחו"ל					
-	-	-	-	-	-
סך הכל פעילות בחו"ל					
1,010	71	64	1,010	71	64
סך הכל ציבור					
-	-	-	-	-	-
סך הכל בנקים					
1,010	71	64	1,010	71	64
סך הכל					

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.

2. כלולים בחובות פגומים

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 3 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

3. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

(ד) חובות בעייתיים בארגון מחדש⁽²⁾ (במיליוני ש"ח) (המשך)

ארגונים מחדש שבוצעו			
בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014			
(מבוקר)			
יתרת חוב רשומה			
מספר חוזים	לפני הארגון	אחרי הארגון ⁽²⁾	
פעילות בישראל			
ציבור מסחרי:			
78	10	7	• בינוי ונדל"ן: - בינוי
6	7	7	- פעילות בנדל"ן
5	-	-	• שירותים פיננסיים
396	90	60	• אחר
485	107	74	סך הכל מסחרי
-	-	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
1,211	23	22	- אחר
1,696	130	96	סך הכל ציבור בישראל
-	-	-	בנקים בישראל
1,696	130	96	סך הכל פעילות בישראל
פעילות בחו"ל			
ציבור מסחרי:			
-	-	-	• בינוי ונדל"ן
2	7	7	• אחר
2	7	7	סך הכל ציבור בחו"ל
-	-	-	בנקים בחו"ל
2	7	7	סך הכל פעילות בחו"ל
1,698	137	103	סך הכל ציבור
-	-	-	סך הכל בנקים
1,698	137	103	סך הכל

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.

2. כלולים בחובות פגומים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 3 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

3. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

(ד) חובות בעייתיים בארגון מחדש⁽²⁾ (במיליוני ש"ח) (המשך)

ארגונים מחדש שבוצעו וכשל ⁽³⁾				
בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2014		בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015		
(לא מבוקר)		(לא מבוקר)		
מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	
-	3	-	4	פעילות בישראל:
-	-	-	-	ציבורי - מסחרי:
-	1	-	1	• בינוי ונדל"ן: - בינוי
1	21	1	19	- פעילות בנדל"ן
1	25	1	24	• שירותים פיננסיים
-	-	-	-	• אחר
-	52	-	47	סך הכל מסחרי
1	77	1	71	אנשים פרטיים - הלוואות לדיר
-	-	-	-	- אחר
1	77	1	71	סך הכל ציבור בישראל
-	-	-	-	בנקים בישראל
1	77	1	71	סך הכל פעילות בישראל
פעילות בחו"ל:				
-	-	-	-	ציבור - מסחרי:
-	-	-	-	• בינוי ונדל"ן
-	-	-	-	• מסחרי אחר
-	-	-	-	סך הכל ציבור בחו"ל
-	-	-	-	בנקים בחו"ל
-	-	-	-	סך הכל פעילות בחו"ל
1	77	1	71	סך הכל ציבור
-	-	-	-	סך הכל בנקים
1	77	1	71	סך הכל

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.

2. כלולים בחובות פגומים.

3. חובות שהפכו בתקופת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים ומעלה, אשר אורגנו מחדש במהלך השנה שקדמה למועד סיווגם כ"חובות בפיגור".

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 3 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

3. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

(ד) חובות בעייתיים בארגון מחדש⁽²⁾ (במיליוני ש"ח) (המשך)

ארגונים מחדש שבוצעו וכשל⁽³⁾

בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014		בתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2014		בתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015	
(מבוקר)		(לא מבוקר)		(לא מבוקר)	
מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה
-	9	-	8	-	8
-	1	-	1	-	-
-	2	-	1	-	1
4	78	3	63	2	54
4	90	3	73	2	63
-	-	-	-	-	-
2	231	1	168	2	198
6	321	4	241	4	261
-	-	-	-	-	-
6	321	4	241	4	261
פעילות בישראל:					
ציבורי - מסחרי:					
• בינוי ונדל"ן: - בינוי					
- פעילות בנדל"ן					
• שירותים פיננסיים					
• אחר					
סך הכל מסחרי					
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור					
- אחר					
סך הכל ציבור בישראל					
בנקים בישראל					
סך הכל פעילות בישראל					
פעילות בחו"ל:					
ציבור - מסחרי:					
• בינוי ונדל"ן					
• מסחרי אחר					
סך הכל ציבור בחו"ל					
בנקים בחו"ל					
סך הכל פעילות בחו"ל					
6	321	4	241	4	261
-	-	-	-	-	-
6	321	4	241	4	261
סך הכל ציבור					
סך הכל בנקים					
6	321	4	241	4	261
סך הכל					

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.

2. כלולים בחובות פגומים.

3. חובות שהפכו בתקופת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים ומעלה, אשר אורגנו מחדש במהלך השנה שקדמה למועד סיווג כ"חובות בפיגור".

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 3 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

4. מידע נוסף על הלוואות לדיור לאנשים פרטיים

יתרות לסוף התקופה בחתך שיעור המימון (LTV)⁽²⁾ סוג ההחזר וסוג הריבית

ליום 30 בספטמבר 2015					
(לא מבוקר)					
יתרת הלוואות לדיור					
שיעור המימון ⁽²⁾	ללא מרכיבים נדחים	מרכיבים נדחים	סך הכל	מזה: ריבית משתנה	סיכון אשראי חוץ מאזני מיליוני ש"ח
אחוזים	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
• עד 60%	2,409	85	2,494	1,851	95
• מעל 60%	680	10	690	519	44
	47	-	47	-	-
שיעבוד משני או ללא שיעבוד					
	3,136	95	3,231	2,370	139
סך הכל					

ליום 30 בספטמבר 2014					
(לא מבוקר)					
יתרת הלוואות לדיור					
שיעור המימון ⁽²⁾	ללא מרכיבים נדחים	מרכיבים נדחים	סך הכל	מזה: ריבית משתנה	סיכון אשראי חוץ מאזני מיליוני ש"ח
אחוזים	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
• עד 60%	2,241 ⁽³⁾	67 ⁽³⁾	2,308	1,823 ⁽³⁾	186 ⁽³⁾
• מעל 60%	569 ⁽³⁾	9	578	485 ⁽³⁾	35 ⁽³⁾
	53	-	53	1	-
שיעבוד משני או ללא שיעבוד					
	2,863	76	2,939	2,309	221
סך הכל					

ליום 31 בדצמבר 2014					
(מבוקר)					
יתרת הלוואות לדיור					
שיעור המימון ⁽²⁾	ללא מרכיבים נדחים	מרכיבים נדחים	סך הכל	מזה: ריבית משתנה	סיכון אשראי חוץ מאזני מיליוני ש"ח
אחוזים	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
• עד 60%	2,275 ⁽³⁾	70 ⁽³⁾	2,345	1,829 ⁽³⁾	205 ⁽³⁾
• מעל 60%	581 ⁽³⁾	7	588	485 ⁽³⁾	49
	51	-	51	1	-
שיעבוד משני או ללא שיעבוד					
	2,907	77	2,984	2,315	254
סך הכל					

1. אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פקדונות בבנקים וחובות של אחרים, למעט אג"ח.

2. היחס בין המסגרת המאושרת לבין שווי הנכס, במועד אישור המסגרת.

3. סוג מחדש.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 4 - פקדונות הציבור

א. ההרכב⁽¹⁾:

31.12.2014	30.9.2014	30.9.2015	סוג הפקדון
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
3,829	3,439	5,027	פקדונות לפי דרישה - אינם נושאי ריבית
2,117	1,844	1,904	- נושאי ריבית
5,946	5,283	6,931	סך הכל לפי דרישה
18,114	17,503	17,150	פקדונות לזמן קצוב
24,060	22,786	24,081	סך כל פקדונות הציבור

ב. ההרכב בחתך מפקידים:

31.12.2014	30.9.2014	30.9.2015	סוג המפקיד
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
⁽²⁾ 11,379	⁽²⁾ 11,282	11,779	אנשים פרטיים
2,824	2,413	2,323	גופים מוסדיים
⁽²⁾ 9,857	⁽²⁾ 9,091	9,979	תאגידים ואחרים
24,060	22,786	24,081	סך כל פקדונות הציבור

ג. התפלגות הפקדונות לפי גודל הפקדון של מפקיד

31.12.2014	30.9.2014	30.9.2015	מדרגות הפקדון (במיליוני ש"ח):	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	מ	עד
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח		
10,428	10,310	10,788	-	1
6,065	6,156	6,200	1	10
2,147	1,990	2,513	10	100
4,092	3,194	4,040	100	500
1,328	1,136	540	מעל 500	-
24,060	22,786	24,081	סך כל פקדונות הציבור	

1. הפקדונות גויסו מהציבור בישראל.

2. סווג מחדש.

א. הלימות הון

1. כללי

יחסי הלימות ההון מחושבים בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 211 - 201, שפורסמו בשנת 2013 (להלן: "כללי באזל").

2. תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 329 בנושא "דרישת הון נוספת"

בעקבות עליות משמעותיות שנרשמו במחירי הדיור בישראל (שלוו בגידול מואץ בהיקף ההלוואות לדיור ובמשקלן בתיק האשראי של התאגידים הבנקאיים), והגדילו להערכת בנק ישראל, את הסיכונים הגלומים בתיקי האשראי של התאגידים הבנקאיים, פרסם בנק ישראל ביום 28 בספטמבר 2014 תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 329, במסגרתו נקבעה לכל אחד מהתאגידים הבנקאיים דרישת הון עצמי ודרישת הון כוללת מינימליות נוספות (מעבר למגבלות שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 201), בשיעור המהווה 1% מהיקף תיק ההלוואות לדיור של כל אחד מהתאגידים הבנקאיים. דרישות ההון המינימליות הנוספות נכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2015, ומיושמת בהדרגה במשך שמונה רבעונים רצופים החל מיום 1 באפריל 2015, ועד ליום 1 בינואר 2017.

ההנחיות החדשות הגדילו את דרישות ההון המינימליות של הבנק ליום 30.9.2015 בכ- 0.04%. מאומדן שנערך על ידי הבנק, המבוסס על נתוני תיק ההלוואות לדיור ליום 30.9.2015, עולה, שההנחיות החדשות צפויות להגדיל את דרישות ההון המינימליות של הבנק ליום 1.1.2017 בכ- 0.12% נוספים לשיעור של 9.16% (עבור יחס ההון העצמי ברובד הראשון), ו-12.66% (עבור יחס הלימות ההון הכולל).

3. הוראות מעבר

במסגרת "כללי באזל" נקבעו "הוראות מעבר" המאפשרות אימוץ הדרגתי של ההנחיות - בכל הנוגע להחמרת הקריטריונים להכרה בהון, להתאמות פיקוחיות, ולאיומוץ כללי חשבונאות מסוימים, כדלקמן:

- הדרישות לניכוי "עודף מיסים נדחים" (כהגדרתן בהוראות), יופעלו בהדרגה בשנים 2017 - 2014 (להלן: "תקופת המעבר"), ויאומצו במלואן החל מיום 1.1.2018. האימוץ ההדרגתי יכול לניכוי חלק מסוים בלבד "מעודף המיסים הנדחים", והכרה בחלקו האחר כ"נכסי סיכון".
- על אף שכתבי התחייבות הנדחים שהונפקו עד ליום 31.12.2013 אינם כשירים להכרה כ"מרכיב הון פיקוחי ברובד השני", הוגדר עבור כתבי התחייבות אלה מנגנון לאימוץ הדרגתי, שיופעל בשנים 2014-2021 (להלן: "תקופת המעבר"), לפיו ניתן יהיה להכיר בתקופת המעבר בחלק מכתבי התחייבות אלה כ"הון ברובד השני", בשיעורים הולכים ופוחתים, עד לביטולם המלא בתום תקופת המעבר.
- יתרת רווחים או הפסדים אקטואריים (כהגדרתם בהוראת המעבר), הנובעת מאימוץ כללי החשבונאות האמריקאיים בנושא "זכויות עובדים", תיוחס להון העצמי ברובד הראשון בהדרגה בשנים 2017 - 2014 (להלן: "תקופת המעבר"), עד להכללתה המלאה בהון הבנק בתום תקופת המעבר (1 בינואר 2018).

4. יעדים

לאור דרישות ההון שנקבעו על ידי בנק ישראל במסגרת "כללי באזל 3", ובהוראות ניהול בנקאי תקין 329 (ראה סעיף 2 לעיל), קבע דירקטוריון הבנק מגבלות באשר ליחסי ההון המינימליים, בבנק כדלקמן:

- בהתאם להחלטת הדירקטוריון מיום 17.11.2014, לא יפחת יחס ההון העצמי של הבנק ב"רובד הראשון", משיעור של 9.2%.
- בהתאם להחלטת הדירקטוריון מיום 15.11.2015, לא יפחת יחס הלימות ההון הכולל של הבנק, משיעור של 12.7%.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 5 - הלימות ההון נזילות ומינוף (המשך)

א. הלימות הון (המשך)

5. מידע כספי

31.12.2014	30.9.2014	30.9.2015	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
			(א) הון לצורך חישוב יחס ההון
⁽³⁾ 1,916	⁽³⁾ 1,891	2,091	הון עצמי
⁽⁴⁾ 91	⁽⁴⁾ 104	24	פערים בין ההון העצמי להון ברובד הראשון והתאמות פיקוחיות
2,007	1,995	2,115	הון ברובד הראשון, לאחר ניכויים
730	725	677	הון ברובד השני, לאחר ניכויים
⁽⁴⁾ 2,737	⁽⁴⁾ 2,720	2,792	סה"כ הון כולל
			(ב) יתרות משוקללות של נכסי סיכון
⁽³⁾⁽⁴⁾ 17,023	⁽³⁾ ⁽⁴⁾ 16,657	18,026	סיכון אשראי
15	28	19	סיכוי שוק
1,837	1,820	1,848	סיכון תפעולי
18,875	18,505	19,893	סה"כ יתרות משוקללות של נכסי סיכון
31.12.2014	30.9.2014	30.9.2015	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
אחוזים	אחוזים	אחוזים	
			(ג) יחס ההון לרכיבי סיכון
⁽⁴⁾ 10.63	⁽⁴⁾ 10.78	10.63	• יחס הון עצמי ברובד הראשון לרכיבי סיכון
⁽⁴⁾ 10.63	⁽⁴⁾ 10.78	10.63	• יחס הון ברובד הראשון לרכיבי סיכון
⁽⁴⁾ 14.50	⁽⁴⁾ 14.70	14.04	• יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
7.50	7.50	⁽¹⁾⁽²⁾ 9.04	• יחס ההון העצמי ברובד הראשון המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
9.00	9.00	⁽¹⁾⁽²⁾ 12.54	• יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

1. יחסי ההון המינימליים שנקבעו על ידי בנק ישראל, נכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2015.
2. בהתאם להנחיות שנכללו בתיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 329 (ראה סעיף ב' לעיל) הועלתה דרישת ההון המינימלית המתייחסת לבנק, החל מיום 1 באפריל 2015, בשיעור של 0.02% לרבעון. בהתאם להנחיות אלו, צפוי שיעור זה להמשיך ולעלות בהדרגה - עד לתוספת מכסימלית בשיעור של 0.16% ביום 1 בינואר 2017 (בהתבסס על נתוני תיק ההלוואות לדיר של הבנק ליום 30.9.2015).
3. הוצג מחדש בגין היישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא: "זכויות עובדים" ובגין היישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא: "היוון עלויות תוכנה" - ראה ביאור 1ה' (3-5).
4. בהתאם להוראות בנק ישראל, נתוני ההשוואה בנושא: "יחס הלימות ההון" ליום 31.12.2014 וליום 30.9.2014 - מוצגים לפני ההתאמות הנגזרות מיישום כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא: "זכויות עובדים".

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 5 - הלימות ההון נזילות ומינוף (המשך)

א. הלימות הון (המשך)

5. מידע כספי (המשך) (במיליוני ש"ח)

31.12.2014 (מבוקר)	30.9.2014 (לא מבוקר)	30.9.2015 (לא מבוקר)	
			(ד) רכיבי הון לצורך חישוב יחס ההון
			(1) הון ברובד הראשון
			• ההון העצמי
			• הבדלים בין ההון העצמי להון ברובד הראשון
1,916 ⁽²⁾	1,891 ⁽²⁾	2,091	
100 ⁽³⁾	116 ⁽³⁾	49	
2,016 ⁽³⁾	2,007 ⁽³⁾	2,140	סה"כ הון ברובד הראשון לפני התאמות פיקוחיות
			• התאמות פיקוחיות:
			- מיסים נדחים לקבל
			- השקעה בהון תאגידיים פיננסיים שלא אוחדו
			- התאמות פיקוחיות אחרות
(6) ⁽²⁾	(5) ⁽²⁾	(20)	
(2)	(2)	(2)	
(1)	(5)	(3)	
(9)	(12)	(25)	סך הכל התאמות פיקוחיות
2,007 ⁽³⁾	1,995 ⁽³⁾	2,115	סה"כ הון ברובד הראשון
			(2) הון ברובד השני
			• מכשירים פיקוחיים
			• הפרשות וקרנות הון
517	517	452	
213	208	225	
730	725	677	סה"כ הון ברובד השני
2,737 ⁽³⁾	2,720 ⁽³⁾	2,792	הון כולל כשיר
			(ה) השפעת הוראת המעבר על יחס הלימות ההון ברובד הראשון (באחוזים)
			• יחס ההון ברובד הראשון - לפני השפעת הוראות מעבר
9.64 ⁽²⁾	9.62 ⁽²⁾	10.25	
0.75	0.87	0.38	• השפעת הוראות המעבר ⁽⁴⁾
0.24 ⁽³⁾	0.29 ⁽³⁾	-	• התאמות אחרות
10.63 ⁽³⁾	10.78 ⁽³⁾	10.63	יחס ההון ברובד הראשון - לאחר השפעת הוראות המעבר

1. כולל השלכות הנובעות מיישום כללי החשבונאות החדשים בנושא: "זכויות עובדים", שנכנסו לתוקף החל מיום 1.1.2015.
2. הוצג מחדש בגין היישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב, בנושא: "זכויות עובדים" ובגין היישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים, בנושא: "היוון עלויות תוכנה" - ראה ביאור 1(ה)5-3.
3. בהתאם להוראות בנק ישראל נתוני ההשוואה בנושא: "יחס הלימות ההון", ליום 31.12.2014 וליום 30.9.2014, מוצגים לפני ההתאמות הנגזרות מהיישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא: "זכויות עובדים".

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 5 - הלימות ההון נזילות ומינוף (המשך)

ב. יחס כיסוי הנזילות

ביום 28.9.2014 פרסם בנק ישראל הוראת ניהול בנקאי תקין חדשה בנושא: "יחס כיסוי הנזילות", המבוססת על ההנחיות שנכללו ב"ועדת באזל", במסגרתן הוחלט לצמצם את חשיפת המערכת הבנקאית לסיכונים נזילות באמצעות שימור מלאי נכסים נזילים באיכות גבוהה, שייתן מענה לצורכי הנזילות שלהם, בשל אירוע קיצון המתרחש במשך 30 יום.

לפיכך, נדרשו התאגידים הבנקאיים לקיים "יחס כיסוי נזילות" (המוגדר כיחס שבין "מלאי הנכסים הנזילים האיכותיים", לסך תזרים המזומנים היוצא, נטו, בתקופה עתידית של 30 יום) - שלא יפחת מ-100%. בהוראה נקבעו כללים הן באשר ל: "מלאי הנכסים הנזילים האיכותיים", והן באשר לתזרים המזומנים היוצא, נטו, בתקופה עתידית של 30 יום, כדלקמן:

- **מלאי נכסים נזילים איכותיים** - הכולל נכסים נזילים איכותיים מאוד ("רמה 1"), לרבות: מזומנים בקופות, פקדונות בבנק ישראל וניירות ערך של ממשלת ישראל, ונכסים נזילים איכותיים אחרים ("רמה 2") - בעיקר: ניירות ערך בדירוג איכות גבוה.
- **תזרים מזומנים יוצא בתקופה של 30 יום** - המוגדר כתזרים המזומנים היוצא הצפוי, בתרחיש קיצון מוגדר בתקופה עתידית של 30 יום, לרבות תזרימים יוצאים צפויים בגין פיקדונות קמעונאיים, פקדונות מתאגידים לא פיננסיים, ותאגידים פיננסיים (והנחת "שיעורי מיחזור" שונים בגין כל אחד מסוגי הפקדונות). ההנחיות שנכללו בהוראה נכנסו לתוקף ביום 1 באפריל 2015. בנוסף, נכללו בהוראה כללי מעבר, המאפשרים לתאגידים הבנקאיים לקיים במועד יישום ההוראה לראשונה (1.4.2015), יחס כיסוי נזילות מינימלי בשיעור של 60%, בלבד. ההקלה תלך ותפחת בהדרגה עד לכיטולה המלא ביום 1.1.2017. להלן נתונים באשר ליחס כיסוי הנזילות בבנק:

שיעורי הנזילות	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015 (לא מבוקר)
• יחס כיסוי הנזילות (אחוזים)	120.0
• יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	60.0 ⁽¹⁾

1. עד ליום 31.12.2015; בשנת 2016 - 80%; החל מיום 1.1.2017 - 100%.

ג. יחס המינוף

ביום 28 באפריל 2015 פרסם בנק ישראל הוראת ניהול בנקאי תקין חדשה (מס' 218), בנושא: "יחס המינוף", במטרה להגביל את צבירת המינוף במערכת הבנקאית, באמצעות מדידת "יחס מינוף" שקוף שאינו מבוסס סיכון וניתן לחישוב מהיר ופשוט. בהתאם להנחיות שנכללו בהוראה הוגדר "יחס המינוף", כיחס שבין "מדידת ההון", לבין "מדידת החשיפה", כדלקמן:

- **"מדידת ההון"** - הוגדרה כ"הון העצמי ברוכד הראשון", לרבות השלכות הנובעות מיישום הוראות המעבר.
- **"מדידת החשיפה"** - הוגדרה כצירוף החשיפות הבאות: "חשיפה מאזנית" (הנכסים שנכללו בדוחות הכספיים), "חשיפה בגין נגזרים", חשיפה לעסקאות מימון ניירות ערך, וחשיפה בגין פריטים חוץ מאזניים. להלן נתונים לגבי מרכיבי יחס המינוף בבנק:

מרכיבי התחשיב (במיליוני ש"ח)	30.9.2015 (לא מבוקר)
• ההון העצמי, ברוכד הראשון	2,115
• סך החשיפות	31,417

שיעורי המינוף (באחוזים)	
• יחס המינוף	6.7
• יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	5.0

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 6 - הטבות לעובדים

א. פירוט ההתחייבויות לעובדים בחתך סוגי הטבות ונכסי התוכניות בגינם (במיליוני ש"ח)

31.12.2014	30.9.2014	30.9.2015	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
538	556	537	התחייבות לתשלום פיצויי פרישה
(253)	(257)	(238)	השווי ההוגן של נכסי התוכנית
285	299	299	עודף ההתחייבויות על נכסי התוכנית
138	142	78	התחייבות לתשלום מענקי ותק
25	25	28	התחייבות לתשלום ימי חופשה
-	-	7	התחייבות בגין ימי מחלה שלא נוצלו
63	63	61	התחייבות לתשלום הטבות לאחר סיום העסקה
511	529	473	עודף התחייבות לתשלום הטבות לעובדים
-	-	-	נכלל בנכסים אחרים
511	529	473	נכלל בהתחייבויות אחרות
511	529	473	סך הכל

ב. מידע באשר לתוכניות להטבה מוגדרת (התחייבות לתשלום "פיצויי פרישה", והתחייבות לתשלום הטבות מסוימות לאחר סיום העסקה):

1. מחויבויות ומצב המימון (במיליוני ש"ח):

א. שינויים בהתחייבויות בגין הטבה חזויה:

עבודה לפיצויי פרישה					
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2014	2014	2015	2014	2015	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
455	455	538	513	525	יתרה לתחילת התקופה
24	18	19	6	7	עלות השירות
18	14	15	5	5	עלות הריבית
33	54	(12)	10	2	הפסד (רווח) אקטוארי
(25)	(18)	(23)	(11)	(2)	הטבות ששולמו
33	33	-	33	-	צמצומים, סילוקים והטבות מיוחדות בגין פרישה
538	556	537	556	537	יתרה לסוף התקופה

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 6 - הטבות לעובדים

ב. מידע באשר לתוכניות להטבה מוגדרת (המשך)

1. מחויבויות ומצב המימון (במיליוני ש"ח) (המשך)

א. שינויים בהתחייבויות בגין הטבה חזויה (המשך)

הטבות לגמלאים לאחר פרישה					
לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	
2015	2014	2015	2014	2015	
(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
62	65	63	58	58	יתרה לתחילת התקופה
-	-	1	1	1	עלות השירות
1	-	2	2	3	עלות הריבית
(1)	3	(4)	7	8	הפסד (רווח) אקטוארי
(1)	(4)	(1)	(4)	(6)	הטבות ששולמו
-	(1)	-	(1)	(1)	צמצומים, סילוקים והטבות מיוחדות בגין פרישה
61	63	61	63	63	יתרה לסוף התקופה

ב. נתונים שנזקפו לרווח כולל אחר מצטבר, לפני השפעת המס (במיליוני ש"ח)

עמודה לפיצויי פרישה			
30.9.2015	30.9.2014	31.12.2014	
(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(מבוקר)	
-	70	53	נכסים בגין היישום לראשונה
95	54	50	הפסד אקטוארי נטו
95	124	103	יתרה לסוף התקופה

הטבות לגמלאים לאחר פרישה			
30.9.2015	30.9.2014	31.12.2014	
(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(מבוקר)	
-	8	8	נכסים בגין היישום לראשונה
19	15	16	הפסד אקטוארי נטו
19	23	24	יתרה לסוף התקופה

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 6 - הטבות לעובדים

ב. מידע באשר לתוכניות להטבה מוגדרת (המשך)

2. נתונים תוצאתיים (במיליוני ש"ח)

א. רכיבי עלות ושינויים בהתחייבויות ובנכסים שנזקפו לרווח והפסד:

עבודה לפיצויי פרישה, נטו					
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2014	2014	2015	2014	2015	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
24	18	19	6	7	עלות השירות
18	14	15	5	5	עלות הריבית
42	32	34	11	12	סך הצבירה השוטפת
*(5)	*(4)	(7)	*(1)	(3)	תשואה חזויה על נכסי התוכנית
					הפחתת סכומים שלא הוכרו בעבר:
-	-	3	-	1	• הפסד (רווח) אקטוארי, נטו
33	33	-	33	-	הפסדים מצמצומים, סילוקים והטבות מיוחדות בגין פרישה
70	61	30	43	10	סך עלות ההטבה, נטו
8	6	6	2	2	הוצאות בגין תוכנית להפקדה מוגדרת
78	67	36	45	12	סך הכל הוצאה לתקופה

* בהתאם להוראות בנק ישראל דווחו נתוני התשואה שנזקפה בפועל על נכסי התוכנית.

הטבות לגמלאים לאחר פרישה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2014	2014	2015	2014	2015	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
1	1	1	-	-	עלות השירות
3	2	2	-	1	עלות הריבית
4	3	3	-	1	סך הצבירה השוטפת
					הפחתת סכומים שלא הוכרו בעבר:
-	-	1	-	-	• הפסד (רווח) אקטוארי, נטו
(1)	(1)	-	(1)	-	רווחים מצמצומים, סילוקים
3	2	4	(1)	1	סך הכל הוצאה (הכנסה) לתקופה

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 6 - הטבות לעובדים

ב. מידע באשר לתוכניות להטבה מוגדרת (המשך)

2. נתונים תוצאתיים (במיליוני ש"ח)

ב. שינויים בהתחייבויות ונכסים שנזקפו לרווח כולל אחר לפני השפעת המס (במיליוני ש"ח)

עתודה לפיצויי פרישה					
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2014	2014	2015	2014	2015	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
50	54	48	10	7	הפסד אקטוארי שוטף, נטו
-	-	(3)	-	(1)	הפחתת הפסד אקטוארי
50	54	45	10	6	
(17)	-	(53)	-	-	הפחתה של נכס בגין היישום לראשונה
33	54	(8)	10	6	סך הכל

הטבות לגמלאים לאחר פרישה					
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2014	2014	2015	2014	2015	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
8	7	4	3	(1)	הפסד (רווח) אקטוארי שוטף
-	-	(1)	-	-	הפחתת הפסד אקטוארי
8	7	3	3	(1)	
-	-	(8)	-	-	הפחתה של נכס בגין היישום לראשונה
8	7	(5)	3	(1)	סך הכל

ג. אומדנים באשר לסכומים שנכללו ברווח כולל אחר מצטבר, שצפוי שיופחתו ויזקפו לדוח הרווח והפסד בשנת 2015 לפני השפעת המס (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2014		
(מבוקר)		
הטבות לגמלאים לאחר פרישה	עתודה לפיצויי פרישה	
1	3	הפסד אקטוארי, נטו
-	-	נכס, נטו, שנזקף ביום 1 בינואר 2013
1	3	סך הכל

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 6 - הטבות לעובדים

ב. מידע באשר לתוכניות להטבה מוגדרת (המשך)

3. הנחות ומבחני רגישות

א. טווח שיעורי ההיוון ששימשו בחישוב ההתחייבויות לתשלום הטבות (באחוזים)

31.12.2014	30.9.2014	30.9.2015
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)
1.7-2.4	1.3 - 2.3	1.9 - 2.7

ב. טווח שיעורי ההיוון ששימש בחישוב עלויות השכר (באחוזים)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר	לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר
2014	2014	2015
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)
2.4 - 3.1	2.4 - 3.1	1.9 - 2.6

ג. השפעת השינוי בנקודת אחוז אחת בריבית ההיוון, על ההפרשות בגין התחייבויות לתשלום הטבות (במיליוני ש"ח)

עמודה לפיצויי פרישה	
31.12.2014	30.9.2015
(מבוקר)	(לא מבוקר)
(59)	(58)
59	58

גידול בנקודת האחוז
קיטון בנקודת האחוז

הטבות לגמלאים לאחר פרישה	
31.12.2014	30.9.2015
(מבוקר)	(לא מבוקר)
(13)	(13)
13	13

גידול בנקודת האחוז
קיטון בנקודת האחוז

4. תזרימי מזומנים לנכסי התוכנית

א. הפקדות (במיליוני ש"ח)

הפקדות בפועל				
לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר		תחזית לשנת
2014	2015	2014	2015	2015
(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)
7	8	2	3	11

הפקדות

הפקדות

ב. תשלומים עתידיים צפויים בגין הטבות

מיליוני ש"ח	שנה
60	2015
26	2016
35	2017
31	2018
29	2019
130	2020 - 2024
411	2025 ואילך
722	סך הכל

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 7 - מידע על נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

בסכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

(לא מבוקר)

30 בספטמבר 2015						
סך הכל	פריטים שאינם כספיים ⁽²⁾	מטבע חוץ ⁽¹⁾		מטבע ישראלי		
		אחר	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	
נכסים						
5,282	-	112	333	100	4,737	מזומנים ופקדונות בבנקים
2,777	12	18	413	938	1,396	ניירות ערך
20,268	-	310	655	1,871	17,432	אשראי לציבור, נטו
7	5	-	-	2	-	השקעה בחברות כלולות
353	353	-	-	-	-	בניינים וציוד
29	6	3	19	-	1	נכסים בגין מכשירים נגזרים
396	53	-	-	8	335	נכסים אחרים
29,112	429	443	1,420	2,919	23,901	סך הכל נכסים
התחייבויות						
24,081	-	652	2,231	2,992	18,206	פקדונות הציבור
790	-	9	41	-	740	פקדונות מבנקים
157	-	-	31	-	126	פקדונות הממשלה
672	-	-	-	672	-	כתבי התחייבות נדחים
120	6	18	23	54	19	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
1,201	27	2	7	15	1,150	התחייבויות אחרות
27,021	33	681	2,333	3,733	20,241	סך הכל התחייבויות
2,091	396	(238)	(913)	(814)	3,660	הפרש
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:						
-	-	236	924	1,155	(2,315)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	-	(11)	-	11	אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
-	-	-	-	-	-	אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
2,091	396	(2)	-	341	1,356	סך הכל כללי
-	-	-	(13)	-	13	אופציות בכסף, נטו (סכום נקוב מהוון)
-	-	-	-	-	-	אופציות מחוץ לכסף, נטו (סכום נקוב מהוון)

1. כולל צמודי מטבע חוץ.

2. לרבות יתרות בגין מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם הינו פריט לא כספי.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 7 - מידע על נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

בסכומים מדווחים (במיליוני ש"ח) (המשך)

(לא מבוקר)

30 בספטמבר 2014						
סך הכל	פריטים שאינם כספיים ⁽²⁾	מטבע חוץ ⁽¹⁾		מטבע ישראלי		
		אחר	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	
נכסים						
4,310	-	103	306	392	3,509	מזומנים ופקדונות בבנקים
3,786	13	20	169	1,499	2,085	ניירות ערך
18,498	-	322	715	2,065	15,396	אשראי לציבור, נטו
10	8	-	-	2	-	השקעה בחברות כלולות
399	⁽³⁾ 399	-	-	-	-	בניינים וציוד
42	11	3	23	4	1	נכסים בגין מכשירים נגזרים
352	16	11	-	-	⁽³⁾ 325	נכסים אחרים
27,397	447	459	1,213	3,962	21,316	סך הכל נכסים
התחייבויות						
22,786	-	712	2,020	3,160	16,894	פקדונות הציבור
539	-	12	32	-	495	פקדונות מבנקים
161	-	-	31	-	130	פקדונות הממשלה
676	-	-	-	676	-	כתבי התחייבות נדחים
161	10	34	11	100	6	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
1,183	26	3	15	6	⁽³⁾ 1,133	התחייבויות אחרות
25,506	36	761	2,109	3,942	18,658	סך הכל התחייבויות
1,891	411	(302)	(896)	20	2,658	הפרש
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:						
-	-	287	926	312	(1,525)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	-	(15)	-	15	אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
-	-	-	-	-	-	אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
1,891	411	(15)	15	332	1,148	סך הכל כללי
-	-	-	(16)	-	16	אופציות בכסף, נטו (סכום נקוב מהוון)
-	-	-	1	-	(1)	אופציות מחוץ לכסף, נטו (סכום נקוב מהוון)

1. כולל צמודי מטבע חוץ.

2. לרבות יתרות בגין מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם הינו פריט לא כספי.

3. הוצג מחדש בגין היישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא: "זכויות עובדים", ובגין היישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים, בנושא: "היוון עלויות תוכנה" - ראה ביאור 1ה' (3-5).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 7 - מידע על נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

בסכומים מדווחים (במיליוני ש"ח) (המשך)

(מבוקר)

31 בדצמבר 2014

סך הכל	פריטים שאינם כספיים ⁽²⁾	מטבע חוץ ⁽¹⁾		מטבע ישראלי		
		אחר	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	
נכסים						
4,994	-	173	357	190	4,274	מזומנים ופקדונות בבנקים
3,831	14	20	189	1,457	2,151	ניירות ערך
18,915	-	305	691	2,013	15,906	אשראי לציבור, נטו
11	9	-	-	2	-	השקעה בחברות כלולות
397	397 ⁽³⁾	-	-	-	-	בניינים וציוד
30	7	1	17	2	3	נכסים בגין מכשירים נגזרים
392	6	-	-	6	380 ⁽³⁾	נכסים אחרים
28,570	433	499	1,254	3,670	22,714	סך הכל נכסים
התחייבויות						
24,060	-	721	2,511	3,208	17,620	פקדונות הציבור
492	-	10	41	-	441	פקדונות מבנקים
139	-	-	31	-	108	פקדונות הממשלה
681	-	-	-	681	-	כתבי התחייבות נדחים
109	7	21	11	46	24	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
1,173	26	3	18	14	1,112 ⁽³⁾	התחייבויות אחרות
26,654	33	755	2,612	3,949	19,305	סך הכל התחייבויות
1,916	400	(256)	(1,358)	(279)	3,409	הפרש
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:						
-	-	257	1,357	402	(2,016)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	-	(13)	-	13	אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
-	-	-	-	-	-	אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
1,916	400	1	(14)	123	1,406	סך הכל כללי
-	-	-	(16)	-	16	אופציות בכסף נטו (סכום נקוב מהוון)
-	-	-	1	-	(1)	אופציות מחוץ לכסף נטו (סכום נקוב מהוון)

1. כולל צמודי מטבע חוץ.

2. לרבות יתרות בגין מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם הינו פריט לא כספי.

3. הוצג מחדש בגין היישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא: "זכויות עובדים" ובגין היישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים, בנושא: "היוון עלויות תוכנה" - ראה ביאור 1ה' (3-5).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 8 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

א. מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים

31 בדצמבר 2014		30 בספטמבר 2014		30 בספטמבר 2015	
(מבוקר)		(לא מבוקר)		(לא מבוקר)	
הפרשה להפסדי אשראי ⁽²⁾	יתרת החובה ⁽¹⁾	הפרשה להפסדי אשראי ⁽²⁾	יתרת החובה ⁽¹⁾	הפרשה להפסדי אשראי ⁽²⁾	יתרת החובה ⁽¹⁾
-	87	1	65	-	50
4	315	5	328	6	311
1	919	1	966	1	920
2	648	2	694	4	676
1	575	1	582	1	677
3	1,133	3	1,098	3	1,147
1	745	-	796	-	753
3	879	3	885	3	898

עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון
אשראי (במיליוני ש"ח)

אשראי תעודות
ערבויות להבטחת אשראי
ערבויות לרוכשי דירות
ערבויות והתחייבויות אחרות
מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי
שלא נוצלו
מסגרות חו"ד ומסגרות אשראי אחרות
בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו
התחייבויות להוצאת ערבויות
התחייבויות בלתי חוזרות למתן אשראי
שאפשר ועדיין לא ניתן⁽³⁾

* מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי ניתנות לביטול בכל עת - ללא תנאי.

1. יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה, לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי.

2. יתרת הפרשה להפסדי אשראי.

3. כולל התחייבות עקרונית להעמדת הלוואות לדיור.

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות

(1) קיימות התחייבויות והתקשרויות אחרות לתאריך המאזן כדלקמן: (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2014	30 בספטמבר 2014	30 בספטמבר 2015	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
50	40	43	התקשרות להשקעה בבניינים וציוד
299	309	293	חוזי שכירות לזמן ארוך
			להלן פירוט דמי השכירות לתשלום בשנים הבאות:
27	27	27	שנה ראשונה
27	27	28	שנה שנייה
27	27	28	שנה שלישית
26	26	27	שנה רביעית
26	26	26	שנה חמישית
166	176	157	שנה שישית ואילך
299	309	293	סך הכל

(2) בנוסף לאמור לעיל, חלק מסניפי הבנק נמצאים במבנים השכורים בשכירות מוגנת. דמי השכירות לתשלום

בשנה הקרובה, מסתכמים בכ- 1 מיליון ש"ח (30.9.2014 - 31.12.2014 - זהה).

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות (המשך)

(3) לבנק התקשרויות להשקעה בארבע קרנות הון סיכון פעילות. ההתחייבות העתידית המכסימלית של הבנק להשקעה בקרנות אלו, מעבר להשקעה שבוצעה עד ליום המאזן, מסתכמת בכ- 3 מיליון ש"ח (30 בספטמבר 2014 ו- 31 בדצמבר 2014 - זהה).

(4) ביום 29 באפריל 2015 פנה עמית בקופת גמל שנוהלה על ידי הבנק בעבר, אל הגוף המנהל הנוכחי של קופת גמל זו, והעלה טענות שונות בנושא ביטוח החיים שנערך עבורו בהיותו עמית של קופת הגמל, ובנוסף הודיע העמית שבדעתו להגיש בקשה לאישור תובענה ייצוגית בנושא.

הגוף המנהל הנוכחי של קופת הגמל מסר לבנק הודעה על הפניה, לאור ההסכם למכירת קופת הגמל שנחתם על ידי הבנק בעבר. לבנק אין ידיעה לאילו שנים מתייחס העמית בטענותיו, ומה הנזק הכספי הנטען על ידו.

(5) במהלך העסקים השוטף הוגשו כנגד הבנק תובענות משפטיות, לרבות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות. לדעת הנהלת הבנק, המתבססת על חוות דעת משפטיות באשר לסיכויי התובענות, לרבות הבקשות לאישור התביעות כתובענות ייצוגיות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשו הפרשות, לכיסוי החבות הצפויה לבנק בשל התובענות האמורות.

סכום החשיפה המירבי הנוסף - בשל כלל התובענות שהוגשו נגד הבנק, כאמור לעיל, בנושאים שונים, שהתממשותן אפשרית - מסתכם ליום 30 בספטמבר 2015, בסך של כ- 33 מיליון ש"ח (30.9.2014 - 18 מיליון ש"ח; 31.12.2014 - 19 מיליון ש"ח).

להלן פירוט לגבי התובענות המהותיות שהוגשו כנגד הבנק:

א. ביום 24.3.2013 הוגשה כנגד החברה האם ונתבע נוסף, תביעה על ידי עובד לשעבר של החברה האם שפרש בשנת 2006 מעבודתו במסגרת "תוכנית לפרישה מוקדמת", בטענה שהחברה האם הפרה את ההסכם לפרישה מוקדמת שנחתם עימו ושגתה בחישוב הסכומים להם היה זכאי בעת פרישתו. סכום הנזק שנגרם לעובד מסתכם, לטענתו, בכ- 2 מיליון ש"ח.

במקביל, הגיש התובע לבית המשפט המחוזי, בקשה להכיר בתביעתו האישית כ"תובענה ייצוגית" המופנית, מלבד לנתבעים בתביעה האישית, גם כנגד שני בנקים הנמצאים בבעלות החברה האם (ובכללם הבנק), מכיוון שהעילות בגין נתבעת החברה האם (שעיקרן חישוב שגוי ותשלום חסר של פיצויי פרישה לעובדים בעת פרישתם), חלות לדעתו, גם על הבנק.

סכום הנזק שגרמו כל הנתבעים שנכללו בבקשה לתביעה ייצוגית לעובדיהם בעת פרישתם, מוערך על ידי התובע בכ- 40 מיליון ש"ח (מכתב התביעה לא ניתן היה ללמוד על חלקו של הבנק בנזק שגרם לכאורה לכלל הנפגעים).

לדעת הנהלת הבנק, מכיוון שהסכמי העבודה בבנק שונים מאלו הקיימים בחברה האם, ומכיוון שההנחות העומדות בבסיס הבקשה לתביעה ייצוגית, אינן מתקיימות בבנק - טענות התובע אינן רלוונטיות לבנק. לפיכך, הגיש הבנק לבית המשפט ביום 15 ביולי 2013 בקשה למחיקה על הסף של הבקשה להכרה בתביעה כתובענה ייצוגית. עד כה טרם התקבלה תשובת בית המשפט בעניין זה.

התובע הגיש את עיקרי טיעוניו לבית המשפט ביום 3 בנובמבר 2014. במסגרת טיעונים אלו הצהיר התובע על רצונו להסתלק מהתביעה כנגד הבנק - אך עד כה טרם נקט בצעדים מעשיים בעניין זה.

ביאור 8 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות (המשך)

(5) תובענות משפטיות (המשך)

ב. ביום 20.10.2009 הוגשה כנגד הבנק ובנקים אחרים השותפים ב"קונסורציום בנקאי" (להלן: "הקונסורציום") תביעה על ידי לווה שקיבל בעבר הלוואה מ"הקונסורציום" לרכישת מניותיה של חברת "בזק" בגין "ריבית חריגה עודפת" בסך 804 מיליון ש"ח (שעודכנה ביום 11.2.2010 לסך של כ-830 מיליון ש"ח) בה חויב, לטענתו, על ידי ה"קונסורציום", לאחר שלא עמד בתנאי ההלוואה.

לטענת התובע, יש לראות בריבית חריגה זו - "ריבית עודפת", שנזקפה לחובתו בשל השתהות בלתי סבירה של כונס הנכסים שמונה מטעם "הקונסורציום" למימוש הבטוחה שניתנה בגין ההלוואה (מניות "בזק"), ולכן אין להשית עליו ריבית חריגה בגין התקופה שמעבר לפרק הזמן הסביר הנדרש למימוש הבטוחה.

כמו כן, לטענת התובע, לא היה בכוננת הצדדים, מלכתחילה, להפעיל את מנגנון ה"ריבית החריגה" לתקופה כה ארוכה, ולפיכך - שימוש במנגנון זה עבור כל התקופה שבה לא נפרעה ההלוואה - מהווה חריגה מהכוננות שגיבשו הצדדים בעת חתימת חוזה ההלוואה, והוא מהווה פיצוי בלתי סביר ל"קונסורציום" בגין הנזק שנגרם לו.

ביום 21.7.2013 החליט בית המשפט המחוזי לקבל חלקית את בקשת התובע, והפחית את שיעור הריבית החריגה החוזית בה חויב הלקוח מ- 3.0% ל- 2.5%, החל מיום 1 בינואר 2007. ביום 3.11.2013 הוסיף בית המשפט פסק דין משלים להחלטתו הקודמת, במסגרתו נקצב הסכום המגיע לתובע בסך של כ- 48 מיליון ש"ח (לכלל הבנקים החברים ב"קונסורציום"). לאור האמור לעיל, ערך הבנק הפרשה בגין חלקו בסכומי ההחזר המגיעים ללקוח (בסך של כ- 2 מיליון ש"ח). בעקבות פסיקת בית המשפט המחוזי, כאמור, הגישו הצדדים (התובע ו"קונסורציום" הבנקים) ערעור על פסק הדין לבית המשפט העליון. ביום 23.8.2015 החליט בית המשפט העליון לדחות את ערעור "קונסורציום" הבנקים ולקבל חלקית את בקשת התובע, וחייב את קונסורציום הבנקים להשיב לתובע כ- 240 מיליון ש"ח, בצירוף ריבית והפרשי הצמדה.

חלקו של הבנק בסכום שפסק בית המשפט לזכות התובע, מסתכם בכ- 11 מיליון ש"ח. בעקבות פסק הדין רשם הבנק בתקופת הדוח הוצאה נוספת בסך של כ- 9 מיליון ש"ח.

ג. ביום 1 בספטמבר 2013, הוגשה כנגד הבנק תביעה ובקשה לאשרה כתובענה ייצוגית, על ידי לקוח שנטל בשנת 2010 הלוואה מהבנק במסגרת ה"ק"ר לעסקים קטנים" (המובטחת בחלקה בערבות המדינה), ונדרש במסגרת תהליך אישור ההלוואה, להעמיד בטוחה נוספת בגין חלק ההלוואה שלא הובטח בערבות, כאמור.

לטענת התובע, דרישת הבנק להעמדת בטוחה, כאמור, כמו גם שיעור הסיכון המופרז (לדעתו) שנקבע להלוואה, מהווים פעולות והתניות ל"קשירת עסקה בנקאית בתנאים בלתי סבירים", העומדים בסתירה, לכאורה, להוראות "חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א - 1981". להערכת התובע מכלול פעולות והתניות אלה, מהווה חלק מדפוס פעולה קבוע הנהוג בבנק עבור כלל ההלוואות מסוג זה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 8 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות (המשך)

(5) תובענות משפטיות (המשך)

ג. תביעה מיום 1 בספטמבר 2013 (המשך)

הסכום הנקוב בבקשה לתביעה ייצוגית, המייצג לטענת התובע, את העלות העודפת שנגרמה לכלל לקוחות הבנק שנטלו הלוואות מסוג זה מסתכם להערכתו בכ- 129 מיליון ש"ח. ככל הידוע לבנק, הגיש הלקוח תביעות ייצוגיות דומות בנושא זה כנגד שני בנקים נוספים.

ביום 18 בפברואר 2015 החליט בית המשפט לקבל את בקשת ההסתלקות של התובע, ולמחוק את כתב התביעה והבקשה לאישורה כתובענה ייצוגית.

ד. ביום 30 באוקטובר 2013 הוגשה כנגד הבנק וארבעה תאגידים בנקאיים אחרים (להלן: "הבנקים הנתבעים") תביעה, ובקשה לאשרה כתובענה ייצוגית, על ידי לקוחות שנטלו מהבנקים הנתבעים, במועדים שונים, הלוואות בסכומים שונים, ובסמוך למועד פרעון הגישו בקשה לקבל הלוואות בסכומים ובתנאים דומים - מבלי שיתבקשו, לטענתם, לשנות את הבטוחות שהועמדו על ידם, עבור ההלוואות המקוריות.

לטענת התובע, למרות שההלוואות החדשות שהועמדו לו, חלף ההלוואות המקוריות, מהוות: "הלוואות שחודשו" כהגדרתן בתוספת הראשונה ל"כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות), התשס"ח-2008" (להלן: "כללי הבנקאות"), חשבונו חויב על ידי הבנקים הנתבעים ב"עמלת טיפול באשראי ובטחונות" בגין ההלוואות החדשות, בניגוד ל"כללי הבנקאות", האוסרים גביית עמלות אלו בעת "חידוש הלוואה", שאינו כרוך בשינוי בטחונות.

סכום העמלות העודפות שגבו לכאורה כלל הבנקים הנתבעים, הוערך על ידי התובע בכ- 2 מיליארד ש"ח, ומזה הסתכם חלקו של הבנק בכ- 195 מיליון ש"ח. ביום 5 במרס החליט בית המשפט לדחות את כל טענות התביעה לרבות הבקשה לאישור התביעה כתובענה ייצוגית.

ביום 3.5.2015 הוגש על ידי התובע ערעור לכית המשפט העליון על פסיקת בית המשפט המחוזי. ביום 15.6.2015 החליט בית המשפט העליון, בהסכמת הצדדים, לדחות את ערעור התובע.

ה. ביום 2 במרס 2014 הוגשה כנגד הבנק וארבעה בנקים נוספים תביעה ובקשה לאשרה כתובענה ייצוגית, על ידי אחד מלקוחות הבנק וארבעה תובעים נוספים (המהווים לקוחות של יתר הבנקים הנתבעים), שפעילותם הבנקאית כללה, בין היתר, המרת מטבע חוץ לשקלים (ולהיפך), באמצעות מכירה ורכישת מטבע חוץ.

לטענת התובעים שערי החליפין המשמשים את הבנקים הנתבעים למכירה (או רכישת) מטבע חוץ ללקוחותיהם, שונים משערי החליפין השוררים בשוק הבינבנקאי.

הרווח הנגזר לבנקים הנתבעים בגין דפוס פעולה זה, מהווה לדעת התובעים, "עמלת הפרשי שער", שאינה כלולה בתעריפוני הבנקים הנתבעים, בניגוד לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981 ובניגוד לכללי הבנקאות (גילוי נאות ומסירת מסמכים), התשנ"ב-1992.

ביאור 8 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות (המשך)

ה. תובענות משפטיות (המשך)

ה. תביעה מיום 2 במרס 2014 (המשך)

בנוסף, רכישת מטבע חוץ (או מכירתו), כאמור, כרוכה בתשלום "עמלת חליפין". לטענת התובעים, התעריף שנקבע בגין עמלה זו, זהה בכל הבנקים הנתבעים, ומהווה לפיכך "הסדר כובל" אסור. סכום הנזק האישי שנגרם לכאורה ללקוח, מוערך על ידו בכ- 800 ש"ח והסכום הכולל הנקוב בבקשה לתביעה ייצוגית כנגד כל חמשת הבנקים הנתבעים מוערך על ידי התובעים בכ- 2.07 מיליארד ש"ח (כתב התביעה אינו נוקב בחלקו של הבנק בסכום התביעה הכולל).

הנהלת הבנק סבורה כי דפוס הפעולה הנהוגים בבנק בתחום זה עולים בקנה אחד עם הוראות החוק והנחיות בנק ישראל.

1. ביום 5 בינואר 2014 הוגשה כנגד הבנק תביעה ובקשה לאשרה כתובענה ייצוגית על ידי אחד מלקוחותיו עקב נזקים שנגרמו לו, לטענתו, בשל סכומי ריבית "עודפים" שזקפו לחובתו בגין אשראים שנוהלו בחשבון העובר ושכ שלו.

לטענת הלקוח, בשנים האחרונות העלה הבנק מספר פעמים את שיעורי ריבית החובה בחשבון, עוד לפני שפג תוקף מסגרת האשראי בחשבון ומבלי שחלה הרעה במצבו העסקי. לדעת הלקוח, מתכונת פעולה זו סותרת את מערכת ההסכמים שנחתמה בינו לבין הבנק ועומדת בניגוד לפסיקות משפטיות מחייבות ולהוראות בנק ישראל. לפיכך, מבקש הלקוח להשיב לו את חיובי הריבית "העודפים", בגין התקופות שמיום העלאת הריבית ועד למועד פקיעת תוקף מסגרת האשראי.

סכום הנזק האישי שנגרם לכאורה ללקוח, מוערך על ידו בכ- 400 ש"ח, והסכום הכולל הנקוב בבקשה לתביעה ייצוגית, המייצג לטענת התובע את העלות העודפת שנגרמה לכלל לקוחות הבנק, בנושא זה, מסתכם להערכתו בכ- 139 מיליון ש"ח, בתוספת ריבית והפרשי הצמדה.

2. ביום 5 באוגוסט 2014 הוגשה כנגד הבנק ושישה בנקים נוספים בקשה לאישור תובענה ייצוגית על ידי עמותה המבקשת לייצג את לקוחות הבנקים הנתבעים, שקיבלו שירותים לביצוע פעילות במטבע חוץ בחשבונותיהם, לרבות העברות מטבע חוץ והמרת מטבע חוץ לשקלים (ולחיפך).

לטענת התובעת, הבנקים הנתבעים נוהגים לגבות בגין פעולות אלו עמלת מינימום "מדורגת" (הנגזרת מהיקף העסקה), בניגוד לכללי הבנקאות (עמלות), המתירים גביית עמלת מינימום אחידה, בלבד.

בנוסף, לטענת התובעת, דפוס הפעולה הזוהי שנצפה על ידה לכאורה, בנושא זה, בכל הבנקים הנתבעים, מעלה חשד לקיום הסדר כובל אסור בין הבנקים הנתבעים בעניין זה, בניגוד לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988.

להערכת התובעת, המבוססת על עיון בדוחותיהם הכספיים של הבנקים הנתבעים, הסכומים העודפים לכאורה, ששילמו לקוחותיהם בגין דפוס פעולה נטען זה בשבע השנים האחרונות, מסתכמים בכ- 1.5 מיליארד ש"ח (הבקשה לאישור התובענה הייצוגית, אינה נוקבת בחלקו של הבנק מסכום התביעה הכולל).

ביאור 8 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות (המשך)

(5) תובענות משפטיות (המשך)

ז. תביעה מיום 5 באוגוסט 2014 (המשך)

במסגרת הליך "קדם משפט" שהתקיים ביום 8 במרס 2015, הורה בית המשפט לתובעת להגיש בקשה חדשה ומקוצרת לאישור התביעה הייצוגית. לפיכך, הגישה התובעת ביום 27.4.2015 בקשה מקוצרת, במסגרתה תוקן סכום התביעה לסך של 10 מיליון ש"ח.

הנהלת הבנק סבורה כי תעריפוני העמלות ודפוסי הפעולה הנהוגים בבנק בתחום זה, עולים בקנה אחד עם הוראות החוק והנחיות בנק ישראל.

ביום 25.8.2015 החליט בית המשפט למחוק את הבקשה לאישור תובענה ייצוגית, ללא צו הוצאות. לאחר שלא הופקדה הערובה שנקבעה.

ח. ביום 1 ביולי 2014 הוגשה כנגד הבנק וכנגד החברה האם שלו תביעה ובקשה לאשרה כתובענה ייצוגית על ידי שניים מלקוחות הבנק (ולקוח נוסף של החברה האם), בגין סכומי עמלה עודפים שנזקפו בחשבונותיהם לטענתם, הנובעים מהחלטה שקיבלו הבנק והחברה האם שלו לפני מספר שנים, להקדים את המועד התקופתי בו מחויב חשבונם בגין "עמלת הקצאת אשראי" - מתחילת הרבעון הקלנדרי (שבגינו בוצע החיוב), לסוף הרבעון הקלנדרי הקודם - בניגוד למערכת ההסכמים שנחתמה בין הבנק ללקוח, ובניגוד לתעריפים שפרסם הבנק.

סכום הנזק האישי שנגרם לכאורה ללקוח, מוערך על ידו בכ- 101 ש"ח (נכון ליום 31.12.2013). הסכום הכולל הנקוב בבקשה לתביעה ייצוגית כנגד הבנק, המייצג לדעת התובע את העלות העודפת שנגרמה לכלל לקוחות הבנק בנושא זה, מסתכם להערכתו בכ- 15 מיליון ש"ח.

ביום 3.8.2015 הגישו הצדדים לבית המשפט בקשה מוסכמת, במסגרתה הציע התובע להסתלק מהבקשה לתובענה ייצוגית. עד כה טרם התקבלה החלטת בית המשפט בנושא זה.

(6) להלן פרטים בקשר לתובענה שהוגשה כנגד הבנק, שלא ניתן להעריך, בשלב זה, את סיכוייה:

ביום 7 בספטמבר 2015 הוגשה כנגד הבנק תביעה ובקשה לאשרה כתובענה ייצוגית על ידי לקוח שקיבל מהבנק בעבר הלוואה לדיור. משנקלע הלקוח לקשיים ולא עמד בהתחייבויותיו לפירעון ההלוואה, פתח הבנק בהליכים משפטיים כנגדו, לרבות פניה ללשכת ההוצאה לפועל.

לטענת הלקוח, מעיון במסמכים שהועברו לעיונו מרשם ההוצאה לפועל, במסגרת ההליכים שנוהלו כנגדו, התגלה לו שסכומי העמלות שנזקפו לחובתו על ידי הבנק, עולים לכאורה על הסכומים הנקובים בתעריפון הבנק.

סכום הנזק האישי שנגרם לכאורה לתובע, מוערך על ידו בכ- 234 ש"ח. הסכום הכולל הנקוב בבקשה לתביעה הייצוגית כנגד הבנק, המייצג לדעת התובע את סכומי העמלות העודפים שנגבו מכלל לקוחות הבנק, מסתכם להערכתו בכ- 6 מיליון ש"ח. בנוסף, לטענת הלקוח, הבנק לא דיווח ללשכת ההוצאה לפועל על סכומים ששולמו על ידו במסגרת הליכים להשגת פשרה שנוהלו בינו לבין הבנק. הנהלת הבנק סבורה כי הבנק פעל כשורה ובהתאם למערכת ההסכמים שנחתמה בינו לבין הלקוח. עם זאת, לאור פרק הזמן הקצר שחלף ממועד הגשת התביעה, לא ניתן להעריך, בשלב זה את סיכוייה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 8 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות (המשך)

(7) התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות נוספות של הבנק פורטו בבאור ג' בדוחות הכספיים ליום 31.12.2014.

ביאור 9 - מכירת מבנים

א. במסגרת צעדי ההתייעלות שננקטים על ידי הבנק, הוחלט להעתיק חלק מיחידות המטה של הבנק, מהמבנה המשמש את משרדי ההנהלה בתל אביב, למתחם המשרדים המשמש, בין היתר, את יחידות התפעול האחורי בחולון. לפיכך, חתם הבנק ביום 16 ביולי 2015 על הסכם למכירת חלק ממבנה המשרדים, שהיה בשימוש יחידות אלו בתמורה לכ- 66 מיליון ש"ח, בתוספת מס ערך מוסף.

הרווח ממכירת המבנה (לפני השפעת המס) מסתכם בסך של כ- 23 מיליון ש"ח, ונזקף על ידי הבנק בתקופת הדוח לדו"ח הרווח והפסד בסעיף "הכנסות אחרות".

ב. בתקופת הדוח מוזגה פעילותם של שניים מסניפי הבנק שפעלו באיזור תל אביב, והועתקה למקום מרכזי יותר. לפיכך, חתם הבנק ביום 3 באוגוסט על הסכם למכירת מבנה ששימש את אחד הסניפים שפעילותם הועתקה כאמור, בתמורה לכ- 13 מיליון ש"ח. הרווח ממכירת המבנה (לפני השפעת המס) מסתכם בכ- 10 מיליון ש"ח, ונזקף על ידי הבנק בתקופת הדוח לדוח הרווח והפסד בסעיף "הכנסות אחרות".

ביאור 10 - מיסים

בעקבות הערכת מצב מעודכנת לגבי הכנסות המדינה מיסים שנערכה על ידי משרד האוצר הופחת שיעור מס ערך מוסף מ- 18% ל- 17%, החל מיום 1 באוקטובר 2015. בהמשך לעדכון זה אושר בכנסת ביום 12 באוקטובר 2015, צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים) (תיקון), התשע"ו - 2015, במסגרתו הופחת שיעור מס הרווח ומס השכר המוטלים על מוסדות כספיים, מ- 18% ל- 17%.

התיקון לצו נכנס לתוקף, רטרואקטיבית, ביום 1 באוקטובר 2015. בעקבות התיקון לצו כאמור, יידרש הבנק לחשב מחדש ברבע הרביעי של שנת 2015, את התחייבויותיו לתשלום זכויות עובדים (עליהן מוטל מס שכר) ואת ההפרשות למיסים נדחים, בהתאם לשיעורי המס הסטטוטוריים המעודכנים (הכוללים מס רווח), שיחולו עליו בעתיד.

להערכת הבנק המבוססת על נתוני ההפרשות לזכויות עובדים ליום 30.9.2015, ועל ההפרשות למיסים נדחים לאותו מועד - העדכון בשיעור מס השכר, כאמור, צפוי להפחית את התחייבויות הבנק בגין זכויות עובדים בכ- 5 מיליון ש"ח. מאידך, עידכון ההפרשות למיסים נדחים, המתחייב מההפחתה בשיעור המס הסטטוטורי, כאמור, צפוי להגדיל את הוצאות המס של הבנק ברבע האחרון של השנה, בכ- 4 מיליון ש"ח.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 11 - מכשירים נגזרים

1. היקף הפעילות (במיליוני ש"ח)

30 בספטמבר 2015					
(לא מבוקר)					
חוזי ריבית	חוזי מטבע	חוזים בגין מניות	חוזי סחורות ואחרים	סך הכל	שקל-מדד
אחר	חוץ				

(א) סכום נקוב של מכשירים נגזרים

1. נגזרים ALM ⁽¹⁾	1,267	-	455	-	1,722
חוזי Forward					
חוזי אופציה לא סחירים					
• אופציות שנכתבו	-	-	13	-	13
• אופציות שנקנו	-	-	27	-	27
Swaps ⁽³⁾	-	982	2,252	-	3,234
סה"כ נגזרים ALM	1,267	982	2,747	-	4,996
2. נגזרים אחרים ⁽¹⁾	-	-	-	-	-
חוזי Forward					
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:					
• אופציות שנכתבו	-	-	6	-	665
• אופציות שנקנו	-	-	6	-	665
חוזי אופציה אחרים:					
• אופציות שנכתבו	-	-	9	-	9
• אופציות שנקנו	-	-	9	-	9
סה"כ נגזרים אחרים	-	-	30	-	1,348
3. חוזי החלפת מטבע חוץ (SPOT)	-	-	63	-	63

(ב) שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

1. נגזרים ALM ⁽²⁾	-	1	26	-	27
שווי הוגן ברוטו חיובי					
שווי הוגן ברוטו שלילי	7	31	77	-	115
2. נגזרים אחרים	-	-	-	-	6
שווי הוגן ברוטו חיובי					
שווי הוגן ברוטו שלילי	-	-	-	-	6
3. סך הכל	-	1	26	-	33
שווי הוגן ברוטו חיובי ⁽⁴⁾					
סכומים שקוזזו במאזן	-	-	-	-	-
יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים	-	1	26	-	33
שווי הוגן ברוטו שלילי ⁽⁴⁾⁽⁵⁾	7	31	77	-	121
סכומים שקוזזו במאזן	-	-	-	-	-
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	7	31	77	-	121

1. למעט חוזי החלפת מטבע חוץ SPOT.
2. נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
3. מזה חוזי החלפת שיעורי ריבית בסך של 767 מיליון ש"ח בהם הסכים הבנק לשלם שיעור ריבית קבוע.
4. מזה שווי הוגן ברוטו חיובי של נכסים בגין מכשירים נגזרים משובצים בסך 4 מיליון ש"ח ושווי הוגן ברוטו שלילי בסך 1 מיליון ש"ח.
5. מזה סך של 54 מיליון ש"ח, המהווה יתרת התחייבויות בגין חוזי מטבע חוץ שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו (ליום 30.9.2015 - לא היו בבנק יתרות נכסים בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות, נטו).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 11 - מכשירים נגזרים (המשך)

1. היקף הפעילות (במיליוני ש"ח) (המשך)

30 בספטמבר 2014					
(לא מבוקר)					
חוזי ריבית	חוזי מטבע	חוזים בגין	חוזי סחורות	סך הכל	
שקל-מדד	אחר	מניות	ואחרים		
(א) סכום נקוב של מכשירים נגזרים					
1. נגזרים ALM ^{(1),(2)}					
503	-	294	-	797	חוזי Forward
חוזי אופציה לא סחירים					
-	-	11	-	11	• אופציות שנכתבו
-	-	36	-	36	• אופציות שנקנו
-	895	1,789	-	2,684	Swaps ⁽³⁾
503	895	2,130	-	3,528	סה"כ נגזרים ALM
2. נגזרים אחרים ⁽¹⁾					
-	-	-	3	3	חוזי Forward
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:					
-	-	9	-	1,686	• אופציות שנכתבו
-	-	9	-	1,686	• אופציות שנקנו
חוזי אופציה אחרים:					
-	-	32	-	32	• אופציות שנכתבו
-	-	32	-	32	• אופציות שנקנו
-	-	82	3	3,439	סה"כ נגזרים אחרים
-	-	111	-	111	3. חוזי החלפת מטבע חוץ (SPOT)
(ב) שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים					
1. נגזרים ALM ⁽²⁾					
-	-	34	-	34	שווי הוגן ברוטו חיובי
4	33	113	-	150	שווי הוגן ברוטו שלילי
2. נגזרים אחרים					
-	-	-	11	11	שווי הוגן ברוטו חיובי
-	-	-	11	11	שווי הוגן ברוטו שלילי
3. סך הכל					
-	-	34	11	45	שווי הוגן ברוטו חיובי ⁽⁴⁾
-	-	-	-	-	סכומים שקוזזו במאזן
-	-	34	11	45	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים
4	33	113	-	161	שווי הוגן ברוטו שלילי ⁽⁵⁾
-	-	-	-	-	סכומים שקוזזו במאזן
4	33	113	-	161	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

1. למעט חוזי החלפת מטבע חוץ SPOT.
2. נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
3. מזה חוזי החלפת שיעורי ריבית בסך של 506 מיליון ש"ח בהם הסכים הבנק לשלם שיעור ריבית קבוע.
4. מזה שווי הוגן ברוטו חיובי של נכסים בגין מכשירים נגזרים משוכצים בסך 8 מיליון ש"ח.
5. מזה סך של 100 מיליון ש"ח, המהווה יתרת התחייבויות בגין חוזי מטבע חוץ שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו (ליום 30.9.2014 - לא היו בבנק יתרות נכסים בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות, נטו).

ביאור 11 - מכשירים נגזרים (המשך)

31 בדצמבר 2014
(מבוקר)

מב"ר ונזכרים ALM

מב"ר ונזכרם צמחים

שווי הוגן ברוטו שלילי

שווי הוגן ברוטו שלילי

סכומים שקוזזו במאזן

בגין מכשירים נגזרים

מכרסום ויבזזזו כסעזו

יתרה מאזנית של התח

למעט חוזי החלפת מטבע חוץ SPOT.

בבנק יתוואות נכסיהם בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר הוועד שבנות, נסו.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 11 - מכשירים נגזרים (המשך)

2. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה (במיליוני ש"ח)

30 בספטמבר 2015					
(לא מבוקר)					
בורסות	בנקים	ממשלות ובנקים מרכזיים	אחרים	סה"כ	
2	19	-	12	33	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
(1)	(13)	-	(3)	(17)	• הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
-	-	-	-	-	• הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שנתקבל
1	6	-	9	16	נכסים בגין מכשירים נגזרים, נטו
-	8	-	12	20	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
1	14	-	21	36	סך סיכון האשראי בגין מכשירים נגזרים
3	55	-	63	121	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
(1)	(13)	-	(3)	(17)	סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
-	(11)	-	-	(11)	• מכשירים פיננסיים
2	31	-	60	93	• בטחון במזומן ששוועבד
					התחייבויות בגין מכשירים נגזרים, נטו

30 בספטמבר 2014					
(לא מבוקר)					
בורסות	בנקים	ממשלות ובנקים מרכזיים	אחרים	סה"כ	
4	24	-	17	45	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
(2)	(5)	-	(3)	(10)	• הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
-	-	-	-	-	• הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שנתקבל
2	19	-	14	35	נכסים בגין מכשירים נגזרים, נטו
-	8	-	22	30	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
2	27	-	36	65	סך סיכון האשראי בגין מכשירים נגזרים
6	44	-	111	161	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
(2)	(5)	-	(3)	(10)	סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
-	(39)	-	-	(39)	• מכשירים פיננסיים
4	-	-	108	112	• בטחון במזומן ששוועבד
					התחייבויות בגין מכשירים נגזרים, נטו

1. ההפרש, אם הוא חיובי, בין סך הסכומים בגין מכשירים נגזרים שנכללו בחבות הלווה, כפי שחושבו לצורך מגבלות חבות של לווה, לפני הפחתת סיכון האשראי, לבין היתרה המאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים של הלווים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 11 - מכשירים נגזרים (המשך)

2. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה (במיליוני ש"ח) (המשך)

31 בדצמבר 2014				
(מבוקר)				
בורסות	בנקים	ממשלות ובנקים מרכזיים	אחרים	סה"כ
3	19	-	11	33
יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:				
(1)	(10)	-	(1)	(12)
• הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים				
-	-	-	-	-
• הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שנתקבל				
2	9	-	10	21
נכסים בגין מכשירים נגזרים, נטו				
-	7	-	22	29
סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾				
2	16	-	32	50
סך סיכון האשראי בגין מכשירים נגזרים				
4	49	-	56	109
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:				
(1)	(10)	-	(1)	(12)
• מכשירים פיננסיים				
-	(39)	-	-	(39)
• בטחון במזומן ששועבד				
3	-	-	55	58
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים, נטו				

1. ההפרש, אם הוא חיובי, בין סך הסכומים בגין מכשירים נגזרים שנכללו בחבות הלווה, כפי שחושבו לצורך מגבלות חבות של לווה, לפני הפחתת סיכון האשראי, לבין היתרה המאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים של הלווים.

3. פירוט מועדי פרעון - סכומים נקובים (במיליוני ש"ח)

30 בספטמבר 2015					
(לא מבוקר)					
עד 3 חודשים	מל 3 חודשים ועד שנה	מל שנה ועד 5 שנים	מל 5 שנים ועד 10 שנים	סה"כ	
-	1,259	8	-	1,267	חוזי ריבית:
176	147	235	424	982	שקל - מדד
1,386	1,270	75	109	2,840	אחר
1,315	3	-	-	1,318	חוזי מטבע חוץ
-	-	-	-	-	חוזים בגין מניות
-	-	-	-	-	חוזי סחורות ואחרים
2,877	2,679	318	533	6,407	סך הכל
5,368	1,090	242	378	7,078	30 בספטמבר 2014 (לא מבוקר)
6,340	1,179	270	224	8,013	31 בדצמבר 2014 (מבוקר)

ביאור 12 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

א. שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

הביאור כולל מידע בדבר הערכת השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים.

לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומן עתידי, המהווה בריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי, לפי הערכת ההנהלה.

חישובי השווי ההוגן מבוססים על הערכה אובייקטיבית של תזרימי מזומנים עתידיים ושיעורי הריבית המנכים אותם לערכם הנוכחי. לפיכך, הערכת השווי ההוגן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים אינה בהכרח אינדיקציה לשווי מימושו של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח.

הערכת השווי ההוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח ואינה לוקחת בחשבון את התנודתיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכולו להיות שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית.

בנוסף, בקביעת ערכי השווי ההוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אגב הפעילות העסקית וכן אינם כוללים את השפעת המס. יותר מכך, הפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי ההוגן יתכן ולא ימומש, מכיוון שבמרבית המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפרעון.

בשל כל אלו יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בביאור זה כדי להצביע על שווי הבנק. כמו כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות הערכה והאומדנים האפשריים ליישום במהלך ביצוע הערכת השווי ההוגן, יש להיזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

ב. השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

(1) מכשירים פיננסיים סחירים:

ניירות ערך - השווי ההוגן נקבע לפי שווי שוק.

(2) מכשירים פיננסיים שאינם סחירים (למעט מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים):

השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים שאינם סחירים בריבית קבועה נקבע, בדרך כלל, על ידי היוון תזרים מזומן עתידי לפי שיעורי הריבית שבהם ביצע הבנק או היה מבצע, עסקאות דומות במועד הדיווח, כמפורט להלן:

אשראי לציבור - השווי ההוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים מנוכים בשיעור ניכיון מתאים. הערך הנוכחי נמדד עבור תזרים התקבולים העתידי (קן וריבית) לכל הלואה בנפרד, בשיעור ריבית המשקף את רמת הסיכון הגלומה באשראי.

קביעת רמת הסיכון, כאמור, נגזרת ממודל דירוג לווים המשמש את הבנק ובוחן את רמת הסיכון של הלקוח בהתבסס על פרמטרים פיננסיים, ניהוליים וענפיים. בדרך כלל שיעורי הריבית ששימשו לצורך היוון תזרימי המזומנים נקבעו לפי שיעורי ריבית בהן נעשות בבנק עסקאות דומות במועד הדיווח.

ביאור 12 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים (המשך)

(2) מכשירים פיננסיים שאינם סחירים (למעט מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים) (המשך):

השווי ההוגן של חובות בעייתיים חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית ניכיון המשקפים את סיכון האשראי הגלום בהם. בכל מקרה, שיעורי ניכיון אלה לא פחתו משיעור הריבית הגבוה ביותר המשמש את הבנק בעסקאותיו במועד הדיווח.

תזרימי המזומנים עבור חובות בעייתיים, חושבו לאחר ניכוי ההפרשות הספציפיות להפסדי אשראי.

פקדונות וכתבי התחייבות נדחים - השווי ההוגן של יתרת הפקדונות וכתבי ההתחייבות נאמד בשיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים, לפי שיעור הריבית בו מגייס הבנק פקדונות דומים או כתבי התחייבות דומים לתאריך המאזן - בהתבסס על פרמטרים, כגון: תקופת הפקדון, סוג ההצמדה וגודל הפקדון.

בחישוב השווי ההוגן של פקדונות הצמודים למדד או לשקל לפי ברירה, נלקחו בחשבון גם השינויים האפשריים בשווי ההוגן של הפקדון בהתחשב בערך הזמן של הברירה ובשינויים הצפויים במדד המחירים עד למועד הפרעון של הפקדונות.

השווי ההוגן של כתבי התחייבות נדחים הנסחרים בשוק פעיל מבוסס על מחירי השוק של אותם כתבי התחייבות למועד הדיווח.

פקדונות הציבור כוללים "תכניות חסכון" המהווים פקדונות לתקופת פרעון ארוכה יחסית. על פי הנסיון שנצבר בבנק, חלק מהמפקידים נוהג לפרוע את הפקדונות קודם לתאריך הפרעון החוזי שלהם תמורת שוויים החוזי בניכוי "קנס פרעון מוקדם".

תזרימי המזומנים הצפויים בגין תכניות החסכון הוצגו בהתבסס על נתונים סטטיסטיים הכוללים תחזיות לפרעונות מוקדמים של אותן תכניות.

(3) מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים

השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים המייצגים סיכון אשראי ובגין התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - הוערך בהתאם לעמלות בעסקאות דומות במועד הדיווח תוך התאמה ליתרת תקופת העסקה ולאיכות האשראי של הצד הנגדי.

הערכת השווי ההוגן של "התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ועדיין לא ניתן" כללה התייחסות להפרש שבין הריבית שנקבעה בהסכם, לבין הריבית בעסקאות דומות במועד הדיווח.

מכשירים נגזרים - מכשירים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק.

מכשירים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת ולוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 12 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. ההרכב

30 בספטמבר 2015				
(לא מבוקר)				
שווי הוגן				
יתרה במאזן	רמה 1 ⁽¹⁾	רמה 2 ⁽²⁾	רמה 3 ⁽³⁾	סך הכל
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
נכסים פיננסיים				
5,282	4,827	-	475	5,302
2,777	2,280	519	12	2,811
20,268	22	2	20,434	20,458
29	6	19	4	29
2	-	-	2	2
79	-	7	72	79
28,437 ⁽⁵⁾	7,135	547	20,999	28,681
סך הכל נכסים פיננסיים				
התחייבויות פיננסיות				
24,081	-	17,832	6,547	24,379
790	-	789	-	789
157	-	128	36	164
672	-	1	756	757
120	6	53	61	120
683	-	1	682	683
26,503 ⁽⁵⁾	6	18,804	8,082	26,892
סך הכל התחייבויות פיננסיות				
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים				
עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי				
15	-	-	15	15

הערות:

1. הנתונים מבוססים על מחירי שוק שצוטטו ב"שוק פעיל".
2. הנתונים מבוססים על מידע נצפה משמעותי אחר.
3. הנתונים מבוססים על מידע לא נצפה משמעותי.
4. לפירוט נוסף לגבי היתרות במאזן ונתוני השווי הוגן - ראה ביאור 2.
5. מזה נכסים בסך 7,514 מיליון ש"ח והתחייבויות בסך 8,322 מיליון ש"ח, שיתרתם במאזן זהה או מהווה קירוב לשווי ההוגן.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 12 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. ההרכב (המשך)

30 בספטמבר 2014					
(לא מבוקר)					
שווי הוגן					
יתרה במאזן	רמה 1 ⁽¹⁾	רמה 2 ⁽²⁾	רמה 3 ⁽³⁾	סך הכל	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
נכסים פיננסיים					
מזומנים ופקדונות בבנקים	4,310	3,748	-	586	4,334
ניירות ערך ⁽⁴⁾	3,786	3,509	300	13	3,822
אשראי לציבור, נטו	18,498	23	3	18,666	18,692
נכסים בגין מכשירים נגזרים	42	11	28	3	42
הלוואה לחברה כלולה	2	-	-	2	2
נכסים פיננסיים אחרים	38	-	5	33	38
סך הכל נכסים פיננסיים	26,676 ⁽⁵⁾	7,291	336	19,303	26,930
התחייבויות פיננסיות					
פקדונות הציבור	22,786	-	15,029	8,016	23,045
פקדונות מבנקים	539	-	538	-	538
פקדונות הממשלה	161	-	133	35	168
כתבי התחייבות נדחים	676	-	1	789	790
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	161	11	46	104	161
התחייבויות פיננסיות אחרות	576	-	-	576	576
סך הכל התחייבויות פיננסיות	24,899 ⁽⁵⁾	11	15,747	9,520	25,278
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים					
עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי	14	-	-	14	14

הערות:

1. הנתונים מבוססים על מחירי שוק שצוטטו ב"שוק פעיל".
2. הנתונים מבוססים על מידע נצפה משמעותי אחר.
3. הנתונים מבוססים על מידע לא נצפה משמעותי.
4. לפירוט נוסף לגבי היתרות במאזן ונתוני השווי ההוגן - ראה ביאור 2.
5. מזה נכסים בסך 7,436 מיליון ש"ח והתחייבויות בסך 6,315 מיליון ש"ח שיתרתם במאזן זהה או מהווה קירוב לשווי ההוגן.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 12 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. ההרכב (המשך)

31 בדצמבר 2014				
(מבוקר)				
שווי הוגן				
יתרה במאזן	רמה 1 ⁽¹⁾	רמה 2 ⁽²⁾	רמה 3 ⁽³⁾	סך הכל
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
נכסים פיננסיים				
4,994	4,409	-	607	5,016
3,831	3,535	316	14	3,865
18,915	23	3	19,264	19,290
30	8	20	2	30
2	-	-	2	2
98	-	5	93	98
⁽⁵⁾ 27,870	7,975	344	19,982	28,301
סך הכל נכסים פיננסיים				
התחייבויות פיננסיות				
24,060	-	16,880	7,441	24,321
492	-	490	-	490
139	-	109	39	148
681	-	6	787	793
109	8	48	53	109
621	-	-	621	621
⁽⁵⁾ 26,102	8	17,533	8,941	26,482
סך הכל התחייבויות פיננסיות				
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים				
עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי				
14	-	-	14	14

הערות:

1. הנתונים מבוססים על מחירי שוק שצוטטו ב"שוק פעיל".
2. הנתונים מבוססים על מידע נצפה משמעותי אחר.
3. הנתונים מבוססים על מידע לא נצפה משמעותי.
4. לפירוט נוסף לגבי היתרות במאזן ונתוני השווי הוגן - ראה ביאור 2.
5. מזה נכסים בסך 8,173 מיליון ש"ח והתחייבויות בסך 6,892 מיליון ש"ח, שיתרתם במאזן זהה או מהווה קירוב לשווי הוגן.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 12 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ד. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה

30 בספטמבר 2015					
(לא מבוקר)					
מדידות שווי הוגן המתבססות על					
מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	נתונים נצפים אחרים (רמה 2)	נתונים לא נצפים (רמה 3)	השפעת הסכמי קיזוז	יתרה מאזנית	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
נכסים					
1	-	-	-	1	מזומנים ופקדונות בבנקים
1,494	336	-	-	1,830	ניירות ערך זמינים למכירה
312	-	-	-	312	• אגרות חוב - ממשלתיות
150	155	-	-	305	- של מוסדות פיננסיים בישראל
-	-	-	-	-	- אחרות
-	7	-	-	7	ניירות ערך למסחר
-	-	-	-	-	• אגרות חוב - אחרות
1,956	498	-	-	2,454	סך הכל ניירות ערך
22	-	-	-	22	אשראי לציבור - בגין השאלת ניירות ערך
-	2	-	-	2	- בגין נגזרים משובצים
22	2	-	-	24	סה"כ אשראי לציבור
-	7	-	-	7	נכסים פיננסיים אחרים
-	-	-	-	-	נכסים בגין מכשירים נגזרים:
-	1	-	-	1	• חוזי ריבית - שקל מדד
-	18	4	-	22	- במטבע חוץ
6	-	-	-	6	• חוזי מטבע חוץ
6	19	4	-	29	• חוזים בגין מניות
6	6	4	-	16	סה"כ נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,985	526	4	-	2,515	סך הכל נכסים
התחייבויות					
-	1	-	-	1	התחייבויות פיננסיות אחרות
-	-	-	-	-	התחייבות בגין מכשירים נגזרים:
-	-	7	-	7	• חוזי ריבית: - שקל מדד
-	31	-	-	31	- במטבע חוץ
-	22	54	-	76	• חוזי מטבע חוץ
6	-	-	-	6	• חוזים בגין מניות
6	53	61	-	120	סה"כ התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
6	54	61	-	121	סך הכל התחייבויות

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 12 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ד. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

30 בספטמבר 2014					
(לא מבוקר)					
מדידות שווי הוגן המתבססות על					
מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	נתונים נצפים אחרים (רמה 2)	נתונים לא נצפים (רמה 3)	השפעת הסכמי קיזוז	יתרה מאזנית	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
נכסים					
576	-	-	-	576	מזומנים ופקדונות בבנקים
ניירות ערך זמינים למכירה					
2,256	127	-	-	2,383	• אגרות חוב - ממשלתיות
638	-	-	-	638	- של מוסדות פיננסיים
282	163	-	-	445	- אחרות
ניירות ערך למסחר					
2	-	-	-	2	• אגרות חוב - ממשלתיות
-	10	-	-	10	- אחרות
3,178	300	-	-	3,478	סך הכל ניירות ערך
23	-	-	-	23	אשראי לציבור - השאלת ניירות ערך
-	3	-	-	3	- נגזרים משובצים
23	3	-	-	26	סה"כ אשראי לציבור
-	5	-	-	5	נכסים פיננסיים אחרים
נכסים בגין מכשירים נגזרים:					
-	-	-	-	-	• חוזי ריבית - שקל מדד
-	-	-	-	-	- במטבע חוץ
-	28	3	-	31	• חוזי מטבע חוץ
11	-	-	-	11	• חוזים בגין מניות
-	-	-	-	-	• חוזי סחורות
11	28	3	-	42	סה"כ נכסים בגין מכשירים נגזרים
3,788	336	3	-	4,127	סך הכל נכסים
התחייבויות					
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:					
-	-	4	-	4	• חוזי ריבית: - שקל מדד
-	33	-	-	33	- במטבע חוץ
-	13	100	-	113	• חוזי מטבע חוץ
11	-	-	-	11	• חוזים בגין מניות
-	-	-	-	-	• חוזי סחורות
11	46	104	-	161	סה"כ התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 12 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ד. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

31 בדצמבר 2014

(מבוקר)					
מידות שווי הוגן המתבססות על					
מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	נתונים נצפים אחרים (רמה 2)	נתונים לא נצפים (רמה 3)	השפעת הסכמי קיזוז	יתרה מאזנית	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
נכסים					
317	-	-	-	317	מזומנים ופקדונות בבנקים
ניירות ערך זמינים למכירה					
2,471	133	-	-	2,604	• אגרות חוב - ממשלתיות
454	-	-	-	454	- של מוסדות פיננסיים
281	157	-	-	438	- אחרות
ניירות ערך למסחר					
1	-	-	-	1	• אגרות חוב - ממשלתיות
-	7	-	-	7	- אחרות
3,207	297	-	-	3,504	סך הכל ניירות ערך
23	-	-	-	23	אשראי לציבור - השאלת ניירות ערך
-	3	-	-	3	- נגזרים משוככים
23	3	-	-	26	סה"כ אשראי לציבור
-	5	-	-	5	נכסים פיננסיים אחרים
נכסים בגין מכשירים נגזרים:					
-	-	-	-	-	• חוזי ריבית - שקל מדד
-	1	-	-	1	- במטבע חוץ
-	19	2	-	21	• חוזי מטבע חוץ
8	-	-	-	8	• חוזים בגין מניות
8	20	2	-	30	סה"כ נכסים בגין מכשירים נגזרים
3,555	325	2	-	3,882	סך הכל נכסים
התחייבויות					
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:					
-	-	7	-	7	• חוזי ריבית: - שקל מדד
-	22	-	-	22	- במטבע חוץ
-	26	46	-	72	• חוזי מטבע חוץ
8	-	-	-	8	• חוזים בגין מניות
8	48	53	-	109	סה"כ התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 12 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ה. שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015

(לא מבוקר)					התחייבויות, נטו, בגין מכשירים נגזרים:
שווי הוגן לתחילת התקופה	הפסדים שמומשו ונטרם מומשו ⁽²⁾	סילוקים	שווי הוגן לסוף התקופה	הפסדים שטרם מומשו ^{(1),(2)}	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
(7)	(12)	12	(7)	(7)	• חוזי ריבית
(44)	-	(6)	(50)	(8)	• חוזי מטבע חוץ
(51)	(12)	6	(57)	(15)	סך הכל

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2014

(לא מבוקר)					התחייבויות, נטו, בגין מכשירים נגזרים:
שווי הוגן לתחילת התקופה	הפסדים שמומשו ונטרם מומשו ⁽²⁾	סילוקים	שווי הוגן לסוף התקופה	הפסדים שטרם מומשו ^{(1),(2)}	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
-	(7)	3	(4)	(4)	• חוזי ריבית
(92)	(5)	-	(97)	(4)	• חוזי מטבע חוץ
(92)	(12)	3	(101)	(8)	סך הכל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014

(מבוקר)					התחייבויות, נטו, בגין מכשירים נגזרים:
שווי הוגן לתחילת השנה	רווחים (הפסדים) שמומשו ונטרם מומשו ⁽²⁾	סילוקים	שווי הוגן לסוף השנה	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו ^{(1),(2)}	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
-	(10)	3	(7)	(7)	• חוזי ריבית
(92)	7	41	(44)	3	• חוזי מטבע חוץ
(92)	(3)	44	(51)	(4)	סך הכל

1. בגין מכשירים המוחזקים לסוף התקופה.

2. נכלל בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 12 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ה. שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3 (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015

(לא מבוקר)

שווי הוגן לתחילת התקופה	רווחים (הפסדים) שמומשו ושרם מומשו ⁽²⁾	סילוקים	שווי הוגן לסוף התקופה	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו ^{(1),(2)}
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
2	(9)	-	(7)	(9)
(53)	7	(4)	(50)	3
(51)	(2)	(4)	(57)	(6)
סך הכל				

התחייבויות, נטו, בגין מכשירים נגזרים:

• חוזי ריבית

• חוזי מטבע חוץ

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2014

(לא מבוקר)

שווי הוגן לתחילת התקופה	רווחים (הפסדים) שמומשו ושרם מומשו ⁽²⁾	סילוקים	שווי הוגן לסוף התקופה	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו ^{(1),(2)}
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
(3)	(1)	-	(4)	(1)
(98)	1	-	(97)	2
(101)	-	-	(101)	1
סך הכל				

התחייבויות, נטו, בגין מכשירים נגזרים:

• חוזי ריבית

• חוזי מטבע חוץ

1. בגין מכשירים המוחזקים לסוף התקופה.

2. נכלל בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ו. פריטים הנמדדים בשווי הוגן שלא על בסיס חוזר ונשנה

30 בספטמבר 2015

(לא מבוקר)

מדידות השווי הוגן המתבססות על	רמה 1	רמה 2	רמה 3	סך הכל	הפסד ⁽¹⁾
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
-	-	-	34	34	(12)
-	-	-	12	12	-
-	-	-	46	46	(12)
סך הכל					

1. לתשעה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 12 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

1. פריטים הנמדדים בשווי הוגן שלא על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

30 בספטמבר 2014					
(לא מבוקר)					
מדידות השווי ההוגן המתבססות על					
רווח ⁽¹⁾	סך הכל	"רמה 3"	"רמה 2"	"רמה 1"	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
3 ⁽³⁾	29	29	-	-	אשראי פגום שגבייתו מותניית בביטחון
1	13	13	-	-	ניירות ערך
4	42	42	-	-	סך הכל

31 בדצמבר 2014					
(מבוקר)					
מדידות השווי ההוגן המתבססות על					
רווח (הפסד)	סך הכל	"רמה 3"	"רמה 2"	"רמה 1"	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
(7)	34	34	-	-	אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
2 ⁽²⁾	14	14	-	-	ניירות ערך
(5)	48	48	-	-	סך הכל

1. לתשעה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2014.

2. נזקף לסעיף "רווח כולל אחר" בהון.

3. הוצג מחדש.

2. מידע נוסף בגין נתונים לא נצפים משמעותיים וטכניקות הערכה ששימשו במדידת שווי הוגן של פריטים שסווגו ל"רמה 3".

1. מידע איכותי

- עקום "ציפיות האינפלציה" לשנה הקרובה הינו הנתון הלא נצפה המשמעותי המשמש במדידת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים.
- עליה בתחזית האינפלציה תגרום לירידה בשווי ההוגן של התחייבות צמודה למדד בגין מכשיר פיננסי נגזר (ולעליית השווי ההוגן של נכס צמוד למדד) - ולהיפך.
- מקדם "סיכון אשראי צד נגדי" מבטא את ההסתברות לכשל אשראי של הצד הנגדי לעסקה.
- עליה בהסתברות לכשל מקטינה את השווי ההוגן של העסקה, ולהיפך.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 12 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ז. מידע נוסף בגין נתונים לא נצפים משמעותיים וטכניקות הערכה ששימשו במדידת שווי הוגן של פריטים שסווגו ל"רמה 3" (המשך)

2. מידע כמותי

30 בספטמבר 2015

(לא מבוקר)

מידע כמותי		נתונים לא נצפים	טכניקת הערכה	שווי הוגן מיליוני ש"ח	תוצאה ⁽¹⁾
טווח	תוצאה ⁽¹⁾				
%	%				
		אמדן שווי הבטוחה	ציטוט שווי הוגן	34	
		שווי החברה	הערכת שווי	12	
		ציפיות אינפלציה ⁽²⁾	היוון תזרימי מזומנים	(7)	
(1.0)	0.0 - (2.0)	ציפיות אינפלציה ⁽²⁾	- היוון תזרימי מזומנים	(50)	
(0.7)	(0.7) - (0.7)	סיכון אשראי צד נגדי	- מודל דירוג		
0.3	0.0 - 0.6				

אשראי פגום שגבייתו מותנית
בבטחון
ניירות ערך
התחייבויות, נטו, בגין
מכשירים נגזרים:
• חוזי ריבית - שקל מדד
• חוזי מטבע חוץ

30 בספטמבר 2014

(לא מבוקר)

מידע כמותי		נתונים לא נצפים	טכניקת הערכה	שווי הוגן מיליוני ש"ח	תוצאה ⁽¹⁾
טווח	תוצאה ⁽¹⁾				
%	%				
		אמדן שווי הבטוחה	ציטוט שווי הוגן	29	
		שווי החברה	הערכת שווי	13	
		ציפיות אינפלציה ⁽²⁾	היוון תזרימי מזומנים	(4)	
0.1	0.0 - 0.4	ציפיות אינפלציה ⁽²⁾	- היוון תזרימי מזומנים	(97)	
0.1	0.1 - 0.1	סיכון אשראי צד נגדי	- מודל דירוג		
0.2	0.0 - 0.4				

אשראי פגום שגבייתו מותנית
בבטחון
ניירות ערך
התחייבויות, נטו, בגין
מכשירים נגזרים:
• חוזי ריבית - שקל מדד
• חוזי מטבע חוץ

31 בדצמבר 2014

(מבוקר)

מידע כמותי		נתונים לא נצפים	טכניקת הערכה	שווי הוגן מיליוני ש"ח	תוצאה ⁽¹⁾
טווח	תוצאה ⁽¹⁾				
%	%				
		אמדן שווי הבטוחה	ציטוט שווי הוגן	34	
		שווי החברה	הערכת שווי	14	
		ציפיות אינפלציה ⁽²⁾	היוון תזרימי מזומנים	(7)	
(0.9)	0.2 - (1.6)	ציפיות אינפלציה ⁽²⁾	- היוון תזרימי מזומנים	(44)	
(1.2)	(1.2) - (1.2)	סיכון אשראי צד נגדי	- מודל דירוג		
0.1	0.1 - 0.3				

אשראי פגום שגבייתו
מותנית בבטחון
ניירות ערך
התחייבויות, נטו, בגין
מכשירים נגזרים:
• חוזי ריבית - שקל מדד
• חוזי מטבע חוץ

1. ממוצע משוקלל
2. עד שנה

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 13 - הכנסות והוצאות ריבית

סכומים מדווחים

(לא מבוקר)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2015	2014	2015	2014	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
א. הכנסות ריבית				
248	234	703	685	מאשראי לציבור
1	3	3	12	מפקדונות בבנק ישראל וממזומנים
1	3	3	6	מפקדונות בבנקים
13	26	29	66	מאגרות חוב (ראה ג' להלן)
263	266	738	769	סך כל הכנסות הריבית
ב. הוצאות ריבית				
(34)	(51)	(74)	(148)	על פקדונות הציבור
-	-	(1)	(2)	על פקדונות הממשלה
-	(1)	(1)	(3)	על פקדונות מבנקים
(9)	(9)	(18)	(23)	על כתבי התחייבות נדחים
(43)	(61)	(94)	(176)	סך כל הוצאות הריבית
220	205	644	593	סך הכנסות ריבית, נטו
ג. פירוט הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאגרות חוב				
3	3	8	7	מוחזקות לפדיון
10	23	21	58	זמינות למכירה
-	-	-	1	למסחר
13	26	29	66	סך כל הכנסות הריבית מאגרות חוב

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 14 - הכנסות מימון שאינן מריבית

סכומים מדווחים

(לא מבוקר)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2015	2014	2015	2014	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
א. הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר				
24	(35)	60	24	הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים ALM ⁽¹⁾
49	61	17	13	רווחים ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה
-	(1)	-	-	הפסדים ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה
(41)	16	(59)	(41)	הפרשי שער, נטו
-	2	-	-	רווחים ממכירת מניות זמינות למכירה
-	(9)	-	(9)	הפסדים ממכירת מניות זמינות למכירה ⁽⁴⁾
32	34	18	(13)	סך הכל הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר
ב. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למסחר^{(2),(3)}				
-	-	-	-	רווחים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב למסחר, נטו
32	34	18	(13)	סך כל הכנסות המימון שאינן מריבית

1. מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

2. כולל הפרשי שער שנבעו מפעילות מסחר.

3. למידע נוסף לגבי הכנסות ריבית מהשקעה באגרות חוב למסחר - ראה ביאור 13.

4. למידע נוסף בנושא זה - ראה ביאור 8(5)(ב').

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 15 - מידע על מגזרי פעילות

בסכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015

(לא מבוקר)

סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות פרטית	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	משקי בית	
220	4	(10)	35	21	101	69	הכנסות ריבית, נטו - מחיצוניים
-	(1)	16	(4)	(1)	(3)	(7)	- בין מגזרי
220	3	6	31	20	98	62	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
(13)	(14)	1	(1)	-	-	1	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
109	33	8	8	5	30	25	עמלות והכנסות אחרות
316	22	15	38	25	128	88	סך ההכנסות
48	14	(3)	10	5	20	2	רווח נקי (הפסד)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2014

(לא מבוקר)

סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות פרטית	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	משקי בית	
205	17	(19)	30	21	94	62	הכנסות ריבית, נטו - מחיצוניים
-	(13)	26	(1)	(2)	(4)	(6)	- בין מגזרי
205	4	7	29	19	90	56	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
18	17	-	1	-	-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
76	-	7	7	5	30	27	עמלות והכנסות אחרות
299	21	14	37	24	120	83	סך ההכנסות
31	*7	*(2)	11	*4	*13	*(2)	רווח נקי (הפסד)

הערה:

הנתונים הכלולים בנספח זה, מבוססים בחלקם על הנחות ואומדנים שונים (בעיקר בנושא הקצאת עלויות).
בעתיד, לאחר שהמידע המופק מהמערכת יילמד וינותח לאורך זמן, ייתכן שיחולו שינויים בהנחות ובאומדנים הנ"ל.

* הוצג מחדש בגין היישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב, בנושא: "זכויות עובדים" ובגין היישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא: "היוון עלויות תוכנה" - ראה ביאור 1 וה' (3-5).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 15 - מידע על מגזרי פעילות (המשך)

בסכומים מדווחים (במיליוני ש"ח) (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015						
(לא מבוקר)						
סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות פרטית	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	משקי בית
644	18	(33)	100	63	301	195
-	(8)	50	(8)	(1)	(13)	(20)
644	10	17	92	62	288	175
34	30	1	2	-	-	1
264	33	24	22	14	93	78
942	73	42	116	76	381	254
189	40	(6)	40	21	73	21

הכנסות ריבית, נטו - מחיצוניים
- בין מגזרי

סך הכל הכנסות ריבית, נטו
הכנסות מימון שאינן מריבית
עמלות והכנסות אחרות

סך ההכנסות

רווח נקי (הפסד)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2014						
(לא מבוקר)						
סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות פרטית	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	משקי בית
593	55	(61)	88	63	277	171
-	(52)	86	(1)	(8)	(14)	(11)
593	3	25	87	55	263	160
32	29	1	2	-	-	-
228	-	22	20	14	89	83
853	32	48	109	69	352	243
115	*6	*(4)	*24	*15	*61	*13

הכנסות ריבית, נטו - מחיצוניים
- בין מגזרי

סך הכל הכנסות ריבית, נטו
הכנסות מימון שאינן מריבית
עמלות והכנסות אחרות

סך ההכנסות

רווח נקי (הפסד)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014						
(מבוקר)						
סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות פרטית	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	משקי בית
800	67	(63)	116	80	376	224
-	(61)	94	1	(6)	(17)	(11)
800	6	31	117	74	359	213
42	39	-	1	1	-	1
314	1	29	28	18	124	114
1,156	46	60	146	93	483	328
147	11	*(8)	*30	*14	*89	*11

הכנסות ריבית, נטו - מחיצוניים
- בין מגזרי

סך הכל הכנסות ריבית, נטו
הכנסות מימון שאינן מריבית
עמלות והכנסות אחרות

סך ההכנסות

רווח נקי (הפסד)

הערה:

הנתונים הכלולים בנספח זה, מבוססים בחלקם על הנחות ואומדנים שונים (בעיקר בנושא הקצאת עלויות).
בעתיד, לאחר שהמידע המופק מהמערכת יילמד ויונתח לאורך זמן, ייתכן שיחולו שינויים בהנחות ובאומדנים הנ"ל.

* הוצג מחדש בגין היישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב, בנושא: "זכויות עובדים" ובגין היישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא: "היוון עלויות תוכנה" - ראה ביאור 15(3-5).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 16 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

א. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לאחר השפעת המס

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015			
(לא מבוקר)			
התאמות בגין			
סך הכל	הטבות לעובדים	ניירות ערך ⁽¹⁾	יתרה לתחילת התקופה
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
(29)	(68)	39	שינויים נטו
(7)	(3)	(4)	
(36)	(71)	35	יתרה לסוף התקופה

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2014			
(לא מבוקר)			
התאמות בגין			
סך הכל	הטבות לעובדים ⁽²⁾	ניירות ערך ⁽¹⁾	יתרה לתחילת התקופה
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
(14)	(83)	69	שינויים נטו
(1)	(8)	7	
(15)	(91)	76	יתרה לסוף התקופה

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015			
(לא מבוקר)			
התאמות בגין			
סך הכל	הטבות לעובדים	ניירות ערך ⁽¹⁾	יתרה לתחילת התקופה (מבוקר)
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
(22)	(79)	57	שינויים נטו
(14)	8	(22)	
(36)	(71)	35	יתרה לסוף התקופה

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2014			
(לא מבוקר)			
התאמות בגין			
סך הכל	הטבות לעובדים ⁽²⁾	ניירות ערך ⁽¹⁾	יתרה לתחילת התקופה (מבוקר)
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
21	(53)	74	שינויים נטו
(36)	(38)	2	
(15)	(91)	76	יתרה לסוף התקופה

1. התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי השווי ההוגן.

2. הוצג מחדש בגין היישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא: "זכויות עובדים" - ראה ביאור 1ב' (5).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 16 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

א. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לאחר השפעת המס (במיליוני ש"ח) (המשך)

לשתי השנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2013 ו- 2014		
(מבוקר)		
התאמות בגין		
סך הכל	הטבות לעובדים	ניירות ערך ⁽¹⁾
94	-	94
(52)	(52)	-
42	(52)	94
(21)	(1)	(20)
21	(53)	74
(43)	(26)	(17)
(22)	(79)	57

יתרה ליום 1.1.2013 ⁽²⁾
השפעה מצטברת נטו, של השינוי בכללי החשבונאות ⁽³⁾
יתרה מתוקנת ליום 1.1.2013
השינוי, נטו, בשנת 2013
יתרה ליום 31.12.2013
השינוי, נטו, בשנת 2014
יתרה ליום 31.12.2014

1. התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן.
2. היתרה שהוצגה בעבר לפני יישום כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא: "זכויות עובדים".
3. ההשפעה המצטברת, בניכוי מס, בגין היישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא: "זכויות עובדים".

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל מצטבר אחר, לפני השפעת המס ואחריו (במיליוני ש"ח)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015		
(לא מבוקר)		
לפני מס	השפעת המס	אחרי מס
התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן:		
6	(2)	4
(13)	5	(8)
(7)	3	(4)
הטבות לעובדים:		
(6)	3	(3)
1	(1)	-
(5)	2	(3)
(12)	5	(7)

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 16 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל מצטבר אחר, לפני השפעת המס ואחריו (במיליוני ש"ח) (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2014			
(לא מבוקר)			
לפני מס	השפעת המס	אחרי מס	
התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן:			
28	(10)	18	• רווחים, נטו, שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן
(17)	6	(11)	• רווחים שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד
11	(4)	(7)	השינוי בגין התאמת ניירות ערך, נטו
הטבות לעובדים:			
(13)	5	(8)	• הפסד אקטוארי לתקופה
-	-	-	• הפסד שסווג מחדש לדוח רווח והפסד
(13)	5	(8)	השינוי בגין הטבות לעובדים, נטו
(2)	1	(1)	שינוי לתקופה, נטו

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015			
(לא מבוקר)			
לפני מס	השפעת המס	אחרי מס	
התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן:			
23	(8)	15	• רווחים, נטו, שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן
(60)	23	(37)	• רווחים שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד
(37)	15	(22)	השינוי בגין התאמת ניירות ערך, נטו
הטבות לעובדים:			
9	(3)	6	• רווח אקטוארי לתקופה
4	(2)	2	• הפסד שסווג מחדש לדוח רווח והפסד
13	(5)	8	השינוי בגין הטבות לעובדים, נטו
(24)	10	(14)	שינוי, נטו, לתקופה

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 16 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל מצטבר אחר, לפני השפעת המס ואחריו (במיליוני ש"ח) (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2014		
(לא מבוקר)		
לפני מס	השפעת המס	אחרי מס
התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן:		
52	(20)	32
(49)	19	(30)
3	(1)	2
הטבות לעובדים:		
(61)	23	(38)
-	-	-
(61)	23	(38)
(58)	22	(36)

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014		
(מבוקר)		
לפני מס	השפעת המס	אחרי מס
התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן:		
24	(9)	15
(51)	19	(32)
(27)	10	(17)
הטבות לעובדים:		
(41)	15	(26)
-	-	-
(41)	15	(26)
(68)	25	(43)

